זוהר, פרשת פקודי

ספר הזוהר

ספר הזהר, ויקיטקסט, ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף רכ עמוד א

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו׳, רבי חייא פתח (קהלת א ז) **כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו׳**, האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל **כל הנחלים**, אלין רזין דנחלין, ומבועין קדישין, דאתמליין ונפקין (מבועין קדישין) לאנהרא, ולמליא להאי ימא רבא, וכיון דהאי ימא רבא אתמלי מסטרא דאינון נחלין, כדין הוא אפיק מיא, ואשקי לכל חיוון ברא, כמה דאת אמר (תהלים קד יא) **ישקו כל חיתו שדי**. מה כתיב לעילא, **המשלח מעינים וגו׳**, ולבתר **ישקו כל חיתו שדי (ישברו פראים צמאם)**, אלין אינון רתיכין דלתתא, דכד ימא נקיט לון, כלהו נקיט לון ושאיב לון בגויה, ולבתר אפיק מיין לסטרא אחרא דאינון רתיכין קדישין דלתתא, ואשקי לון, וכלהו אתמנון ואתפקדון בשמא, כמה דאת אמר (ישעיה מ כו) **לכלם בשם יקרא**. ובגין כך, **אלה פקודי המשכן משכן העדות**.

רבי יוסי פתח, (תהלים לא כ) **מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, פעלת לחוסים בך נגד בני אדם**, מה רב טובך, כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא, ולמנדע בארחוי דקודשא בריך הוא. דהא בכל יומא ויומא

דף רכ עמוד ב

קלא נפיק ואכריז ואמר, אסתמרו בני עלמא, טרוקו גלי חובין, אסתלקו מרשתא דתפיס, עד לא יתפסון רגלייכו בהאי רשתא. גלגלא סחרא תדיר, סליק ונחית, ווי לאינון דדחיין רגלייהו מגו גלגלא, דהא נפלי לגו עומקא דטמיר לאינון חייבי עלמא, ווי לאינון דנפלין ולא יקומון, ולא ינהרו בנהורא דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי. זכאין אינון צדיקיא לעלמא דאתי, דכמה נהורין גניזין לון, כמה עדונין בההוא עלמא טמירין לון, דכתיב **מה רב טובך אשר צפנת ליראיך**.

מה רב טובך, הא אוקמוה, דא הוא אור דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי, דכתיב (בראשית א ד) **וירא אלהי״ם את האור כי טוב**, וכתיב (תהלים צז יא) **אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה**, ועל דא מה רב טובך. כתיב הכא **מה רב טובך**, וכתיב התם **וירא אלהי״ם את האור כי טוב**.

אשר צפנת, בגין דאסתכל קודשא בריך הוא בההוא נהורא, ואסתכל באינון חייביא דזמינין למחטי בעלמא, וגניז ליה לההוא נהורא, למזכי ביה צדיקיא לעלמא דאתי, כמה דאתמר.

פעלת, בקדמיתא **צפנת** ולבתר **פעלת**? אלא צפנת כמה דאתמר, פעלת, בגין דההוא נהורא דגניז, ביה עביד קודשא בריך הוא אומנותא דעלמא, מנלן, דכתיב (בראשית ב ד) **אלה תולדות השמים והארץ בהבראם**, באברהם כתיב, וההוא נהורא דאברהם, גניז ליה קודשא בריך הוא, וביה עביד אומנותא דעלמא, דכתיב **פעלת**.

לחוסים בך, לאינון דיתבי תחות צלא דקודשא בריך הוא. **נגד בני אדם**, דהא בהאי אומנותא דאתעביד בהאי נהורא, קיימין בני נשא בעלמא, וקיומא דלהון הוי, אף על גב דאיהו גניז, ביה קיימין בני נשא בעלמא דין, **פעלת**, אומנותא דעלמא דא, דביה אתעביד כלא, בחושבנא אומנותא דעלמא.

כגוונא דא אומנותא דמשכנא, דאיהו אומנותא כגוונא דעלמא, והא אוקימנא, כתיב הכא **אלה פקודי המשכן**, וכתיב התם **אלה תולדות השמים והארץ**, בגין דכל אינון תולדין דעבדו ואפיקו שמיא וארעא, כלהו בחילא דההוא נהורא דגניז, אתעבידו ונפקו, פקודי המשכן בההוא חילא נפקו. מנלן, דכתיב **ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה**, דא איהו מסטרא דימינא, ואתו אהליאב, דא איהו מסטרא דשמאלא, ומשכנא מסטרא דימינא ושמאלא אתקם ואתעביד, ומשה דהוה בינייהו אוקים ליה.

רבי אלעזר פתח ואמר, (ישעיה טז ה) **והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת וגו׳**, **והוכן בחסד כסא**, הא אוקימנא, כד מחשבה סליק ברעו דחדוה, מטמירא דכל טמירין, דלא אתיידע ולא אתדבק, מטי ההוא חדוה, ובטש גו מחשבה, וכדין עאל באתר דעאל, עד דאתגניז בחד היכלא עלאה, דאיהו טמיר לעיל. ומתמן נגדין ואתמשכן כל נהורין דימינא דנטיל בקדמיתא, ולבתר נטלי כלהו, ומההוא סטר ימינא אתקן כרסייא לתתא, דהא קודשא בריך הוא אתקין להההוא כרסייא בחסד. **וישב עליו באמת**, דאיהו תקונא דחותמא דכלא, ולא יתיב על ההוא כרסייא אלא בחותמא דא דאיהו אמת, **באהל דוד**, דאיהי בי כרסייא לתתא. **שופט ודורש משפט ומהיר צדק**, **שופט** מסטרא דדינא, **ודורש משפט** מסטרא דרחמי, **ומהיר צדק** איהו כרסייא דדינא, דאיהו בי דינא לתתא. תא חזי, כגוונא דא משכנא לא אתתקן אלא בסטרא דא, כגוונא דא דחסד כדקאמרן לעיל, ועל דא אתמנון תולדין ואתתקנו כלהו לתתא:

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה, רבי שמעון פתח, **בראשית ברא אלהי״ם את השמים ואת הארץ**, האי קרא

דף רכא עמוד א

אוקמוה ואתמר בכמה סטרין, אבל, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, ברא ליה כגוונא דלעילא, למהוי עלמא דא בדיוקנא דעלמא דלעילא, וכל אינון גוונין דלעילא, אתקין לון לתתא, לאתדבקא ולאתקשרא עלמא בעלמא. וכד בעא קודשא בריך הוא למברי עלמא, אשגח באורייתא וברא ליה, ואסתכל בשמא קדישא כללא דאורייתא, וקיים עלמא.

בתלת סטרין אתקיים עלמא, ואינון חכמה ותבונה ודעת. בחכמה דכתיב (משלי ג יט) **יהו"ה בחכמה יסד ארץ**, בתבונה דכתיב **כונן שמים בתבונה**, בדעת דכתיב (שם כ) **בדעתו תהומות נבקעו**, הא כלהו בקיומא דעלמא. ובאלין תלתא אתבני משכנא, דכתיב **ואמלא אותו רוח אלהי"ם בחכמה בתבונה ובדעת**. וכלהו תלתא רמיזין בקרא דא, **בראשית** - היינו דכתיב **בחכמה**, **ברא אלהי"ם** - היינו דכתיב **בתבונה**, **את השמים** - היינו דכתיב **בדעת**. וכלהו כתיבי בעבידת משכנא. וברזא דא כתיב, **אלה פקודי המשכן** - דא רזא דחכמה, **משכן העדות** - דא רזא דתבונה, **אשר פקד על פי משה** - דא רזא דדעת. וכלא דא לקבל דא, בגין דכל מה דברא קודשא בריך הוא בעלמא דין, ברא ליה כגוונא דלעילא, וכלא אתרשים בעבידת משכנא.

תא חזי, בשעתא דאמר ליה קודשא בריך הוא למשה עביד משכנא, הוה קאים משה תוהא, דלא ידע מה למעבד, עד דאחזי ליה קודשא בריך הוא בעינא, כמה דכתיב (שמות כה מ) **וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר**, מאי **בתבניתם**? אלא אוליפנא, דאחמי ליה קודשא בריך הוא למשה דיוקנא דכל מלה ומלה, כההוא דיוקנא דאיהו לעילא, וכל חד וחד הוה עביד דיוקנא דיליה, כדיוקנא (דאיהו לעילא, וכל חד הוה עביד דיוקנא דיליה, כדיוקנא) דאיהו אתעביד בארעא.

אשר אתה מראה בהר, "אשר אתה רואה" מבעי ליה? אלא אוליפנא, דאספקלריא דלא נהרא הוה אחמי ליה בגויה, כל אינון גוונין ודיוקנין דאתעבידו לתתא, כהאי חיזו דאחזי בגויה כל אינון דיוקנין, משמע דכתיב **אשר אתה מראה**, **אתה** - רזא דאספלקריאה דלא נהרא, דאחזי ליה בגויה כל אינון דיוקנין, והוה חמי לון משה כל מלה ומלה על תקוניה, כמה דחמי גו עששיתא וגו חיזו דאחזי כל דיוקנין, וכד אסתכל בהו משה אתקשי קמיה, אמר ליה קודשא בריך הוא, משה, את בסימניך, ואני בסימני, כדין אתיישב משה בכל עבידתא.

כד אתעביד כל עבידתא, אצטריך משה לממני כלא, בגין דלא יימרון ישראל דאשתאר כספא ודהבא ואסתליק לנטלא ליה, ועל דא אצטריך לממני חושבנא קמייהו דישראל, בגין דכתיב (במדבר לב כב) **והייתם נקיים מיהו"ה ומישראל**, ובגין דא כתיב, **אלה פקודי המשכן משכן העדות**, דהא רוחא דקודשא הוה אחזי לכלא חושבנא דכל דהבא וכספא דנדיבו ישראל, ורוח קודשא הוה אמר **וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו', כל הזהב העשוי למלאכה וגו'**, בגין דקודשא בריך הוא אתרעי בהו באינון אומנין, ובעא לאפקא מהימנותא דלהון קמי כלא.

אלה פקודי המשכן, תא חזי, בההיא שעתא דעבידתא דמשכנא אתעביד, הוה סטרא אחרא אזיל ושאט לאסטאה, ולא אשכחת עילה על מהימנותא דאומנין, עד דקודשא בריך הוא כפיף ליה לקמיה דמשה, ואיהו עביד חושבנא דמהימנותא בעל כרחיה, וסליק מהימנותא דלהון לגבי כלא, ורזא דא דכתיב **אלה פקודי המשכן**, והא אוקימנא, **אלה** - כמה דאת אמר (ישעיה מט טו) **גם אלה תשכחנה**, וכתיב **אשר פקד על פי משה**, דתמן אתמני ואתפקיד, עד דאתעביד חושבנא דבי משכנא קמי משה וישראל כלהו:

דף רכא עמוד ב

אלה פקודי המשכן משכן העדות, מאן עדות? אלא תרי זמני כתיב הכא משכן, חד לעילא, וחד לתתא. ומשכן אקרי משכן העדות, ומאן עדות, כמה דאת אמר, (תהלים קכב ד) **שבטי יה עדות לישראל**, שמא דא איהו עדות לישראל. כגוונא דא, (תהלים פא ו) **עדות ביהוסף שמו**, עדות שם יה ביהוסף, איהו עדות ודאי, אלין תרין אתוון סהדין סהדותא בכל אתר. והכא איהו עדות, ובגין כך משכן העדות, משכנא דהאי עדות, ועל דא משכנא אקרי על רזא דשמא דא קדישא, והיינו דכתיב (תהלים קלב יב) **ועדותי זו אלמדם**, בגין דהאי אתר איהו סתימו וגניזו דכלא.

אשר פקד על פי משה, עד הכא לא ידענא אי האי משכנא פקד, או האי עדות, אלא פקד ודאי האי עדות, בגין דמן יומא דאסתליקו אבהן מעלמא, וכל אינון שבטין בנוי דיעקב, ואשתארו ישראל בגלותא באינון עאקן, אתנשי מנייהו ידיעא דרזא דשמא קדישא עלאה דא, דאיהו שמא דעדות, קיומא דשמיא וארעא, דאלין תרין אתוון אוקימו עילאי ותתאי, וכלהו סטרין דעלמא. כיון דאתא משה אתפקד ואדכר שמא דא בעלמא, דכד הוה בסנה, מיד שאיל על שמא דא, דכתיב (שמות ג יג) **ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם**, ותמן אתפקד שמא דא **על פי משה**.

עבדת הלוים, מאי עבדת הלוים? אלא רזא דא דכתיב, (במדבר יח כג) **ועבד הלוי הוא, הוא** - דא רזא דשמא קדישא דאקרי ׳הוא׳, ולא אקרי ׳אתה׳, ובגין דא **עבודת הלוים** ודאי. דבר אחר, **עבדת הלוים**, דאינון נטלין משכנא על כתפייהו מאתר לאתר, דכתיב (במדבר ז ט) **ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו**:

אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו׳, רבי אבא פתח, (ישעיהו יא י) **והיה ביום ההוא שרש ישי וגו׳, והיה ביום ההוא** - בזמנא דקודשא בריך הוא יסגי שלמא בעלמא, יתקיים שרשא דאילנא דחיי, וההוא שרשא מניה יתקיימו שאר שרשין לתתא, דכלהו אשתרשן ואתקיימן מניה.

אשר עומד לנס עמים, דהאי איהו קיימא לנסא ולאת לרזא דשמא קדישא, **אליו גוים ידרשו**, דתמן רזא דקיומא דשמא קדישא, ובגין כך **אליו גוים ידרשו**, כמה דאת אמר (ישעיהו ב ג) **והלכו עמים רבים, ואמרו לכו ונעלה אל הר יהו״ה וגו׳**, ועל דא **אליו גוים ידרשו**.

והיתה מנוחתו כבוד, מנוחתו - דא בי מקדשא, דכתיב (תהלים קלב יד) **זאת מנוחתי עדי עד, כבוד** - דהכי אקרי כבוד יהו״ה בההוא זמנא, דכתיב (ישעיהו ל כו) **והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים**. ומנוחתו דההוא שרש ישי דאתקרי כבוד יהו״ה, לא יתמני ולא יקום בחושבנא לעלמא. מאי טעמא? (ד״א בגין דהא קיימא בחושבנא השתא, וההוא זמנא לא יתקיים בחושבנא, מאי טעמא) בגין דכל מה דקיימא בחושבנא לא שריין תמן ברכאן בשלימו, וברכאן שריין במה דלא קיימא בחושבנא. בזמנא קדמאה קיימא בחושבנא דכתיב **אלה פקודי המשכן**, תא חזי, משכנא דא קיימא בחושבנא, ובגין כך אצטריך לצלותא דמשה דישרי עליה ברכאן, דכתיב **ויברך אותם משה**. ומה ברכה בריך לון? יהא רעוא דתשרי ברכה על עובדוי ידיכון. וברכאן לא שראן על האי חושבנא, עד דקשר ליה משה במשכנא דלעילא, דכתיב **אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה**, דאי לאו דאתעבד חושבנא על ידא דמשה, לא יכלין אינון למעבד חושבנא, דכתיב **אשר פקד על פי משה**.

פתח ואמר ט **ויהי דבר יהו״ה אל אליהו, קום לך צרפתה וגו׳, הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך**, וכי אן פקיד לה קודשא בריך הוא? אלא עד לא ייתי לעלמא פקיד קודשא בריך הוא בגזירה דיליה לעילא על העורבים למיתי מזונא לאליהו, ולההיא אתתא למיהב ליה מזונא. מה כתיב

דף רכב עמוד א

(מלכים א יז יב) **ותאמר חי יהו״ה אלה״יך אם יש לי מעוג, כי אם מלא כף קמח בכד, ומעט שמן בצפחת וגו׳**, והא הכא מדידו הוה בההוא קמחא, דהא הוה ביה מלא כף קמח בכד, כף הוא מדידו דיליה, ואתחזי דלא שריין ביה ברכן הואיל וקאים במדה, מה כתיב (מלכים א יז יד) **כי כה אמר יהו״ה אלה״י ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עַד יום תת יהו״ה גשם, תת, תתן** כתיב. מאי טעמא? בגין דבכל דרא לא אשתכח מאן דיזכי לזכו כהאי אתתא, ועל דא כתיב **תתן**, אנת תתן מטרא על עלמא, בגין דזכותך סגי. וכתיב (מלכים א יז טז) **כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר, כדבר יהו״ה אשר דבר ביד אליהו**, וכי אם ההוא קמחא דקיימא במדידו דהוה מלא כף קמח, לא פסקו מניה ברכאן בגין מלה דאליהו, דכתיב **כד הקמח לא תכלה**, וכתיב **כד הקמח לא כלתה**, משכן העדות אף על גב דקיימא בחושבנא, הואיל ואתפקד על ידא דמשה, כל שכן וכל שכן דשריין ביה ברכאן, ועל דא כתיב **אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה**:

אלה פקודי המשכן, רבי חזקיה פתח ואמר, (שמות ג ה) **אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו׳**, האי קרא אוקמוה, דפריש ליה קודשא בריך הוא מאתתיה, בגין לאתדבקא בשכינתא, דכתיב (שם) **כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא, אדמת קדש** דא שכינתא, אתדבקותא קדישא אתדבק משה בההיא שעתא לעילא, דכדין קודשא בריך הוא קשיר ליה בחביבותא דלעילא, ואתפקד רב ממנא על ביתא, ואיהו גזיר וקודשא בריך הוא עביד, דכתיב (במדבר טז ל) **ופצתה האדמה את פיה וגו׳**, וכתיב (במדבר טז לא) **ויהי ככלותו לדבר וגו׳ ותבקע האדמה**, וכתיב (שם י לה) **קומה יהו״ה, שובה יהו״ה**, הדא הוא דכתיב **אשר פקד על פי משה**, על פי משה אתתקן ואתפקד בכלא. פקידא דמשכן הוה על ידא דמשה, דכתיב (שמות ג טז) **פקד פקדתי אתכם**, דאיהו הוה קול דאפיק להההוא דבור, ועבד ליה פקידה לנפקא מן גלותא, והשתא אתפקדא לאמשכא קדושה מעילא לתתא, כמה דאת אמר (שמות כה ח) **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם**:

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו׳, אמר רבי יהודה, הא אתמר דהא בצלאל מסטרא דימינא הוה, ואיהו אתקין תיקונא דכלא. ותו דהא יהודה הוה שליטא ומלכא על כל שאר שבטין, ומניה נפק מאן דאתקין כל משכנא.

בצלאל, הא אוקמוה, **בצל אל**, ומאן איהו בצל אל? דא ימינא. ותו מסטרא דא אתקין כלא, וירית חכמתא למעבד כל עבידא. **ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן**, דא איהו מסטרא דשמאלא, ודא איהו מסטרא דדינא קשיא (נ״א קדישא), והא אוקמוה, דהא מתרין סטרין אלין אתעבד משכנא, ואתתקן בהו

לאתקשרא בהו, למהוי בין ימינא ושמאלא, והא אתמר ואוקמוה.

פתח ואמר, (תהלים מח ג) **יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב**, תא חזי כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, אשדי חד אבנא יקירא מתחות כרסי יקריה, ושקע עד תהומא, ורישא חדא דההוא אבנא נעיץ גו תהומי, ורישא אחרא לעילא, וההוא רישא אחרא עלאה, איהו חד נקודה (עלאה) דקיימא באמצעיתא דעלמא, ומתמן אתפשט עלמא לימינא ושמאלא ולכל סטרין, ואתקיים בההיא נקודה אמצעיתא, וההיא אבנא אתקרי שתיה, דמנה אשתיל עלמא לכל סטרין. תו **שתי"ה - ש"ת י"ה**, קודשא בריך הוא שוי לה למהוי יסודא דעלמא ושתילו דכלא.

דף רכב עמוד ב

בתלת גוונין אתפשטת ארעא סחרניה דההיא נקודה. אתפשטותא קדמאה, סחרניה דההיא נקודה כל צחותא וזכותא דארעא קיימא תמן, ותמן איהו, והאי קיימא לעילא על כל ארעא סחרניה דההיא נקודה. אתפשטותא תניינא סחרניה דההוא אתפשטותא קדמאה, לאו איהו צחותא וזכותא כההוא קדמאה, אבל איהו דקיק וצח בצחותא דעפרא, יתיר מכל שאר עפר אחרא. אתפשטותא תליתאה איהו חשוך וגסו דעפרא יתיר מכלהו, וסחרניה דהאי קיימין מיין דימא דאוקיינוס דאסחר כל עלמא, אשתכח דההיא נקודא קיימא באמצעיתא, וכלהו גוונין דאתפשטותא דעלמא סחרניה.

אתפשטותא קדמאה איהו בי מקדשא, וכל אינון היכלין ועזרות, וכל ההוא תקונא דיליה, וירושלם וכל מתא משורא ולגו. אתפשטותא תניינא כל ארעא דישראל, דאתקדשת בקדושה. אתפשטותא תליתאה איהו כל שאר ארעא, אתר בי מותבא דשאר עמין, וימא דאוקיינוס דסחרא כלא.

והא אוקמוה, דרזא דא גוונין דעינא, דסחרן להההיא נקודה דאמצעיתא דעינא, דאיהו חיזו דכל עינא, כגוונא דההיא נקודה אמצעיתא דקאמרן דאיהו חיזו דכלא, ותמן קאים בית קדש הקדשים וארון וכפורת, דאינון חיזו דכלא, אשתכח ההיא נקודה חיזו דכל עלמא. ועל דא כתיב, **יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו'. יפה**, שפיר ההוא חיזו וחדוה דכלא, **נוף**, נופא דאילנא, דאיהו שפירו דכלא.

תא חזי שפירו דעלמא, וחיזו דעלמא, לא אתחזי בעלמא, עד דאתבני ואתקם משכנא, ועאל ארונא לגו קודשא, מההיא שעתא אתחזי חיזו דכלא בעלמא, ואתתקן עלמא, ואזלי בההוא משכנא ובההוא ארונא, עד דמטי להההיא נקודה דאיהו יפה נוף חדוה דכלא, כיון דמטו להתם, כדין פתח ארונא ואמר, (תהלים קלב יד) **זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה.**

רבי ייסא אמר, האי קרא כנסת ישראל אמרה ליה, בשעתא דאתבני בי מקדשא ועאל ארונא לאתריה. רבי חזקיה אמר, קודשא בריך הוא אמר ליה על כנסת ישראל, כד ישראל עבדין רעותיה, דהא כדין קודשא בריך הוא יתיב על כורסי יקריה, וחייס על עלמא, וברכה ושלום וחביבותא דכלא אשתכח, וכדין אמר **זאת מנוחתי עד עד**.

ותא חזי, בשעתא דכלהו אומנין שארו למעבד אומנותא, ההוא עובדא ממש דשראן, איהי אשתלימת מגרמה, אינון שראן, ואיהי אשלימת עבידתא, איהי ממש, מנלן, דכתיב **ותכל כל עבודת משכן אהל מועד**. כגוונא דא, (בראשית ב א) **ויכלו השמים והארץ**, ואי תימא **ויכל אלהי"ם ביום השביעי** -- ודאי הכי הוא דכל עלמא אף על גב דכל עבידן אשתלימו כל חד וחד, כל עלמא לא הוה שלים בקיומיה, עד דאתא יומא שביעאה, דכד אתא יומא שביעאה, כדין אשתלימו כל עבידין, ואשלים ביה קודשא בריך הוא עלמא, הדא הוא דכתיב **ויכל אלהי"ם ביום השביעי מלאכתו אשר עשה**, בהאי אשתלים בקיומא כל עבידתא דעבד, ועל דא **ויכל אלהי"ם ביום השביעי**. וכד אתבני בי מקדשא, כל עבידתא דאתעביד, איהי מגרמה אתעבידת, אומנין שראן, ועבידתא אתחזיאת לון למעבד, ואתרשימת קמייהו, ואשתלימת היא מגרמה, והא אוקמוה, דכתיב (מ"א ו ז) **והבית בהבנותו**, "והבית כאשר בנהו" לא כתיב, אלא **בהבנותו** - דאיהי אשתלימת מגרמה, וכתיב **אבן שלמה מסע נבנה**, "בנוהו" לא כתיב, אלא **נבנה**, הוא מגרמיה נבנה, וכן בכל עבידתא דאיהי קדישא, איהי אשתלימת מגרמה:

דף רכג עמוד א

ובצלאל בן אורי בן חור, האי קרא אוליפנא, דרוח קודשא אכריז עליה לעיניהון דישראל, ואמר **ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה יהו"ה את משה.**

ואתו אהליאב בן אחיסמך, מאי **ואתו**? אלא אוליפנא, דאהליאב לא עביד עבידתא בלחודוי אלא עם בצלאל, ועמיה עבד כל מה דעבד, הדא הוא דכתיב **ואתו**, ואתו ולא בלחודוי, מכאן דשמאלא איהו בכלל ימינא תדיר, ועל דא כתיב, **ואני הנה נתתי אתו את אהליאב** - דא ימינא ודא שמאלא:

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו׳. רבי ייסא אמר, כיון דעבדו כל חכימייא ית משכנא, אצטריך למהדר חושבנא מכל אינון עבידן דאתעבידו ביה, מאי טעמא, בגין דכל חושבן וחושבן כד הוה אתעביד חושבנא, הכי אתקיים ההוא עבידא, ואתקיים באתריה. וישראל כלהו כמה דאתרעו במה דנדיבו בקדמיתא, הכי נמי אתרעו בההוא חושבנא, וכדין אתקיים כל עבידא בההוא רעותא, ועל דא אצטריך הכא חושבנא, בגין דבהאי אתקיים עבידא. **אלה** כתיב ולא כתיב ״ואלה״, אלא דא איהו חושבנא דפסיל כל חושבנין דעלמא, ודא אתקיים יתיר מכלהו, דבהאי אתקיים משכנא, ולא באחרא.

פתח ואמר, (ישעיה לג ו) **והיה אמונת עתיך חסן ישועות חכמת ודעת יראת יהו״ה היא אוצרו**, האי קרא אוקמוה חברייא, אבל הא תנינן, כל בר נש דאתעסק באורייתא בהאי עלמא, וזכי למקבע עתין לה, אצטריך באמונה, דרעותא דיליה יתכוין לקודשא בריך הוא, יתכוין לשם שמים, בגין דאמונה להכי אתכוון. **חסן ישועת**, לאכללא רחמי בדינא. **חכמת ודעת**, דתרין אלין שראן דא על דא, דא טמיר וגניז, לאשראה דא על דא.

יראת יהו״ה היא אוצרו, אוצרו דכל אלין, בגין דהאי יראת יהו״ה נקיט כל אינון נחלין, ואיהי אתעבידת אוצר לכלהו, וכד נפקין מינה כל אינון גניזין, כלהו אפיק לון בחושבנא. מנלן, דכתיב (שיר ז ה) **עיניך ברכות בחשבון**, בחשבון ודאי עביד ואפיק אינון ברכות מים, ואשגח (נ״א ואשקי לכלא) לאפקא כלא בחושבנא, ועל דא אקרי אמונה, ובכלא אקרי אמונה, והא אוקימנא. ומה אי הכא אצטריך לאחזאה מהימנותא, לשאר מילי דעלמא על אחת כמה וכמה ! ועל דא קודשא בריך הוא הוה אודע להו לכל ישראל רזא דמהימנותא דילהו בכל מה דעבדו, וכלא אתמר.

רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי בארחא, אמר רבי יוסי, ודאי דקודשא בריך הוא אתרעי ביה בבצלאל לעבידת משכנא יתיר מכל ישראל, אמאי ? אמר ליה, שמא גרים, והא אוקמוה דקודשא בריך הוא שוי שמהן בארעא, לאתעטרא (ס״א לאתערא) בהו, ולמעבד בהו עבידתא בעלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים מו ט) **אשר שם שמות בארץ**. אמר ליה, רזא איהו הכא, יהודה מסטר שמאלא הוה, ואהדר ואתדבק בימינא, ועל דא בסטרא דא אתעביד משכנא, שארי מסטר שמאלא, ואתדבק בסטר ימינא, ולבתר אתכליל דא בדא, ואתעביד כלא ימינא.

כגוונא דא אורייתא, שארי משמאלא ואתדבק בימינא, ואתכליל דא בדא, ואתעביד כלא ימינא. ראובן שרא מימינא, וסטא לשמאלא, ונטלו עמיה אינון שאר שבטין דאינון שמאלא, בגין דשארי מימינא וסטא לשמאלא. יהודה שרא משמאלא, וסטא לימינא, שרא משמאלא בגין דאתי מסטר שמאלא, ואתדבק בימינא ומשכנא בסטרא דא אתעביד, שארי מסטר שמאלא ואתדבק בסטר ימינא, ועל דא בצלאל דאתי מסטריה, איהו עבד משכנא ואתתקן לגביה. והא אוקמוה, דקודשא בריך הוא אתרעי ביה, ובריר ליה מכלא

דף רכג עמוד ב

לעבידתא דא, ויהב ליה חכמה ותבונה ודעת כמה דאוקמוה, בגין דעמיה הוה בקדמיתא סכלתנו דלבא, דכתיב **ובלב כל חכם לב נתתי חכמה**, בגין דקודשא בריך הוא לא יהיב חכמתא אלא למאן דאית ביה חכמתא, ואוקמוה חברייא ואתמר, וכן כגוונא דא בצלאל.

רבי שמעון אמר, בצלאל שמיה גרים ליה, ועל חכמתיה אקרי הכי, ורזא דמלה, **בצלאל - בצל אל**. פתח ואמר (שיר ב ג) **כתפוח בעצי היער כן דודי וגו׳, בצלו** - היינו בצלאל דאיהו אתקין משכנא ועבד ליה, דכתיב **חמדתי וישבתי**, דמשכנא חמידא איהו למיתב ביה, דאיהו עביד חמודא לכנסת ישראל, וכנסת ישראל יתבא בצלא דאל, ודא איהו בצלאל. **ופריו מתוק לחכי**, דדא איהו דעביד פירין טבין בעלמא, דכתיב (הושע יד ט) **ממני פריך נמצא**, מאן הוא פרי, אלין אינון נשמתהון דצדיקייא, דאינון איבא דעובדוי דקודשא בריך הוא. דההוא נהר דנפיק מעדן, איהו אפיק וזריק נשמתין לעלמא, ואינון פירין דקודשא בריך הוא, ובגין כך **פריו** דא איהו כדקאמרן. **בצלו**, דא הוא בצלאל, ועל דא תקונא דמשכנא על ידא דבצלאל הוה, ובגין כך **ובצלאל בן אורי בן חור**, בן אורי, דא נהורא דשמשא דנפיק, בן אורי, דא ימינא, בן חור, דא איהו שמאלא, בן אורי בן חור (ס״א בן חור בן חורי), ועל דא אשתלים ביה דינא דקודשא בריך הוא בעובדא דעגלא:

כל הזהב העשוי, מההיא שעתא דיהבו ליה ישראל, הוה עשוי ואתתקן מקדמת דנא **בכל מלאכת הקדש**, כל ההוא דהבא אתעביד ואתתקן בכל מלאכת הקדש. מאי טעמא ? בגין דבכל דרגא ודרגא הוה אתתקן ביה דהבא, דלית שלימו אלא רחמי ודינא, ועל דא דהבא הוה אזיל בכל מלאכת הקדש, בכל ההיא עבידתא דאקרי קדש הוה אזיל בה דהבא, דהבא בכלא.

רבי אבא ורבי יוסי ורבי חזקיה, הוו יתבין ולעאן באורייתא, אמר ליה רבי חזקיה לרבי אבא, הא חמינן דקודשא בריך הוא אתרעי בדינא בכלא לאתערבא דא בדא, ואיהו אריך דינא בחייבי עלמא, אי איהו אתרעי בדינא, אמאי סליק ליה מחייביא ? אמר ליה כמה טורין אתעקרו במלה דא, אבל

כמה מלין גלי בוצינא קדישא בהאי. ותא חזי, דינא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה איהו דינא בריר, איהו דינא דאתער רחימו וחדוה, אבל חייביא כד אינון בעלמא, כלהו דינא דזוהמא, כלהו דינא דלא אתרעי ביה קודשא בריך הוא כלל, ועל דא לא בעי לאתערבא דינא קדישא בדינא מסאבא דזוהמא, עד דאיהו אשתצי מגרמיה, ולאובדא ליה מן עלמא דאתי, וההוא דינא דזוהמא דביה, איהו אוביד ליה מעלמא.

פתח ואמר, (תהלים קצב ח) **בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און להשמדם עדי עד**, האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, **בפרוח רשעים כמו עשב**, כהאי עשבא דאיהו ביבישו דארעא, ואיהו יבישא, כד שראן ביה מיא אפריח, וההוא יבישו אתפרח, וכהאי אילנא קציצא דאציץ, ולא סליק אלא אינון פארות לסטר דא ולסטר דא, דאינון ענפין דסלקין, ולעלמין לא סליק אילנא כד הוה בקדמיתא למהוי אילנא, וכל דא **להשמדם עדי עד**, לעקרא לון משרשין ומכלא.

תו רזא אחרא אית בהאי, על דקודשא בריך הוא אריך רוגזיה בחייביא בהאי עלמא, בגין דהאי עלמא איהו חולקא דסטרא אחרא, ועלמא דאתי איהו סטרא דקדושה, ואיהו חולקא דצדיקיא, למהוי צדיקיא אינון בעטרא דיקרא דמאריהון ביה, ותרין סטרין אלין קיימין דא לקבל דא, דא

דף רכד עמוד א

סטרא דקדושה, ודא סטרא אחרא דמסאבא, דא קיימא לצדיקיא, ודא קיימא לרשיעיא, וכלא דא לקבל דא. זכאין אינון צדיקיא דלית לון חולקא בהאי עלמא אלא בעלמא דאתי.

תא חזי, כלא אתתקן ואתגלי קמי קודשא בריך הוא, ואף על גב דבלק ובלעם לא אתכוונו לגבי קודשא בריך הוא, כלא איהו מתתקן קמיה, ולא גרע מאגר דלהון כלום בהאי עלמא, בההוא זמנא שליטו על ישראל, דגרם ההוא קורבנא לאסתלקא מישראל ארבעה ועשרין אלפין, בר כל אינון דאתקטלו, דכתיב (במדבר כה ה) **הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור**, וכתיב **קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליהו"ה**, ועד כען ההוא קרבנא הוה תלי לאתפרעא מנהון דישראל. שבעה מדבחן כחושבן ארבעין ותרין, רבי שמעון אמר, תא חזי, אינון ארבעין ותרין קרבנין עבדו בלעם ובלק, ונטלו לון מההוא סטרא אחרא לגבי קודשא בריך הוא, ועל דא הוה תלי ההוא קרבנא לנטלא ליה ההוא סטרא אחרא דאקרי קללה מישראל, ועד השתא לא גבה מנייהו. ודא איהו רזא, (מ"ב ב כז) **ויפן אחריו ויראם, ויפן אחריו**, אחורי שכינתא, דקיימא סטרא אחרא לאחורא, **ויראם**, אסתכל בהו ההוא סטרא אחרא, וחמא לון דאתחזון לאתענשא, ועל דא **ויקללם בשם יהו"ה**, בשם יהו"ה, לאפקא ההוא שם יהו"ה מחיובא דא, מההוא חיובא דההוא קרבן דאקריב ההוא סטרא לגביה. וכלא איהו מתתקן קמיה דקודשא בריך הוא, ולא אתאביד מלה. כגוונא דא כלא אתתקן קמיה דקודשא בריך הוא, הן לטב הן לביש.

תא חזי, דוד איהו הוה דערק קמיה דשאול, ועל דא גרים דאתאבידו כל אינון כהני דנוב, ולא אשתאר מכלהו בר אביתר בלחודוי דערק, ודא גרים כמה בישין בישראל, ומית שאול ובנוי, ונפלו מישראל כמה אלפין ורבבן, ועם כל דא ההוא חובא הוה תלי על דוד לגבות מניה, עד דכל בנוי דדוד אתאבידו ביומא חד, ולא אשתאר מנייהו אלא יואש בלחודוי דאתגניב, כגוונא דלא אשתאר מאחימלך בר אביתר בלחודוי, ועד כען ההוא חובא הוה תלי למעבד דינא על נוב, על ההוא חובא דנוב, דכתיב (ישעיה י לה) **עוד היום בנוב לעמוד**, ואוקמוה.

כגוונא דא **כל הזהב העשוי למלאכה**, מאי **העשוי**? הכא אסתכל קודשא בריך הוא, כד יהבו ישראל דהבא לעגלא, וקודשא בריך הוא אקדים לון דהבא דא לאסוותא, דהאי דהבא דמשכנא אקדים לון לההוא דהבא דיהבו לעגלא, דכל דהבא דהוה עמהון ואשתכח עמהון יהבו לארמת משכנא, סלקא דעתך דכד עבדו ית עגלא אשתכח עמהון דהבא, ואינון פריקו אודנייהו לנטלא ההוא דהבא, דכתיב (שמות לב ג) **ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם**, ועל דא אקדים דהבא דארמותא, לכפרא על עובדא דא (חסר)....

...(ובגין כך) **ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה**, מסטרא דמלכותא, **עשה את כל אשר צוה יהו"ה את משה**, דהא כל אומנותא דמשכנא אתתקנת בהו ועל ידייהו, בצלאל איהו עביד אומנותא, ומשה איהו אתקין כלא לבתר. משה ובצלאל כחדא הוו, משה לעילא, בצלאל תחותיה, סיומא דגופא כגופא, בצלאל ואהליאב הא אוקמוה, דא ימינא ודא שמאלא, וכלא חד, ובגין כך, **ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו'**:

כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו', רבי יוסי פתח קרא באלישע, דכתיב (מ"ב ב כג) **ויעל משם בית אל, והוא עולה בדרך וגו', ונערים קטנים**, הא אוקמוה, מנוערים הוו מכל מילי אורייתא, ומכל פקודי אורייתא, **קטנים**

דף רכד עמוד ב

זעירי מהימנותא, ואתחייבו בחיובא דהאי עלמא ובחיובא דעלמא דאתי, **יצאו מן העיר**, נפקו מרזא דמהימנותא, כתיב הכא **יצאו מן העיר**, וכתיב התם (הושע יא ט) **ולא אבא בעיר**, (ס״א מרזא דמהימנותא דאקרי עיר, (תהלים מח ט) **עיר יהו״ה צבאות, עיר אלהינ״ו**). **ויפן אחריו ויראם**, **ויפן אחריו**, דאסתכל לאחורא אי יהדרון בתיובתא אי לאו, **ויראם**, מאי **ויראם**? אסתכל בהו דהא לית זרעא מתתקנא זמין לנפקא מנייהו, ואוקמוה. **ויראם**, הא אוקמוה, דאתעבידו בליליא דכפורי, מיד **ויקללם בשם יהו״ה**. ורזא איהו בהאי קרא, **ויפן אחריו**, אסתכל בהו אי יתענש עלייהו, ואתפני מהאי, כמה דאת אמר, (במדבר יב י) **ויפן אהרן**, דאתפני מצרעתיה, אוף הכא אתפני מעונשא דלהון, **ויראם**, דהוו קיימין לבתר למעבד כמה בישין בישראל. **ויפן אחריו**, כמה דאת אמר, (בראשית יט כו) **ותבט אשתו מאחריו**, מאי מאחריו, מאחורי שכינתא, אוף הכא ויפן אחריו, אסתכל מאחורי שכינתא, וחמא לכלהו דהא בההוא ליליא דשלטא על כפרה דחוביהון דישראל אתעברו אמהון מנייהו, מיד **ויקללם בשם יהו״ה**. **ותצאנה שתים דובים מן היער**, **שתים דובים**, ״שנים דובים״ מבעי ליה? ! מאי **שתים דובים**? נוקבין הוו ובנייהו. **ותבקענה מהם ארבעים ושני ילדים**, הא אוקמוה, לקבל קרבנין דבלק:

ויהי זהב התנופה, אמאי אקרי זהב התנופה, ולא אקרי הכי כסף התנופה? אלא תרין אינון דאקרון הכי, זהב התנופה, ונחשת התנופה, ולא אקרי הכי כסף התנופה, אלא אלין אקרון הכי, בגין דאיהו אסתלקותא לעילא, דהא אית הכי לתתא, ולאו איהו זהב (כגוונא) דארמותא, ובכל אתר תנופה איהו ארמותא לעילא, ולא לנחתא לתתא. ואיהו רזא דחשבנא דא, דכל אלין דרגין ורתיכין, כלהו קיימי בארמותא (דא), ואיהו דהב ארמותא, ודא איהו דהבא, דכל מה דמתפשטא לתתא אסתים חיזו וטיבו ונהירו דיליה, וכד איהו בארמותא, כדין איהו דהב טב ברזא דנהירו דיליה, וכל ההוא דלתתא סוספיתא דדהבא, ואיהו התוכא דיליה. **וכסף פקודי העדה**, בגין דהאי איהו כל מה דאתפשט לתתא הכי הוא טב, ואף על גב דלאו איהו בהאי ארמותא, כלא הוא לטב, אבל דהבא כל מה דאתפשט לתתא כלא הוא לביש, דא אתפשט לטב, ודא אתפשט לביש, ובגין כך דא אצטריך לארמא ארמותא ולאסתלקא לעילא, ודא אצטריך לאתפשטא לתתא ולכל סטרין, בגין דכלהו קאים לטב.

פתח ואמר, (תהלים פד יב) **כי שמש ומגן וגו׳**, **כי שמש** דא קודשא בריך הוא, **ומגן** דא קודשא בריך הוא, **שמש** דא הוא רזא דשמא קדישא יהו״ה, דהכא קיימין כל דרגין לנייחא, **ומגן** דא איהו רזא דשמא קדישא דאקרי אלהי״ם, ורזא דא דכתיב **אנכי מגן לך**, ושמש ומגן דא איהו רזא דשמא שלים, **חן וכבוד יתן יהו״ה**, למהוי כלא רזא חדא. **לא ימנע טוב להולכים בתמים**, רזא דא (ההוא) דכתיב, (איוב לח טו) **וימנע מרשעים אורם**, ודא איהו נהורא קדמאה, דכתיב ביה (בראשית א ד) **וירא אלהי״ם את האור כי טוב**, דגניז וסתים ליה קודשא בריך הוא כמה דאוקמוה, ומן חייביא גניז ליה, ומנע ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, אבל לצדיקיא מה כתיב, **לא ימנע טוב להולכים בתמים**, דא אור קדמאה, דכתיב ביה **וירא אלהי״ם את האור כי טוב**, ועל דא לא אצטריך דא לאסתלקא ולארמא ליה, אלא לאתפשטא ולאתגלאה, ולא לאסתלקא (ס״א בההוא דהבא) כההוא אחרא דאיהו שמאלא, ועל דא אקרי ההוא תנופה, ולאו האי, ובגין כך **וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו׳**.

תא חזי, סטרא דימינא איהו תדיר קיימא, לקיימא בכל עלמא, ולאנהרא

דף רכה עמוד א

ולברכא ליה, ובגין כך כהנא דאיהו מסטרא דימינא, אזדמן תדיר לברכא עמא, דהא מסטרא דימינא אתיין כל ברכאן דעלמא, וכהנא נטיל ברישא, ועל דא אתמנא איהו לברכא לעילא ולתתא. תא חזי, בשעתא דכהנא פריש ידוי לברכא עמא, כדין שכינתא אתיא ושריא עלויה ואמלי ידוי, ידא דימינא זקפא לעילא על ידא דשמאלא, בגין לסלקא ימינא ולאתגברא על שמאלא, וכדין כלהו דרגין דקא פריש בהו ידוי, כלהו אתברכאן ממקורא דכלא. מקורא דבירא מאן איהו? דא צדיק, מקורא דכלא דא איהו עלמא דאתי, דאיהו מקורא עלאה, דכל אנפין נהירין מתמן, דהא איהו מבועא ומקורא דכלא, וכל בוצינין ונהורין מתמן אתדליקו. כגוונא דא, מקורא ומבועא דבירא, כל אינון בוצינין דלתתא, כלהו אתנהרין ואתמליין נהורין מניה, ודא קיימא לקבל דא, ובגין כך בשעתא דכהנא פריש ידוי ושארי לברכא עמא, כדין שראן ברכאן עלאין ממקורא עלאה לאדלקא בוצינין, ונהרין כל אנפין, וכנסת ישראל אתעטרת בעטרין עלאין, וכל אינון ברכאן נגדין ואתמשכן מעילא לתתא.

תא חזי, משה פקיד ובצלאל עביד, למהוי כלא ברזא דגופא וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא, לאסגאה רחימו וקשורא דיחודא במשכנא, וכלא ברזא דימינא קא אתעביד, ועל דא בכל אתר דסטרא דימינא אשתכח, עינא בישא לא שלטא ביה, ובגין כך **וכסף פקודי העדה**, בגין דההוא כסף מסטרא דימינא קא אתיא, ועל דא אתמנא כלא במניינא.

רבי יצחק שאיל ליה לרבי שמעון, אמר ליה, הא אוקמוה דברכתא לא שריא במלה דקאים במדידו ובמלה דקאים בחושבנא, הכא במשכנא אמאי הוה כלא בחושבנא? אמר ליה, הא אתמר, אבל בכל אתר דסטרא דקדושה שריא עליה, אי ההוא חושבנא אתיא מסטרא דקדושה, ברכתא שריא עליה תדיר, ולא אתעדי מניה. מנלן? ממעשר, בגין דאתיא חושבנא לקדשא, ברכתא אשתכחת ביה, כל שכן משכנא דאיהו קדש ואתיא מסטרא דקדש. אבל כל שאר מילי דעלמא דלא אתיין מסטרא דקדושה, ברכתא לא שריא עלייהו כד אינון בחושבנא, בגין דסטרא אחרא דאיהו רע עין יכיל לשלטאה עליה, וכיון דיכיל לשלטאה עליה, ברכתא לא אשתכחת ביה, בגין דלא ימטו ברכאן להההוא רע עין, (ולא הוי מסטרא דקדושה), ומדידו דקדושה וחושבנא דקדושה, תדיר ברכאן אתוספאן ביה. ועל דא **וכסף פקודי העדה**, פקודי העדה בקושטא ודאי, ולא דחילו מעינא בישא, ולא דחילו מכל חושבנא דא, דהא בכלא שראן ברכאן מלעילא.

ותא חזי, בזרעא דיוסף לא שלטא ביה עינא בישא, בגין דאתי מסטרא דימינא, ועל דא אתעביד משכנא על ידא דבצלאל, דהא איהו ברזא דיוסף קא שרייא, דאיהו רזא דברית קדישא, ועל דא משה פקיד ובצלאל עביד, למהוי כלא ברזא דגופא, וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא, לאסגאה רחימו וקשורא דיחודא במשכנא, וכלא ברזא דימינא קא אתעביד, ובגין כך **וכסף פקודי העדה**, וההוא חושבנא איהו חושבן דרגין רברבין ממנן, דאתאחדן מסטרא דימינא, ועל דא כתיב **מאת ככר וגו׳**.

רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפורי, עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי, ורבי חייא עמיה. אמר רבי אבא, ודאי נשתתף בהדי שכינתא, אוריכו להו עד דמטו לגבייהו. כיון דמטו גבייהו, אמר רבי אלעזר, כתיב (תהלים לד טז) **עיני יהו״ה אל צדיקים ואזניו אל שועתם**, האי קרא קשיא, מאי **עיני יהו״ה אל צדיקים**? אי בגין דאשגחותא דקודשא בריך הוא עלייהו לאוטבא לון בהאי עלמא, הא חמינן כמה זכאין אינון בהאי עלמא ואפילו מזונא כעורבי ברא לא יכלין

דף רכה עמוד ב

לאדבקא! אי הכי מאי **עיני יהו״ה אל צדיקים**? אלא רזא הכא, תא חזי, כל אינון ברייך דעלמא, כלהו אשתמודעאן לעילא, בין לסטרא דא ובין לסטרא דא, אינון דלסטרא דקדושה אשתמודעאן לעילא לגביה, ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו. ובאתר דשלטא ההיא אשגחותא דסטרא דקדושה, לא אשגח עליה סטרא אחרא, ולא יקרב לגביה לעלמין, ולא יכיל לדחייא ליה מאתריה בכלא בכל מה דאיהו עביד, ועל דא **עיני יהו״ה אל צדיקים וגו׳**, בגין דא סטרא אחרא לא יכיל לשלטאה עליה, והשתא סייעתא דשמיא הכא, וכל אשגחותא טבא דלעילא הכא, וכל סטרא אחרא וכל מלה בישא, לא יכיל לשלטאה עלייכו.

אמר רבי אבא, הא אוליפנא דבכל אתר דסטרא דקדושה שריא עלוי, אף על גב דקיימא בחושבנא, ברכתא לא אתמנע מתמן. אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא. אמר ליה, הא ישראל אינון קדש, ואתיין מסטרא דקדש, דכתיב (ירמיהו ב ג) **קדש ישראל ליהו״ה**, וכתיב (ויקרא כ כו) **והייתם קדושים כי קדוש אני**, אמאי כד עבד דוד חושבנא לישראל, הוה בהון מותנא, דכתיב (ש״ב כד טו) **ויתן יהו״ה דבר בישראל מהבקר ועד עת מועד**. אמר ליה, בגין דלא נטל מנייהו שקלים דאיהו פורקנא, דכתיב (שמות ל יב) **ונתנו איש כפר נפשו ליהו״ה בפקד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקד אותם**, בגין דאצטריך קדש (דאיהו באתגלייא), למיהב פורקנא דקדש, וההיא פורקנא דקדש לא אתנטיל מנייהו.

תא חזי, ישראל איהו קדש דקיימא בלא חושבנא (דגרמייהו), ועל דא אצטריך פורקנא דיתנטיל מנייהו, וההוא פורקנא קיימא בחושבנא, ואינון לא קיימו בחושבנא, מאי טעמא, בגין דקדש איהו רזא עלאה דכל דרגין, מה ההוא קדש איהו סליק על כלא, ואית ליה לבר קדש אחרא לתתא, דקיימא תחותיה וקאים בחושבנא ובמניין, אוף הכי ישראל אינון קדש, דכתיב **קדש ישראל ליהו״ה**, ואינון יהבי קדש אחרא פורקן דלהון דקיימי בחושבנא. ורזא דא, ישראל אינון אילנא דקיימא לגו, פורקנא (נ״א קדש) אחרא קיימא לבר וסליק לחושבנא, ואגין דא על דא.

אזלו, פתח רבי אלעזר ואמר, (הושע ב א) **והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו׳**, מהו **כחול הים**? תרין גוונין אינון הכא. חדא כחול הים, בגין דימא כד סלקין גלוי בזעפא ורוגזא, ואינון גלין סלקאן לשטפא עלמא, כד מטאן וחמאן חולא דימא, מיד אתברו ותבין לאחורא ומשתככי, ולא יכלין לשלטאה ולשטפא עלמא. כגוונא דא, ישראל אינון חולא דימא, וכד שאר עמין, דאינון גלי ימא מארי דרוגזא מארי דדינין קשין, בעאן לשלטאה ולשטפא עלמא, חמאן להו לישראל דאינון מתקשרן בקודשא בריך הוא, ותבין ומתתברי קמייהו, ולא יכלין לשלטאה בעלמא. גוונא אחרא, בגין דחולא דימא ליית ליה חושבנא, ולא קיימא בחושבנא ולא במדידו, דכתיב **אשר לא ימד ולא יספר**, אוף הכי ישראל ליית להו חושבנא, ולא קיימין בחושבנא.

תא חזי, אית מדידו טמיר וגניז, ואית חושבן דקיימא בגניזו טמיר וגניז, והאי קיימא במדידו, והאי קיימא בחושבן, ודא איהו רזא וקיומא דכלא דלעילא ותתא. בגין דההוא מדידו, לא אתיידע לעלמין על מה קיימא רזא דההוא מדידו, ועל מה קיימא רזא דההוא חושבנא, ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא. וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא, אלא בסטרא דמלה אחרא, ופורקנא איהו דקיימא בחושבנא, ובגין כך ישראל כד עאלין

דף רכו עמוד א

בחושבנא, נטלי מנייהו פורקנא כמה דאתמר. ועל דא ביומוי דדוד, כד עבד חושבנא בישראל, ולא נטיל מנהון פורקנא הוה רוגזא, ואתאבידו מישראל כמה חילין וכמה משריין, ובגין כך כתיב בעובדא דמשכנא, **וכסף פקודי העדה וגו' לכל העובר על הפקודים**, וכלא אתקדש לעבידת משכנא.

והא אוקמוה, ככרין חושבנא חדא, שקלים חושבנא חדא, בגין דאית עלאין דסלקן לחושבנא עלאה, ואית אחרנין דסלקן לחושבנא אחרא, דא עלאה ודא תתאה, ובגין כך כתיב **ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש וגו'**, אלין אדנים הא אוקמוה.

תו פתח ואמר, (תהלים קכז א) **שיר המעלות לשלמה אם יהו"ה לא יבנה בית וגו'**, האי קרא שלמה מלכא אמר ליה, בשעתא דהוה בני בי מקדשא, ושארי למבני, והוה חמי דעובדא אתתקנת בידייהו, והוה מתבני מגרמיה, כדין שארי ואמר **אם יהו"ה לא יבנה בית וגו'**, היינו רזא דכתיב, **בראשית ברא אלהי"ם**, דהא קודשא בריך הוא ברא ואתקין להאי עלמא בכל מה דאצטריך, דאיהו בית, **שוא עמלו בוניו בו**, אלין רזא דאינון נהרין (נ"א נחלין), דנפקין ועאלין כלהו בגו האי בית, לאתקנא ליה בכל מה דאצטריך, ואף על גב דכלהו קא אתיין לאתקנא למעבד תקוניה, ודאי **אם יהו"ה**, דאיהו רזא דעלמא עלאה דאתקין ועביד ביתא כדקא יאות, אינון בונין למגנא אינון, אלא מה דאיהו עביד ואתקין. **אם יהו"ה לא ישמר עיר**, כמה דכתיב (דברים יא יב) **תמיד עיני יהו"ה אלה"יך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה**, ואוקמוה, ובאשגחותא דא איהי נטירא בכל סטרין.

ואף על גב דכתיב (שיר ג ז) **הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל**, וכלהו נטרי לה, מאי טעמא נטרי לה, בגין דכתיב **מפחד בלילות**, דא פחדא דגיהנם דקאים לקבלה, בגין לדחייא לה, ובגין דא כלהו סחרין לה. ואף על גב דכלהו קיימי בנהירו דמחשבה דלא אתידע, וכדין האי נהירו דמחשבה דלא אתידע, בטש בנהירו דפריסא, ונהרין כחדא. ואתעבידו תשע היכלין, והיכלין לאו אינון נהורין, ולאו אינון רוחין, ולאו אינון נשמתין, ולא אית מאן דקיימא בהו. רעותא דכל תשע נהורין, דקיימי כלהו במחשבה, דאיהי חד מנייהו בחושבנא, דכלהו למרדף אבתרייהו, בשעתא דקיימי במחשבה, ולא מתדבקן ולא אתידיעו. אלין לא קיימי, לא ברעותא, ולא במחשבה עלאה, תפסין בה ולא תפסין. באלין קיימין כל רזי מהימנותא, וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה דלתתא, כלהו אקרון אין סוף. עד הכא מטון נהורין ולא מטון, ולא אתידיעו, לאו הכא מחשבה ולאו רעותא. כד נהיר מחשבה, ולא אתידע ממאן נהיר, כדין אתלבש ואסתים גו בינה, ונהיר (ס"א מאן) למה דנהיר, ועאיל דא בדא, עד דאתכלילו כלהו כחדא, והא אוקמוה. וברזא דקרבנא כד סליק, כלא אתקשר דא בדא, ונהיר דא בדא, כדין קיימין כלהו בסליקו, ומחשבה אתעטר באין סוף, ההוא נהירו דנהיר מיניה מחשבה עלאה אקרי אין סוף (ע"כ מובא בפר' נח דף סה.).

כיון דאנהיר, ואתפשטו מניה חילין, ההיא מחשבה אסתים ואגניז ולא ידיע, ומתמן אתפשט פשיטותא לכל סטרין. ואתפשט מניה חד פשיטו, דאיהו רזא דעלמא עלאה, ודא קיימא בשאלתא, ואיהו מאמר עלאה, ואוקמוה דאקרי מ"י, דכתיב (ישעיה מ כו) **שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה**, שאלתא ההוא דברא אלה. לבתר אתפשט ואתעביד ים, סופא דכל דרגין דאיהו לתתא, ומתמן שארי למבני לתתא, וכלא עביד בההוא גוונא ממש

דף רכו עמוד ב

דלעילא, דא לקבל דא, ודא כגוונא דדא. ובגין כך נטירו דכלא מעילא ותתא, והאי פשיטו דמחשבה איהו, דאיהו עלמא עלאה, ודא איהו אם יהו"ה לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דאיהו שומר ישראל, (נ"א שקד שומר, ההוא דכתיב ביה (משלי כז יח) **ושומר אדוניו יכובד**), דלאו ביה קיימא נטירו, אלא בעלמא עלאה. תא חזי, תכלא דמשכנא, כלא קיימא ברזא עלאה, ואוקמוה, תכלת וארגמן, חד לאתקשרא בחד. והא אתמר ברזא דכתיב, (דברים ד כד) **כי יהו"ה אלה"יך אש אוכלה הוא**, והא אתמר, דאית אשא אכלא אשא, ואכיל ליה ושצי ליה, בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואתמר:

ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשהווים לעמודים וצפה ראשיהם וגו', תא חזי, אוליפנא, דאינון תקלין אנשי לון משה, ולא ידע מה דאתעביד מנייהו, עד דנפק קלא ואמר, **ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וים לעמודים**. רבי חזקיה פתח ואמר, (שיר א יב) **עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו**, האי קרא אתמר, אבל, **עד שהמלך במסבו**, דא קודשא בריך הוא כד יהב אורייתא לישראל ואתא לסיני, וכמה רתיכין הוו עמיה,

כלהו רתיכין קדישין, וכל קדושין עלאין דקדושה דאורייתא כלהו הוו תמן, ואורייתא אתיהיבת בלהטי אשא, וכלא בסטרא דאשא, וכתיבא באשא חוורא על גבי אשא אוכמא, ואתוון הוו פרחין וסלקין באוירא. ואת קדמאה דאורייתא, אתפליג לשבע מאה ושבעים וחמשה לכל סטר, וכלהו אתחזון באוירא דרקיעא באת ו״ו, ו׳ לסטרא דא, ו׳ לסטרא דא, וכן לכל סטרין. ואלין ווין הוו קיימין על עמודין, ואינון עמודין הוו קיימין על ניסא, וכלהו ווין עלייהו, בגין דרזא דאורייתא על ו״ו קיימא, ואינון ווין דאינון רזא דמהימנותא דאורייתא, כלהו על אינון עמודים קיימין, דאינון רזין דנפקין בהו נביאים, רזא דלהון בכל סטר, ועל אינון קיימין קיימן אינון ווין.

ו׳ עלאה איהו רזא דקול דאשתמע, ואיהו רזא דקיימא ביה אורייתא, בגין דאורייתא נפקא מההוא קלא פנימאה דאקרי קול גדול, ודא קול גדול איהו רזא דאורייתא, ועל דא כתיב (דברים ה יט) **קול גדול ולא יסף**. תא חזי, האי קול גדול איהו עקרא דכלא, ורזא דשמא קדישא עלאה, ועל דא אוקמוה, דאסיר ליה לבר נש לאקדמא שלמא לחבריה עד לא יצלי צלותיה, ורזא דא אוקמוה, דכתיב (משלי כז יד) **מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו**, ולאו איהו אסור עד דמברך ליה ברזא דקול גדול, דאיהו עיקרא דשמא קדישא. ועל דא רזא דאורייתא נפקא מההוא קול גדול, ודא איהו מלך.

במסבו, דא מעמד הר סיני ואוקמוה, **נרדי נתן ריחו**,

דף רכז עמוד א

דא כנסת ישראל, בגין דאמרו ישראל (שמות כד ז) **כל אשר דבר יהו״ה נעשה ונשמע**, **שהמלך**, דא איהו מלך עלאה ואוקמוה.

תא חזי, כד קודשא בריך הוא אייתי טופנא על עלמא בגין לחבלא כלא, אמר ליה קודשא בריך הוא לנח, בעי לך (ס״א לאסתרא) לאסתמרא, ולא תחזי גרמך קמיה דמחבלא דלא ישלוט עלך, בגין דלא הוה מאן דיגין עלוי, כיון דאתקריב קרבנא דקריב נח, כדין אתבסם עלמא. ולא אתבסם כולי האי עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, כיון דקיימו ישראל על טורא דסיני כדין אתבסם עלמא, ומחבלא לא אשתכח בעלמא, ובעא קודשא בריך הוא בההוא זמנא לאעברא ההוא מחבלא מעלמא, (וכד) בר דישראל סרחו בההוא זמנא ליומין זעירין, ועבדו ית עגלא. וכדין מה כתיב (שמות לג ו) **ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב**, ועדים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קודשא בריך הוא, ואתנטל מנייהו, כדין שלטא מחבלא על עלמא, ואהדר כמלקדמין, כההוא זמנא דשלטא בעלמא, ועביד דינא.

אמר רבי יוסי, ביומוי דטופנא מאן יהיב תמן מחבלא, דהא מיא הוו דאתגברו? תא חזי, לית לך דינא בעלמא או כד אתמחי עלמא בדינא, דלא אשתכח ההוא מחבלא בינייהו, דאזיל בגו אינון דינין דאתעבידו בעלמא. אוף הכא טופנא הוה, ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו אקרי הכי, ועל דא אמר ליה קודשא בריך הוא לנח לטמרא גרמיה, ולא יתחזי בעלמא, והא אוקמוה.

תא חזי, אמר רבי אלעזר, **ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים**, אמאי ווים? אלא כמין ו״ו הוו, ורישיהון חפא בדהבא, אינון דכסף ורישיהון מחפן בדהבא, בגין דכל ו״ו בסטרא דרחמי קא אתיא. וכלהו הוו אשתמודעאן לעילא בחושבנא, ובגין דאתו מסטרא דרחמי הוו אקרון ווים, וכל שאר תליין בהו, ולית ו״ו אלא דהבא וכספא כחדא, ובגין כך כל אינון אקרון ווי דאינון עמודים. מאן עמודים? כמה דאת אמר (מ״א ז מא) **והעמודים שנים וגו׳**, בגין דהא אלין לבר מגופא לתתא הוו קיימין.

אמר רבי יצחק, לא ידענא אי דא עבידתא דקדש או חול, בגין דכתיב **ואת האלף**, דהא כתיב הכא **האלף**, וכתיב התם (שיר ח יב) **האלף לך שלמה**, מה להלן האלף חול, אוף הכא האלף חול. אמר ליה, לאו הכי, דאי הוא הוה חול, לא יתעבד מנייהו ווים. ותו דהא תמן כתיב **האלף** ולא יתיר, והכא כתיב **האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים**. האלף דהתם אינון חול, דכתיב **האלף לך שלמה**, ודא איהו חול, בגין דכל חול לאו איהו בסטרא דקדושה כלל, חול איהו מסטרא אחרא מסאבא, ועל דא הבדלה בין קדש לחול, בגין דבעינן לאפרשא בין קדש לחול, ורזא דקרא הכי הוא, (ויקרא י י) **ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור**. ועם כל דא אף על גב דפרישו אית לקדש מן החול, חולקא חדא אית ליה בקדושה

דף רכז עמוד ב

מסטרא דשמאלא, הדא הוא דכתיב **האלף לך שלמה**, דאינון אלף יומי החול, ואינון יומי דגלותא. כמה דאית אלף יומין דקדושה, הכי נמי אלף יומין לסטרא אחרא, ועל דא אתערו חברייא, אינון יומין דגלותא אלף שנין הוו, ועל דא אית אלף ואית אלף, ואינון אלף שנין דגלותא, אף על גב דישראל

יהון בגלותא ויתמשכון יתיר, בהני אלף שנין יתמשכון, דאינון אלף יומין דקאמרן. ובגין דא אוקמוה, כל שלמה דאית בשיר השירים קדש, בר מהאי דאיהו חול. האלף דהכא קדש איהו, וכל עובדוי קדש, ועל דא עשה ווים לעמודים.

(מאמר הבא נדפס כבר בפ׳ נח דף סד ע״ב). תא חזי, הא אמרן כל ו׳ ברזא דרחמי איהו, וכל אתר דאתי ו׳ בשמא קדישא רחמי איהו, כגון (בראשית יט כד) **ויהו״ה המטיר על סדום**, (בראשית יב א) **ויהו״ה אמר אל אברם**, רחמי ודינא כחדא. דמאי שנא בטופנא דכתיב אלהי״ם בכל אתר, אמאי לא כתיב ויהו״ה, אלא תנינן, בכל אתר דכתיב ויהו״ה הוא ובית דינו, אלהי״ם סתם דינא בלחודוי. אלא בסדום אתעביד דינא ולא לשיצאה עלמא, ובגין כך אתערב איהו בהדי דינא, אבל בטופנא כל עלמא שיצי, וכל אינון דאשתכחו בעלמא. ואי תימא דהא נח ודעמיה אשתזיבו, הא סתים מעינא הוה דלא אתחזי, ועל דא כל מה דאשתכח בעלמא שיצי ליה. ועל דא **ויהו״ה** באתגלייא ולא שיצי כלא, **אלהי״ם** סתים ובעי לאסתמרא, דהא כלא שיצי, ועל דא אלהי״ם בלחודוי הוה.

ורזא דא (תהלים כט י) **יהו״ה למבול ישב**, מהו **ישב**? אלמלא קרא כתיב לא יכלינן למימר, ישב, ישב בלחודוי, דלא אתא עם דינא, כתיב הכא **ישב**, וכתיב התם (ויקרא יג מו) **בדד ישב**, בלחודוי. ורזא אוליפנא, קודשא בריך הוא סתים וגליא, גליא הוא בי דינא לתתא, סתים הוא אתר דכל ברכאן נפקי מתמן, בגין כך כל מלוי דבר נש דאינון בסתימו ברכאן שריין עליה, וכל דאינון באתגלייא, ההוא אתר דבי דינא שריא עלוי, בגין דאיהו אתר באתגלייא, וכלא איהו ברזא עלאה כגוונא דלעילא. (ע״כ נדפס בפ׳ נח).

עד שהמלך במסבו (שיר א יב) , בההוא חבורתא ותפנוקא דעדן עלאה, (הא אוקמוה דהא) בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתידע, ואתמליא מניה, ונפקא בנחלין ידיעאן. **נרדי נתן ריחו**, דא ים בתראה, דברא עלמא תתאה כגוונא דלעילא, וסליק ריחא טבא עלאה, לשלטאה ולמעבד, ויכיל ושליט ונהיר בנהורא עלאה. תא חזי, בשעתא דהאי נרדא סלקא ריחא לעילא, כדין חביבותא אתקשרת, וסלקא האי נרדא לאתאחדא לעילא, וכלהו רתיכין קדישין, כלהו סלקין ריחין לאתעטרא לגבי דלעילא. אינון רתיכין כלהו אקרון ״עלמות שיר״, כמה דאת אמר (תהלים מו א) **על עלמות שיר**, והא אוקמוה, מאי **עלמות שיר**? אלא כמה דאת אמר (שיר ו ח) **ועלמות אין מספר**, מאי ועלמות אין מספר? כמה דאת אמר, (איוב כה ג) **היש מספר לגדודיו**, ובגין דלית להו חושבנא, כתיב **ועלמות אין מספר**:

ווים לעמודים, כלהו דכורין, כל אינון דסלקין ברבו משח לעילא, כלהו קיימין ברזא דדכורין, ולא אקרי דכר אלא ו׳, רזא דשמיה דאינון דכורין, וכל אינון דלתתא אקרון נוקבי. ובגין כך כל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא מסטרא דנוקבא, אתמנן על השיר, ואמרי שירתא תדיר, ועל דא כתיב **על עלמות שיר**, וכלהו נפקו ברזא דה׳, ה׳ אפיקת כמה חילין לזנייהו ברזא דו׳, ו׳ דא רזא דדכורא דקיימא למיהב מזונא לנוקבא. ובגין כך כל אינון ווין עבד בצלאל, למיהב לון לאשראה על נוקבי, ונפקי מרזא דאלף, דאיהו חושבן שלים, ושבע מאות דאיהו רזא שלים, וחמשה הכי נמי, ושבעים כלא רזא חדא. ועל דא מרזא דנא וחשבן דא עשה ווים, וכלהו ברזא דו׳, ובדיוקנא דו׳ אתעבידו, וכלא ברזא עלאה ובחושבנא נטלי:

דף רכח עמוד א

ונחשת התנופה שבעים ככר, אמר רבי יהודה, כל דא נחתא לתתא, בדיוקנא עלאה דרזא דמהימנותא, כגוונא דא עבד (דניאל ג א) נבוכדנצר הרשע ההוא צלמא דאתקין. אמר רבי יוסי, איהו לא עביד הכי, אבל בחלמיה חמא הכי, דהא בחלמיה חמא (דניאל ב לב) רישא די דהבא, ולבתר כספא, ולבתר נחשא. ואי תימא פרזלא וחספא אמאי לאו הכי, בגין דלאו אינון כדאי לאעלא לקודשא, ואלין תלתא אחרנין עאלו. ורזא דיליה דמשכנא בתלת, תלת באלין מתכן, ובשארא ארבע, כגון תכלת וארגמן ותולעת שני ושש, וכגון ארבעה טורי אבן. אמר רבי יהודה, מנהון בתלת, מנהון בארבע, מנהון בתרין, מנהון בחד, אבל כל סדרא וסדרא לאו איהו אלא בתלת.

(מאמר הבא נדפס בפ׳ ויצא דף קנט ע״א) תלת סדרין אינון דמתפרשין לכל סטר לארבע סטרי עלמא, וכל סדרא וסדרא דאיהו לכל סטר, תלת סדרין אינון ואוקימנא:

סדרא קדמאה דלסטר מזרח, תלת סדרין אינון, ואינון תשעה סדרין, בגין דכל סדרא מאינון תלת, אית ליה תלת סדרין, ואשתכחו דאינון תשעה, וכמה אלף ורבוון תחותייהו. והני סדרין תשעה, כלהו מתנהגי באתוון רשימין, וכל סדרא אסתכי לאינון אתוון רשימן והא אוקמוה, וכן לכל סדרא וסדרא. וכלהו נטלי באתוון רשימן, ואלין עלאי מאלין, וקיימא אלין על אלין, (נ״א ומתחברן כלהו ואמרי שירתא). וכד אינון אתוון פרחין גו אוירא דרוחא, ההוא דממנא על כלא, כדין כלהו נטלי, (נ״א ושירתא אתבסם), והא אוקמוה. וחד את בטש מתתא, וההוא את סלקא ונחתא, ותרין אתוון פרחי עלייהו,

והאי את מתתא, סלקא מתתא לעילא ואתחבר בהו, ואתעבידו תלת אתוון. כלהו לפום אתוון יה״ו, דאינון תלת גו אספקלריא דנהרא, מאלין אתפרשו תלת סדרין, ואינון אתוון תרין, וההוא את דסלקא מתחברא עמהון, ואינון תלת.

תא חזי, אינון תרין אתוון עלאין דסלקין באוירא, אינון כלילן דא בדא רחמי ודינא, ובגין כך אינון תרין, ואינון מעלמא דלעילא, ברזא דדכורא. והאי דסלקא ומתחברא עמהון איהי נוקבא, ואתכלילת בתרווייהו, כגוונא דנוקבא אתכלילת בתרין סטרין בימינא ושמאלא, ואתחברת בהו, הכי נמי האי את נוקבא, אתחברת בתרין אתוון אחרנין, דאינון בתרין סטרין, אלין עלאין ואלין תתאין, וכלא איהו חד, דכר ונוקבא. דכד אתברי עלמא באינון אתוון מעלמא עלאה נינהו, דאינון אולידו כל עובדין לתתא, כגוונא דלהון ממש, בגין כך מאן דידע לון, ואזדהר בהו, רחים לעילא רחים לתתא.

רבי שמעון אמר, אלין אתוון כלהו דכר ונוקבא, לאתכללא כחדא, ברזא דמיין עלאין ומיין תתאין, וכלא חד, ודא הוא יחודא שלים, ועל דא מאן דידע לון, ואזדהר בהו, זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי, בגין דאיהו עקרא דיחודא שלים כדקא חזי. תלת תלת מסטרא דא ומסטרא דא, ביחודא חדא בשלימו דכלא, וכלהו רזא דסדרא עלאה כדקא חזי, כגוונא דלעילא, דההוא סדרא תלת ברזא חדא:

סדרא תניינא דלסטר דרום, (דאיהו רזא דכסף), תלת סדרין אינון להההוא סטרא, וכל סדרא וסדרא תלת תלת, ואינון תשעה כמה דאתמר, ואתוון אתפלגו הכי לכל סטרי, לאתחברא כלא כחדא, בגין דאית אתוון ברזא דנוקבא ואתוון ברזא דדכורא, ואתחברו כלהו כחדא, והוו חד ברזא דשמא קדישא שלים. ולגבייהו סדרין ממנן תלת תלת כמה דאתמר, וכלא נפקא מסדרא דאבהן דלעילא, כסדרא

דף רכח עמוד ב

דאתתקנן אתוון דשמא קדישא יה״ו כמה דאתמר. הני סדרין, כלהו מתנהגי באלין אתוון ידיען, ונטלי בהו, וכמה חילין ורברבן כלהו לתתא, דנטלי ואתנהגי בסדרא דא:

סדרא תליתאה דלסטר צפון, בתלת סדרין אינון להההוא סטרא, ואינון תשעה. ובתלת סטרין, תלת תלת לכל סטר, ואינון תשעה, ואינון סדרין מתלת סטרין כמה דאתמר, שבעה ועשרין, ברזא דאתוון דאינון שבעה ועשרין, ואף על גב דאינון תרין ועשרים, שלימו דאתוון שבעה ועשרין אינון, ואשתכחו כמה דאתוון שבעה ועשרין, הכי סדורא דסדרין אלין שבעה ועשרין, לתלת תלת סדרין לכל סטר, ואשתכחו אלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה, ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה, ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה, אשתכחו כלהו לשבעה ועשרין. ורזא דאלין שבעה ועשרין, אינון תשעה אתוון דאינון ברזא דנוקבא, לאתחברא בהו נוקבא עם אינון תמניסר אחרנין ברזא דאתמר, וכלא איהו כדקא חזי. תא חזי, כגוונא דאתוון עלאין דעלמא עלאה, הכי נמי אתוון אחרנין לתתא, אתוון עלאין רברבין, ואתוון תתאין זעירין, וכלא דא כגוונא דא, וכל הני רזין ברזא דדכר ונוקבא, כלא חד בשלימו, ועל דא כלא איהו ברזא עלאה. (ע״כ נדפס בפ׳ ויצא)

(מאמר הבא נדפס בפ׳ בראשית דף נא ע״ב) בארבעין וחמש זיני גווני נהורין אתפליג עלמא, שבעה מתפלגין לשבעה תהומין, כל חד בטש בתהומא דיליה, ואבנין מתגלגלן בגו תהומא, ועייל ההוא נהורא באינון אבנין, ונקיב לון, ומיין נפקין בהו, ושקעין כל חד וחד על תהומא, וחפיא לתרין סטרין. נפקי מיא באינון נוקבין, ועאל נהורא, ובטש לארבע סטרי תהומא, ומתגלגלא נהורא בחברתה, ואערעו בחד, ופלגין מיא, ואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי, וכראן בתהומי חשוכא, ואינון חשוכי מתערבי בהו. סלקן מיין ונחתין, ומתגלגלן באינון נהורין, ואתערבן כחדא נהורין וחשוכין ומיין, ואתעבידו מנייהו נהורין דלא אתחזיין חשוכאן. בטש כל חד בחבריה, ומתפלגין לשבעין וחמש צנורי תהומין, ובהו נגדין מיא. כל צנורא וצנורא סליק בקליה, ואזדעזען תהומין, וכד ההוא קלא אשתמע, כל תהומא קארי לחבריה, ואמר פליג מימך ואיעול בך, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ח) **תהום אל תהום קורא לקול צנוריך**.

תחות אלין תלת מאה ושתין וחמש גידין, מנהון חוורין, מנהון אוכמין, מנהון סומקין, אתכלילן דא בדא ואתעבידו גוון חד, אינון גידין אתרקימו בשבע עשרה רשתות, וכל חד רשת גידין אקרי, אתרקימו דא בדא, ונחתין בשפולי תהומא.

תחות אלין, תרין רשתין קיימין בחיזו דפרזלא, ותרין רשתין אחרנין בחיזו דנחשא. תרין כרסוון קיימי עלייהו, חד מימינא וחד משמאלא. כל אינון רשתין מתחבראן כחדא, ומיין נחתין מאינון צנורין, ועאלין באלין רשתין. אינון תרין כרסוון, חד כורסייה דרקיעא אוכמא, וחד כורסייה דרקיעא סגונא, אלין תרין כרסוון כד אינון סלקין, סלקין בההוא כרסייה דרקיעא אוכמא, וכד נחתין, נחתין בההוא כורסייה דרקיעא סגונא. אלין תרין כרסוון, חד מימינא וחד משמאלא, ההוא כורסייה דרקיעא אוכמא מימינא, וההוא כורסייה דרקיעא סגונא משמאלא. כד סלקין בכורסייה דרקיעא אוכמא,

מאיך כורסייא דרקיעא שמאלא, ונחתין ביה, מתגלגלן כורסוון חד בחד, (נקטין) ונחתין כל אינון רשתין בגווייהו, ועאלין לון בשפולי דתהומא תתאה. וקאים חד כורסייא, וסליק לעילא מכל אינון תהומי, וקאים כורסייא אחרא לתתא דכל תהומי,

דף רכט עמוד א

בין תרין כרסוון אלין, מתגלגלן כל אינון תהומי, וכל אינון צנורין אתנעיצו בין תרין כרסוון אלין.

שבעין וחמש צנורין אינון, שבעה אינון עלאי דכלא, וכל אינון אחרנין אחידן בהו, וכלהו נעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא, ונעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא. בהו מיין (ס״א בתהומיא) סלקין ונחתין, אינון דנחתי כראן בתהומי ובקעי לון, אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי אבנין, וסלקין ומליין לשבעה ימים, עד כאן שבעה גווני נהורין ברזא עלאה. (ע״כ נדפס בפ׳ בראשית):

תא חזי, נחשת התנופה דקא אמרן, אלין אינון טורי נחשת דאקרון הרי נחשת, ואינון דאקרון אדני נחשת, (ואלין) קיימין תרעין בכל אינון פתחין, וסחרין להו לכל אינון דקיימין לגו, בגין דאלין אינון תרעין דקיימין לפתחין לבר, ואלין עאלין ונפקי בבי מלכא. ומן נחשת דא, כל אינון מאנין דמדבחא לשמשא בה, ואלין אינון מאנין למדבחא, דכד נשמתין מתקרבין לסלקא על גבי מדבחא, אלין אינון פלחין ההוא פולחנא דמדבחא, וכלהו מסייעי לשמשא ההוא שמושא, ואקרון כלי המזבח. וכל אלין מאנין, וכל אינון יתדות המשכן, כלהו בשמהן אקרון, מאני דשמושא לשמשא בקדשא, ועל דא קיימין כלהו ממנן ידיעאן, ורתיכין ידיעאן, ורוחין ידיעאן, כל חד וחד כדקא חזי ליה, ובהיכלין דקודשא דאינון היכלין ידיעאן, כלהו בחושבנא. קשורא דדהבא בדהבא, כספא בכספא, נחשא בנחשא, אלין דנחשת דלתתא נטלי חילא מנחשת דלעילא, וכן כלא. כל אינון גוונין מתערבי אלין באלין, לאחדא לאתקשרא אלין באלין. קרסי זהב, אינון קיימין לקשרא אינון יריעין חד בחד, קרסי נחשת, אינון קיימאן לקשרא משכנא, ואלין לקבל אלין. וכלהו קיימין ככוכביא אלין ברקיעא, כמה דנהירין כוכביא ברקיעא ואתחזון, הכי נמי נהירין אינון קרסים במשכנא, והא אוקימנא, ונהרין אינון קרסים ואתחזון, ככוכביא דקיימי ובלטי (נ״א ולהטי) ונצצי, ואינון חמשין דדהבא וחמשין דנחשא, ונהרין אלין לקבל אלין.

ומגו נהורא דלעילא, נפק חד נציצו דנציץ, ואנהיר בגו אספקלריאה דלא נהרא, וההוא נציצו כליל מכל גווני דנהירין, ואקרי ארגמן. וכד בטש האי ארגמן בההוא נהורא חשוכא (ס״א תכלא), כדין נפק חד נציצו אחרא דלא להיט, ואתערבו דא בדא, ואינון הוו לבושין דקודשא דאתלבש בהו מיכאל כהנא רבא, וכד אתלבש בהו באינון לבושי יקר, כדין עאל לשמשא בקודשא, ועד לא לביש במלבושין אלין, לא עאל לקודשא.

כגוונא דא, (שמות כד יח) **ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר**, ואוליפנא, דהוה מתלבש בעננא, וכד הוה מתלבש בעננא כדין ויעל אל ההר, ועד לא אתלבש ביה לא יכיל למיעל לגו.

כגוונא דא, כהנא רבא לא עאל לקודשא, עד דאתלבש באלין לבושין, בגין לאעלא לקדשא, ובגין דנפקו מרזין עלאין, ואינון כגוונא דלעילא, אקרו בגדי שרד, דבגין דאשתארו מאינון לבושין עלאין, בגין דהוו ממה דאשתאר מנהורין דזיוין עלאין. תכלת וארגמן, גוונין דרזא דשמא קדישא דאקרי שמא שלים, יהו״ה אלהי״ם, ודא איהו רזא לאתלבשא כהנא רבא למיעל לקודשא. תולעת שני אינון גוונין סומקא ותכלא, וארגוונא דאיהו כליל בכל אינון גוונין, ומגו דאיהו אתלבש בהו בלבושין דגוונין אלין, הוה עאל לגו, ולא דחיין ליה לבר. תא חזי, כלא אתעביד ברזא דמהימנותא, למהוי כלא כגוונא דלעילא, ועל דא כתיב **בגדי השרד לשרת בקדש**, ואקרון בגדי (קדש) שרד, בגין דלא אקרון קדש אלא כד שראן ביה אינון גוונין, דכתיב (ויקרא יז ד)

דף רכט עמוד ב

בגדי קדש הם, וכתיב (ירמיהו ב ג) **קדש ישראל ליהו״ה ראשית תבואתה**, קדש ישראל, בגין דבישראל אתחזון כל גוונין, כהנים ולוים וישראלים, ואלין אינון גוונין לאתחזאה לגו.

תא חזי, נשמתא לא סלקא לאתחזאה קמי מלכא קדישא, עד דזכאת לאתלבשא בלבושא דלעילא לאתחזאה תמן, וכן כגוונא דא לא נחתא לתתא, עד דאתלבשת בלבושא דהאי עלמא. כגוונא דא מלאכין קדישין דלעילא, דכתיב בהו (תהלים קד ד) **עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט**, כד עבדין שליחותא בהאי עלמא, לא נחתין לתתא עד דמתלבשין בלבושא דהאי עלמא, וכלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזיל תמן, והא אוקימנא, דנשמתא לא סלקא אלא בלבושא דנהיר.

ותא חזי, אדם הראשון כד הוה בגנתא דעדן, הוה מתלבש בלבושא כגוונא דלעילא, ואיהו לבושא דנהורא עלאה, כיון דאתתרך מגנתא דעדן, ואצטריך לגוונין דהאי עלמא, מה כתיב (בראשית ג כא) **ויעש יהו״ה אלהי״ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם**. בקדמיתא הוו כתנות אור, אור דההוא נהורא עלאה דשמש ביה בגן עדן, בגין דהא גנתא דעדן נהורא עלאה דנהיר משמש ביה, ועל דא אדם קדמאה כד עאל לגו גנתא, אלביש ליה קודשא בריך הוא בלבושא דההוא נהורא, ואעיל ליה תמן, ואי לא אתלבש בקדמיתא בההוא נהורא, לא ייעול לתמן. כיון דאתתרך מתמן, אצטריך למלבושא אחרא, כדין **ויעש יהו״ה אלהי״ם לאדם ולאשתו כתנות עור**, וכלא כמה דאצטריך.

והכא כגוונא דא עשו בגדי שרד לשרת בקדש, לאעלא בקודשא. והא אוקמוה, דעובדין טבין דבר נש דעביד בהאי עלמא, אינון עובדין משכי מנהורא דזיווא עלאה, לבושא לאתתקנא ביה להההוא עלמא, לאתחזאה קמי קודשא בריך הוא, ובההוא לבושא דלביש, אתהני וחמי גו אספקלריאה דנהרא, כמה דאת אמר (תהלים כז ד) **לחזות בנועם יהו״ה ולבקר בהיכלו**. ועל דא נשמתא אתלבשת בתרין עלמין, למהוי לה שלימו בכלא, בהאי עלמא דלתתא ובעלמא דלעילא, ועל דא כתיב, (תהלים קמ יד) **אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך**, **אך צדיקים יודו לשמך**, בהאי עלמא, **ישבו ישרים את פניך**, בההוא עלמא:

ויעש את האפוד זהב, הא אוקמוה, אמר רבי יוסי, אפוד וחשן כחדא הוו, ואוקמוה, דהא באתר דהוא קיומא, קיימן כל אינון תריסר אבנין, כלהו נטלי שמהן בני ישראל, וכלהו תריסר תחומין עלאין, כלהו ברזא דשבטי ישראל אינון. ורזא דא כתיב, (תהלים קכב ד) **ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל, להודות לשם יהו״ה. ששם עלו שבטים**, אלין אינון תריסר שבטין עלאין לעילא, דאינון **שבטי יה**, דהא שמא דא **עדות לישראל**.

אמר רבי חייא, תרי זמני כתיב ״שבטים״, אלא **ששם עלו שבטים** -- אלין שבטין דלתתא, **שבטי יה** -- אלין שבטין דלעילא. **עדות לישראל**, דא רזא דשמא קדישא עלאה, דא דאקרי עדות, כמה דאת אמר (תהלים קלב יב) **ועדותי זו אלמדם**. ואינון תריסר שבטין קדישין עלאין, אינון תריסר אבנין קדישין, ועל דא אינון קיימין לתתא כגוונא דלעילא, וכל אינון שמהן דתריסר שבטין, כלהו גליפאן באינון אבנין, וכהנא רבא נטיל לון.

תא חזי, יעקב כד הוה אזיל לחרן, מה כתיב (בראשית כח יח) **ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו**, אלין תריסר אבנין קדישין, כלהו אתעבידו חד אבנא, דכתיב **והאבן הזאת אשר שמתי מצבה**, וקרי להו אבן, מאי טעמא, בגין דכלהו תריסר אבנין אתכלילו באבנא חד קדישא עלאה, דאיהי לעילא מנהון, דכתיב

דף רל עמוד א

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהי״ם. ועל דא הכא כהנא רבא שוי לון על לביה, לדכרא להון תדיר, דכתיב (שמות כח כט) **ונשא אהרן את שמות בני ישראל על לבו לפני יהו״ה תמיד**.

ובגין כך כלא איהו ברזא דתריסר, תריסר עלאין טמירין לעילא, דאתגניזו ברזא עלאה קדישא, ואינון רזא דאורייתא, ונפקי מקול חד דקיק והא אוקמוה. תריסר אחרנין טמירין לתתא, כגוונא דלהון, ונפקי גו קלא אחרא, דאיהי אבן, דכתיב (בראשית מט כד) **משם רועה אבן ישראל**. ועל דא אוקמוה ברזא דקרא, דכתיב (בראשית כט ג) **ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן**, דא שכינתא דאקרי אבן בחן, אבן ישראל, דמגנדרין לה ואעלין לה בגלותא, וכתיב **והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה**, ועל שמה אקרון כלהו אבנין.

וכמה אבנין לאבנין, אית אבנין ואית אבנין, אית אבנין יסודי ביתא, דכתיב (מ״א ה יז) **ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית**. ואית אבנין עלאין יקירין, ואינון (אלין) תריסר, ואינון ארבע סדרין, תלתא תלתא לכל סדרא, לארבע רוחי עלמא, כגוונא דא אינון ארבע דגלים דהוו אזלי במדברא, ואינון תריסר שבטין, תלתא תלתא לכל סטרא לארבע רוחי עלמא, וכלא רזא חדא והא אוקמוה.

ותא חזי, בשעתא דכהנא רבא הוה שוי אלין תריסר אבנין, ולביש לון בחושנא ואפודא, כדין שריא עליה שכינתא, ואינון תריסר אבנין גליפין בשמהן דכלהו שבטין, וכל שבטא ושבטא אתגליף על אבנא חד, משקען הוו אתוון על אבנין, וכד נהירין אבנין, אתוון הוו בלטין לבר, ונהרין על מה דאצטריכו.

(ס״א ובאתוון דבשבטין) ובשבטין כלהו לא הוו תרין אתוון ח׳ ט׳, בגין דלא אשתכח חובה בכלהו. אמר רבי חזקיה, אי הכי ח׳ דשמא גרים, יאות, אבל ט׳ דאיהי את טב, ותנינן, מאן דחמי את ט׳ בחלמיה טב ליה, בגין דביה פתחה אורייתא כי טוב, דכתיב (בראשית א ד) **וירא אלהי״ם את האור כי טוב**, והואיל והיא את טב, אמאי לא אכתוב באינון שבטין? אמר ליה, בגין דסמיכין תרין אתוון אהדדי. ותו דהא את ט׳ גניז וטמיר, ואיהו נהיר נהירו דכלהו,

דהא את דא נהירו דכלהו הוי, ולאו נהירו אשתכח בר מאת דא, דכתיב **וירא אלהי״ם את האור כי טוב**, והוא נהירו דההוא נהורא דגניז וטמיר, ועל דא כתיב (תהלים פד יב) **לא ימנע טוב להולכים בתמים**, ודא איהו נהורא דכלהו שבטין, ובגין כך לא אתגלף בהו.

ותו, דכלהו תריסר נפקי מגו אכסדרא דא טמירא, דאיהי ברזא דאת ט׳, ובגין כך איהו טמיר וגניז ולא אתחזי בהו. תא חזי, כל הני אבנין קיימי בארח את וניסא, וכלהו כד הוו נהרין, כדין כהנא רבא הוו נהירין אנפוי, ואתוון נהרין ובלטין לאשתמודעא לבר, וכד הוו נהרין אנפוי דכהנא, כדין הוו אשתמודעאן בליטו דאתוון דאיהו לטב, ובדא אשתמודע כהנא, אי זכאה הוא אי לאו, ועל דא כלא איהו באת וניסא, והא אוקמוה.

רבי אבא הוה שכיח קמיה דרבי שמעון, אמר ליה, הא דכתיב (שמות כח ל) **ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים**, ותנינן, אורים דנהרין במלה דאצטריכו, תומים דאשלימו במלייהו, תו אנן צריכין למנדע (נ״א האי רזא). אמר ליה, ודאי, והכי איהו, חשן ואפוד לקבל אורים תומים, ודא רזא דתפלין וקשרא דתפילין, לקבל תרין אלין.

פתח ואמר, (שמות לג כג) **וראית את אחורי ופני לא יראו**, **וראית את אחורי**, הא תנינן, דאחזי ליה קודשא בריך הוא למשה קשר של תפלין, **ופני**, אלין תפלין ממש. **ופני**, אינון תפלין דאינון רזא עלאה שמא קדישא,

דף רל עמוד ב

אחורי, איהו רזא דקשרא דתפלין. והא ידיעא לגבי חברייא, בגין דדא אספקלריאה דנהרא, ודא איהי אספקלריאה דלא נהרא. לקבל דא אורים דנהרין במלייהו, תומים דאשלימו במלייהו, דא פנים, ודא אחור, ורזא דא קול ודבור, קול אנהיר לדבור למללא, דבור אשלים מלה, ותדיר דא בדא סלקן, ולא אתפרשן דא מן דא לעלמין, ובגין כך חשן ואפוד, דא פנים ודא אחור, וכלא רזא חדא, בלא פרישו כלל.

אמר ליה, אי הכי דלא מתפרשן לעלמין, ומאן דאפריש לון הא תנינן דכתיב (משלי טז כח) **מפריד אלוף**, מהו דכתיב (ש״א כג ו) **ויהי בברוח אביתר בן אחימלך אל דוד קעילה, אפוד ירד בידו**, ואילו חשן לא קאמר. אמר ליה, ודאי הכי הוא, כל מה דהוא חשיב איהו טמיר וגניז ולא אדכר כל כך, כגוונא דא (ש״א כב יח) **נושאי אפוד בד**, מה דאיהו באתגליא יתיר איהו אדכר, בגין דיתכסי מה דאיהו בגניזו וטמירו, ועל דא אדכר מה דאיהו באתגליא יתיר. ובגין כך שמא עלאה איהו רזא בטמירו וגניזו, ולא אדכר אלא בשמא דאיהו באתגליא, דא אדכר ודא אגניז, דא באתגליא, ודא בסתירו, וכל מה דאתגליא איהו אדכר לעלמין. שמא דגניז איהו יהו״ה, שמא דאיהו באתגליא איהו אדנ״י. ועל דא אכתיב באתוון טמירין, ואקרי באתוון אלין, ואתכסי דא בדא, למהוי יקרא עלאה טמיר וגניז לעלמין, דכל ארחי דאורייתא הכי הוא, אתגליא וסתימא, וכל מלין דעלמא בין דעלמא דין ובין דעלמא דלעילא, כלהו איהו טמיר וגליא:

פתח ואמר, (יונה א לח) **ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו וגו׳**, האי קרא אית לאסתכלא ביה, כלהו ברזא דחכמתא שאילו, דכתיב **הגידה נא לנו באשר למי**, **באשר** רזא דחכמתא שאילו, הכא שאילו רזא דאיהו באתגליא, למנדע אי מזרעא דיוסף קאתי, דימא כיון דחמא ארונא דיליה, מיד אתבקע והוה יבשתא, דכתיב (תהלים קיד ג) **הים ראה וינוס**, **הים ראה**, ההוא דכתיב ביה (בראשית לט טו) **וינס ויצא החוצה**, מיד **הירדן יסוב לאחור**, ועל דא שאילו ליה **באשר**, דכתיב ביה ביוסף (בראשית לט ט) **באשר את אשתו**, אם מההוא זרעא קא אתית, צלי דישתוק ימא מינן.

למי, ואי מזרעא דיעקב קא אתית, דכתיב ביה (בראשית לב יח) **למי אתה ואנה תלך**, ואינון הוו מלאכין קדישין דשדר בשליחותיה, ואשתזיב מההוא עאקו, צלי למרך וישדר מלאכיה ונשתזיב מההוא עאקו.

ואי לאו, **מה מלאכתך**, במה אשתדלותך בכל יומא, **ומאין תבא**, מאן אינון אבהתך, **מה ארצך**, אי היא ארעא דאתחזיא לאתענשא, **ואי מזה עם אתה**, אי הוא עמלק, או חד משבעה עממין דאתחזון לאתענשא, כלא שאילו ליה כדקא יאות.

מה אתיב לון? **ויאמר אליהם עברי אנכי**, מההוא זרעא דאברהם העברי, דאקדיש שמא דמאריה בכל יומא בעלמא, **ואת יהו״ה אלה״י השמים אני ירא וגו׳**, אינון לא שאילו ליה אלא מלה באתגליא, ובאתכסיא למנדע ביה, ואיהו אתיב לון כלא באתגליא. מה כתיב, **וייראו האנשים יראה גדולה**, כיון דשמעו שמא דקודשא בריך הוא, מיד דחילו, בגין דכלהו הוו ידעין נסין וגבוראן דעבד קודשא בריך הוא בימא, וכיון דאמר לון שמא דקודשא בריך הוא, מיד דחילו קמיה דחילו סגיא.

תו אמר לון דאיהו ערק מקמי קודשא בריך הוא, ועל דא אמרו ליה **מה זאת עשית**, דאנת ערקת מקמיה, ולא עבדת פקודוי, ובגין כך **מה זאת עשית**, דאנת עברת על פקודי דמארך. ותא חזי, כל אלין אתגיירו לבתר, כד חמו נסין וגבורן דעבד ליה קודשא בריך הוא ליונה בימא, וכלהו חמו ליה כד נפל

בימא,

דף רלא עמוד א

וההוא נונא דסלק ובלע ליה קמייהו, וכד אתא ההוא נונא רבא לעיניהון דכלא ופלט ליה ליבשתא, אתו לגביה ואתגיירו כלהו, הדא הוא דכתיב (יונה ב ח) **משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו**. ותא חזי, כלהו אלין הוו גרי צדק, ואתחכמו באורייתא, והוו חכימין עלאין, בגין דהא קודשא בריך הוא אתרעי בהו, ובכל אינון דמקרבי לגביה, ומקדשין שמיה באתגליא, דכד אתקדש שמיה באתגליא, שמיה דאתכסיא אסתליק על כורסי יקריה, דכתיב (ויקרא כב לב) **ונקדשתי בתוך בני ישראל**:

(תא חזי מה כתיב), (שמות כח כח) **וירכסו את החשן מטבעותיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת**, אמאי בפתיל תכלת? אלא לאחזאה דהאי תכלא אתקשר בכלא, ועל דא כלא איהו ברזא עלאה. מה כתיב, **פעמון זהב ורמון**, ואוקימנא, וכלא איהו ברזא עלאה כדקאמרן, מה כתיב **ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יהו"ה**, בגין דאצטריך קלא דאשתמע, וברכאן ישרון על עלמא, בגיניה דכהנא דאיהו מברך כלא, ופלח כלא. **פעמון זהב** - הא אוקימנא, **רמון** - דאתמליא כרמונא דא, דאיהו אתמליא מכלא, וכלא אוקימנא:

ויעש את מעיל האפד מעשה ארג כליל תכלת, הא אתמר ברזא דחשן ואפד, וכלא חד. **כליל תכלת**, דהכי אתחזי, כמה דאוקימנא דתכלא איהו רזא דנהורא דכרסייא, תכלא דאיהו בקשורא דנהירו חוורא, כלא כחדא, ועל דא תכלא לאפודא איהו.

אמר רבי שמעון, הני מאני דלבושין דכהנא, כלהו ברזא עלאה איהו, למהוי לבושין דלתתא כגוונא דלעילא. תא חזי, כיון דמיכאל כהנא רבא איהו, ואתי מסטרא דימינא, אמאי כתיב בגבריאל, (דניאל יב ו) **האיש לבוש הבדים**, דהא לבושים לכהנא רבא איהו, ומיכאל איהו כהנא, ואתי מסטרא דימינא, אלא מהכא דשמאלא אתכליל בימינא תדיר, ואתלבש גבריאל בלבושין אלין. תו, דהא גבריאל איהו אתמנא שליחא בהאי עלמא, וכל שליחא דאתמנא בהאי עלמא, אצטריך לאתלבשא בלבושין דהאי עלמא, והא אוקימנא ברזא דנשמתא, כד סלקת לעילא אתלבשת בלבושא כגוונא דלעילא בגין למהוי תמן, וכן כד נחתת לתתא מלעילא, כלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזלת תמן. כגוונא דא, כל אינון שליחן דאתמנן בשליחותא בהאי עלמא, והא אוקימנא.

ותא חזי, האי מעילא דאפודא לחפיא עליה כד לביש ליה, כתיב (תהלים קלט ד) **אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה**. האי קרא הא אוקמוה, אבל תא חזי, בשעתא דברא קודשא בריך הוא לאדם הראשון, דכר ונוקבא אתבריאו, והוו תרווייהו דא עם דא קשורא, נוקבא לאחורא ודכורא לקמא, עד דנסר לון קודשא בריך הוא, ואתקין לה, ואעיל לה לקמיה דאדם, לאסתכלא אנפין באנפין, וכיון דאסתכלו אנפין באנפין, כדין אתסגי רחימותא בעלמא, ואולידו תולדין בעלמא, מה דלא הות מקדמת דנא, והא אוקימנא. ולבתר דחב אדם ואתתא, ואתא נחש על חוה, ואטיל בה זוהמא, אולידת חוה לקין, והוה דיוקניה דיוקנא דלעילא ותתא, מרזא דזוהמא דסטרא אחרא ומסטרא דלתתא, ועל דא איהו הוה קדמאה דעבד מותא בעלמא, בגין דסטרא דיליה גרים, חויא ארחיה הוא למהוי כמין לקטולא, ההוא דאתי מניה ארחיה נקיט ואזיל, ועל דא כתיב (בראשית ד ח) **ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו**.

אשכחנא בספרין קדמאין, דכד קטיל ליה קין להבל, הוה נשך ליה נשיכין

דף רלא עמוד ב

כחויא, עד דאפיק נשמתיה וקטל ליה, וכל מלין אהדרו ליסודא קדמאה, ואי לאו דהוה קין מההוא סטרא, לא אשתכח הכי לגבי אחוה. ועל דא כיון דחזא אדם דאתקטיל הבל ואתתריך קין, אמר מה אנא אוליד מכאן ולהלאה, אתפרש מאתתיה מאה ותלתין שנין, ורוחין נוקבי מסאבי הוו אתיין ומתחממן מניה, והוה אוליד רוחין ושדין, ואקרון נגעי בני אדם ואוקימנא. לבתר קני ואתלבש בקנאה, ואתחבר באתתיה ואוליד לשת דכתיב (בראשית ה ג) **ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת** -- דא איהו בדמותו כצלמו, מה דלא הוה הכי בקדמיתא באינון בנין קדמאי דהוו מקדמת דנא, בגין דהא בקדמיתא אתחברותא אחרא הות לגביה, ואוקמוה, עד דאתת חוה, ואתקין לה קודשא בריך הוא לגביה דאדם, ואתחברו אנפין באנפין, ועל דא כתיב (בראשית ב כג) **לזאת יקרא אשה**, דא איהי אתתא, אבל אחרא לא אקרי הכי, והא אוקמוה, ובגין (כך) דאדם וחוה כחדא אתבריאו, כתיב (בראשית ה ב) **זכר ונקבה בראם ויברך אותם**, תרווייהו כחדא הוו, ועל דא כתיב **אחור וקדם צרתני**.

תא חזי אפוד וחשן אחור וקדם הוו, וכד כהנא הוה אתלבש בהו, הוה דמי כדיוקנא עלאה, והא אתמר דכדין אנפוי נהירין, ואתוון בלטין וסלקין לעילא מנהרן, וכדין הוה ידע מלה. ובגין כך תקונא דחושנא ותקונא דאפודא כחדא מתקשרן, ואף על גב דתקונא דדא לאו איהו כתקונא דדא, כלא ברזא חדא, קשורא דדא בדא לאתאחדא חושנא באפודא בארבע עזקן דאתקשרן בהאי אתר ובהאי אתר, ואינון רזא דאינון רתיכין, דמתקשרן בהאי סטרא דלתתא לאינון דלעילא, וכלא איהו ברזא דאופנין וחיות.

כתיב **בראשית ברא אלהי״ם את השמים ואת הארץ**, ואוקמוה, דהא כלא כגוונא דא אתעביד משכנא, , ואוקמוה, כגוונא דא אתעביד משכנא, וכל עובדוי דעבד בהאי עלמא, כגוונא דלעילא עבד, והכי נמי משכנא, כל עובדוי אינון כגוונא דלעילא, כגוונא דעלמא תתאה, וכגוונא דעלמא עלאה, ורזא דא, כל עובדין דמשכנא כלהו עובדין ותקונין דלעילא ותתא, בגין לאשראה שכינתא בעלמא, בדיורין עלאין ובדיורין תתאין. כגוונא דא גן עדן לתתא, איהו כגוונא עלאה וכגוונא תתאה, כל ציורין וכל דיוקנין דעלמא כלהו תמן, ועל דא עבידת משכנא, ועבידת שמים וארץ כלהו ברזא חדא.

כתיב (ישעיה מ כו) **שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו׳**, האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, וכי בגין דיסתכל בר נש עינוי לעילא וזקיף לון לעילא, יכיל למנדע ולאסתכלא במה דלא אתרשי למנדע ולמיחמי. אלא **שאו מרום עיניכם**, מאן דבעי לאסתכלא ולמנדע בעובדוי דקודשא בריך הוא, יזקוף עינוי לעילא, ויחמי כמה חיילין וכמה משריין, עובדין משניין דא מן דא, רברבין אלין מאלין, וכדין תחמון ותשאלון ותימרון מאן ברא אלין [וכו׳]. **מי ברא אלה**, הא אוקימנא, רזא **דמי** - ברא אלה, דהוא אתר דקיימא מרום וגניז וסתים ולא ידיע, וקיימא תדיר לשאלא, בגין דלא אתגליא ההוא אתר.

המוציא במספר צבאם, מאי **המוציא**, אלא בגין דההוא אתר דאיהו טמיר וגניז, איהו אפיק כלא ברזא דקול דנפיק משופר, וההוא קול איהו מספר דכל חילין עלאין וחושבנא דכלא, ומתמן אשתכח רזא דמהימנותא עלאה בכל אינון סטרין עלאין, עד דנגדין דרגין ואתמשכאן לתתא, ואתפרשאן כמה חילין לזנייהו, וכלהו קיימן בחושבנא, ואקרון בשמא. **מרוב אונים**, דא סטרא דימינא, **ואמיץ כח**, דא סטרא דשמאלא, **איש לא נעדר**, סטרין דנגדין מתרין עברין.

דף רלב עמוד א

דבר אחר, **שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה**, האי קרא כד אתקם משכנא והוה אתתקן, כל מאן דחמי ליה למשכנא, אסתכל ביה לעילא ותתא, וכלא חמי ביה במשכנא, בגין דכל עובדין דעלמא עלאה ותתאה, כלהו אתתקנו ביה במשכנא, והא אוקימנא, כל מאן דחמי אינון קרסים במשכנא ואסתכל בהו, הוה מסתכל בנהירו דלהון, כנהירו דכוכביא, בגין דהכי קיימן כוכביא ברקיעא.

פתח ואמר, (תהלים קמח א) **הללויה הללו את יהו״ה מן השמים וגו׳**, תא חזי, תושבחתא דא אמר דוד לקבל רזא דשמא קדישא, דאיהו כללא דתושבחתא דכלא. תרין תושבחן אינון כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה, דאיהו כללא דתושבחתא דכלא, ואינון: דא, ותושבחתא בתראה, דאיהי כללא דתושבחתא דכלא, דכתיב (תהלים קנ א) **הללויה הללו אל בקדשו וגו׳**, אבל דא הוה על עשר מינים, ודא הוה על שבע, וכלא רזא חדא בשמא קדישא.

הללויה הללו את יהו״ה מן השמים, איהו שירותא דשית סטרין לאתפשטא לתתא, דדא איהו רזא דקיימא לשאלה, כמה דאת אמר, (דברים ד לב) **כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו׳** -- עד הכא אית רשו לשאלה, **מן היום אשר ברא וגו׳ ועד קצה השמים** -- מכאן ולהלאה לאו קיימא לשאלה, בגין דאיהו אתר טמיר וגניז, ועל דא **הללו את יהו״ה מן השמים**.

הללוהו במרומים, אלין תרין סטרין (דאינון רומא דשירותא) ימינא ושמאלא, ומהכא אתפשטאן כלהו אחרנין לתתא, ברזא דדרגין לאתתקנא כדקא יאות. **הללוהו כל מלאכיו**, אלין תרין קיימין דקיימי תחות גופא, למשען גופא עלייהו. תא חזי, אינון קיימין דגופא אשתען עלייהו, קיימי הכא ברזא דמלאכין, בגין דירכין אינון שליחן למיזל מאתר לאתר, ומרזא דא נפקין אינון דאקרון מלאכין, דאינון שליחן למהך בשליחותא דמאריהון מאתר לאתר. **הללוהו כל צבאיו**, דא איהו אתר דנפקי מניה כל חילין קדישין עלאין, רזא דאת קיימא קדישא, ואיהו רשים בכל שאר רבוון כדקא אמרן, דכתיב (ישעיה מח ב) **יהו״ה צבאות שמו**, אות איהו בכל שאר חילין ורבוון. **הללוהו שמש וירח**, ביה קיימא רזא דא, ואיהו שמשא לאנהרא, וביה קיימין כוכביא עלאין דנהרי ומזלי, והא אוקימנא.

לבתר אהדר לעילא, להההוא אתר דקאים ברומא דמרומים, ותמן תקיעו דכלא, **הללוהו שמי השמים**, לבתר **הללו את יהו״ה מן הארץ**, לקבל אלין אש וברד וגו׳. תא חזי, אינון כוכביא לתתא קיימין במשיכו, דאתמשכאן מרזא עלאה, בגין דכלא קיימא בדיוקנא עלאה, והא אוקימנא, ובגין כך, כל אינון

כוכביא ומזלי מרום רקיעא, כלהו קיימי לאנהגא ביה עלמא דלתתא מניה, ומתמן אתפשטאן דרגין, עד דקיימין דרגין לאינון כוכביא דלתתא, דכלהו לא קיימי ברשותייהו כלום, והא אוקימנא, וכלהו קיימאן ברשותא דלעילא, ועל דא כתיב (ישעיה מז יב) **יעמדו נא ויושיעך הוברי שמים החוזים בכוכבים**, וכלא איהו ברשותא, ואתמר:

ויעשו את הכתנות שש וגו' ואת המצנפת שש וגו'. רבי יוסי פתח, (ישעיה ב ב) **והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים וגו'. והיה באחרית הימים**, כד יפקוד לה קודשא בריך הוא לברתא דיעקב, ויוקים לה מעפרא, ויתחבר שמשא בסיהרא, כדין **נכון יהיה הר בית יהו"ה**, דא ירושלם לעילא, דתהא מתתקנא בתקונהא לאתנהרא בנהורא דלעילא, דכל נהורהא לאו איהו מתתקנא אלא בנהורא דלעילא, ובההוא זמנא יתנהיר עלה נהורא עלאה, על חד שבעה ממה דהוה מקדמת דנא, כמה דכתיב (ישעיה ל כו) **והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים וגו'**.

בראש ההרים, "בראשי ההרים" מבעי ליה, מאי **בראש**? אלא נהורא דא דיהא לה,

דף רלב עמוד ב

בראש ההרים איהו, ומאן איהו ראש ההרים? דא כהנא רבא, דאיהו ראש ההרים, רישא דכלא סטר ימינא, ודא איהו דמתקן לביתא תדיר, ומברך לה, לאנהרא אנפהא, ועל דא **יהיה נכון**. ובמה יתקן לה, באינון לבושין דאינון כגוונא דלעילא, כמה דאוקמוה, ואינון לבושין כלהו קיימן ברזא דשית.

והאי ביתא כד יהא מתתקן בהאי ראש ההרים דאיהו כהנא רבא, כדין אתקשר ואסתלק לעילא בקיומא עלאה, ויתנהיר עלמא מההוא נהירו עלאה, (כדין) ודא הוא **ונשא מגבעות**, מכל שאר חילין ומשריין עלאין, וכדין **ונהרו אליו כל הגוים**.

תא חזי, בשעתא דכהנא דלתתא פריש ידוי, כדין רוחא עלאה אנהיר ונפיק, וכל בוצינין נהרין, ונהורין אתמשכאן ואתנהרן, ואתקשראן אלין באלין, עד דיתנהירו אנפהא דכנסת ישראל, וכלא על ידא דנהורא קדמאה דאיהו כהנא, וכד כהנא אתער לתתא, כהנא אתער לעילא, ובעובדין דלתתא אתער אתערותא דלעילא, ועל דא, **נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים וגו'. ונהרו אליו כל הגוים**, בגין דהשתא כל שאר עמין, אית לון ממנן ברקיעא עלייהו, ובההוא זמנא יבער לון ויפיל לון קודשא בריך הוא משולטניהון, דכתיב **יפקוד ה' על צבא המרום במרום**, וכיון דכלהו יתעברון משולטניהון, כדין קודשא בריך הוא יתתקף בלחודיה, כמה דאת אמר (שם ב יא) **ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא**, וכדין **ונהרו אליו כל הגוים**, והדא הוא דכתיב **והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יהו"ה אל בית אלה"י יעקב וגו'**. וכלא איהו בשעתא דכהנא דאיהו ראש ההרים, ינהיר לה. וכלא איהו ברזא דשש, שית אינון בכל סטרין דינהיר לה, דהא ברזא דשית ינהיר לה.

רבי אלעזר ורבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארחא, אמר רבי אלעזר, עידן איהו למהך בשכינתא, בגין דשכינתא לא תשרי עלן אלא מגו מלי דאורייתא. אמר רבי יהודה, מאן דאיהו רישא, ליפתח ברישא. פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיט קמא) **צעיר אנכי ונבזה פקודיך לא שכחתי. צעיר אנכי ונבזה**, דוד מלכא לזמנין איהו קא משבח גרמיה, דכתיב (תהלים יח נא) **ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם**, וכתיב (ש"ב כג א) **נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על משיח אלה"י יעקב**, ולזמנין עבד גרמיה מסכנא, דכתיב (תהלים פו א) **כי עני ואביון אני**, וכתיב **צעיר אנכי ונבזה**, ואיהו אמר (תהלים קיח כב) **אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה**.

אלא בזמנא דהוה סליק בדרגא דשלמא, ואסתלק בדינא קשוט, והוה שליט על שנאוי, הוה קא משבח גרמיה. ובזמנא דחמא גרמיה בעקו, ושנאוי קא דחקין ליה, כדין מאיך גרמיה, והוה קרי גרמיה מסכנא זעירא לכלא, מאי טעמא, בגין דהא לזמנין הוה שליט, ולזמנין הוה בעאקו דשנאוי, ועם כל דא איהו שליט עלייהו תדיר, ולא יכילו ליה. ודוד מלכא תדיר איהו הוה שפיל גרמיה לגבי קודשא בריך הוא, דכל מאן דמאיך גרמיה קמי קודשא בריך הוא, איהו זקיף ליה על כלא, ובגין כך אתרעי ביה קודשא בריך הוא בהאי עלמא ובעלמא דאתי. בעלמא דין דכתיב (ישעיה לז לה) **וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי**, בעלמא דאתי, דכתיב (הושע ג ה) **ובקשו את יהו"ה אלה"יהם ואת דויד מלכם, ופחדו אל יהו"ה ואל טובו באחרית הימים**. דוד איהו הוה מלכא בהאי עלמא, ודוד יהא מלכא לזמנא דאתי. ועל דא אמר **אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה**.

תא חזי, בשעתא דשמשא מהדר אנפוי ולא נהיר לסיהרא, אתעבר נהורהא (לסיהרא) ולא נהירת, כדין איהו במסכנותא בכל סטרין ואתקדרת, ולית לה נהורא כלל. וכד שמשא אהדר לקבלה ואנהיר לה, כדין אתנהירת אנפהא, ואתקשטת לגביה, כנוקבא דאתקשטת לגבי דכורא, וכדין איהי שלטא

דף רלג עמוד א

בשולטנו בעלמא. ועל דא דוד הוה מעטר גרמיה, בההוא גוונא ממש, לזמנין איהו מסכנא, ולזמנין איהו בעותרא בעתירו דכלא, ובגין כך הוה אמר, **צעיר אנכי ונבזה**, ועם כל דא **פקודיך לא שכחתי**.

כגוונא דא אית ליה לבר נש למהוי נבזה בעיניו, (ס״א ונבזה, ומה אי דוד מלכא כך, כל שכן בר נש אחרא, דאית ליה) לאשפלא גרמיה בכלא, למהוי איהו מאנא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה, והא אוקמוה, דכתיב (ישעיה נז טו) **ואת דכא ושפל רוח**. השתא אנא אפתח ברישא.

פתח ואמר, (יחזקאל מ א) **ויבא אותי שמה, והנה איש מראהו כמראה נחשת, ופתיל פשתים בידו וקנה המדה, והוא עומד בשער**. האי חמא ליה יחזקאל בההוא חיזו דנבואה, והאי איהו איש, דאיהו שליחא באינון לבושין, והכא לא אמר אלא **איש**, ולא אמר **איש לבוש הבדים**. אלא בשעתא דעביד שליחותא למעבד דינא, או לאחזאה דינא, אקרי **לבוש הבדים**, ובשעתא דלא אתי להכי, אשתני לגוונא אחרא, כפום שליחותא הכי שני חיזו דיליה באינון לבושין, ואשתני מלבושין ללבושין, בגין דאיהו תדיר בסטר שמאלא, וכמה גוונין אינון דאתלבש בהו, וכל אינון דאתיין מסטריה.

מראהו כמראה נחשת, הכא אתלבש בההיא לבושא דאינון טורי נחשת, דאקרון (זכריה ו א) **הרי נחשת**, ודא אייתי מדידו למעבד משחתא. האי (ס״א קנה המדה) לאו איהו בוצינא דקרדינותא דטמיר וגניז, אלא מתמן נפקת האי קנה לתתא, דאתגליד מגו נהירו דאשתביק מבוצינא דקרדינותא, כד אסתלקת לעילא, ואתגלפת גו ספירו דנציץ ולא אתידע, ועל דא ההוא קנה המדה איהו קיימא במדידו דמשחתא דקיימא לתתא. ולזמנין קנה המדה, ולזמנין קו המדה, ועל דא פתיל וקנה (יחזקאל מ ג) , וכלא משחתא למעבד מדידו. (התם) כל מדידו דיחזקאל איהו הוה בההוא קנה המדה, ובעובדא דמשכנא כלא הוה בקו המדה. במשכנא, בההוא מדידו דלתתא דאיהו קו המדה, כגוונא דההוא פתיל, דכד שרי לאתפשטא, בכל אמה חד קשרא, ובההוא משחתא מדיד, ואקרי אמה, ובגין כך שמנה ועשרים באמה, דדא הוא ארכא, ופותיא **ארבע באמה**, ולא כתיב ארבע אמות, בגין דאמה מדיד לכל סטר. והאי נפקא מרזא דבוצינא דלעילא, דמדידו דהאי לתתא, מהאי מדידו דלעילא אשתכח, מדידו דלתתא זעיר, אלף וחמש מאה סטרין, וכל סטרא וסטרא תריסר אלפי אמין, ועל דא אמה חד אזיל בכלהו, וההוא אמה דמדיד, דא אתפשט קו משחתא, ואתגליא אמה, ומדיד, וכן בכל אינון משחתי, (ס״א תריסר אלפין אמין אתפשט קו משחתא, ואתגליא אמה, ומדיד, וכן בכל אינון משחתי, ועל דא אמה חד אזיל בכלהו, וההוא אמה דמדיד דא, מדיד דא).

שמנה ועשרים באמה, איהו ארכא דחד אמה, ופותיה ארבע, בההוא אמה, אשתכח אמה חד, דאיהו תלתין ותרין שלישים, כמה דאת אמר (ישעיה מ יב) **וכל בשליש עפר הארץ**, ואינון ל״ב, לקבל ל״ב שבילין דנפקין מלעילא. וכד אתעביד משחתא דארכא בהאי מדידו, איהו ארבע סטרין ההוא ארכא, וכל סטרא שבעה אמין, דלהכי סלקן אינון שבעה אמין לארבע סטרין ברזא דשבע (ס״א מתחומין), דאינון תמניא ועשרים דאינון בארכא, בגין דשבע איהו רזא עלאה בכלא, וכל אינון תלתין ותרין שבילין, כלילן בשבע, ברזא דשמא קדישא.

ואי תימא הא כתיב, **מדה אחת לכל היריעות**, ודאי מדה אחת איהו, אף על גב דאתפשט אמה בתר אמה, ודא בתר דא, וכלא ברזא (ס״א מרזא) דבוצינא דלעילא קא אתיא, למהוי עילא ותתא משחתא חדא. ודא איהו משחתא דאיהו בקדושה יתיר, בגין דאית משחתא אחרא, דאיהי לחפיא על דא דאיהי לגו, דהא במשחתא אחרא דחפיא על דא, סלקא בחושבנא בחושבן ד״ל, ולגאו כחושבן ל״ב, (ס״א דאיהי לחפיא על דא דאיהי לגו, וסלקא בחשבנא בחושבן ד״ל, ולגו בחשבן ל״ב), ודא איהו רזא

דף רלג עמוד ב

דחפיא דא על דא, ל״ב לגו, ד״ל לבר (ל״ב איהו קיימא לגו, ד״ל איהו קיימא לבר). בגין דהא משחתא קדמאה דאיהו קדישא בגוונין קדישין, דאינון שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני, אלין גוונין קדישין, וכל חושבן דיליה סלקא לחשבן ל״ב, ומשחתא תניינא דאיהו לבר לחפייא על דא, איהי סלקא לחשבן ד״ל, ודא איהו רזא דכתיב, (תהלים מא ב) **אשרי משכיל אל דל, ביום רעה ימלטהו יהו״ה, ביום רעה** ממש, **ימלטהו יהו״ה**, רזא דחושבנא לגו דאיהו רזא ל״ב. ובההוא חושבנא דלבר מה כתיב? **ועשית יריעות עזים**, יריעות עזים, אמאי עזים? אלא רזא דגוונא דיליה, למיהב דוכתא ברזא דקודשא, ובגין כך יריעות עזים ודאי.

כתיב (שיר ו יא) **אל גנת אגוז ירדתי וגו׳**, הא אוקמוה, אבל מה אגוז אית ליה קליפה דסחרא וחפיא על מוחא, ומוחא לגו, אוף הכי בכל מלה דקודשא, קדושה לגו, וסטרא אחרא לבר, ורזא דא (חבקוק א ד) **רשע מכתיר את הצדיק**, ועל דא אקרי אגוז, והא אוקמוה. תא חזי, בההוא דלבר, כל מה דאוסיף

גרע, וסימנך פרי החג דמתמעטין ואזלין, אוף הכא נמי במה דלגאו כתיב **ואת המשכן תעשה עשר יריעות**, במה דלבר כתיב **עשתי עשרה יריעות**, אוסיף אתוון וגרע מחושבנא, אוסיף חושבנא וגרע (אתוון). אוסיף חושבנא, דכתיב (שמות כו ח) **ארך היריעה האחת שלשים באמה, ורחב ארבע באמה היריעה**, וכד סליק לחושבנא סליק לחושבן ד״ל, דלית בכל אינון זיני מסכנותא כההוא דאקרי ד״ל, ובגין כך, כד סליק לחושבנא יתיר, סליק בגריעו. וכד איהו גרע בחושבנא, (גרע) סליק בסליקו, דסליק לרזא דל״ב, דאיהו רזא דכל מהימנותא, ואיהו רזא דשמא קדישא, ועל דא, דא סליק ודא גרע, דא סליק וגרע, ודא גרע וסליק, דא לגו ודא לבר.

האי קו המדה שרי לאתפשטא, ומדיד משחתא לקרשים, דכתיב **ויעש את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים**, ואלין אינון רזא דשרפים, והא אוקמוה, דכתיב **עצי שטים עומדים**, וכתיב (ישעיה ו ב) **שרפים עומדים**. מדידו דמשחתא דא, **עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי אמה**. הכא כתיב **עשר אמות**, ולא כתיב ״עשר באמה״, אלין תלת תלת דאינון תשע, וחד דשריא עלייהו, ודא איהו רוחא חדא דשריא עלייהו. והא אמרן כמה איהו שיעורא דאמה, ודא איהו רזא דשיעורא חדסרי ופלגא, דסלקין, ולא סלקין, בגין דגרעין מאינון אופנים. ואוקמוה ברזא דרתיכא קדישא, ואינון עשרים; להאי סטרא עשר ולהאי סטרא עשר, עד דסלקין לרזא דשרפים עלאין, ולבתר סליק רזא דקודשא, עד דאתעדו (ס״א דאתעתדו) כלהו ברזא דההוא בריח התיכון, כמה דאוקמוה, ועל דא פלג אית ביה בלא שלימו. רזא דהאי משחתא לעשרין דפין, אינון מאתן ותלתין, וכל האי קיימא במדידו בחושבנא, והכי סליק כל חושבן דנפקא מהאי מדידו ברזא דאינון שרפים.

יריעות דמשכנא דאמרן, דאינון רזין עלאין, רזא דשמיא, והא אוקמוה (תהלים קד ב) **נוטה שמים כיריעה**, ורזא דהאי בההוא חושבן דקאמרן. ואית יריען דקאמרן ברזא חדא, ואית יריען ברזא אחרא, וכלא איהו ברזא דלעילא, ועל דא כלא איהו למנדע חכמתא, דכל סטרא וסטרא, וכל מלה ומלה, ועל דא אבחין בר נש בין טב לביש, בין רזא דחכמתא ובין מלה דלא קיימא בחכמתא, וברזא דמדידו קדמאה הא אתמר בכמה סטרין איהו רזא דא. רזא דארונא דקאים בחושבנא, ממה דאיהו נטיל, וממה דאיהו קביל, וממה דאית ביה, וממה דאיהו מקבל, דאיהו תרין סטרין, ונטיל מאינון

דף רלד עמוד א

תרין סטרין, ועל דא אמה איהו בסטרא דא, ואמה בסטרא דא, ופלגא דיליה, ובגין כך **אמתים וחצי ארכו**, אמתים מתרין סטרין, ופלגא דיליה. האי בארכא. בפותיא ורומא **אמה וחצי**, חד מההוא סטרא יתיר דקא נטיל, כגוונא דימינא ושמאלא, ופלגא דיליה, דהא לא שריא מלה אלא על מלה, ובגין כך פלגא בכל חושבן וחושבן, ובגין כך ארונא מקבלא מכלא, וקיימא ברזא דחושבנא דכלא.

והא אוקמוה על מה איהו מחפיא בדהבא לגו ולבר, והאי איהו שיעורא למיקם במדידו קדמאה, וכלא קאים ברזא חדא. פתורא כהאי גוונא, דמדיד בההוא שיעורא קדמאה.

אבל האי מדידו דארונא דקיימא ברזא דאורייתא, ובההוא משחתא קדמאה דקאמר אבא, לית למעבד שיעורא יתיר, כמה דאיהו גלי ברזא לחכימי עליונין, למנדע בה רזא דחכמתא, לאבחנא בין טב לביש, בין חכמתא עלאה לחכמתא אחרא. כלהו עובדין אחרנין, כלהו במדידו דאמה בההוא משחתא, בר משחתא דחשן דאיהו זרת, והא אוקמוה.

תא חזי, כתנת (אף על גב) דכלהו אתעבידו ברזא דקודשא, כלא איהו ברזא דשש, ובעובדא דשש, וקיימא בשש, וכלהו תקונין לאתלבשא ולאתקנא בהו שש, וברזא דשש, וכלא ברזא דקו המדה. וקנה המדה, בההוא מדידו דיחזקאל, בגין דאיהו ביתא לאתקיימא (נ״א בגין דא ההוא ביתא לא אתקיימא) באתריה, באינון כותלין, באינון שורין, באינון פתחין, באינון דלתין, בגין למהוי כלא במדידו. אבל לזמנא דאתי, משחתא ההוא מה כתיב בה, (יחזקאל מא ז) **ורחבה ונסבה למעלה למעלה**, בשעתא דישרי למבני ביה, האי קנה המדה סלקא לעילא לעילא, לארכא ולפותיא, למהוי אתפשטותא דביתא בכל סטרין, ולא ישגחון עליה לביש, כמה דאוקמוה, דכתיב (זכריה ט א) **ודמשק מנוחתו**, דהא בההוא זמנא דינא לא ישתכח בעלמא, בגין כך כלא אתקיים על קיומיה בקיומא שלים, כמה דאת אמר (ש״ב ז י) **לא ירגזו עוד ולא יוסיפו בני עולה לענותו וגו׳**.

ותא חזי, כל משחתין וכל מדידין כלהו קיימין בהאי עלמא, (ס״א וכל מדידין דהאי משכנא והאי ביתא, כלהו) בגין לאתקיימא האי עלמא, ברזא דגוונא דלעילא, לאתקשרא האי עלמא בעלמא דלעילא, למהוי כלא חד ברזא חדא. ובההוא זמנא דקודשא בריך הוא אתער לחדתותי עלמא, כדין ישתכחון כלהו עלמין ברזא חדא, ויקרא דקודשא בריך הוא בכלא, וכדין כתיב (זכריה יד ט) **ביום ההוא יהיה יהו״ה אחד ושמו אחד**.

פתח רבי יהודה אבתריה, ואמר (תהלים כה יד) **סוד יהו״ה ליראיו ובריתו להודיעם**, האי קרא הא אוקמוה, אבל **סוד יהו״ה ליראיו**, ההוא רזא עלאה דקיימא בגניזו, (דאיהו סתים וגניז), לא קיימא אלא **ליראיו**, דאינון דחלין לקודשא בריך הוא תדיר, ואינון אתחזן לאינון רזין עלאין, ולמהוי אינון רזין עלאין בגניזו ובסתימו כדקא יאות, בגין דאינון רזין עלאין. אבל **ובריתו להודיעם**, רזא דאיהו קיימא בברית קיימא, **להודיעם**, בגין דאיהו אתר דקיימא לגלאה למנדע.

תו, **סוד יהו״ה ליראיו**, דאינון רזין דקיימן בדחילו, ואינון דחלי חטאה דחלין בהו, באינון רזין עלאין, אבל **ובריתו להודיעם**, למנדע ולפרשא מלין, בגין דאינון מלין דקיימא לפרשא. תא חזי, בארבעין ותרין אתוון אתגליף עלמא ואתקיים, וכלהו עטרא דשמא קדישא, כד מצטרפין, סלקין באתווי לעילא, ונחתין לתתא, מתעטרן עטרין בארבע סטרי עלמא, ויכיל לאתקיימא. ולבתר נפקו אתוון, וברו עלמא לעילא ותתא, בעלמא דיחודא, ובעלמא דפרודא, ואתקרון **הרי בתר** (שיר השירים ב יז) , טורי דפרודא, דמשתקיין כד סטרא דדרום שארי לקרבא

דף רלד עמוד ב

בהדיה, וכדין מיא נגדין, ובחילא דא דלעילא נגיד, כלא הוא בחידו.

כד מחשבה סליק ברעו דחדוה, מטמירא דכל טמירין, מטי ונגיד מגויה חד זיהרא, ומתקרבין דא בדא, והא אוקמוה, ואינון ארבעין ותרין אתוון, אינון רזא עלאה, ובאינון אתברי עלמא עלאה ועלמא תתאה, ואינון קיומא ורזא דכל עלמין, ועל דאיהו רזא דעלמין, כתיב **סוד יהו״ה ליראיו**. **ובריתו להודיעם**, דא רזא דאתוון גליפין טטקוטאי, מסינטן בגלפוי באתגליא.

כתיב **ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים**, והא אוקמוה, **את האורים** דנהרין, רזא דאספקלריאה דנהרא, ודא איהו גליפו דאתוון דשמא קדישא, ברזא דארבעין ותרין, דבהו אתברון עלמין, והוו משקעין ביה. **ואת התומים**, רזא דאינון אתוון דכלילן באתר דאספקלריאה דלא נהרא, ואיהי אתנהגא (ד״א אתנהרא) בע״ב אתוון גליפין, דאינון רזא דשמא קדישא, וכלהו אקרון אורים ותומים.

תא חזי, כד אינון אתוון משקעאן תמן, בההוא חילא נהרין אתוון אחרנין, בגליפו דאינון שמהן דשבטין, ונהרין או אתחשכאן, וכלא בההוא רזא דאינון אתוון דשמהן קדישין כדקאמרן. ואינון אתוון דשמהן קדישין, אינון אתיין על רזא דאורייתא, וכלהו עלמין אתיין (ס״א אתברון) ברזא דאלין אתוון, אלין שמהן הוו גניזין משקעין תמן, ושמהן דשבטין הוו בלטין אתוון דילהון לעילא, ועל דא כלא מרזא דאינון אתוון, וכלא אוקימנא.

והא אתמר ברזא דאתוון דאורייתא, ב׳, דאורייתא שראת בה, והא אוקמוה, ב׳ ברא ודאי בחילא עלאה, בתקיפו דרזא דאינון אתוון, ב׳ נוקבא, א׳ דכורא, כמה דב׳ ברא, הכי נמי א׳ אפיק אתוון כללא דעשרין ותרין אתוון. ה׳ זווגא חדא בשמים, למיהב ליה חיין ולאשראה ליה. ו׳ הארץ, למיהב לה מזונא, ולאתקנא לה ספוקא דאתחזי לה. ורזא דא בראשית וגו׳, עד השמים ואת הארץ. ו׳ ואת -- כללא דעשרין ותרין אתוון, ומתזן ארעא, וארעא כליל לון לגווה, כמה דאת אמר (קהלת א ז) **כל הנחלים הולכים אל הים**, והיינו רזא **ואת הארץ**, דכניש לכלא בגווה, וקבילת לון. הארץ נטלת ו׳, וקבילת לון לאתזנא.

ורזא דא, משכנא לא אתקם אלא על ידא דמשה, בגין דמההוא סטרא אתער דרגא אחרא עלאה, לקיימא ליה, למהוי קיומא דכלא, ורזא דא **ויקם משה את המשכן**, קיימא דיליה הוה באינון אתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא. ובגין כך כל עבידאן דמשכנא, הוה בצלאל עביד לון ברזא דגלופא (נ״א דצרופא) דאתוון דאתבריאו בהון שמיא וארעא, ועל דא אקרי בצלאל, בגין דהוה ידע בצלאל גלופא (נ״א צרופא) דאתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא, ואי לא דהוה ידע להו בצלאל לא הוה יכיל למעבד איהו אינון עבידאן דמשכנא, מאי טעמא, אלא כמה דמשכנא עלאה לא הוה ולא אתקינו כל עובדוי אלא בההוא רזא דאינון אתוון, אוף הכא משכנא דלתתא, לא הוה ולא אתתקן אלא ברזין דאינון אתוון. בצלאל הוה מצרף אינון אתוון, וברזא דכל צרופא וצרופא הוה עביד אומנותא, וכל עבידא ועבידא דמשכנא, בכל צרופא הוה עביד חד אומנו, וכל מה דאתחזי ליה, וכן בכל עבידאן דמשכנא, וכל אינון שייפין ותקונין דמשכנא, כלא הוה בצרופא דאתוון דשמא קדישא.

וכד אתא לאקמא ליה, לא הוה יכיל למיקם ליה. מאי טעמא? בגין דרעותא דסליק על אינון אתוון, לא אתמסר אלא למשה בלחודוי, ואיהו הוה ידע ההוא רעותא דסליק לאינון אתוון, ועל דא

דף רלה עמוד א

אתקם משכנא על ידיה, דכתיב **ויקם משה..ויתן משה..וישם משה**, ובצלאל לא הוה ידע, ולא הוה יכיל למיקם ליה.

פתח רבי יצחק אבתריה, ואמר (תהלים כא ב) **יהו"ה בעזך ישמח מלך ובישועתך מה יגיל מאד, תאות לבו וגו', חיים שאל ממך וגו'**, שירתא דא לא אמר לה דוד אלא על תושבחתא דכנסת ישראל, דקודשא בריך הוא חדי לה בחידו דאורייתא דאקרי עז, דכתיב (תהלים כט יא) **יהו"ה עז לעמו יתן וגו'**. **ישמח מלך**, דא קודשא בריך הוא (ד"א דא כנסת ישראל) דאתקרי מלך, דכתיב (דברים לג ה) **ויהי בישרון מלך**. **ובישועתך מה יגיל מאד**, דא ישועה דימינא, כמה דאת אמר (תהלים ס ז) **הושיעה ימינך וענני, ותושע לו ימינו**. (דבר אחר) **מה יגיל מאד**, י' יתירה, ודא איהו רזא דברית קיימא קדישא, דאיהו חדוה דכלא (נ"א דילה), וכלא על האי מלך אתמר.

חיים שאל ממך, נתתה לו ארך ימים עולם ועד (תהלים כא ה) , מהכא אוליפנא, דדוד מלכא לא הוו ליה חיים כלל, בר דאדם קדמאה יהב ליה מדיליה, והא אוקמוה, דדוד מלכא אתקיים שבעין שנין, ואינון שבעין שנין יהיב ליה קודשא בריך הוא מאינון שנין דאדם קדמאה, ובהו אתקיים, ואתייהיב ליה אוריכו דיומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ועל דא **חיים שאל ממך נתתה לו**.

גדול כבודו, בגין דאיהו גדול, דכתיב (תהלים קמז ה) **גדול אדונינו ורב כח**, ודאי אקרי גדול, ורזא דא (בראשית א טז) **ויעש אלהי"ם את שני המארת הגדולים**, גדולים הוו ודאי, ועם כל דא איהו אקרי גדול, כמה דאתמר **גדול אדונינו ורב כח**, וקודשא בריך הוא לא אקרי גדול אלא בהאי, דכתיב (תהלים מח ב) **גדול יהו"ה ומהלל מאד בעיר אלהינ"ו הר קדשו** - במה איהו גדול? **בעיר אלהינ"ו הר קדשו**.

כי תשיתהו ברכות לעד. **כי תשיתהו ברכות**, בגין דהאי איהו ברכתא דכל עלמא, וכל ברכאן דכל עלמא מהכא נפקי, ודא איהו ברכה, ורזא דא (בראשית יב ב) **והיה ברכה**, דהא הכא שריאן כל ברכאן דלעילא, ומהכא נפקי לכל עלמא, ועל דא אקרי ברכה.

תחדהו בשמחה. כתיב הכא **תחדהו בשמחה**, וכתיב התם (שמות יח ט) **ויחד יתרו**, בגין דזמין קודשא בריך הוא לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא, ולאתקפא בה ברזא דימינא, ולחדתותי לה חדתותא דסיהרא בשמשא, דכתיב **תחדהו בשמחה את פניך** -- **את פניך**, למהוי קמך, ולמהוי בחידו לקבל אנפך, בההוא שלימו דאשתלים בההוא זמנא. דהא בזמנא דאתחרב בי מקדשא, אתרקינת מכל מה דאתמליא, כמה דאת אמר (ירמיה טו ט) **אמללה יולדת השבעה**, וכתיב (יחזקאל כו ב) **אמלאה החרבה**, (כאן חסר)...

תא חזי, בההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא, אסתכל בכל אינון עבידאן דהוו כדקא יאות, וכדין אוקים ליה, וכל אינון עבידאן דהוו ביה במשכנא, כל חד וחד אייתיאו ליה למשה, ורזא דא (תהלים מה טו) **בתולות אחריה רעותיה מובאות לך**. **מובאות לך**, דכתיב **ויביאו את המשכן אל משה**. אמאי **ויביאו את המשכן**, בגין דהא בההיא שעתא הוה זווגא דמשה לאזדווגא, ועל דא **ויביאו את המשכן אל משה**, כמה דאייתי כלה לבי חתן, בגין דהא בקדמיתא אצטריך לאעלא לכלה לגבי חתן, כמה דאת אמר (דברים כב טז) **את בתי נתתי לאיש הזה לאשה**, ולבתר איהו ייתי לגבה, דכתיב **ויבא אליה**, וכתיב (במדבר יז כג) **ויבא משה אל אהל העדות**. והכא מה כתיב, **ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגו'**, מאי טעמא, בגין דהות איהי מתתקנא, כהאי אתתא דאתתקנת ואתקשטת לגבי בעלה, ובההיא שעתא דאיהי קא מתקשטת, לא אתחזי לבעלה לאעלא לגבה, ועל דא, **ולא יכל משה לבא אל אהל מועד, כי שכן עליו הענן**, בגין כך **ויביאו את המשכן אל משה**. עוד מה כתיב **וירא משה את כל המלאכה וגו'**.

דף רלה עמוד ב

תא חזי, בכל עבידן דמשכנא, בכלהו הוה גוונא דתכלא, בגין דתכלא איהו גוונא לאתעטרא ברזא דכל גווני, מה כתיב, **ויעשו את ציץ נזר הקדש וגו', ויתנו עליו פתיל תכלת וגו'**, והא אוקמוה ברזא דכתיב (שמות כח לו) **ועשית ציץ זהב טהור, ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה'**, (שמות לט ל) **ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה'**:

תוספתא:

ברזין עלאין, טסקורי קמיטין שכיחין, אלין סלקין ונחתין, ואלין קיימין בקיומייהו. גלגלין דסחראן, הוו קיימן מההוא זמנא דעפרא אתכניש, אינון גלגלין סחרין עלמא בסחרנותא, סחרנותא דסחרין, מדברין טופסרא דקולטא בגווייהו.

חד גלגלא אית בגווייהו, האי גלגלא סחרא ולא סחרא, קיימא בתריסר אלפי עלמין, בינייהו שכיח, סליק ונטיל בגווייהו. תחות ההוא גלגלא, קיימא חד עמודא דנעיץ עד תהומא רבא, ביה מתגלגלאן אבנין גו תהומי, אינון סלקין ונחתין. ההוא עמודא קאים עלייהו, נטיל ולא נטיל, נעיץ מעילא לתתא, סחראן מאתן ועשרין גלגלין אחרנין סחרניה דההוא עמודא. ההוא גלגלא אחרא דעליה, דקאים בתריסר אלפי עלמין, איהו סחרא גו משכנא, סחרא ולא סחרא, ההוא משכנא קאים על תריסר אלפי עלמין. ביה קיימא ההוא כרוזא דקרי, אסתמרו מגלגלא דסחרא, מאן דאיהו מארי דעיינין בסכלתנו, ינדע ויסתכל בחכמתא דמאריה, וינדע דאינון מלין עלאין, דמפתחן דמאריה קיימן תמן, די אינון טמיראן גו משכנא קדישא, זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי, עלייהו כתיב (תהלים פד ו) **אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם**, (תהלים סה ה) **אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך** (ע״כ):

ברזא דמשכנא קיימין רזין עלאין, ברזא דשמא קדישא (עלאה), אדנ״י האי איהו רזא דמשכנא, גוונא דרזא עלאה, רזא דארונא, כמה דכתיב (יהושע ג יא) **הנה ארון הברית אדון כל הארץ**. **אדון כל הארץ** - דא הוא רזא קדישא דשמא דאל״ף דל״ת נו״ן יו״ד, ודא הוא כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה יהו״ה. ואתוון אלין כגוונא דאלין: א׳ איהו רזא דיו״ד, כגוונא דא, אא והא אוקמוה. ד׳ איהו רזא ה׳, ודא כגוונא דדא, וכלא כגוונא ורזא חדא. נ׳ איהו רזא דאת ו׳, ואף על גב דדא דכר ודא נוקבא, אבל דא אתכליל בדא, והא אוקמוה נו״ן ו׳ איהו באמצעיתא, בגין דאיהו כללא חדא. ה׳ איהו רזא דאת י׳ (נ״א י׳ איהו רזא דאת ה׳), בגין דהכא ה׳ (נ״א דה׳) דא איהי חכמה זעירא, דאקרי חכמת שלמה.

ואתכלילו אתוון אלין באלין, וכלא איהו רזא חדא, כלילן אלין באלין, וכלא חד, וכלא איהו רזא חדא באתוון קדישין. ועל דא משכנא דלתתא בארעא, קיימא ברזא דמשכנא עלאה, וההוא משכנא עלאה קיימא ברזא דמשכנא אחרא עלאה על כלא, וכלא איהו כליל דא בדא למהוי חד, ועל דא כתיב **והיה המשכן אחד**.

כתיב (במדבר כד כ) **ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד**, תא חזי, ביומא דאתקם משכנא, דאקים ליה משה, כמה דאתמר דכתיב **ויקם משה את המשכן**, דלא הוה יכיל למיקם עד דאוקים ליה איהו למטרוניתא, דלית רשו לבר נש אחרא למיקם לה אלא בעלה, אוף הכי, כל אינון אומנין כלהו אתו לאקמא משכנא, ולא יכיל למיקם על ידייהו, עד דאתא משה ואוקים ליה בגין דאיהו מארי דביתא. כיון דאקים משה ית משכנא לתתא, אתקם משכנא אחרא לעילא, כמה דאוקמוה דכתיב **הוקם**, ולא פריש על ידא דמאן, (אלא) דלא אתקם אלא מרזא דעלמא עלאה, דאיהו סתים וגניז, על ידא דרזא דמשה, בגין לאתתקנא בהדיה.

מה כתיב לעילא, **ויבאו כל החכמים העושים את כל מלאכת הקדש וגו׳**,

דף רלו עמוד א

מאן אינון חכמים העושים, אלין אינון ימינא ושמאלא, וכל שאר סטרין, דאינון ארחין ושבילין לאעלא גו ימא ולמלייא ליה, ואינון עבדו משכנא לעילא ואתקינו ליה. כגוונא דא לתתא, **ועשה בצלאל ואהליאב** -- דא בסטר ימינא, ודא בסטר שמאלא, בצלאל לימינא ואהליאב לשמאלא, דא מיהודה, ודא מדן. ולבתר **וכל איש חכם לב**, **ויבאו כל החכמים העושים**, והא אוקימנא, וכלא כגוונא דלעילא.

בההוא יומא דאתקם משכנא, אתבטל מותא מעלמא, אתבטל לא תימא, אלא אסתלק מעלמא, דלא יכיל לשלטאה, כמה דאוקימנא, בגין דלא יתבטל יצר הרע מעלמא, עד דייתי מלכא משיחא, וקודשא בריך הוא יחדי בעובדוי, וכדין (ישעיה כה ח) **בלע המות לנצח**. כד אתקם משכנא על ידא דמשה, כדין אתפרש חילא דיצר הרע ואתכפיא, ולא הוה יכיל לשלטאה, בההיא שעתא אתפרש סמא״ל תקיפא רוגזא דשמאלא, מעל תוקפא דחויא בישא, ולא יכיל לשלטא על עלמא, ולא יכיל לאתחברא ביה בבר נש ולמסטי ליה.

רבי יהודה אמר, כד עבדו ישראל ית עגלא, מה כתיב (שמות לג ז) **ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה**, מאי טעמא, בגין דחמא יצר הרע דהוה אזיל בינייהו, אמר משה, סטרא דקדושה לא תשרי בגו סטרא דמסאבא. רבי אלעזר אמר, כל זמנא דסטרא דקדושה שלטא, סטרא מסאבא לא יכיל לשלטאה, ואתכפיא קמיה, ועל דא תנינן, כל זמנא דירושלם תהיה מלאה, רומי חייבתא תהא חרבה.

פתח ואמר, (בראשית כד סה) **ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו, ויאמר העבד וגו׳**, מה כתיב לעילא, **ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק, ותפול מעל הגמל**, האי קרא אמאי אצטריך למכתב באורייתא, ותו וכי בגין דחמאת שפירו דיצחק (מאי טעמא) אתרכינת מגמלא. אלא האי קרא רזא איהו, תא חזי ותרא את יצחק, מנא ידעת דאיהו יצחק, אלא ותרא את יצחק, חמאת בההיא שעתא מה דלא ידעת, (ס״א תא חזי, בשעתא

דמטאת רבקה לגבי דיצחק, שעתא דצלותא דמנחה הות, ובההוא זמנא דינא אתער בעלמא), וחמאת ליה ברוגזא דדינא קשיא, וחמאת דהא סיום דרוגזא קשיא איהו גמל לתתא, ודא איהו רזא דמותא, ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה מההוא גמל, דהא כד אסתכל דינא קשיא, ההוא גמל אתתקף, ובגין כך אשמיטת גרמה מינה, (ס״א, רזא דמותא, וכד האי דינא קשיא אתער, ההוא גמל אתתקף, ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה מההוא גמל), ולא יתבת תמן.

תא חזי, האי גמל, היינו רזא דכתיב, (משלי יט יז) **וגמלו ישלם לו**, דא גמול דאינון חייביא, דכתיב (ישעיה ג יא) **אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו**, והאי איהו גמל דקיימא לאכלא כלא ולשיצאה כלא, והאי איהו זמין תדיר לקבל (נ״א לקטלא, נ״א לחבלא) בני נשא, ובגין כך האי מאן דחמי בחלמיה גמל, אחמיו ליה מותא דאתגזרת עליה, ואשתזיב מינה.

תא חזי, האי סטרא דמסאבא אקרי הכי, דגרים מיתא לכל עלמא, והאי הוה דאסטי לאדם ולאתתיה, וההוא דרכיב עליה איהו סמא״ל, ואיהו אתא למטעי עלמא, וגרם מותא לכלא, ובגין כך אתא ושליט על כלא. אדם איהו אמשיך ליה לגביה, וכיון דאיהו אמשיך ליה לגביה, כדין איהו אתמשך אבתרייהו, עד דאסטי לון, ובגין כך אמר שלמה, (שם ה ח) **ואל תקרב אל פתח ביתה**, דכל מאן דאתקריב לביתה, כדין איהי נפקת ומתקשתא ואתמשכת אבתריה. ועל דא, רבקה כד חמאת דהוה ליה לאתדבקא בסטרא דדינא קשיא, כיון דחמאת ליה ליצחק ברזא דדינא קשיא, וחמאת דמההוא סטרא נפק דינא אחרא תקיפא, מזוהמא דדהבא, וכד חמאת האי, מיד **ותפול מעל הגמל**, בגין לאתרפויי מן דינא ומההוא זוהמא, כתיב (ישעיה סו ו) **קול ה׳ משלם גמול לאויביו** מההוא זוהמא.

דף רלו עמוד ב

תא חזי, כד עבדו ישראל ההוא עובדא, וגרמו להההוא חובא, מאי טעמא עגל, ולא סטרא אחרא? ואי תימא דאינון ברירו עגלא, לאו הכי, אלא אינון אמרו (שמות לב א) **קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו**, ואהרן רעותיה הוה לאעכבא לון. אלא ודאי עבידתא אתעביד כדקא חזי, דהא מסטרא דדהבא נפקא סוספיתא, כד אתבריר דהבא, ומתמן מתפשטי כל אינון סטרי שמאלא, דאינון התוכא דההוא סוספיתא דדהבא, ומתפרשאן לכמה סטרין. וכל אינון דאית לון חיזו סומקא, גוון דדהבא, קיימא בטורי כד שמשא בתוקפיה, בגין דתוקפא דשמשא אחזי דהבא, ואוליד ליה בארעא, וההוא דממנא בההוא תוקפא דשמשא, חיזו דיליה כעגלא, ואקרי (תהלים צא ו) **קטב ישוד צהרים**, ודא נפקא מגו עגלא, התוכא סומקא דדהבא, וכל הני אתיין מההוא סטרא סומקא רוח מסאבא, דכל אינון דמתפרשי מרוח מסאבא מתפשטי בעלמא.

והאי רוח מסאבא איהו חויא בישא, ואית מאן דרכיב עליה, ואינון דכר ונוקבא, ואקרון ׳אלה׳, דאינון מזדמנין בעלמא בכל אינון סטרין דלהון, ורוח קודשא אקרי ׳זאת׳, דאיהי רזא דברית, רשימא קדישא דאשתכח תדיר עמיה דבר נש, וכן (ישעיה כה ט) **זה יהו״ה**, (שמות טו ב) **זה אלי**, אבל אלין אקרון ׳אלה׳, ועל דא כתיב **אלה אלהיך ישראל**, ובגין כך כתיב, (ישעיה מט טו) **גם אלה תשכחנה, ואנכי** -- רזא ד׳זאת׳ -- **לא אשכחך**, וכתיב (איכה א טז) **על אלה אני בוכיה**, דההוא חובא גרים למבכי לון כמה בכיין. דבר אחר **על אלה אני בוכיה**, מאי טעמא, בגין דאתיהיב רשו לאתר דא לשלטאה על ישראל, ולחרבא בי מקדשא, ובגין דאתייהיב לון רשו לשלטאה, כתיב **על אלה אני בוכיה**, רזא דמלה, **על אלה**, דא סטרא דמסאבא, דאתייהיב לון רשו לשלטאה, **אני בוכיה**, דא רוח קודשא דאקרי אני.

ואי תימא, הא כתיב (דברים כח מט) **אלה דברי הברית** -- הכי הוא ודאי, דכל אינון לא מתקיימין אלא מגו אלה, דתמן כל לווטין, כמה דאוקימנא דאיהו ארור, דכתיב (בראשית ג יג) **ארור אתה מכל הבהמה**, ובגין כך אקדים ואמר **אלה**, דקיימא למאן דעבר דברי הברית. **אלה המצות אשר צוה ה׳ את משה** (ויקרא כז לד) בגין דפקודיא דאורייתא, לאתדכאה בר נש, ולא יסטי לארחא דא, ויסתמר מתמן, ויתפרש מנייהו. ואי תימא (בראשית ו ט) **אלה תולדות נח** -- הכי הוא ודאי, דהא נפק חם דאיהו אבי כנען, וכתיב **ארור כנען**, ואיהו רזא דא ד׳אלה׳.

ועל דא כל הני התוכא סוספיתא דדהבא, ואהרן קריב דהבא דאיהו סטרא (אחרא) דיליה, דכליל איהו בתוקפא דאשא, וכלא חד, וסטרא דא דהבא ואשא. ורוח מסאבא דאשתכח תדיר במדברא, אשכח אתר בההוא זמנא לאתתקפא ביה, ומה דהוו ישראל דכיין מההוא זוהמא קדמאה דאטיל בעלמא וגרים מותא לכלא, כד קיימו על טורא דסיני, גרם לון כמלקדמין, לסאבא לון ולאתתקפא עלייהו, וגרים לון מותא ולכל עלמא ולדריהון בתריהון, הדא הוא דכתיב (תהלים פב ז) **אני אמרתי אלהים אתם וגו׳, אכן כאדם תמותון וגו׳**.

ובגין כך אהרן אהדר לבתר לאתדכאה, ברזא דמהימנותא עלאה, באינון שבעה יומין קדישין, ולבתר לאתדכאה בעגלא. ותא חזי, בכלא בעא אהרן לאתדכאה, דאילו איהו לא הוה, לא נפק עגלא, מאי טעמא? בגין דאהרן איהו ימינא, ואיהו תוקפא דשמשא, ודהבא משמשא, רוחא מסאבא נחת ואתכליל תמן, ואסתאבו ישראל ואסתאב איהו, עד דאתדכו. מאי טעמא אסתאב? בגין דנפק עגל דאיהו מסטרא דשמאלא דאיהו שור, ומימיניה עגל איהו שמאלא, כמה דאתמר, דכתיב

דף רלז עמוד א

ופני שור מהשמאל לארבעתן, ואהרן דאיהו ימינא אתכליל ביה שמאלא, ונפק על ידיה, ועל דא אתיהיב ליה עגל כמה דאיהו גרים.

ובגין כך, האי רוחא מסאבא אתתקף ושליט כמלקדמין על עלמא, דהא בזמנא דחבאו ישראל אמשיכו עלייהו ההוא יצר הרע כמלקדמין, וכד אתדכו ישראל, ובעו לאתדכאה, אצטריכו לקרבא שעיר, בגין דשעיר איהו חולקא דההוא יצר הרע, ההוא רוח מסאבא כדקאמרן. כתיב (תהלים קו כ) **וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב**, מאי **תבנית שור**? דא עגל, שור מסטרא דשמאלא, אהרן ימינא, אתכליל שמאלא ביה, ואתתקף ביה, ונפק על ידיה.

תא חזי, **וימירו את כבודם**, דא שכינתא דאזלת קמייהו, ואחלפו לה בדוכתא מסאבא, אל אחרא, ובגין כך לא אתעבר זוהמא דא מעלמא, עד ההוא זמנא דיעבר ליה קודשא בריך הוא מעלמא, כמה דאת אמר (זכריה יג יב) **ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ**, והא אוקימנא. כתיב **ויעשהו עגל מסכה**, וכתיב **ואשליכהו באש ויצא העגל הזה**, משמע דלא עבד ליה, אי הכי מאי **ויעשהו**? אלא ודאי כמה דאוקימנא, דאלמלא אהרן, לא אתתקף רוחא מסאבא לאתכללא בדהבא, אבל כל תקונא דאצטריך אשכח לאתבנאה (ס"א לאתרואה).

תא חזי, אית מאן דעביד חרשין ואצלח בידוי, ואית מאן דעביד לון בההוא גוונא ממש, ולא אצלח בידוי, דהא לעובדין אלין גברא מתקנא אצטריך. תא חזי מבלעם, דאיהו הוה מתקנא לאינון חרשין דיליה, לאצלחא בידוי, בגין דכתיב (במדבר כד ב) **ונאם הגבר שתם העין**, שתום העין, סתום העין, כלא חד, דחד עינא סתים תדיר, וחיזו דעינוי לא הוה בארח מישר, מומא הוה ביה בעינוי. כתיב (ויקרא טז כא) **ושלח ביד איש עתי**, זמין בכלא, חיזו דעינוי דלא יתכשר, אבל רוח קודשא מאן דישתמש בהדיה, מה כתיב, (שם כא יח) **כי כל איש אשר בו מום לא יקרב, איש עור או פסח**. והכא כלא אתתקן לרוחא מסאבא, למיהב ליה דוכתא לשלטאה, אשכח מדברא דאיהו חרוב מכלא, כמה דכתיב (דברים ח טו) **נחש שרף ועקרב וגומר**, דתמן איהו שלטנותא דיליה, אשכח דהבא ספוקא כדקא יאות, אשכח אהרן לאתתקפא בימינא, ולאתכללא ביה, כדין אשלים דוכתיה כדקא יאות, ונפיק ואשתלים עובדא.

ומנלן דרוח מסאבא הוה, דכתיב (שמות לב לא) **אנא חטא העם הזה חטאה גדולה**, דא רוח מסאבא, נחש קדמאה, כדקאמרן בכמה דוכתי. ובזמנא דבעא אהרן לאתדכאה, אקריב עגל מההוא סטרא למעבד ביה דינא, בקדמיתא עבד ליה לשלטאה, והשתא דיעביד ביה דינא לאכפיא ליה, דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא, אתכפיין כל אינון דשלטין מסטריה.

תא חזי, במצרים בההוא סטרא דלהון כתיב, (שמות יב ט) **אל תאכלו ממנו נא וגומר צלי אש**, בגין דיסלק ריחו נודף, **ראשו על כרעיו**, לתברא ליה ולאכפיא ליה, וכדין כל אינון דאתיין מסטריה לא שלטי. כגוונא דא (במדבר יט ב) **פרה אדומה תמימה וגומר**, בגין לאכפיא כל אינון סטרי מסאבא דלא ישלטון. אמר ליה רבי אבא, והא פרה קדישא איהי, דכיא איהי, ואמאי? אמר ליה, הכי הוא, והא אוקמוה, כללא דארבע מלכוון הות פרה, כמה דאת אמר (הושע ד טז) **כי כפרה סוררה סרר ישראל**. **אדומה** - דא מלכות בבל, דכתיב (דניאל ב לח) **אנת הוא רישא די דהבא**. **תמימה** - דא מלכות מדי. **אשר אין בה מום** - דא מלכות יון, (דאינון קריבין לארחי מהימנותא). **אשר לא עלה עליה עול** - דא מלכות אדום, דלא סליק עליה עול. ורזא דמלה דא, אף על גב דכמה מלין אתייהיבו למדרש בקראי, כלהו חד, הא אתמר, דכתיב (איוב יד יד) **מי יתן טהור מטמא לא אחד**.

דף רלז עמוד ב

מי יתן טהור מטמא, רזא דא הכי הוא, דדא איהו טהור דנפיק מטמא, דהא בקדמיתא טמא, והשתא דאתעביד ביה דינא, ואתיהיב ליקידת אשא בנורא דדליק, ואתעביד עפר, השתא איהו טהור מטמא, טהור דנפיק מטמא. ובגין כך כל אינון דמשתדלי בה כלהו מסתאבי, דהא הכי הוא ודאי, וכיון דאתעביד אפר, כדין עד דיתכניש ויסתליק מתמן מסאיב לכלהו, כמה דאת אמר, **וכבס האוסף וגומר וטמא**. אפר מאי טעמא? כמה דאת אמר (מלאכי ג כא) **ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם**, וכיון דאתייהיב על ההוא אפר מים, כדין איהו טהור מטמא.

ורזא דמלה, דכתיב (במדבר ח ז) **מי חטאת**, כמה דאת אמר (בראשית ד ז) **לפתח חטאת רובץ**, ובגין כך אתיהיבת לסגן, ולא לכהנא רבא. ודא הוא **טהור מטמא** -- בקדמיתא טמא והשתא טהור. וכל סטר רוח מסאבא כיון דחמא דא, ערק ולא יתיב בההוא דוכתא. **מי חטאת** ודאי **מי נדה**, כלא מסאבא, ועל דא שלטא רוח קודשא, ורוח מסאבא אתכפיא דלא שלטא כלל, ודא הוא דינא דרוח מסאבא מחוץ למחנה, בגין דאיהי רוח מסאבא, דכתיב (דברים כג טו) **והיה מחניך קדוש**. אתא רבי אבא ונשקיה.

אמר רבי שמעון, אף על גב דכל הני מלין כדקאמרן, קודשא בריך הוא יהיב ליה שלטנו, ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין. תא ואימא לך רזא חדא, ולא אתייהיב לגלאה בר לאינון קדישי עליונין, תא חזי, להאי אתר דאיהו רוח מסאבא, קודשא בריך הוא יהיב ליה שלטנו למשלט בעלמא בכמה סטרין, ויכיל לנזקא, ולית לן רשו לאנהגא ביה קלנא, דבעינן לאסתמרא מניה, דלא יקטרג עלן בגו קדושה דילן, ועל דא רזא חדא אית לן, דבעינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדושה דילן, (דלא ישתכח מקטרגא בגו קדושה דילן), דהא מגו קדושה נפיק שלטנו דיליה. דבעינן גו רזא דתפלין, לאצנעא חד שערא דעגלא, דיפוק לבר ויתחזי, דהא חוטא דשערא דא לא מסאיב, בר דאי אתחבר האי שערא ואתעביד כשעורה, אבל פחות מן דא לא מסאיב, וההוא שערא בעי לאעלא ליה בגו קדושה עלאה דילן, ולמיהב ליה דוכתא, בגין דלא יקטרג לן בקדושן. ויפוק מן ההוא שערא לבר דיתחזי, דכד חמי להההוא בר נש בקדושה עלאה, וחולקא דיליה משתתף לתמן, כדין לא יקטרג ליה, ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותתא, דהא דוכתא יהיב ליה. ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה (דוכתא) בהאי קדושה, יכיל לאבאשא ליה לתתא, וסליק מקטרגא ליה לעילא, ואמר פלוני דקא מקדש השתא, כך וכך עבד יומא פלוני, וכך אינון חובוי, עד דימטי דינא על ההוא בר נש, ויתענש על ידוי.

(וכן שעיר המשתלח), וכך הוו ישראל עבדי, דהוו ידעי רזא דא, כד שראן לאתקדשא בקדושה עלאה ביומא דכפורי, הוו מסתכלי מיד למיהב חולקיה להאי אתר, ולמיהב ליה חולקא ביניהו, בגין דלא ישתכח מקטרגא עלייהו, ולא ייתון לאדכרא חוביהון דישראל, דכמה חבילין וכמה משריין אינון דאזדמנן לנטלא מלה מניה, כד אתי לקטרגא. זכאה חולקיה מאן דיכיל לאסתמרא דלא ידכרון חובוי לעילא ולא ישגיחון עליה לביש.

אדהכי הוו זלגין עינוי דרבי אבא. אמר ליה, אבא אבא, זיל טנפיר קטורך, ואקפיד בקולטך, דהא רזין דאורייתא לזכאי אתייהיבו, דכתיב (תהלים כה יד) **סוד יהו"ה ליראיו**. תא חזי, ביומא דראש השנה עלמא אתדן, ובי דינא קדישא (וקודשא בריך הוא) יתיב ודן כל עלמא, וההוא סטרא אחרא קאים מסטרא דא, וכל אינון דאתדנו למותא, אשגח עלייהו ואתרשימו קמיה, ובשעתא

דף רלח עמוד א

דישראל מתערי רחמי בההוא קול שופר, כדין אתערבבא ליה כלא, דלא ידע ולא משגח באינון דאתדנו, עד (ליליא בתראה דחג) דלבתר כל אינון דלא מהדרי בתיובתא, ואיגזר עלייהו מותא, ודאי נפקין פתקין מבי מלכא, ואתמסרו ליה. כיון דאתמסרו ליה, לא אהדרו פתקין, עד דאתעביד דינא. וישראל כלהו בעיין לאסתמרא מניה, כל שכן בר נש בלחודוי. (וכל שכן וכל שכן) דהא ברזא עלאה דלעילא, בעינן לאסתמרא, ולמיהב ליה בכל ירחא וירחא, כד סיהרא בעי לאתחדתא, חד שעיר, בגין דלא יקטרג חדתותא (ס"א חדוותא), ויטול חולקיה כדקא חזי ליה, וסיהרא קדישא לינקא בקדושה לחדתותי כדקא יאות. וכד מתחדשא בכל ירחא וירחא, בגין כך אקרי 'נער', והא אוקימנא, והאי אחרא דא, דאיהו תדיר במסאבו ולא נפיק מניה, אקרי (קהלת ד יג) **מלך זקן וכסיל**. ובגין כך ישראל קדישין דאינון עמא חד ביחודא קדישא, קודשא בריך הוא יהיב לון עיטא לאשתזבא מכלא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי, דכתיב (ישעיה ס כא) **ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר**:

ויביאו את המשכן אל משה וגו'. כתיב (יחזקאל א כו) **וממעל לרקיע** - דא איהו רקיע דקיימא עלייהו דארבע חיוון, דכד מסתלקי בגו חד אוירא דבטש בהו, לא זקפין רישא לאסתכלא לעילא, בגין דההוא רוח החיה בטש בכלהו, ובההוא רוח מסתלקי כלהו, דכתיב (יחזקאל א יט) **ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם**, וכתיב (יחזקאל א כ) **כי רוח החיה באופנים**.

אמאי מסתלקי? אלא כד בטש ההוא אוירא עלייהו, סליק לאלין ארבע דתחות האי חיה, ואינון סלקי לה לעילא, עד דמייתן לה לגבי זהרא עלאה, והיינו רזא דכתיב (תהלים מה טו) **בתולות אחריה רעותיה מובאות לך**, בגין דהני ארבע אקרון הכי, ולא זזו מן חיה דא דאיהי כרסייא לעלמין, וסלקין לה מתתא לעילא, לאתקנא כרסייא לגבי עילא. ורזא דא (בראשית ז יז) **וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ**, וכד אסתלקת לעילא, ואלין סלקין לה, כדין כתיב **ויביאו את המשכן אל משה**.

ויביאו את המשכן - כמה דאת אמר **מובאות לך**, וכתיב **וישאו את התיבה**. **אל משה** - כמה דאת אמר (יחזקאל א כו) **דמות כמראה אדם עליו מלמעלה**, והיינו רזא דאדם. ומנלן דאקרי אדם, דכתיב (בראשית ו ג) **לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר**, והיינו משה, ובגין כך, על האי כרסייא דיוקנא דאדם קיימא עליה, והיינו משה.

ויביאו את המשכן, אלין ארבע חיוון כד סלקין כדקאמרן, **ויביאו את המשכן**, אלין כל שייפין דגופא, דכלהו בתיאובתא קדישא, (אמר רבי אבהו) כלהו אחדין ביה, לאתדבקא דכר ונוקבא כחדא, **ויביאו את המשכן**, למיעל כלה לחופה, בקדמיתא אינון צריכין לסלקא לה ולאייתאה לה לגביה, ולבתר איהו ייתי לגבה תדיר, והא אוקימנא.

ויביאו את המשכן, רזא דכל אינון דקשרי קשרין דיחודא, ומייחדי יחודא דרזי דמהימנותא כל יומא, (אלין ארבע חיוון), אינון סלקין לה לכורסייא דא, עד דאתיין לה לגבי משה, וכיון דדבקי לה לגבי משה, כדין אינון הוו דרווחי ברכאן ממקורא דחיי, על רזא דא בקשורא דיחודא דאינון קשרין. ורזא דא כד מתקשרין יחודא דכלא כדקא יאות, ורזא דא כתיב **וירא משה את כל המלאכה וגו' ויברך אותם משה**, רווחי ברכאן מאתר דרגא דמשה שריא ביה, ודא איהו החכמים העושים את כל מלאכת הקדש, בגין דאינון ידעי לסדרא עבידתא דקודשא כדקא חזי.

ועל דא כל מאן דצלי צלותא (וקשורא), וקשיר יחודא, מסתכלין ביה אי איהי צלותא וקשורא כדקא יאות, ואי ההיא צלותא

דף רלח עמוד ב

וההוא קשורא כדקא יאות, כדין אתברך איהו בקדמיתא מאתר דכל ברכאן נפקין, הדא הוא דכתיב **והנה עשו אותה וגו'**, מיד **ויברך אותם משה**. ובגין כך **ויביאו את המשכן אל משה**, דאיהו מארי דביתא, לאחזאה בתקונא דביתיה, וליה אצטריך למחזי תקונהא ורזין דילה, דלא אתייהיבו לאחרא לאסתכלא ולמחזי בה באינון סתרין ובאינון רזין דילה בר משה בלחודוי, ועל דא **ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו**. וכד אייתיאו ליה למשה -- כלא אייתיאו ליה בשייפין ידיעאן כל חד וחד, לאתקנא שייפא בשייפא, לאעלא דא בדא. וכד הוו בעאן לתקנא דא בדא, ולאעלאה דא בדא, לא הוה סליק בידיהון. כיון דאייתיאו ליה למשה -- מיד כלא אסתליק בידיה, וכל שייפא ושייפא הוה אסתליק ועאל בדוכתיה. הדא הוא דכתיב **ויקם משה את המשכן**, וכתיב **הוקם המשכן**, והא אוקימנא.

תא חזי, בההיא שעתא כד שארי משה לאקמא משכנא, ושארי לאתקנא תקונא דשייפין, לאעלא דא בדא, כדין אתרפיו כל שייפין וכל תקונין דסטרא אחרא מסאבא. כד שרי לאתתקפא האי סטרא דאיהי קדישא, אתרפי סטרא אחרא מסאבא. אתתקף דא ואתרפי דא. והא אוקימנא, דכל זמנא דהיא בתקיפו, סטרא אחרא אתרפיין כל שייפוי, דא מליא ודא חרוב, ורזא דא ירושלם ורומי חייבא, כד מליא דא חרוב דא, ועל דא כד אתתקף דא, אתרפי דא. ובגין כך **ויקם משה את המשכן**, לאתתקפא מרזא דלעילא, ולא יתתקף מרזא דלתתא, ועל דא משה דהוה מרזא דגו אספקלריאה דנהרא, אצטריך איהו לאקמא משכנא, לאנהרא מניה ולא מאחרא, (ועל דא) סיהרא אצטריך לאנהרא מן שמשא ולא מאחרא. תא חזי, כנסת ישראל אצטריכת לאסתלקא לעילא, ולאתדבקא גו שמשא.

פתח ואמר, (ויקרא ו ב) **זאת תורת העולה היא העולה**. אמר רבי שמעון, כתיב (תהלים לו ז) **אדם ובהמה תושיע ה'**, עולה -- סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא, ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי, למהוי כלא חד, ואקרי עולה קדש קדשים, ובגין כך אקרי ׳עולה׳ דסלקא ואתעטרא למהוי כלא חד, בקשורא חדא בחידו. ובגין דסלקא לעילא לעילא, כתיב **זאת תורת**, רזא דכר ונוקבא כחדא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

העולה -- דסלקא גו עלמא דאתי לאתקשרא בגויה, דאקרי קדש הקדשים ודאי, ועולה נמי קדש הקדשים הוא. ובגין כך, סדורא דנכיסו דילה לסטר צפון, דאיהו סטר שמאלא, דהאי תורה שבעל פה לא סלקא בחביבותא, אלא כד אתער סטרא דצפון, דכתיב (שיר ב ו) **שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני**, וכדין איהי סלקא בחביבותא, ואתעטרת בימינא, ואתחברת באמצעיתא, ואתנהיר כלא מרזא דקדש הקדשים. ודא מגו רזא דאדם, ברעו דכהנא, ובשירתא דליואי, ובצלותא דישראל. והא אוקימנא, דעולה קדש הקדשים ברזא דרוח עלאה, בגין דתלת רוחין קשירין כחדא, רוח תתאה דאקרי רוח הקדש, רוח דלגו באמצעיתא, דאקרי רוח חכמה ובינה, וכן אקרי רוח תתאה, אבל האי אקרי רוח דנפיק מגו שופר, כליל באשא ובמיא, רוח עלאה דאיהו סתים בחשאי, דביה קיימין כל רוחין קדישין, וכל אנפין נהירין, ובגין כך אהדרת עולה רוח ממש. ולבתר, מרזא דבהמה מסתפקי ואתזנו, לאתקשרא רוח אחרא דאיהו גו מסאבו, מאינון תרבין ושמנונין כמה דאתמר, בגין כך עולה קדש הקדשים.

שאר קרבנין למעבד שלמא בעלמא, כלהו מכמה סטרין, ומארי דינין, (נ״א לאתעברא) לאתערבא (נ״א לאתעטרא) ולאתנהרא מגו רעותא, לאתבסמא, אקרון קדשים קלים, בגין דלא מתעטרא לעילא,

דף רלט עמוד א

לעילא בקדש הקדשים, ועל דא אינון קדשים קלים, ונכיסו דלהון בכל אתר, כמה דאוקימנא, אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים, לאו איהו כשאר קרבנין, דכל עובדהא קדש.

תא חזי מה כתיב, (ויקרא ו ג) **ולבש הכהן מדו בד**, אלין לבושין מייחדין לקדושה, **בד** - יחידאי, מיחדא לקדושה, וכתיב **בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם**, מאי טעמא? (דא קדש) אלא רזא דמלה כדקאמרן, דאיהי קדש הקדשים, דסלקא כלא ואתעטרא בקדש הקדשים בקשורא חדא, ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא דסאיב כלא, דלא שלטא ולא יתקריב גו מקדשא, ואתעבר מכל סטרי קודשא, ואשתאר כלא קדש בקדושא יחידאי.

ואמר רבי שמעון, הא אתמר, דכתיב (תהלים לו ז) **אדם ובהמה תושיע יהו״ה**, והכי סלקא רזא **דאדם**, מסטרא דאדם ודאי, **בהמה**, מסטרא דבהמה, ובגין כך כתיב, (ויקרא א ב) **אדם כי יקריב מכם**, אדם ודאי, דדא קרבניה לעילא לקשרא קשרא ברזא דאדם, ולבתר מן הבהמה, וכלא איהו ברזא דאדם ובהמה, ודא הוא רזא דאצטריך לקרבנא, אדם ובהמה כדקאמרן.

תא חזי, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, הכי עבד אדם ובהמה. ואי תימא, והא כתיב (בראשית א כ) **ועוף יעופף על הארץ**, דהא מנייהו מקרבין קרבנין, ואפילו עולה כמה דכתיב (ויקרא א יד) **ואם מן העוף עולה קרבנו**, תא חזי, מכל אינון עופי לא מקרבין אלא תורים ובני יונה, (אלא רזא דא) מה דאתכשר בדא פסיל בדא, דא ימינא ודא שמאלא. אבל רזא דא הא אוקימנא, כתיב **ועוף יעופף על הארץ**, דאינון רזא דרתיכא, ובהו אסתלק רוח הקדש לסלקא לעילא, דאינון תרי, חד לימינא וחד לשמאלא, **עוף** לימינא ודא מיכאל, **יעופף** לשמאלא ודא גבריאל, דא לימינא ודא לשמאלא, ובגין כך מקרבין תרין אלין לסלקא רוח קודשא. ושמאלא מעטר וזיין לתתא ההוא סטר שמאלא, וימינא לימינא, ואתקשרא אתתא בבעלה למהוי חד, וכלא אסתלק ואתקשר כחדא לעילא ותתא, וקודשא בריך הוא אסתלק בלחודוי ואתקף. ובספרי קדמאי, מסכנא לא יהיב חולקא לאתזנא אלא לעילא לאתקשרא, אבל כלא לעילא ותתא מתקשר, כל חד וחד לסטריה כדקא יאות, והא אוקימנא.

רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון, אמר, הא קשורא דכלא (נ״א דעולה) אתקשר בקדש הקדשים, לאתנהרא. אתדבקותא דרעותא דכהנא וליואי וישראל לעילא, עד היכן איהו סלקא? אמר ליה, הא אוקימנא עד אין סוף, דכל קשורא ויחודא ושלימו, לאצנעא בההוא צניעו, דלא אתדבק ולא אתידע, דרעוא דכל רעוין ביה, אין סוף לא קיימא לאודעא, ולאו למעבד סוף, ולא למעבד ראש, כמה דאַיִן קדמאה אפיק ראש וסוף. מאן ראש? דא נקודה עלאה דאיהו רישא דכלא סתימאה, דקיימא גו מחשבה. ועביד סוף, דאקרי ׳סוף דבר׳, אבל להתם אין סוף, לאו רעותין, לאו נהורין, לאו בוצינין בההוא אין סוף. כל אלין בוצינין ונהורין תליין לאתקיימא בהו, ולא קיימא לאתדבקא, מאן דידע ולא ידע, לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין אי״ן.

וכד נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקו, לא ידעי בר ריחא, כמאן דארח בריחא ואתבסם. ולאו דא נייחא ניחוח, דהא כתיב (שם כו לא) **ולא אריח בריח ניחחכם**, דהא ריח ניחח ריחא דרעותא, דכל הני רעותא דצלותא, ורעותא דשירתא, ורעותא דכהנא, דכלהו רזא דאדם, כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא, וההוא אקרי ניחח רעוא כתרגומו, כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר. ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא, דכתיב (שם ו ב) **צו את אהרן ואת בניו לאמר**,

דף רלט עמוד ב

רזא הכא, דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה, והכא אתיהיבת ליה לאתוקדא ההיא מחשבה רעה, ולאעברא לה מגו קודשא, בהאי רעותא דסלקא לעילא, ובהאי תננא, ותרבין דאתוקדן, בגין לאתעברא מן קודשא, והאי צו ברשותייהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא, מגו האי קרבנא.

ואי תימא (במדבר כח ב) **צו את בני ישראל** -- הכי נמי, דהא ברשותייהו קיימא (ד״א, לאפרשא לה מן קודשא) כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון, דלא יכלא לשלטאה עלייהו. והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה, לאעטרא לההוא רוח קודשא לעילא לעילא, ולאפרשא לה לדא רוח טמאה, ולנחתא לה לתתא לתתא, דא ברעותא ובצלותא כדקאמרן, ודא בעובדא, כלא כדקחזי ליה. והאי קרא מוכח עלייהו, דכתיב **צו את אהרן ואת בניו לאמר**, **צו** - דא

עבודה זרה, רוח מסאבא, **לאמר** - דא אתתא דאקרי ״יראת יהו״ה״; כתיב הכא **לאמר**, וכתיב התם (ירמיה ג א) **לאמר הן ישלח איש את אשתו**, והא אוקמוה. ובגין כך כלא אתמר. וכהנא קיימא לאתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה.

זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון ידעי ארחי דאורייתא, ואזלי בה בארח קשוט, עלייהו כתיב (ישעיה לח יז) **יהו״ה עליהם יחיו**, מאי **עליהם**? אלין ארחוי דאורייתא, **יחיו**, יתקיימו בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

תא חזי, כתיב **זאת תורת העולה**, אמר רבי חייא, האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא, **זאת תורת** - דא כנסת ישראל, **העולה** - דאיהי סלקת ומתעטרת לעילא לעילא, לאתקשרא כדקא יאות, עד אתר דאקרי קדש הקדשים. דבר אחר, **זאת תורת**, דא כנסת ישראל, **העולה**, דא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטאה ליה מארחא דקשוט, **היא העולה**, היא דסלקא ואסטי ליה לבר נש, ובעי לאוקדא לה בנורא, בגין דלא אתיהיב לה דוכתא לאסגאה, (נ״א לאסטאה) ובגין כך **על מוקדה על המזבח כל הלילה**, מאן לילה? דא כנסת ישראל, דאתיא לדכאה ליה (ס״א דאיהו זאת בגין) לבר נש מההוא רעותא. **על מוקדה**, בגין די נהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומייהו, דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק, ומעברי שלטנהון מעלמא. ובגין דלא ישלוט, אצטריך **על מוקדה על המזבח כל הלילה**, ואתכפייא ולא שלטא. ועל דא, כד אתכפיא האי, סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא, דסלקא ואתעטרא לעילא, דהא סליקו דילה כד אתכפיא האי חילא אחרא ואתפרשא מינה, ובגין כך בעינן ברזא דקרבנא לאפרשא להאי סטרא מרוח קודשא, ולמיהב לה חולקא, בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא.

ותא חזי, בזמנא דאתקם משכנא ואתעביד, אתכפיא סטרא אחרא ואסתלק מעלמא, וכד אסתלק מעלמא ואתקם משכנא על ידא דמשה, כדין אתקם לעילא ותתא, הדא הוא דכתיב **ויקם משה את המשכן**, מאי **ויקם**? אלא דאוקים לה לאסתלקא לעילא לעילא, ועל דא **ויקם משה**, מאן דהוה מאיך אוקמיה, כמאן דאוקים למאן דנפיל.

כגוונא דא לזמנא דאתי כתיב, (עמוס ט יא) **אקים את סוכת דוד הנופלת**, כתיב (שם ה ב) **נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל**, מאי **ולא תוסיף קום**? (משמע דהא זמנא אחרא קמת). אלא בזמנא אחרא קמת, היא קמת מגרמה, ולא אוקים לה קודשא בריך הוא, דהא בגלותא דמצרים קודשא בריך הוא אוקים לה, ועבד כמה נסין בגין לאקמא לה, ובגלותא דבבל הוא לא אוקים לה, בגין דלא עביד לון נסין, דגרים חובה, אלא היא קמת, וסליקו בני גולה כאינון דלא הוה לון פרוקא, ולא הוה תיאובתא דקודשא בריך הוא עלייהו, בגין דגרם ההוא חובה

דף רמ עמוד א

דאינון נשים נכריות, ועל דא קודשא בריך הוא לא אוקים לה לכנסת ישראל, ולא עבד לה נסין וגבוראן בההוא זמנא כדקא יאות. אבל לזמנא דאתי **ולא תוסיף קום** כתיב, לא תוסיף קום מגרמה, אלא קודשא בריך הוא יוקים לה, דכתיב **אקים את סכת דוד הנופלת**, וכתיב (ירמיה ל ט) **ואת דוד מלכם אשר אקים להם**, ובגין כך כתיב הכא **ויקם משה את המשכן**.

ויקם משה וגו׳, תא חזי, כד אוקים ליה משה למשכנא, אתקם משכנא אחרא עמיה, ומשכנא עלאה אוקים (נ״א אוקיר) וסעיד כלא, בגין דמשכנא עלאה סתים וגניז איהו לעילא לעילא, ומשכנא אחרא אתקם על משכנא דלתתא, וקיימא עליה, (ס״א עמיה, ומשכנא עלאה ההוא דסתים וגניז לעילא לעילא, אוקים וסעיד כלא, ומשכנא אחרא ההוא אתקם על ידא דמשכנא דלתתא, קיימא עליה) בחילא דההוא משכנא עלאה על כלא, וכמה דאתקם משכנא דלתתא על ידא דמשה, אוף הכי לעילא על ידא דההוא דרגא (רבייא) דמשה. מנלן? דכתיב **ויקם משה את המשכן** - **את** דייקא, לאתחזאה דתרי משכנין ברזא דמשה אתקנו (נ״א אתקמו).

אמר רבי יוסי, וכי **ויקם משה**, והא כלא עד לא אתתקן, וקימה לאו איהו אלא כד אשתלים כלא, ועאל שייפא בשייפיה. מאי **ויקם**? אמר רבי יצחק, בתלת סטרין אוקים משה ית משכנא. מה כתיב **ויקם משה את המשכן, ויתן את אדניו, וישם את קרשיו**, בהני תלת סטרי אוקים משה ית משכנא, ובהני תלת סטרי אסתלק משכנא, ואתכפיא סטרא אחרא, ועל דא כד אוקים משה להאי סטרא, אתכפיא סטרא אחרא, בגין כך משה אוקים ליה ולא אחרא.

תא חזי, כתיב **ויתן את אדניו**, בההיא שעתא אזדעזע סמא״ל מאתריה, וארבעין רתיכין דעמיה, וערק ארבע מאה פרסי, גו טסירו דנוקבא דעפרא, אעיל משה אינון סמכין, ואתקיף סטרא דא, כדין אינון סמכין דסטרא אחרא נפלו ואתרפו.

פתח ואמר, (עמוס ט יא) **ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגו׳**, מאי **ביום ההוא**? ביומא דקודשא בריך הוא יעביד דינא בעלמא, ויפקוד על חייבי עלמא כעובדיהון, דהא לית קימה לכנסת ישראל מעפרא, בעוד דאינון חייבין דישראל יקומון בעלמא. מה כתיב לעילא (שם פסוק י) **בחרב ימותו כל**

חטאי עמי, האומרים לא תגיש ותקדים בעדנו הרעה. מה כתיב בתריה? **ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת וגו׳**.

האי קרא אית לאסתכלא ביה, **את פרציהן**, ״את פרצה״ מבעי ליה? **והריסותיו**, ״והריסותיה״ מבעי ליה? אלא **וגדרתי את פרציהן**, ממאן? מאינון חייבין דכתיב **בחרב ימותו כל חטאי עמי**, דהא כדין יתעביד פרצן בישראל, ועל דא **וגדרתי את פרציהן**. **והריסותיו אקים**, הריסותיו דמאן? הריסותיו דסוכת דוד (ממאן מדוד), בגין דכד אתקף מלכו חייבא בעלמא, כדין האי מלכו קדישא אתרפי, וסוכת דוד אסתיר בניינא דיליה, ועל דא **והריסותיו אקים**, דהא תנינן, כל זמנא דהאי אתקף, האי אתרפי, דא מליא ודא חרבה, ובגין כך עד ההוא יומא מלכו חייבא יתקף, בההוא יומא יתקף ויוקים לה קודשא בריך להאי מלכו קדישא, ועל דא **והריסותיו אקים**. **ובניתיה כימי עולם**, מאי **ובניתיה כימי עולם**? היינו דכתיב (ישעיה ל כו) **והיה אור הלבנה כאור החמה וגומר**:

ויקם משה את המשכן, במאי אוקים ליה? דכתיב **ויתן את אדניו** ויהב אינון סמכין דתחותיה לקיימא עלייהו, ולאסחרא בהו אינון צירים דפתחין, בגין דאינון סמכין דתחותייהו אינון קיומא לאסחרא. אמאי **ויתן**? אתקיף ואתקין לון בתוקפוי, בההוא שעתא אעדיו אינון סמכין אחרנין דסטרא אחרא.

תא חזי, כתיב (תהלים קלז ז) **זכור יהו״ה לבני אדום את יום ירושלם, האומרים ערו ערו עד היסוד בה**, (ועל דא) זמין קודשא בריך הוא למבני יסודי ירושלם, מיסודין אחרנין דישלטון על כלא, ומאן אינון? ספירין דכתיב (ישעיה נד יא) **ויסדתיך בספירים**, דאלין אינון יסודין וסמכין תקיפין ועלאין, דלית להון חלישו כקדמאי. מאי טעמא? בגין דאבנין

דף רמ עמוד ב

קדמאין מאינון יסודי יכילו שאר עמין למשלט עלייהו, מאי טעמא? בגין דלית בהו נהירו עלאה כדקא יאות. אבל אלין יהון נהירין מגו נהירו עלאה, ומשקען גו תהומי, דלא יכלין לשלטאה עלייהו, ואלין אינון ספירין דינהרון לעילא ותתא.

ואי תימא בגין דבההוא זמנא יתוסף נהירו עלאה לעילא ותתא, אינון יסודי קדמאי יתבטלון, הא כתיב **הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך**, **מרביץ**, לאתקנא תבירא, מאי **בפוך**? כמה דאת אמר (מ״ב ט ל) **ותשם בפוך עיניה**, אבנים אית דאקרון פוך, מאי טעמא האי, אמר רבי אלעזר, רזא איהו, ורזא דא למחצדי חקלא אתיהיב למנדע. תא חזי, אינון אבנין דיסודי ציון וירושלים, חס ושלום דשליטו עלייהו שאר עמין, ולא אוקדו לון, ולא אתוקדון, אלא כלהו אתגניזו, וגניז לון קודשא בריך הוא, וכל אינון יסודי ביתא קדישא כלהו אתגניזו, ולא אתאבידו מנייהו אפילו חד. וכד יהדר קודשא בריך הוא ויוקים לה לירושלם על אתרה, אינון יסודי אבנין קדמאי יהדרון לאתרייהו, ולא ישליט בהו עינא אחרא (נ״א בישא), בר בזמנא דיכחול בר נש עינוי בההוא פוכא, וימלי עיניה מניה, וכדין יחמי כל אבנין, וכל יסודי ירושלם מתקנן על אתרייהו, דלא שליטו בהו שאר עמין, וכל אינון אבנין יקרין אחרנין, וכל אינון בנייני אבנין, כלהו קיימי על קיומייהו. וכדין (ישעיה נב ח) **כי עין בעין יראו בשוב יהו״ה ציון**. מאי **בשוב יהו״ה**? אלא כד שליטו עלה שאר עמין, קודשא בריך הוא סליק לה לעילא, ובההוא זמנא איהו יהדר לה לאתרה, דכתיב **בשוב יהו״ה ציון**, בשוב יהו״ה ודאי. ותא חזי, כל מאן דאסתים מן עינא, ולא אתיהיב רשו לשלטאה ביה עינא, לא יכלין משלט ביה עינא, בר בכחלא דעינא במלין ידיעאן, ובגין כך **הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך**.

ותא חזי, כל אלין אבנין יתקיימון באתרייהו, ולהוו יסודין כקדמיתא, ויסודי ספירין (אחרנין) יתקיימון באתר אחרא סחרנא לפותיא ולאורכא, הדא הוא דכתיב **ויסדתיך בספירים**. בזמנא דיוקים קודשא בריך הוא לביתיה, בההוא זמנא מה כתיב (ישעיה כה ח) **בלע המות לנצח**, **בלע**, כדאמרינן (איכה ב ב) **בלע יהו״ה ולא חמל**, ההוא כוס דשתה האי ישתה האי. ואי תימא ההוא **בלע** איהו לזמן ידיעא וקציב כישראל -- לאו הכי. כתיב **לנצח**, מאי לנצח? לדרי דרין. ולאו כישראל, ולאו כההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא, אלא לנצח, לעלמין. וכדין קודשא בריך הוא יוקים לה לכנסת ישראל, ואיהו יוקים סמכין וסכין וכל אינון תקרי ביתא בתקונוי (ס״א בתקיפו), לעלם ולעלמי עלמיא, וכתיב (ישעיה נד ב) **הרחיבי מקום אהלך וגו׳**, בגין דיתבלע סטרא אחרא, ולא יקום לעלמין, וכדין (שם כה ח) **וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהו״ה דבר**:

ויקם משה את המשכן, בההוא זמנא דאלין סמכין אתקמו ואתיהיבו באתרייהו, ההוא זמנא אתרפו ואתעברו מאתרייהו סמכין מאתר סטרא אחרא, ועל דא ויתן את אדניו, מאי ויתן, אלא אוליפנא, דחמא משה לקמיה לסמא״ל חייבא, דהוה אזיל לגביה לקטרגא ליה, וכדין אתקיף ביה משה, וקשיר ליה קמיה, ואוקים ליה למשכנא, ויהב לסמכוי, דכתיב **ויתן את אדניו**, **ויתן** בתקיפו, דלא יכיל בר נש אחרא לשלטאה עליה, ולמיהב סמכין באתרייהו כמשה, דהא בתקיפו רב אוקים ליה משה.

בההוא יומא דאתקם משכנא, כד שארי משה לאקמא ליה, בחד בניסן הוה, ובההוא זמנא תקיפו דסטרא אחרא הוה בעלמא, דהא ביומי דניסן ריש תורא בדיקולא (ס״א לאגרא) תנינן, ובניסן שארי משה, וחמא ליה לסמא״ל אזיל סחרניה לערבבא ליה, ואתגבר עליה משה, וכדין **ויתן את אדניו**, שארי הוא ויהב לתתא, ושארי מאן דשארי ויהב

דף רמא עמוד א

לעילא, דא לקבל דא, ביומא דאתקם האי משכנא לתתא, אתקם משכנא אחרא קדישא לעילא, ומשכנא עלאה טמיר וגניז אפיק נהורין לכל סטר, ואתנהרון עלמין.

רבי יוסי שאיל לרבי שמעון, אמר ליה, תלת משכנין חמינן בקרא, דכתיב (במדבר ט טו) **וביום הקים את המשכן, כסה הענן את המשכן לאהל העדות, ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר** -- הא תלת משכנין הכא, ואמאי משכנא ולא בית, דהא בית אצטריך ולא משכן. פתח ואמר, (ישעיה סו א) **כה אמר יהו״ה השמים כסאי וגומר**, תא חזי, קודשא בריך הוא אתרעי בהו בישראל לאחסנתיה ועדביה, וקריב לון לגביה, והא אוקימנא, דעבד מנייהו דרגין ידיעאן בהאי עלמא, כגוונא דלעילא, לשכללא עלמין כלהו כחד עילא ותתא, דכתיב **השמים כסאי והארץ הדום רגלי**, לשכללא עילא ותתא, למהוי חד. תא חזי, **השמים כסאי**, דא רקיעא דיעקב שריא ביה, דאיהו דיוקנא עלאה לכרסייא (ס״א כורסיא עילאה לדיוקנא) עלאה קדישא. **והארץ הדום רגלי**, דא רקיעא דדוד מלכא שריא ביה, לאתהנאה מזיוא דאספקלריא דנהרא, ובגין דבעי לאתפשטא יתיר לתתא, אמר **הדום רגלי**. **איזה בית אשר תבנו לי**, דא בנין בית מקדשא, **ואי זה מקום מנוחתי**, דא בית קדש הקדשים דלתתא.

אבל תא חזי, כל זמנא דאזלו ישראל במדברא, הוה להו משכן, עד דאתו לשילה והוה תמן, ודא איהו רזא לאמשכא דא בדא, ולאעלא דא בדא, לאתקשרא דא בדא בגין לאנהרא, אבל לאו לנייחא, דהא לאו נייחא בר כד אתבני בי מקדשא ביומוי דשלמה מלכא, דהא כדין הוה מנוחה לעילא ותתא, בגין דתמן תקיפו דנייחא, ולא לנטלא מאתר לאתר. ובגין כך אית משכן ואית בית, משכן, כמה דאת אמר (ויקרא כו יא) **ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם**, מאי **משכני**? משכנותיו דקודשא בריך הוא, דלהוון גבייהו דישראל. מאי טעמא? בגין דכתיב **ולא תגעל נפשי אתכם**. מאי בין האי להאי? אלא משכן, כמלכא דאתי לגבי רחימיה, ולא מייתי כל אוכלוסין דיליה עמיה, בגין דלא לאטרחא עליה איהו אתי לגביה בזעיר חילין, בית, דכל חילין וכל אוכלוסין דיליה כלהו אייתי עמיה, לדיירא בההוא ביתא, ודא איהו בין משכן ובין בית. בית המקדש, איהו דיורא דנייחא לעלמין, בכל אינון רתיכין, בכל אינון דיוקנין, בכל אינון עובדין, כגוונא דלעילא, לתברא (ד״א לחברא) עובדין דלתתא כגוונא דלעילא. משכן בזעיר דיוקנין, בזעיר עובדין, לנטלא מאתר לאתר, וכלא ברזא דלעילא.

תא חזי, כד פקיד קודשא בריך הוא למשה על משכנא, לא הוה יכיל למיקם ביה, עד דקודשא בריך הוא אחמי ליה כלא בדיוקניה, כל מלה ומלה. במה אחזי ליה? באשא חוורא ובאשא אוכמא ובאשא סומקא ובאשא ירוקא. מה כתיב? **וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר**, עם כל דא אקשי ליה למשה. תא חזי, אף על גב דאחזי ליה עינא בעינא, לא בעא משה למעבד, ואי תימא דאיהו לא ידע למעבד, או חכמתא לא הוה עמיה, תא חזי, בצלאל ואהליאב וכל אינון שאר אחרנין, אף על גב דלא חמו כמשה, מה כתיב **וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו׳**, אי אינון דלא חמו עבדו כך, משה דחמא על אחת כמה וכמה, אלא משה אף על גב דאסתלק מן משכנא מעבידתא, כלא הוה בידיה, ועל ידיה, ואיהו אקרי על שמיה, ועל דא כתיב **וראה ועשה**.

דבר אחר, משה אסתלק מן דא, ויהיב דוכתיה לאחרא, עד דאמר ליה קודשא

דף רמא עמוד ב

בריך הוא **ראה קראתי בשם בצלאל ואתו אהליאב**, וכתיב **ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב**, אי יקרא דא הוה דמשה דאיהו יעביד ליה, יתקיים ביה תדיר (ס״א יתיר), ועם כל דא כיון דאיהו פקיד, ובפקודיה יתעביד, איהו עביד כלא. תו, כל עבידתא לא קיימא אלא בסיומא דעובדא, ועל דא **ויקם משה את המשכן**, בעו לאקמא ליה כל אינון חכימי לבא, ולא הוה מתקיים, בגין יקריה דמשה, עד דאתא משה ואוקים ליה, והא אוקמוה:

ויקם משה את המשכן. רבי יהודה פתח, (מיכה ז ח) **אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי וגומר**. מאן **אויבתי לי**? דבבו דמלכו חייבא במלכו קדישא, והאי קרא כנסת ישראל אמר ליה, אל תשמחי אויבתי לי נפלתי קמתי, מה דלית לך הכי, (נ״א לה הכי למלכו אחרא), דכיון דתפול לא תקום לעלמין,

אבל כנסת ישראל אף על גב דנפלת, תקום, וקמת שאר זמנין, דכתיב **כי נפלתי קמתי**, דהא כמה זמנין נפלת כנסת ישראל בגלותא ויתבא בין אינון מארי דבבו, ושאר עמין קמו עלייהו דישראל לשיצאה לון מעלמא, (ולא יכילו), כמה דאת אמר, (תהלים פג ד) **על עמך יערימו סוד**, וכתיב **כי נועצו לב יחדו וגומר אמרו לכו ונכחידם מגוי**, ועם כל דא אף על גב דשאר עמין קמו עלייהו, קודשא בריך הוא לא אנח לון בידייהו, ואי נפלו - קמו, דכתיב **כי נפלתי קמתי**, דהא קודשא בריך הוא אקים לה תדיר. וזמינא כנסת ישראל לומר בההוא זמנא דקודשא בריך הוא יוקים לה מעפרא דגלותא ותסתלק מניה, **אל תשמחי אויבתי לי, כי נפלתי קמתי**, כי נפלתי בגלותא ואשתעבדו בני, קמתי בהאי זמנא. ובגין כך בההוא זמנא דאפיק משה לון לישראל, כד עבד לון קודשא בריך הוא אינון נסין וגבוראן דעבד לון, כדין **ויקם משה את המשכן** כתיב, דהא על ידא דמשה אתקם בכל זמנא.

רבי שמעון פתח ואמר (יחזקאל א כא) **בלכתם ילכו וגו' בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו**. האי קרא אית לאסתכלא ביה, **בלכתם ילכו**, וכי לא ידענא דהא בלכתם ילכו, ובעמדם יעמדו. אלא בלכתם דמאן? בלכתם דחיות, דכד אינון אזלין, אינון אופנים ילכו, כמה דאת אמר (שם יט) **ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם**, ועל דא **בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו**, בגין דכל מטלניהון דאינון אופנים, לאו אינון אלא במטלניהן דחיות, וקיומא דלהון לא קיימי באתרייהו, אלא כלא תליא בחיות, וכן כתיב (שם) **ובהנשא החיות מעל הארץ, ינשאו האופנים לעמתם**, בגין דחיות ואופנים כחדא אזלין.

ותא חזי, עשרין וארבע משקופין דמטרנין עלאין, קיימין גו משקופא חדא דבסטר מזרח, להאי פתחא נטרין ארבע ועשרין משמרות, טמירין גו תוקפא דשלהובא דעטרא, וסחרא לגו ההוא משקופא מההוא סטרא דמזרח. וארבע ועשרין סמכין תחותייהו, ועל אלין סמכין קיימין עשרין וארבע עמודין, ואלין אינון דקיימין תדיר, ולא פרחין גו אוירא כאינון אחרנין, ואלין אינון דאקרון עומדים, כמה דאת אמר (זכריה ג ז) **ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה**, ואלין עמודים קיימין על אינון סמכין, בהו סחרן לאתקיימא בדוכתייהו. כד אלין עמודים קיימין על קיומייהו, כלהו שליטין דקיימין עלייהו מעפפי וטסין כל עלמא, ואשגחן עיינין, ואינון דצייתי קלין סלקין מלין לעילא, כמה דאת אמר (קהלת י כ) **כי עוף השמים יוליך את הקול**, ובגין כך אינון סמכין קיימן בקיומא תדיר. תא חזי, (שם כא) **בלכתם ילכו** כדקאמרן, **ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם**,

דף רמב עמוד א

דהא כמה דאלין חיות נטלין וסלקין, הכי אינון. מאי טעמא? בגין **כי רוח החיה באופנים**, **רוח החיה** - רוח קדשא דנשיב ובטש בכלהו אופנים למהך. אשתכח דכל מאן דאיהו בדרגא עלאה, איהו נטיל למאן דנטיל ליה.

תא חזי, דארון איהו הוה נטיל למאן דנטיל ליה, אוף הכא חיות אינון נטלין לאופנים. ואי תימא, **כי רוח החיה באופנים** כתיב, הכי נמי, דא חיה דאיהו לסטר ימינא, לסטר שמאלא, ולסטר קמא, ולסטר אחורא, ודא איהי חיה, ואלין אינון חיות. כתיב (שם י כ) **היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר**, דא היא חיה דמרבע לארבע סטרין דעלמא, ודא איהי דקיימא כורסייא לדיוקנא דאדם, כמה דכתיב (שם א כז) **ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה**, וכלא להההוא דרגא עלאה קדישא סתימאה דאקרי אלהי ישראל, ודא חיה דלתתא דקיימא תחות כלהו חיון עלאין קדישין, בגין דאית חיון עלאין אלין על אלין. כורסייא דתחות אלהי ישראל דא דיוקנא דיעקב, וכורסייא דלתתא דא דיוקנא דדוד, איהי דמרבעא לארבע סטרין דעלמא. ובגין כך רוחא נפיק מלעילא, ונגיד ואתמשך מדרגא לדרגא, עד דבטש בכלהו תתאי דלתתא, וההוא רוחא אנהיג לכלא, ואתקין תקונא דכלהו לאתקנא. ובההוא גוונא ממש אתתקן לתתא, (ס"א בההוא גוונא ממש, דאית תקונא לעילא בההוא כו'), מה כתיב לעילא, **כי רוח החיה באופנים**, וכתיב (שם כ) **אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו**. לתתא מה כתיב? **ויקם משה את המשכן**, במה, (ס"א למאי), למהוי רוח דההוא דרגא דלתתא, בההוא דיוקנא דההוא רוח עלאה, **היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל**, ומהאי חיה נפקא רוחא לאתקנא כלא, הכי נמי משה, היא החיה דיהב רוחא לתתא לאתקנא כלא, בגין כך כתיב **ויקם ויתן וישם**, ובכלא שוי רוחא לאתקנא כלא.

תא חזי, בקדמיתא במשכנא דעבד משה, איהו אתקין ליה ברזא דההוא דרגא עלאה דאיהו קיימא ביה. במקדשא דעבד שלמה, איהו תקין ליה ברזא דההוא נהר דנפיק מעדן, דאיהו שלמא דביתא ואיהו נייחא דביתא, ועל דא ברזא דמשכנא איהו קורבא דחביבותא, בדרגא (ס"א ברזא) דגופא. ההוא דרגא דמשה קיימא ביה, קורבא דחביבותא ולאו דנייחא, כד אתא שלמה ואתקין מקדשא, ההוא מקדשא אתתקן ברזא דחביבו דנייחא, ועל דא כתיב בשלמה (ד"ה א כב ט) **הוא יהיה איש מנוחה**, ובגין כך דא אתקין בחד דרגא, ודא אתקין בחד דרגא, דיוקנא דהאי בהאי, ורזא דא (בראשית לז ב) **אלה תולדות יעקב יוסף**.

שירותא דשארי משה לאתקנא בהאי אתר דאיהו סטרא דקודשא, אוקים קימה דנקודה דקיימא באמצעיתא, דהוה חשוך ושקוע באתריה, ולא אתחזי ולא נהיר כלל, ושירותא דכלא אוקים לה להאי נקודה דאשתקעת באתרהא, ולבתר לכל אחרא, דאיהו בניינא דהאי נקודה, ואי האי נקודה לא אתתקן

(נ״א אתקם) בקדמיתא, כל מאן דאתפשט מינה לא יכיל לאתתקנא. וכיון דהאי נקודה אתקמת ואתנהירת, כדין כל שאר תקונא אחרא אתתקן ואתישבת בדוכתה. ועל דא **ויקם משה את המשכן**, (**את**) דא נקודה דהות חשוכא ושקיעא באתרה, ולבתר **ויתן את אדניו**, אינון סמכין דאינון מכאן ומכאן, (בגין דאית אדנים ואית אדנים), וכלהו הוו מאה בחושבנא, וכלהו אתפלגו לאתרייהו, דכתיב **מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן**. ואלין אדנים

דף רמב עמוד ב

הא אוקימנא, אבל לא כתיב בהו קימה, אלא **ויתן**, נתינה לשואה עלייהו מה דאצטריך, בגין דאית תתאין ועלאין רכיבין דא על דא, ועל דא כתיב בהו נתינה. בההיא שעתא דהאי נקודה אתקמת, אשתקעת סטרא אחרא -- ולא אתמחת כלל, דהא לא אתמחי אלא להההוא זמנא דאתי דאתמחי מעלמא, כמה דאתמר אתקמת דא ואשתקעת דא:

ויתן את אדניו, כדין שארי לאתתקפא האי סטרא (ד״א רוחא) דקדושה, וכד אתייהיבו אלין סמכין, אשתקיעו כלהו דסטרא אחרא, ועאלו בנוקבא דתהומא רבא, בגין דאסתלק האי סטרא דקדושה עלאה, ואיהו חולקא לאסתלקא, וכדין האי סטרא אחרא אשתקע, ועאל בההוא נוקבא דתהומא. ואלמלא דישראל חאבו (בקדמיתא), לא יכיל לשלטאה בעלמא יתיר. ולבתר אוף הכי חאבו, ואמשיכו ליה עלייהו כקדמיתא, ומההוא יומא לא הוה עיטא אלא למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא בכלא, ברזא דקרבנין ונסכין ועלוון.

תא חזי, בגין כך עולה אתוקדא כלא באשא, לאכפיא האי סטרא, ולאסתלקא סטרא דקדושה. ובגין כך כד משה אוקים לאתר דא, אשתקע אתר דא. תא חזי, **ויקם משה** - האי סטרא דקדושה, ואשתקע סטרא אחרא מסאבא, **ויתן** - להאי סטרא דקדושה, ואתרפיא האי סטרא אחרא מסאבא, **וישם** - להאי סטרא דקדושה, ואתכפיא האי סטרא אחרא דמסאבא. ולבתר אהדר **ויתן את בריחיו**. ולבתר **ויקם**. מאי טעמא? בגין דיהא שירותא וסיומא בקימה. שארי בקימה וסיים בקימה, בגין דבכלא בעי קימה שירותא וסיומא. בשירותא דסטרא אחרא אתרפי, ודא איהו קימה לסטרא דקדושה, בגין לאתקיימא ולאסתלקא לעילא, למהוי אתקשרותא חדא כדקא יאות, בגין דכל זמנא דקדושה שלטא וסלקא, מסאבו שפיל ומאיך לתתא.

רישא דנקודה, דקיימא תחות דרגין די בסטרא אחרא, איהו ריש דרגא דלבר, רישא דדכורא, וקיימא רכיב על חד גמל. איהו רישא לבר, דחד ערבובא דחשך דאתפשט, דכד תננא נפקא מגו רוגזא תקיף, אתפשט ההוא תננא, ואזיל רוגזא בתר רוגזא, דא על דא, ודא רכיב ושליט על דא, בחיזו דדכר ונוקבא, למהוי כלא רוגזא תקיף. וכד שארי תננא לאתפשטא, דחיק מגו רוגזא, בדחיקו דחד נקודה לאתפשטא, ולבתר אתפשט תננא דרוגזא בעקימו, כחד חויא חכים לאבאשא. רישא דנפקא לאתפשטא, איהו דרגא דאיהו חשוך, סליק ונחית, אזיל ושאט, ונח בדוכתיה, וקיימא דרגא לאתישבא מההוא תננא דנפיק מגו רוגזא. ואיהו צל, צלא על אתר אחרא דאקרי מות, וכד מתחברן תרווייהו כחדא אקרי **צלמות**, והא אוקימנא, תרין דרגין אינון דמתחבראן כחדא, האי צל איהו שירותא דנקודה תתאה דלבר, חשוכא דמרחקא מנקודה קדישא דקיימא באמצעיתא. והאי איהו נקודה דלא קיימא, ולא אתרשימת בגוונה, ומינה אתפשטת פשיטו לבר ולתתא, ואיהו אשתקעת ולא אתחזיאת ולא אתרשימת, האי אתפשטת לתתא לימינא ולשמאלא, ואתפשטת באמצעיתא, גו חשוך קבל, אלף ומאה, תרין סמכין מתגלפין לסטרא דא ולסטרא דא. אתפשט חשוכא בגו גוון אוכם ולא אוכם, דהא לית ליה גוון לאתקיימא ביה, ובההוא פשיטו קיימין חשוכין, אינון דשמשי במצרים, דכתיב (שמות י כג) **לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים**, וכתיב **וימש חשך**.

דף רמג עמוד א

האי פשיטו אתפשט בכמה זינין, משניין אלין גו אלין, גו ההוא פשיטו נפקא חד זהרא, דאצטבע בדהבא, ודא איהו דהבא סומקא, אתפשט האי זהרא וחפי חשוך דרישא, ואיהו דהבא דאתכליל ביה חשוכא. האי חשוכא אתפשט לימינא ולשמאלא, ומגו אלין תרין סטרין, נפקא חד גוונא דכספא דלא זהיר, אתפשט האי גוון דכסף וחפי חשוכא, ואתכליל דא בדא, ונחית לתתא. אתפשט חשוכא וקיימין תרין חשוכין, ריש אוכמא דקיימין (ד״א דנפקין), ומתמן מתפשט ונפיק חד גוון דנחשת, ומתמן אתפשט לתתא ההוא חשוך, וקאים קיימא, ונפיק חד גוון אוכם חיזו דפרזלא, וכלא ברזא דחשוכא. מבין תרין קיימין נפיק קיימא חד חשוך בחשוכא, וכל אלין גוונין אתחזון ביה, והאי איהו ערלה, דאנהיג דכר לנקבה לאזדווגא כחדא למהוי חד. הני קיימין בשבעה דרגין רברבין (דכרין) ידיעאן:

דרגא קדמאה, איהו דרגא דקאים בסטרא דהאי חשוכא, דא חשוכא סלקא גו טמירו דתננא דאשא, האי כליל בגוון תננא, ובגוון אשא, ובגוון אוכם. אלין תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרין, לאתעקמא בעקמי עלמא. גוון תננא, האי נחתא לעלמא, ואעיל לכמה סטרין, ודא אתפשט בעלמא, ואסטי לרוחי

בני נשא ברגיזו לאסטאה ארחייהו, ולאתתקפא ברוגזייהו, ועל דא כתיב (תהלים פא י) **לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר**, **לא יהיה בך אל זר** - דא דכורא, **ולא תשתחוה לאל נכר** - דא נוקבא, האי איהו רוגזא דשלטא ואתקף בעלמא, ועאל בגו בני נשא, ואתקיף לון לאבאשא. גוון אשא, האי גוונא נחתא לעלמא, ועאל לכמה סטרין לאבאשא, לקטלא ולאושדא דמין, ולקפחא לבני נשא, ועל דא כתיב (משלי א יא) **אם יאמרו לכה אתנו נארבה לדם, נצפנה לנקי חנם**. בגין דאית אושדי דמין למגנא וקטלי למגנא, ואית דאושדי דמין וקטלי בקרבא, והאי מסטרא דדכורא והאי מסטרא דנוקבא, סטרא דדכורא אושיד דמין למגנא כדקאמרן, סטרא דנוקבא לאגחא קרבין ולאתקטלא אלין באלין, וכל קרבין וקטולין אלין באלין, מההוא סטרא דנוקבא קא אתיין. גוון אוכם, האי גוונא נחתא לעלמא, ונחתא לאתמנאה על כל פצועין ומחיין, ותפיסו דגופין, וצליבו וחניקו, לאבאשא תדיר לבני נשא.

אלין תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרין דעלמא, ואתפשטן גו בני עלמא.

גוון תננא נחתא בעלמא, והאי איהו גוון קדמאה, דנפקא מגו נקודה דשקיע מההוא צל דקאמרן, דאיהו סמא״ל דקא רכיב על גמל כמה דאתמר, והאי גוון תננא אקרי קצפיא״ל רברבא, והאי איהו רוגזא דבני נשא, דאתקיפו לבא ברוגזא. תחות האי, ממנן אלף ושית מאה ממנן חבילין, דאינון רוגזא דגופייהו דבני נשא, בגין דאית רוגזא דשלטא בעלמא למעבד דינא, אבל האי איהו רוגזא דשלטא ועאל בגופייהו דבני נשא, דאתרגיזו בהאי רוגזא, והאי רוגזא איהו יסודא דכל שאר גווני, למעבד בהו בניינא לאבאשא, בגין דהאי תננא נפקא מגו רוגזא דאשא עלאה דמלהטא, והאי איהו קדמאה להההוא אשא.

ארבע רוגזין מתפרשאן מההוא רוגזא.

רוגזא קדמאה אקרי רגז, ודא איהו דארגיז לבייהו דבני נשא, ודא איהו דנחתא ואזלא וסטיא לבני נשא, ואתרגיזו ברוגזייהו, ודא איהו דאמשיך מחבלא על עלמא, (ועל דא כתיב (חבקוק ג ב) **ברגז רחם תזכור**).

רוגזא תניינא, האי איהו נחתא לעלמא, ושאט ואתפשט לכל סטרין, והאי אקרי שנאה, והאי נחתא ועאל בבני נשא, והאי כיון דעאל אקרי מחבלא שתיקא,

דף רמג עמוד ב

והאי איהו רגזא דשתיק, והאי איהו דאשתתף בההוא אתר דנוקבא, והאי איהו רוגזא דשתיקה דקיימא בעקימו, האי קשיא מכלהו, בגין דאיהו כגוונא דחויא דשתיק תדיר וקטיל לבתר.

רוגזא תליתאה, ההוא איהו רוגזא בהפוכא מקדמאה, דאזלא ואתקף ולא שתיק, אלא אתגלי ההוא רוגזא, וכל מה דאתגלי הכי אתבר, כל מה דאתגלי ולא שתיק הכי אתבר, והכי אקרי רוגזא תבירא.

רוגזא רביעאה, שירותא תקיף סופא תביר, ועל דא האי איהו רוגזא דמהפכא מן קדמייתא, בגין כך האי איהו סטרא תבירא מכלהו, ועל דא, כלא איהו בדרגא קדמאה:

דרגא תניינא, איהו דרגא דנפיק מחשוכא, והאי איהו גוון חשוך, דקיימא מגו האי חשוכא, בגין דכלא קיימא מגו חשוכא, וקיימא בדרגין ידיעאן, והאי אתפשט לתתא בגוונין ידיעאן. בדרגא דא קיימן תלת מאה סטרין, מתפרשין דא מן דא, וכלהו כלילן דא בדא, ואף על גב דמשניין דא מן דא, ואתגברן (ד״א ואנהרן) דא מן דא, כלא כליל דא בדא, ובגין כך כל דרגין ידיעאן בהאי סטרא לאבאשא. מהכא נפקי כל אלין מחבלין דשטיין בעלמא, ועבדי דינא באתגליא (ד״א בעלמא), על עובדין סתימין דאתעבידו גו חשוך בטמירו, ואינון שטיין בעלמא ועבדי דינא באתגלייא בהו, ובגין כך כל אלין דשטיין בעלמא ועבדי דינא באתגליא, כלהו קיימין לקבלייהו דבני נשא, לאתעתדא תדיר גבי אינון חובין טמירין דקאמרן, ואינון דאקרון **אף וחמה** מתחבראן עמהון, ועבדי דינא עלייהו דבני נשא, האי אתעביד בעלמא מאלין מארי דדינא כדקאמרן.

דרגא דא קיימא גו חשוכא ואשא, דאיהו רזא חדא, ומגו דרגא דא מתפרשאן כמה דרגין תקיפין (גברין), דקיימן תחות סטרא דרקיעא, חדא דאקרי רקיע אוכמא. (דרגא תליתאה,) האי איהו רקיעא דמתפשטא על כל אינון דרגין דאינון סומקין כוורדא, ואלין אקרון דרועין דהאי סטרא. תחות אלין מתפשטין לתתא דרגין, עד דמטו לגו דרגא תלתאה (ס״א ההוא רקיעא אוכמא), בגין דאלין די בדרגא תניינא, נפקי מגו ההוא רקיעא אוכמא, ושטיין בעלמא, אלין מימינא ואלין משמאלא. אלין דימינא מתפרשן לתלת סטרין דאינון תלת קשרין, ואלין דשמאלא מתפרשאן לתלת סטרין דאינון תלת קשרין אחרנין:

קשרא קדמאה קיימא לעילא, ותננא חשוכא ברוגזא אתקשר ביה, האי קשרא אית בה תלת גוונין חשוכין ומשניין דא מן דא, ואתכלילו דא בדא, והאי קשרא איהו כפיף ולא אתפשט (ס״א אתכפיא) בר לזמנין ידיעאן. האי אקרי **עברה**, ואיהו קיימא בלא שכיכו, בגין דלא שכיך בר בזמנא דישראל מקרבין קרבנא לתתא, בגין דבההוא זמנא אשתכך ההוא רוגזא, ואתכפיא לתתא ואתחלש רוגזיה (ד״א תוקפיה), ולא יכיל לשלטאה ולאתקפא, וכד אתחלש האי, כדין קשרא תניינא דאיהו באמצעיתא, לא יכיל לנטלא ולאנהגא:

קשרא תניינא, דא הוא דאקרי **זעם**, האי קשרא איהו דנטיל מאתר לאתר, ואנהיג לכל שאר קשרין, וכל שאר קשרין כלהו אתנהגן ביה, וכלהו אתקפו בהאי קשרא. האי איהו דמנהיג כל צערין לעלמא, בגין דכד אתחבר בדרגא אחרא לחבקא לנוקבא, כדין נחתי לעלמא כל צערין וכל דחקין וכל עאקו, דהא לא יכילו לשלטאה דא בלא דא, וכלהו דרגין אתייהיבו לנוקבא לשלטאה ולמסטי עלמא, ואי לאו דרכיב דא על דא, ואתחבר דא בדא, לא יכלין לשלטאה.

תא חזי, כד הוה אדם בגנתא דעדן, לאשתדלא בפולחנא דמאריה, נחת האי סמא״ל, וכל

דף רמד עמוד א

אינון דרגין דביה, והוה רכיב על ההוא חויא בישא, בגין לאסטאה לון, בגין דההוא חויא דהוה קאים תחותיה איהו עקימא, לאסטאה בני נשא ולפתאה לון, בגין דכתיב (משלי ה ג) **כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה**, ועל דא, דא יהיב חילא, ודא עביד אומנותא בעלמא, ודא בלא דא לא יכלי לשלטאה. בגין כך כד ההוא קשרא דאמצעיתא אתחבר בנוקבא, כדין נחתי דינין וכל דחקין לעלמא, וכד האי אתתקף דלא נטיל, כלא אתבר ואתכפיא דלא יכיל לשלטאה. ועל דא כלא אתבר ואתכפיא ברזא דקרבנין דלתתא, וסלקא מאן דסלקא לאתעטרא לעילא, ולאתברכא מעמקא עלאה, דנהיר לכל אנפין:

קשרא תליתאה, האי איהו תקיפא בתקיפו יתיר, והאי אקרי צרה, בגין דמהאי נפקי שלטנו לאשראה דחקין, ולמעבד עאקו לבני נשא, ורזא דתלת קשרין אלין, דכתיב (תהלים עט מט) **עברה וזעם וצרה**, אלין תלת קשרין דימינא. תלת קשרין דשמאלא כד מתתקפי כחדא, כדין ההיא שמאלא אקרי משלחת מלאכי רעים, בגין דמהאי שמאלא אשתדרו לתתא, ונטלי תוקפא כל אינון מלאכין בישין, אינון דנפקי מסטרא דלתתא כדקאמרן, וכל דא מגו דרגא תניינא ודרגא תליתאה:

דרגא רביעאה, האי דרגא קיימא מגו עקימו דרוגזא, גוון אשא, והאי אקרי אמצעיתא, דאיהו גופא דקיימא בין תרין דרועין, הכא אית להטא דמלהטא בסומקא כוורדא, מהכא נפקי תקיפו לנחתא לתתא, לאתתקפא לאושדא דמין, בגין דהאי איהו דיהיב רשו ושולטנא לתתא, לאתתקפא ולאושדא דמין. האי נביע לנוקבא, ודא אצטריך לדא, כמה דאצטריך גופא לנפשא, ונפשא לא עביד אומנותא אלא בגופא, ועל דא כל חילא וכל תקיפו מהכא נפיק, לאתתקפא ולמעבד אומנותא בעלמא לאבאשא, כנוקבא דמקבלא מן דכורא תדיר.

בכל דרגא ודרגא, ובכל קשרא וקשרא, אית כמה ממנן, וכמה טריקי חבילין, דכלהו אתנהגן בגינייהו, וכלהו דאתנהגן בגינייהו כלהו לתתא, דאינון חיילין די בנוקבא, וכלהו אית לון דרגא ידיעא לעילא לאתנהגא ביה. כמה דאית לסטרא עלאה קדישא היכלין ידיעאן לגבי דרגין עלאין לאתכללא אלין באלין, הכי נמי לתתא בהפוכא (ס״א בחשוכא) בסטרא אחרא, אית דרגין לגבי אינון היכלין דנוקבא, לאתכללא אלין באלין. בהאי דרגא דאיהו רביעאה, קיימין דינין בישין לנחתא לתתא, ולאתמסרא לאינון דעבדין דינא בישא תקיפא, מהכא ינקי תוקפא דלהון לאתתקפא, ולאשלמא ההוא דינא דעבדי, ובגין כך כל הני דרגין כלילן בהו, בכל אינון היכלין תתאין דלסטר נוקבא דלתתא. זכאה חולקהון דצדיקיא דסטו ארחייהו מארחא דא, ואזלי בתר דחלתא דקודשא בריך הוא, לאתקדשא בקדושה דמאריהון, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

דרגא חמישאה, האי דרגא אתפליג לתרין דרגין (ס״א סטרין), ימינא ושמאלא, ואלין אקרון שוקין, מתדבקן לאבאשא ולמרדף, בגין דהכא תקיפו דרדיפו דכל מרעין, וכל בישין דרדפי בתרייהו דחייביא, וכד דינא (ס״א דרגא) דא אתקריב, כדין (אסתר ג טו) **הרצים יצאו דחופים**, ואינון רצים אינון לתתא, למרהט לאבאשא, וכל אינון אקרון רודפים, ועל דא כתיב (איכה ד יט) **קלים היו רודפינו מנשרי שמים**. האי דרגא אתפלג לתרין סטרין, לימינא ולשמאלא, תלת קשרין אינון לימינא, ותלת קשרין אינון לשמאלא, ואלין קשרין ואינון קשרין דקאמרן, כלהו מסתכלן לאחורא, בגין דאינון קשרין עלאין

דף רמד עמוד ב

קדישין, כלהו מסתכלן גו פנימאי לגופא, כמה דאת אמר (מ״א ז כה) **וכל אחוריהם ביתה**, ואלין כלהו מסתכלן לאחורא. מה בין האי להאי, אלא אלין קשרין עלאין קדישין כלהו ברזא דאדם, ובגין דכלא איהו ברזא דאדם **כל אחוריהם ביתה** כתיב. ואלין קשרין אחרנין דקאמרן, אינון קשרין דאמצעיתא, כלהו מסתכלן לאחורא, ואלין אינון ברזא דבהמה, ובגין כך כל אחוריהם לאחורא. ורזא דא כמה דאוקימנא (תהלים לו ז) **אדם ובהמה תושיע יהו״ה**, דא בסטרא דאדם, ודא בסטרא דבהמה. וקרבנא הכי סלקא אדם ובהמה.

קשרא קדמאה, ביה קיימא גוונא דחשוכא גו עורפלא, (ס״א גו טהירא דעורפילא), דצמח באתלטיא תחות אבנא דקיימא עליה דלא צמח, והאי קיימא עלייהו דזכאי, דאית בהו זכיין ולא אית בהו זכו דאבהתא לאתתקפא בהו ולאגנא עלייהו. וקשרין אחרנין רדפי בתר חייביא דסטו ארחייהו מקדמת דנא, ורדפי אבתרייהו, וכל אינון דרשימו אתחזי בהו לאשתמודעא. בגין דכל אינון דאתחזון לאתענשא, חד מלאכא שליחא קדישא די מסטרא דגבורה, נחית ורשים בהו רשימא, וההוא רשימא אשתמודעא לעילא, לגבי כל אינון מאריהון דדינא, וכד ההוא רשימא אשתמודע לגבייהו, מאן דאתחזי למרעין אלקי ליה במרעין, מאן דאתחזי למכאובין ולשאר עונשין, כלא חמאן בההוא רשימו, ובגין דא, אינון קשרין כלהו קיימו לאחורא, ובעטי באינון דבעטי במאריהון, ובכל אינון דאתחזון לבעטא בהו. בר צדיקי וחסידי ואית לון זכו דאבהן, דמרעין רדפין אבתרייהו, דאלין לא שלטי בהו, ולא אתי לון מרעין מסטרא דא. ואי תימא מאן אתר אתי לון מרעין? תא חזי, כתיב (ישעיה נג י) **ויהו״ה חפץ דכאו החלי**, **ויהו״ה חפץ דכאו**, איהו אתרעי למחאה ליה, ולמיהב ליה מרעין, בגין לזכאה לון לעלמא דאתי, ולא מסטרא אחרא, ואלין אקרון יסורין דאהבה, וכלא בחד מתקלא דקודשא סלקא:

דרגא שתיתאה, האי אקרי **ערלה**, ודא וכל אינון דרגין תתאין לתתא, כלהו אקרון ערלה, בגין דינקי מסטרא דא, והאי איהו גו רזא דנחש בריח, והאי יניק להההוא נחש עקלתון, וכלהו דרגין אחרנין דאתאחדן בהאי סטרא, אקרון גוהרקי דערלה, וכלא ברזא חדא קא אזלי. ותא חזי, על דא, כל אינון אילנין דאתנטעו בארעא, עד לא אשתרשו שריא עלייהו רוחא מסטרא דהאי ערלה, ועל דא כתיב (ויקרא יט כג) **וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל**, בגין דקודשא בריך הוא חביבותא דישראל תדיר לגביה, ורחיק לון מכל ארחין בישין וסטרין בישין ומסאבין, לאתדבקא בסטרא דקדושה, זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי:

היכלות מסטרא דקדושה:

אמר רבי שמעון, הא תנינן באינון היכלין דאינון קיימין לסדרא סדורא דשבחא דקודשא בריך הוא, בין סדורא דקיימא במלה, בין סדורא דקיימא ברעותא. בגין דאית סדורא דקיימא במלה, ואית סדורא דקיימא ברעותא וכוונא דלבא, למנדע ולאסתכלא, בגין לאסתכלא לעילא לעילא עד אין סוף, דתמן תקיעו דכל רעותין ומחשבין, ולא קיימן במלה כלל, אלא כמה דאיהו סתים, הכי כל מלוי בסתימו.

תא חזי, האי דאמרן באינון היכלין כלהו (נ״א תליין), כל אינון סדורין, אינון כללא חדא, בגין לאתכללא תתאי בעלאי. אבל תא חזי, משה כד סדר צלותיה בגיניהון דישראל, אריך בהאי צלותא, בגין דאיהי צלותא דקיימא לעילא, וכד סדר צלותיה בקצירו דאחתיה, לא אריך בה, בגין דקיימא לתתא, דכתיב (במדבר יב יג) **אל נא רפא נא לה**, ולא אריך יתיר, בגין דאיהו מארי דביתא, ופקיד ביתיה כדקא חזי,

דף רמה עמוד א

ובגין כך לא אריך יתיר בבעותיה, ועל דא כלהו סדורין לאשראה שכינתא בעלמא, כמה דאוקימנא בכל אינון (שאר) היכלין דקאמרן.

רבי שמעון קם ואמר, זכאה חולקא דילך אדם קדמאה, ברירא דכל נבראין דקיימין בעלמא, דרבי לך קודשא בריך הוא על כלא, ואעיל לך בגנתא דעדן, ואתקין לך שבעה חופות ביה, לאשתעשעא בענוגא דנעם עלאה, כמה דאת אמר (תהלים כז ד) **לחזות בנעם יהו״ה ולבקר בהיכלו**, **לחזות בנעם ה׳** - לעילא, **ולבקר בהיכלו** - לתתא. **לחזות בנעם יהו״ה** - באינון שבעה רקיעין לעילא, **ולבקר בהיכלו** - באינון שבעה רקיעין דלתתא, ואלין קיימין, אלין לקביל אלין. ובכלהו קמת בגנתא דעדן, אינון שבעה חופות עלאין קדישין, קיימו עלך לעילא לאתעטרא בהו, ואינון שבעה תתאין קמת בהו לאשתעשעא בהו, ובכלהו אשלים לך מארך למהוי שלים בכלא. עד דאתדחו רגלך בתר עיטא דההוא חויא בישא, ואתתרכת מגנתא דעדן, וגרמת מותא לך ולכל עלמא, בגין דשבקת אלין עדונין דלעילא ותתא, ואתמשכת בתר אינון כסופין מסאבין דאקרון ״ראש פתנים״, דגופא משיך בהו ולא רוחא, כמה דאת אמר (דברים לב לג) **וראש פתנים אכזר**, וכתיב **ענבימו ענבי ראש**.

עד דאתא אברהם חסידא, ושארי לאתקנא עלמא, ועאל גו מהימנותא קדישא, ואתקן לעילא ותתא, באינון רקיעין עלאין ובאינון רקיעין תתאין. אינון תתאין היכלין לאינון רקיעין עילאין, לאתאחדא דא בדא ולאתקשרא דא בדא, כמה דאוקימנא באינון היכלין דקאמרן. ואף על גב דאוקימנא התם גו כללא, הכא אית לן לפרטא מלין, ולאתקנא ליחודא כדקא יאות, בגין דלא יטעון חברייא, ויהכון בארח מישר, כמה דכתיב (הושע יד י) **כי ישרים דרכי יהו״ה וצדיקים ילכו בם וגו׳**:

(היכל לבנת הספיר) (היכל לבנת הספיר, יסוד ועטרה):

היכלא קדמאה, שירותא גו מהימנותא, והאי איהו שירותא לרזא דמהימנותא, ובדרגין דחיזו דמהימנותא, נביאי קשוט הוו חמאן מגו דא אספקלרייא דאינה מאירה, ובגין דהאי איהו שירותא דמהימנותא, כתיב (שם א ב) **תחלת דבר יהו״ה בהושע**, דחמא מגו דרגא דא, דאיהו שירותא דכל דרגין לסלקא לעילא, וסופא דכל דרגין לנחתא לתתא. ובגין דהושע חמא מגו שירותא דא, סופא דכל דרגין, אצטריך לנטלא האי אשת זנונים, בגין דישראל אתאחדן ואתמשכו מתמן לתתא, לגבי ההוא אתר דאקרי ״אשת זנונים״, בגין דשבקו ולא אתדבקו בהאי אשת חיל, וחמא מתמן כל אינון היכלין דאינון בסטרא מסאבא. (דאית ליה) היכלין דמסאבא, כלהו מסאבין למאן דאתדבק בהון, ועל דא כתיב, **קח לך אשת זנונים וגו׳**, וכי נביאה דקשוט אצטריך לדא? אלא בגין דאסיר ליה לבר נש לאעלא באינון היכלין, בגין דלא יתמשך אבתרייהו, כגוונא דעבד נח, דכתיב (בראשית ט כ) **וישת מן היין וישכר ויתגל**. והושע דחיל לאסתכלא באינון היכלין דאסתאבו בהו ישראל ואתדבקו, דלא יתמשך אבתרייהו, כמה דכתיב בנח **וישת מן היין וישכר ויתגל**, עד דאמר ליה, **קח לך אשת זנונים וילדי זנונים**, וכתיב **וילך ויקח את גמר בת דבלים**, למנדע במה דאתדבקו ואסתאבו, ושבקו רזא דמהימנותא, בגין אל נכר, ועל דא חמא מגו היכלא דא שירותא דכל דרגין.

היכלא דא שירותא דכלא, לסלקא בדרגין, האי היכלא איהו מדורא דקיימא בנהירו, לאתעטרא בדרגוי, לאסתכלא באינון דרגין עלאין, דכתיב (שמות כד י) **ויראו את אלהי ישראל**. בהאי היכלא, חד ממנא שמשא **טהריא״ל** שמיה, ואיהו קיימא על פתחא דההוא היכלא, וכל נשמתין דסלקין, קיימא האי ממנא בהאי פתחא, וכמה ממנן אחרנין עמיה, כלהו אשא דמלהטא, ושרביטין דאשא בידייהו, וכלהו

דף רמה עמוד ב

מארי דעיינין. האי ממנא קיימא בסטרא דא, אי זכאת האי נשמתא למיעל, האי ממנא פתח פתחא, ועאלת. ואי לא זכאת, ההוא ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא זמין, וכמה אלף ורבבן גרדיני נימוסין עמיה, דחי לה ההוא ממנא אחרא קדישא, ונקיט לה האי אחרא די בסטרא דמסאבא, ואעיל לה גו אינון היכלי מסאבי, וכל אינון גרדיני נימוסין אחדי לה, עד דנחתי לה לגיהנם, ואתדנת תמן תריסר ירחי, תקונא דההוא סטרא אחרא, בי דינא לאתדנא בהו חייביא.

כגוונא דא, ההוא ממנא קדישא, דקיימא על ההוא פתחא, כל אינון צלותין דבקעי אוירין ורקיעין למיעל קמי מלכא, אי צלותא דסגיאין אינון, פתח פתחא ואעיל ההוא צלותא, עד דאתעבידו כל צלותין דעלמא עטרא ברישא דצדיק חי עלמין, כמה דאוקמוה. ואי צלותא דיחיד, סלקא עד דמטי לפתחא דהיכלא דא, דהאי ממנא קיימא ביה, אי יאה ההיא צלותא לאעלא קמי מלכא קדישא (יאות), מיד פתח פתחא ואעיל לה, ואי לא יאה, דחי לה לבר ונחתא ושטייא בעלמא וקיימא גו רקיעא תתאה, מאינון רקיעין דלתתא דמדברי גו עלמא. ובההוא רקיעא, קיימא חד ממנא די שמיה **סהדיא״ל**, וממנא על האי רקיעא, ונטיל כל הני צלותין דאתדחיין, דאקרון צלותי פסילן, וגניז לון, עד דתב ההוא בר נש. אי תב לגבי מאריה כדקא יאות, וצלי צלותא אחרא זכאה, ההיא צלותא כד סלקא, נטיל ההוא ממנא סהדיא״ל האי צלותא, וסליק לה לעילא, עד דאערע בההיא צלותא זכאה, וסלקין ואתערבון כחדא, ועאלין קמי מלכא קדישא.

ולזמנין אתדחייא ההיא צלותא, בגין דההוא בר נש אתמשך בתר סטרא אחרא, ואיהו אסתאב בההוא סטרא, ונטיל לה ההוא ממנא די בההוא סטרא אחרא מסאבא, וכדין קיימא ההוא סטרא אחרא מסאבא, וסליק ואדכר חובוי דההוא בר נש קמי קודשא בריך הוא, ואסטי עליה לעילא. ועל דא, כל צלותין וכל נשמתין כד סלקן, כלהון סלקן וקיימן קמי היכלא דא, והאי ממנא קיימא על פתחא דהיכלא דא, לאעלא נשמתין וצלותין או לדחייא לון לבר.

לעילא מהאי פתחא, אית פתחא אחרא, דקודשא בריך הוא חתיר לה, ואתפתח תלת זמני ביומא ולא אנעיל, וקיימא לאינון מאריהון דתיובתא, די אושדין דמעה בצלותהון קמי מאריהון, וכל תרעין ופתחין ננעלו עד דעיילי ברשותא, בר תרעין אלין דאקרון ״שערי דמעה״. וכד האי צלותא דדמעה

סלקא לעילא, לאעלא באינון תרעין, אזדמן ההוא אופן דקיימא על שית מאה חיוון רברבן, **ורחמיא״ל** שמיה, ונטיל ההיא צלותא באינון דמעין, וצלותא עאלת ואתקשרת לעילא, ואינון דמעין אשתארו הכא, ורשימין בהאי פתחא. ואית דמעין אחרנין, ורשימין תדיר על כל אינון רתיכין עלאין, דלא אתמחון (ס״א אתחמון). אלין אינון דמעין דאושדו לעילא ותתא כד אתחרב בי מקדשא דכתיב (ישעיה לג ז) **הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון**, ואינון דמעין דאושדין על צדיקייא וזכאין כד מסתלקי מעלמא, כלהו נטלי לון אינון רתיכין, וערבי לון באינון דמעין דאתושדו על חריבו דבי מקדשא, ועל דא כתיב (ישעיה כה ח) **ומחה יהו״ה אלהים דמעה מעל כל פנים**, מאן ״פנים״? אלין רתיכין עלאין קדישין. ולבתר **וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהו״ה דבר**.

בהאי היכלא, אית רוח דאקרי **סטוטר״יה**, והאי איהו חיזו ספירא, דנציץ לכל עיבר, והאי איהו דקיימא לתרין סטרין, ומאלין מתפרשאן נציצין כנציצו דשרגא, כמה דאוקימנא בכמה סטרין, וכמה

דף רמו עמוד א

גוונין מלהטן מהאי בסטרא דימינא. כד ההוא רקיעא עלאה, נהר דנגיד ונפיק מעדן, אפיק נשמתין, לאעלא גו היכלא שביעאה לעילא, ההוא היכלא שביעאה נקיט לון, וכד נפקי אינון נשמתין קדישין מגו ההוא היכלא שביעאה, נחתין עד דמטון להאי היכלא, ונקיט לון האי רוחא קדישא סטטורי״ה (סטוטרי״ה) שמיה, דאיהו לימינא, וכל אינון נשמתין דכורין, דאינון זמינין לאתפרחא בזכאין דכורין, לימינא כלהו נקיט לון ומתעכבי תמן, עד דאתכלילו בנשמתין דנוקבי. (בגין, ד) מהאי רוחא נפקא רוחא אחרא לשמאלא, דאתחזי, ואתגניז ואתכליל בהאי רוחא קדמאה, ואינון חד כלילן דא בדא, והאי רוחא אחרא אקרי **אדירי״ה סנוגי״א** (סניגי״ה) (נ״א סנוגי״א סטני״ה), האי איהו רוחא לשמאלא. והאי קיימא, דכד תיאובתא דהיכלא שביעאה לאתדבקא בההוא נהר דנגיד ונפיק, ההוא רעותא דסלקא מתתא לעילא, עבדא נשמתין ברעותא דיליה, ואינון נוקבי. וכד רעותא דההוא נהר, נחתא ואתדבקא מעילא לתתא, עבדין נשמתין דכורין. רעותא דלעילא עביד דכורין, רעותא דלתתא עביד נוקבין.

וכד אלין נשמתין נוקבין נפקין מגו ההוא היכלא שביעאה, נחתין (ס״א נפקין) עד דמטו להאי רוחא שמאלא, דאקרי **אדירי״ה**, ואקרי לבנת הספיר, כמה דאוקימנא בסטרין אחרנין, כיון דמטו להאי רוחא אינון נשמתין נוקבין, נקטא לון האי רוחא, וקיימן ביה. ולבתר אתכלילו רוחא דא דשמאלא ברוחא דא דימינא, וכדין אתעבידו אינון נשמתין כלילן דכר ונוקבא כחדא (מזדווגן), ופרחאן מהאי היכלא ואתפרשן בבני נשא, (כד אתא לאתכללא), כל חד כפום ארחיה, ולבתר מזדווגן כחדא. (כד אתא לאתכללא) רוחא דא דשמאלא בימינא, בטש דא בדא לאתכללא, ונפקי נציצין דמתפשטי לכל עיבר, ואתעבידו אינון אופנים מנייהו, מאינון נציצין דנפקי מגו רוחא שמאלא, דכתיב בהו (יחזקאל א טז) **מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש**, ואלין אינון אופנים דמלהטן אשא, וקיימין בשירתא.

כיון דאתבסמו רוחא ברוחא, ואתכלילו כחדא, כדין נפקא חד נהירו דסלקא ונחתא, ומתיישבא על ארבע שורין דאופנים, ואיהו חד חיוותא דשלטא עלייהו, ואקרי ׳בזק׳, האי בזק נהיר בנהורא דנציץ גו שלהובא, ושלטא על כל אינון אופנים. ואתפשט מניה חד רקיעא, דקיימא על תרין סמכין, ואינון תרין סמכין אינון תרין כרובין, חד מסטרא דא, וחד מסטרא דא, והאי רקיע על רישייהו, כמה דכתיב (שם י א) **ואראה והנה אל הרקיע אשר על ראש הכרובים**, ולאו האי רקיע דעל ריש חיוותא, והאי בזק ממנא עליה, ורוחא עלאה דאתכליל, על כלא. כל אינון צלותין, דמקדמי עד לא סיימי ישראל כלהו צלותהון, מתעכבי בהאי רקיעא, והאי בזק דשלטא על האי רקיעא מתקן לון עד דאתא **סנדלפו״ן** רב ממנא, רוח עלאה, דשליט על כלא, וכד סיימי ישראל כלהו צלותין, נטיל לון מהאי רקיעא, וסלקא וקשיר לון קשרין וכתרין למאריה כמה דאוקמוה.

האי בזק, קאים לממני כל אינון צלותין דסלקן, וכל אינון מלי דאורייתא דמתעטרן בליליא, כד רוחא דצפון אתער ולילא אתפלג, כל מאן דקאים בההיא שעתא ואתעסק באורייתא, כל אינון מלין סלקין, ונטיל לון האי בזק ואנח לון בהאי רקיעא, עד דסלקא יממא. ולבתר דסליק יממא, סלקן אינון מלין, ושארן באתר דרקיעא, דביה תליין כוכבייא ומזלי שמשא וסיהרא, והאי אקרי ״ספר הזכרון״, דכתיב (מלאכי ג טז) **ויכתב ספר זכרון לפניו, לפניו**, בגין דספר וזכרון כתב בקשורא חדא. אינון ארבע גלגלין, אינון נטלין על תריסר סמכין, אלין ארבע, **אהניא״ל, קדומיא״ל (ס״י קדומיא״ל מלכיא״ל), יאהדונה״י, יהדוני״ה**, די מפתחאן דשמא קדישא בידייהו. ואלין ארבע, אינון כלילן

דף רמו עמוד ב

ברזא דאתוון אדנ״י, די סנדלפו״ן מארי רתיכין משתמש בהו, אלין ארבע אתוון פרחין באוירא, דההוא אוירא כליל באתוון דשמא קדישא, יהו״ה, יו״ד ה״א וא״ו ה״א, וההוא אוירא כליל לון, ואתכלילו אלין באלין, ואלין ארבע נטלין לון, ברזא דההוא בזק. ואלין ארבע עאלין בארבע, אלין באלין, דכתיב (שמות לו יב) **מקבילות הלולאות אחת אל אחת**, והא אוקימנא, ורזא איהו לאתכללא אלין באלין, ולשלבא אלין באלין, ברזא דההוא רוחא דכליל ברזא דשמא קדישא, דכליל שמא דא בשמא דא. וכלא בהאי היכלא מתנהגי, ונטלי בההוא רוחא, ברזא דשמא קדישא דשליט על כלא. בהאי היכלא איהו **יאהדונה״י**, כללא דתרין שמהן, מגו דאיהו רוחא ברוחא, וכד שמא דא דכליל ברזא דרוחא ברוחא, וכליל דא בדא, נהיר דא בדא -- כדין נהיר כלא, וסלקא נהורא ונחתא, כנהורא דשמשא גו מיא ואוקימנא. וכדין האי רוחא נטיל, וכלא נטלין בגיניה, דכתיב (יחזקאל א כ) **אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן**, וכד רוחא דא נהיר בשמא (דא), כדין עאלין כלהו דא בדא, ואתקשרו כלהו כחדא, לסלקא לעילא ברזא דשמא דא קדישא.

באמצעיתא דהיכלא דא, קיימא חד עמודא, נעיץ מהיכלא דא להיכלא תניינא, בהאי סליק רוחא דלתתא לגבי רוחא דלעילא, לאתאחדא רוחא ברוחא, וכן עד לעילא מכלהו, למהוי כלהו רוחא חדא, כמה דאת אמר **ורוח אחד להם**. עמודא דא דקיימא באמצעיתא, **אדרהניא״ל** שמיה, ורזין דמפתחן דשמא קדישא בידיה. כד צלותין סלקאן ומטאן להאי עמודא, כדין נטלי כלהו דאינון בהיכלא דא, לגו היכלא תניינא, לאתאחדא דא בדא, למהוי כלא ברזא חדא, לאתייחדא עילא ותתא כחדא, למהוי שמא קדישא שלים כדקא יאות:

(היכל עצם השמים, הוד):

היכלא תניינא, היכלא דא קיימא גו רזא דמהימנותא, לאתאחדא ברזא דלעילא, האי היכלא טמיר וגניז יתיר מן קדמאה. בהיכלא דא אית תלת פתחין, וחד שמשא ממנא עלייהו, **אורפניא״ל** שמיה, האי ממנא שליט על תלת סטרי עלמא, דרום וצפון ומזרח; דרום מהאי סטרא, וצפון מהאי סטרא, ומזרח באמצעיתא.

אלין תלת פתחין לתלת סטרין אלין, תרין סתימין, וחד באמצעיתא פתיח, ברזא דכתיב (שמות כד י) **וכעצם השמים לטהר**, האי ממנא אתפקד וקיימא בההוא פתחא דאיהו פתיח, ותחות ידיה תרין ממנן אחרנין, דממנן על אינון פתחין אחרנין סתימין. וכל אינון נשמתין, דאינון קטולי בית דין, או אינון קטולי שאר עמין, כלהו אתמנן תחות ידיהון, והאי ממנא דעלייהו חקיק לון לדיוקניהון בלבושוי דאינון נור דליק, וסליק לון לעילא, ואחמי לון למאריה, וכדין נטיל לון, וחקיק לו בפורפירוי, לאינון קטולי שאר עמין. ואינון קטולי בית דין, נחית לון האי ממנא, ואעיל לון בתר אינון תרין פתחין סתימין, דאינון תרין ממנן אחרנין קיימין עלייהו, ותמן חמאן יקרא דכל אינון דקיימו אורייתא ונטרו פקודוי, ואינון כסיפין בגרמייהו, ונכוין מחופה דילהון, עד דהאי ממנא דקיימא עלייהו, פתח לון תרעא דמזרח, ונהיר לון, ויהיב לון חיים דאתפתחו בההוא תרעא דמזרח.

ובידא דההוא ממנא חד כסא דחיין, דאיהו מלייא נהורין, והאי אקרי כוס תנחומין, כסא דחיי, דהא בגין כסא אחרא דשתו בקדמיתא, זכו להאי. כגוונא דא אית בסטרא אחרא, בהיכלא דמסאבא, ממנא אחרא, ובידיה כוס דאקרי כוס תרעלה, כוס חמתו. כמה דתנינן, אית יין ואית יין, הכי נמי אית כוס ואית כוס, וכלא דא לטב ודא לביש. יין לטב דכתיב (תהלים קד טו) **ויין ישמח לבב אנוש**, ויין לביש דכתיב (שם עה ט) **ויין חמר מלא מסך וגומר**. כוס לטב דכתיב (שם קטז יג) **כוס ישועות אשא**, כוס

דף רמז עמוד א

לביש דכתיב (ישעיה נא יז) **כוס חמתו כוס התרעלה**.

כמה דאית בסטרא דקדושה, היכלין וממנן כלא לטב ורוחין קדישין וכל סטרין קדישין, הכי נמי אית בסטר מסאבא, היכלין וממנן כלהו לביש, ורוחין מסאבין ממנן וכל סטרין מסאבין. ודא לקבל דא, כגון יצר הטוב ויצר הרע, וכלא ברזא חדא.

היכלא דא אקרי **היכל זהר**, בגין דאית ביה רוחא, דאקרי **אורפניא״ל**, ואיהו זהר דלא אשתני, וקיימא בנהירו סתימא, דנהיר מעילא, ובנהירו דנהיר לתתא, וכד בטש נהירו דלתתא בנהירו עלאה, (נ״א וכד נהיר נהורא בנהורא), נהיר האי רוחא, כגוונא דחיזו דעינא, דכד מתגלגלא כדין אפיק נהורא דנציץ וזהרא, הכי נמי האי רוחא, ועל דא היכלא דא אקרי זוהר. האי רוחא דאקרי אורפניא״ל, האי איהו דנהיר להיכלא דא, ונהיר להיכלא קדמאה, בגין דההוא רוחא דהיכלא קדמאה נהיר באתגלייא, בהאי (ד״א מהאי) רוחא דאיהו סתימאה. דא רוחא נטיל לעילא ונטיל לתתא, ברזא דכתיב (שיר ז ב)

חמוקי יריכיך כמו חלאים. ומה דאמר **חמוקי ירכיך**, בגין דאית רוחא אחרא דנפיק מניה לסטר שמאלא, ואתקשר בהדיה, ועל דא כתיב **חמוקי** - תרין, והאי רוחא שמאלא אקרי **הדרניא״ל**, ואתכלילו דא בדא, כלילן כחדא, ואינון עצם השמים דכלילא באש ומים.

כתיב (יחזקאל א כח) **כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם וגומר**, האי רוחא קדמאה אורפניא״ל, דאיהו סתים בין עילא ותתא, ונהיר איהו כעין חשמל, האי איהו כעין חשמל, ולזמנין איהו חשמל, בגין דמניה קיימין כל אינון שרפים חיוון אשא ממללן, חיוון דקיימי ולא קיימי, ועל דא איהו חשמל. אורפניא״ל דקאמרן, בדא אשתמודעאן חיין לעלמא, כד אתדן עלמא לטב, כדין נהיר רוחא דא, וכל חיין וכל חידו אשתכח, דהא כיון דזכותא נפקא ונהירו דינין, כדין רוחא דא אנהיר, וסימניך (משלי טז טו) **באור פני מלך חיים**. וכד אתדן עלמא בדינא, (בההוא זכותא), כדין ההוא סטרא אחרא מסאבא, שלטא ואתקף, (ס״א וכד אתדן עלמא בדינא בההוא זכותא, כדין ההוא רוחא אחרא שלטא ואתקף), והאי רוחא אגניז ואתחשך, וכדין כל עלמא קיימא בדינא ואתדן, וכלא קיימי בהאי רוחא, וסימניך (דניאל ה ו) **וארכובתיה דא לדא נקשן**.

הכא קיימין כל אינון מלבושין דנשמתהון דצדיקייא, דסלקין לאתחזאה קמי מאריהון ולקיימא קמיה, וכד נשמתא סלקא ומטי להאי היכלא, כדין אזדמן חד ממנא, דאתפקד על אינון לבושין, ו**צדקיא״ל** שמיה, דהא בזמנא דבר נש עביד פקודין דאורייתא בהאי עלמא, כגוונא דאיהו אשתדל גרמיה, הכי אתעביד ליה בהאי היכלא לעילא מלבושא לאתלבשא ביה, בההוא עלמא. וכד נשמתא סלקא, ההוא ממנא נטיל ההוא לבושא דילה, ואזיל עמה, עד די מטא לנהר דינור, די נשמתא אצטריכא לאתסחייא ולאתלבנא תמן, ולזמנין דטבעא ההיא נשמתא תמן ואתוקדא, ולא סלקא כוליה יומא עד בצפרא, כד אתער רוחא דסטרא דדרום, כדין קיימי כלהו ומתחדשן, ואמרי שירתא ומזמרן, כגוונא דאינון מלאכין דאתעבר שולטניהון ואתוקדן, וקיימן ומתחדשן כמלקדמין, ואמרי שירתא, (ואזלי לון), הכי נמי אלין נשמתין. ואי זכאה האי נשמתא וסלקת, האי ממנא צדקיא״ל, נטיל לה להאי נשמתא, ואלביש לה בההוא לבושא, ואתתקנת ביה, וסלקא לקרבנא על ידא דמיכאל כהנא, לקיימא תדיר כל יומין קמי עתיק יומין. זכאה חולקא דהאי נשמתא, דקיימא וזכאת להאי. ובכלא אתמנא האי רוחא אורפניא״ל דקאמרן, ואיהו שליט על האי היכלא.

מכללא דא, כד אתכליל רוחא ברוחא, ובטש דא בדא לאתכללא כחדא, אתבריאו אינון שליטין אחרנין דאתמנן על עלמא, ואלין אינון שרפים דשית גדפין, דמקדשי למאריהון תלת

דף רמז עמוד ב

זמנין ביומא. ואלין אינון דמדקדקי עם צדיקייא, אפילו כחד נימא דשערא, ואלין אינון דקיימי לאענשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי לאינון דמזלזלי לבר נש דאוליפו מניה אפילו מלה חדא באורייתא ולא מנהגי ביה יקר, ולכל אינון דמשתמשי במאן דקארי שית סדרי משנה ליחדא יחודא דמאריהון. כד מתיישבן רוחא ברוחא, ואתנהרן כחדא, מההוא נהירו נפקא חיוותא חדא, דשלטא על אינון שרפים, וארבע תחותה דאנפייהו אנפין דנשר, האי חיוותא **יופיא״ל** שמיה, ואיהו קיימא בכל רזי דחכמתא, וכל אינון מפתחאן דחכמתא קיימין ביה. האי חיוותא, קיימא למתבע אגרא מעם קודשא בריך הוא, למיהב לכל אינון דרדפי בתר כל מאריהון דחכמה, ואפילו מכל בר נש, ואולפי חכמה למנדע למאריהון, וההוא אגרא דיהיב לבני נשא דרדפי בתר חכמה למנדע למאריהון, דכד נפק בר נש מהאי עלמא, האי חיוותא נפקא על ארבע שרפים מעפפין, וטאסת קמיה, ולא שביק כל אינון גרדיני נימוסין די בסטרא אחרא למקרב בהדיה, וכמה אינון שליחן דשלם סחרניה. ואלין שרפים כד נטלין ואתחזיין, אתכפיין אינון שרפים נחשים, דנפקו מההוא נחש דגרים מותא לכל עלמא. האי חיוותא קדישא קיימא, כד נשמתא סלקא ומטאת לגביה, כדין שאל לה ברזא דחכמתא דמאריה, וכפום ההיא חכמתא דרדיף אבתרה ואדבק, הכי יהבי לה אגריה.

ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק -- דחי לה לבר ולא עיילא, וקיימא תחות ההוא היכלא בכסיפו, וכד נטלי גדפייהו אלין שרפים דתחותה, כדין כלהו בטשי בגדפייהו, ואוקדן לה, ואתוקדא ולא אתוקדת, וקיימא ולא קיימא, והכי אתדנת בכל יומא, נהירת ולא נהירת, ואף על גב דעובדין טבין אית לה. בגין דלית אגרא בההוא עלמא, כאינון דמשתדלי בחכמתא, לאסתכלא ביקרא דמאריהון, ולית שיעורא לאגרא דאינון דידעי חכמתא, לאסתכלא ביקרא דמאריהון. זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב (משלי ג יג) **אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה**.

רוחא דא, שלטא על כלא, כלא כלילן בה, כלא אסתכיין לגבה. האי חיוותא שלטא על ארבע אחרנין, וארבע גלגלין לכל חד וחד, גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח, וגלגלא חדא אסתכי לסטר צפון, וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום, וגלגלא חדא אסתכי לסטר מערב, וכל חד וחד בתלת סמכין.

גלגלא דלסטר מזרח (בס״י לא יש שם אל בשום אחד מהם) **חניא״ל** שמיה, גלגלא דלסטר צפון **קרשיא״ל** שמיה, גלגלא דלסטר דרום **עזריא״ל** שמיה, גלגלא דלסטר מערב **עניא״ל** שמיה.

ואינון תלת סמכין דאינון לכל חד וחד, כלהו אסתכיין לאמצעיתא, בגין דאמצעיתא איהו נטיל לון, וכלהו נטלי בגיניה דאמצעיתא. אלין דקיימי באמצעיתא, כלהו ממנן בשירתא, ואלין דימינא אמרי שירתא דסלקא רעותא לעילא ואמרי קדוש, ואלין דשמאלא אמרי שירתא וסלקי רעותא לעילא ואמרי ברוך. קדוש לעילא וברוך לתתא. אלין דקיימי לעילא לסטר ימינא, נטלי קדושה ומתחבראן בקדושה בכל אינון דידעי לקדשא למאריהון, ביחודא ברזא דחכמתא. ואלין דקיימי בשמאלא, נטלי קדושה ומתחבראן בכל אינון דלא ידעי לקדשא למאריהון כדקא יאות, וכלהו כלילן אלין באלין ביחודא חדא, ומתקשראן דא בדא, עד דכלהו אתעבידו קשורא חדא, ורוחא חדא, ומתקשרן באינון דלעילא, למהוי כלא חד, לאתכללא דא בדא.

מאתר דא ינקי כל אינון מאריהון דחכמתא דקיימן למנדע במראה, או ברזא דחלמא, בגין דנביאים ינקי מלעילא, ואלין מארי דחלמא או דמראה ינקי מהכא, וכד מתחברא אתרא דא באתרא דלעילא בקשורא חדא, כדין נביאים ינקי מעילא ומתתא בקשורא חדא. ובגין

דף רמח עמוד א

כך אית משל במלייהו, דלא צחצחא נבואתהון כדקא יאות, כמה דהוה ביה במשה, דהוה צחצוחא בנבואתיה בכלא, בגין דנהירו נפיק מעילא, מאתר דכל נהורין נפקין מניה, ומטא לדרגיה, ומתמן יניק נבואתיה ונהיר, מה דלא הוה כדין לכלא, לכל שאר נביאין. אינון מאריהון דחלמא, מאריהון דמראה, כלהו ינקי מאתר דא לתתא, בלא חבורא דלעילא, על ידא דדרגא אחרא תתאה מיניה דאיהו לבר, כמה דדרגא דנביאים דלעילא, לא הוו חמאן ליה נביאים, בר על ידא דדרגא אחרא תתאה, הכי נמי אלין דרגא דיניקו דילהון איהו לעילא, בהאי דרגא תתאה, אבל לא אתגלייא לון, אלא על ידא דדרגא אחרא לבר, דאיהו תתאה מניה. בגין דנפקא מהאי היכלא, ומטא מלה עד ההוא ממנא דקיימא על תרעא דהיכלא דא, ומתמן להההוא ממנא דתחות ידיה, וכן עד כלהו, דכמה אינון דנטלי ההיא מלה, ואתערבו בהדה, ועל דא כד מטא לגביה דבר נש, כמה אינון דאתערבי בהדה, ועל דא לא צחצחא מלה כדקא יאות.

כד מתחברן אלין ארבע גלגלין, באינון ארבע די באמצעיתא, כדין כלהו אקרון ״חמודות״, ואינון מאריהון דמראה, ובגין כך האי חיוותא דקאמרן שלטא עלייהו, ובגין כך אקרי דניאל איש חמודות, דכתיב (דניאל ט) **כי חמודות אתה**, וכלא רזא כדקא יאות. זכאין אינון דידעין רזי דמאריהון, למיהך בארח קשוט, בעלמא דין ובעלמא דאתי:

(היכל נוגה, נצח):

היכלא תליתאה, היכלא דא, היכלא דקיימא בנהירו עלאה יתיר על כל אלין קדמאי, בהיכלא דא קיימין ארבע פתחין, חד לסטר דרום, וחד לסטר מזרח, וחד לסטר צפון, וחד לסטר מערב, בכל פתחא ופתחא אית ממנא חדא, דקיימא ממנא על כל פתחא ופתחא:

פתחא קדמאה, דא פתחא דקיימא ביה חד ממנא, **מלכיא״ל** שמיה, ואיהו שליטא על כל אינון פתקין דנפקו מבי דינא דמלכא לאתדנא עלמא (בההוא פתקא), בגין דהאי איהו ממנא לאשגחא בהו באינון פתקין, ותרין סופרין תחות ידיה, חד מימינא וחד משמאלא. להאי אתייהיבו תקוני פתקין לאתקנא, עד לא יפקון מהאי תרעא לבר, ויתמסרו בידא דההוא ממנא די בהיכלא קדמאה, דהא מזמנא דאתמסרו בידא דההוא ממנא דבהיכלא קדמאה, הא נפקי מתמן, ולית רשו לאתבא לון. דהא מיד אזדמן ממנא דסטרא אחרא מסאבא, מאריה דדינא קשייא תקיפא דלא מרחם, ו**סנגדיא״ל** (ס״א ו**סעדיא״ל**) שמיה, ואיהו ממנא על תרעא דהיכלא קדמאה (ס״א גריס אחרא ול״ג קדמאה) די בסטרא אחרא, דאיהו גהינם, וכמה אינון גרדיני נימוסין ממנן לשטיא בעלמא, וזמינין למעבד דינא. ובגין כך, קיימא ההוא ממנא לעיינא בפתקין.

ואינון תרין סופרין דקיימי תחות ממנא דא, **שמשיא״ל וקמוא״ל**, אלין סופרין לאתקנא פתקין, וההוא ממנא עלייהו דאיהו מלכיא״ל, בגין דבאינון היכלין די בסטר אחרא מסאבא, אתפקידו ממנן ידיעאן, בהפוכא מאלין ממנן די בהיכלין אלין, וכל אינון רוחין וכל אינון ממנן דתמן, כלהו לאבאשא.

תא חזי, האי **סנגדיא״ל** (**ס״א סעדיא״ל**) כד נטיל פתקא מסטרא דההוא ממנא דקיימא לפתחא קדמאה, פתח חד פתחא לסטרא דחשוכא, דאקרי **בור שחת**, ותמן ממנן אלף ורבבן זמינין לנטלא אינון פתקין, והאי ממנא עלייהו, וכדין כרוזין נפקין, וכמה גרדיני שטיין

דף רמח עמוד ב

בעלמא, וההוא דינא אשתלים, ועל דא ממנא דא קיימא לעיינא בפתקין, ולאתקנא נימוסי פתקין עד לא נפקי מהאי פתחא, והאי פתחא איהו פתחא דדרום:

פתחא תניינא, דא פתחא דחיין ומותא תליין ביה, בגין דבהאי פתחא, חתמין חתימין דכל פתקין, דכיון דפתקין אתתקנן כדקא יאות, חד שמשא זמין **גזריא"ל** שמיה, ונטיל פתקין בהאי פתחא תניינא, ותמן חתמין להו. ממנא חדא קיימא על ההוא פתחא, ו**עזריא"ל** שמיה, וכל פתחא ופתחא אתקרי על שמא דההוא ממנא דאתפקדא עליה. האי ממנא תחות שולטניה ותחות ידיה תרין שמשין, די שמהון **סנורי"א** (**ס"א סטרי"ה**), **עדיא"ל**, חד מימינא וחד משמאלא. ההוא מימינא - ביה תליין חיין, וההוא דשמאלא - ביה תלייא מותא. ותרין חותמין בידייהו, חותם חיים וחותם מות, דא קאים לסטרא דא, ודא קאים לסטרא דא.

האי פתחא סתים כל יומי שתא, וביומא דשבתא וביומא דחדשא אתפתח, לאחזאה חיים בההוא חותמא, דתליין ביה חיים, בגין דשבת וחדש חותמא דחיים אתקיים בהו. ביומא דכפורי, דישראל כלהו קיימי בצלותין ובעותין, ומשתדלי בפולחנא דמאריהון, סתים ההוא פתחא עד שעתא דצלותא דמנחה. כיון דאעבר האי צלותא דמנחה, מאתר בי דינא דהיכלא דזכותא חד אוירא נפקא, ופתחא דא אתפתח, והאי ממנא דהיכלא דא קיימא, ואינון תרי שמשין חד מימינא וחד משמאלא, וחותמי דחיים ומותא בידייהו, וכל פתקין דעלמא קמייהו, וכדין אחתימו הן לחיים הן למות, ודא הוא פתחא דמזרח:

פתחא תליתאה, דא פתחא דקיימא בקיומא, למנדע כל אינון די דינא יעבר עלייהו, בין למרעין בין למכאובין בין למסכנו, דינא דלא קיימא למותא. כד תרעא דפתחא דא סגיר כדין דינא אתרשים על בר נש דלא תייבין ליה, בר בחילא דצלותא תקיפא ותיובתא שלים דכתיב (איוב יב יד) **יסגור על איש ולא יפתח**.

חד ממנא קיימא על פתחא דא, ו**קפציא"ל** שמיה, והאי ממנא על פתחא דא, בגין לסגרא האי פתחא על ההוא בר נש דאתחזי לאתענשא, בגין דלא יתקבל בצלותא, עד דיתוב לקמי מאריה. ובההוא זמנא דאתגזר דינא בבנוי דלא חאבו באינון רביין זעירין, חד ממנא שמשא תחות ידיה, **עיריא"ל** שמיה, ונפק וכריז לסטר שמאלא, עד דאתער חד רוחא דאיהו רוחא דפגימו, אתברי בפגימו דסיהרא, ואקרי **אסכר"א**, והאי איהו רוחא דקיימא על דרגא (ס"א פתחא) רביעאה בהיכלא תליתאה די בסטר מסאבא, ודא קיימא על קטולא דילהון, ויתחזי לון לרביי כאתתא דרביאת לרביי, ואחידת לון וקטלת לון, וכדין ההיא נשמתא סלקא, ואחיד לה האי ממנא, וסלקא לה לממנא דקיימא על היכלא רביעאה, וההוא ממנא מגדלא לון ואשתעשע בהו, וסליק לון לאתחזאה קמיה מלכא קדישא, בכל שבת ושבת ובכל ריש ירחא וריש ירחא, ואתחזון קמיה ואתברכון מניה. ובשעתא דרוגזא שלטא, אסתכל בהו קודשא בריך הוא, וחייס על עלמא. וכל אינון רביין, דלא אשלימו שנין, עד תליסר שנין ויומא חד, כלהו אתמסרו בידא דהאי. מתליסר שנין עד עשרים, כלהו אתמסרו על ידא דרוחא אחרא דאקרי **אגיריסו"ן**, דנפקא מהאי נחש עקימא דגרים מותא לכל עלמא, ואיהו יצר הרע. מעשרין שנין ולעילא, אתדן בר נש מבי דינא, אתר דאקרי זכותא, איהו בגרמיה אתא, ובחובוי אתדן ואתמסר בידא דהאי חויא דאיהו מלאך המות. בגין דהא מעשרין שנין ולתתא, עד תליסר שנין, האי רוחא דקיימא

דף רמט עמוד א

ביה כנחש, אזיל אבתריה, דא **אגיריסו"ן** דקאמרן, בגין דלא אתנטיר כד הוה רבייא דקיק כדקא יאות, וחמי ביה סימן דיתפגים לבתר, והאי אתנטיל בלא רשו, ועל דא כתיב (משלי יג כג) **ויש נספה בלא משפט**, ורזא דא כתיב (בראשית א לא) **והנה טוב מאד**, ותנינן **והנה טוב מאד** - דא מלאך המות, דאקדים ליה עד לא יתפגים לבתר, והאי ממנא דקאים על האי פתחא, אעיל נשמתיה וסלקא לה לעילא. מתליסר שנין ולתתא, אתדן על חובוי דאבוי, ואתמסר בידא דהאי **אסכר"א** דקאמרן, וכל חד וחד, היכלא דא לקבל היכלא דא, דא בהפוכא מן דא כדקאמרן, והאי פתחא איהו לסטר צפון:

פתחא רביעאה, פתחא דא קיימא לאסוותא, ואקרי פתחא דאסוותא, בהאי פתחא קיימא חד ממנא **פדיא"ל** שמיה, והאי קיימא על כל אינון אסוותין דעלמא, ולאעלא צלותין דכל אינון מארי דמכאובין ומרעין וצערין, והאי איהו סליק בכל (נ"א לכל) אינון צלותין, ואעיל לון קמי קודשא בריך הוא. והאי איהו **מלאך מליץ אחד מני אלף** (איוב לג כג), בגין דאינון אלף קיימין בההוא פתחא והאי חד מנייהו, וכתיב **ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת**

מצאתי כפר, בגין דסליק בהאי (נ״א להאי) צלותא, וקיימא מליץ טוב עליה דבר נש, ואדכר זכותיה דעבד קמי מלכא קדישא, בגין דהאי איהו דקיימא תדיר לטב, ועל דא כל אסוותא קיימא בהאי פתחא די פדיא״ל ממנא ביה.

פתחא דא איהו לסטר מערב, ובגין דא, אלין ארבע פתחין קיימין בהיכלא דא. בהיכלא דא קיימא רוחא חדא דאקרי **נגה**, האי איהו רוחא דשליטא בהאי היכלא, וכל זיוא וכל תיאובתא קיימאן ביה. האי רוחא איהו קיימא לכל אינון דאית לון חולקא בעלמא דאתי, דא אעטר לאינון נשמתין בזיוא דיקרא, בגין למנדע כל אינון רוחין די בהיכלין אחרנין, דדא איהו בר עלמא דאתי, ויעבר בכלהו, ולית מאן דימחי בידיה.

האי רוחא, איהו רוחא דכיא, בריר מאלין תתאין, **זהריא״ל** שמיה, מההוא משחא דרבות קודשא דנגיד מעלמא דאתי, נגיד ביה, ומההוא משחא אתברי (נ״א אתרבי) ואצמח, והאי איהו נר, כמה דאת אמר (תהלים קלב יז) **ערכתי נר למשיחי**, בגין דהאי איהו סדורא לאדלקא בוצינין מתתא לעילא, כד שרא עליה נהירו דנגיד מלעילא, בגין דהאי אתסדר, כד אתכלילו ביה כל אינון תתאין לתתא. וכד אתסדר האי רוחא בכל אינון תתאין ונהיר, כדין אפיק מניה נהורא חד די שמיה **אקריא״ל**, (**ס״א אהדיא״ל**), והאי איהו כליל ברוחא דא, האי קיימא תחות רוחא, לאמשכא (ס״א לאמשחא) לכל אינון נשמתין דסלקין, דאית לון חולקא בעלמא דאתי, ואתחזון לסלקא לעילא. בגין דכד נשמתא סלקא, ועאלת באינון היכלין תתאין, רשימא איהו בעשרין ותרין אתוון דאורייתא, דרשימין בהאי נשמתא, וכד נשמתא זכאת וקמת קמיה דההוא רוחא, דא ממנא **אהדיא״ל** משח לון, וסלקין ועאלין בההוא נהר דינור, וסלקין ואתקריבו לקרבנא.

האי נהורא כליל בתלת נהורין, בגין דההוא רבות משחא, אתכליל בתלת גוונין, וכד נציץ האי נהורא, נציץ מניה עשרין ותרין (אתוון) נהורין, לקבל עשרין ותרין אתוון דאורייתא דרשימין בהאי נשמתא, ואלין עשרין ותרין נהורין כלהו ממנן שמשין דקיימי עמיה, וכלהו אתקרון על שמא דהאי נהורא דעלייהו, וכלהו אתכלילו ביה. האי נהורא וכל אינון נהורין אתכליל בהאי רוחא, והאי רוחא כליל ביה, ואסתכי לאתיישבא גו היכלא רביעאה, רוחא דא, כד אתכליל מנהורא דא, ומכלהו נהורין.

כד דחיין (נ״א דחקין) לאתנצצא

דף רמט עמוד ב

נפקא מנייהו חד חיוותא קדישא, כלילא בתרי גווני, אריא ונשרא, ואיהי חד דיוקנא, והאי אקרי **אהיא״ל** (ס״א **אתיא״ל**). והאי חיוותא קדישא, נפקי מנציצו דילה, כד מטי נהירו דהאי רוחא עלאה בה, ארבע אופנים, כלילן בכל גוונין, ואינון **הדריא״ל, יהדריא״ל, אהדוריא, אסימו״ן**, (נ״א **אטימו״ן**) כל אלין בתמנייא גדפין, ואלין אינון ממנן, על כל חילי שמיא מגיחי קרבאן, בגין דלא אשתכח קרבא בעלמא או עקירו דמלכותא מאתרייהו, עד דחילי שמיא וכוכבייא דשאר רקיעין, כלהו אחזיו קרבין וסכסוכין אלין באלין. ואלין ארבע אופנים קיימי עלייהו לארבע סטרין דעלמא.

אלין ארבע, כד נטלין לאגחא קרבין, מרזא דהיכלא דלעילא נטלין, דאיהו בי דינא, ואקרי זכותא, מזיעא דילהון אפיקו כמה חילין ומשיריין דלית לון חושבנא, וכלהו קיימי תחות אלין אופנים. מנהון קיימי על שירתא, ומנהון שליחן על עלמא, לקבל אינון שליחן דלסטר מסאבא, דנפקי מגו ההוא היכלא תליתאה דילה, ואינון מקטרגי עלמא לאבאשא, ואלין אשתכחו לקבלייהו, דלא ישלטון לגבי אינון דמשתדלי באורייתא, כמה דאת אמר (תהלים צא יא) **כי מלאכיו יצוה לך וגומר**, וכתיב **על כפים ישאונך פן תגוף באבן וגומר**, דא (ישעיה ח יד) **אבן נגף צור מכשול**. האי אקרי **אבן נגף צור מכשול**, והאי אקרי (שם כח טז) **אבן בחן פנת יקרת**, **צור ישראל**, וכלא קיימא דא לקבל דא.

מרזא דהיכלא תליתאה די בסטרא אחרא, נפקי תרין רוחין, דאקרון **א״ף וחמ״ה**, ומתרין אלין נפקין כל אינון שליחן דאזלין לאסטאה בני נשא מארחא דקשוט, ואלין אינון דקיימאן ואקדימו על בר נש דקא אזיל לאורחא דמצוה, ועל דא אלין אופנים קיימן לקבלייהו, בגין לאגנא עליה דבר נש דלא יתנזקון. מאלין תרין רוחין דחיל משה כד הוה נחית מן טורא, דכתיב (דברים ט יט) **כי יגרתי מפני האף והחימה**.

באמצעיתא דהיכלא דא, אית אתרא אחרא, דקיימא לעילא לעילא, בארבע פתחין, לארבע סטרי עלמא, ועשר ממנן לכל פתחא ופתחא, וחד ממנא עלייהו, והאי כליל בנהורא דאקרי **אהדיא״ל**, והאי איהו אופן בתוך האופן, משלבן דא בדא. אלין ארבעין, נטלי דינא מבי זכותא, לאלקאה להאי נשמתא דחבאת לאלקאה, ואלין קיימי בשלהובי נורא לגבי אינון נשמתין, וטאסין לבר מהיכלא דא, ואלקאן לנשמתא דא וקיימא נזיפא לבר כל אינון יומין דאתגזרת עלה, ולא עאלת לפרגודא. ואלין ארבעין, אינון דקיימין ומנזפין ומנדין, לכל אינון דאפיקו מפומייהו מלה דלא אצטריכא, ובתר דא אפיקו מפומייהו מלה קדישא מלה דאורייתא, ומטנפי פומייהו בה, ואלין קיימי ומנדין לון, וקיימי בהאי נדוייא ארבעין יומין, דלא אשתמע צלותהון.

וכן לכל אינון דחאבו אינון חובין דבעיין לנזפא, עשרה כרוזין נפקי בכל יומא, ומכרזי בכל אינון רקיעין ובכל אינון חילין ומשיריין ״אזדהרו בפלנייא דאיהו נזיפא, נזיפא איהו על חובא פלוני דעבד״, עד דתב קמיה מאריה, רחמנא לישזבן. כד תב מההוא חובא, מתכנפי אלין ארבעין, ושראן ליה, וכדין אכריזו עליה, ״פלנייא שרא נזיפא״, מכאן ולהלאה צלותיה עאלת. ועד לא תב, נזיף איהו לעילא ותתא, ונטירו דמאריה אתעדי מניה, ואפילו בליליא נשמתיה נזיפא, דסתמין לה כל תרעי שמייא ולא סלקא, ודחיין לה לבר.

האי אופן דקיימא על אלין ארבעין, כד נטיל, מטא להההוא אתר דאקרי **תא הרצים** (מ״א יד כח) (דה״ב יב יא) , וכד עאל, עאלו עמיה אינון ארבעין די ממנן בארבע פתחין, וסלקין כל אינון מגינין די דהבא, ואלין אינון מלאכין דאקרון חשמלי״ם, ואינון מגינין וסייפין ורומחין, דרהטי לאגנא עלייהו דישראל משאר

דף רנ עמוד א

עמין, ולאגחא קרבא בהו, ולנקמא לון כפום שעתא בלא אריכו. ובגין כך אקרי **תא הרצים**, אתר דאינון רצים רהטי ואוחו לאגחא, ולנקמא נוקמין לקבל רצים אחרנין, דרהטי לאבאשא ולאתרעא מזלין, לשלטאה עלייהו.

ורזא דא (אסתר ג טו) **הרצים יצאו דחופים** - רצים מסטרא דא ורצים מסטרא דא, ובגיניהון (שם ח טו) והעיר שושן צהלה ושמחה או נבוכה ; אי מקדמי אלין דהכא - העיר שושן שמחה, ואי מקדמי אלין דסטרא אחרא - העיר שושן נבוכה. והא אוקימנא, דבכלא קיימין אלין לקבל אלין, סטרא דא לקבל סטרא דא, ובגין כך אלין מגינין לכלא. כד סלקין אלין באלין, נפק חד אוירא דלעילא, ואתעבידו כלהו מגן חד, וסימניך (בראשית טו א) **אנכי מגן לך**.

תריסר גלגלין אינון דסחראן גו היכלא דא, ואינון אקרון שרפים, דתרין גוונין חוור וסומק, רחמי ודינא, אלין אינון קיימי לאשגחא תדיר על כל אינון מארי דצערא, דצערין לון שאר עמין ודחקין לון. ואקרון **חלונות**. והיינו דכתיב (שיר ב ט) **משגיח מן החלונות**. ואלין קיימי לאסתכלא, כל אינון דמצלאן צלותייהו, דמקדמי לבי כנישתא, ואתמנון מאינון עשרה קדמאי, כדין סלקין וכתבין לון לעילא, בגין דאלין אקרון ״חברים״ לגבייהו, הדא הוא דכתיב (שם ח יג) **חברים מקשיבים לקולך השמיעיני**. זכאין אינון צדיקייא, דידעי לסדרא צלותהון כדקא יאות, בגין דכד האי צלותא שראת לאסתלקא, אלין סלקין בהאי צלותא, ועאלין בכל אינון רקיעין, ובכל אינון היכלין, עד תרעא דפתחא עלאה, ועאלת ההיא צלותא קמי מלכא לאתעטרא, כמה דאתמר.

תא חזי, כל אינון דמצלאן צלותין ומקדשי למאריהון ברעותא שלים, האי צלותא בעייא לאפקא לה מגו מחשבה, וברעותא, ומלולא, ורוחא, וכדין אתקדש שמיה דקודשא בריך הוא. וכד מטאת לגבי אלין חברים, כלהו נטלי לההיא צלותא, ואזלאן בהדה עד היכלא רביעאה, בההוא פתחא, ואלין משבחין בההוא זמנא דמצלאן צלותין, ומקדשי בההוא זמנא, אלין אינון די ממנן ביממא בהו בישראל למהוי עמהון חברים, (נ״א ולאו בליליא, כאינון) ובליליא באינון אחרנין דאמרי שירתא בליליא.

ותא חזי, כתיב (משלי כח כד) **גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית**, והא אוקמוה, בגין דמנע ברכאן דקודשא בריך הוא, דאיהו אביו, כמה דכתיב (דברים לב ז) **שאל אביך ויגדך**, וכתיב (משלי כג כה) **ישמח אביך**, ואוקמוה. **חבר הוא לאיש משחית**, מאן **איש משחית**? דא איהו ההוא איש דפגים לסיהרא, ואקרי (שם כז כח) **איש תהפוכות**, (תהלים קמ יב) **איש לשון**, (בראשית כה כז) **איש יודע ציד איש שדה**, והאי איהו **איש משחית**, דהאי איהו מנע ברכאן מעלמא. אוף הכי, מאן דמנע ברכאן מעלמא, חבר הוא להאי איש משחית כדקאמרן.

ודא הוא רזא, בגין דאצטריך ליה לבר נש לברכא לקודשא בריך הוא, ולצלאה צלותיה כדקא יאות, בגין דיתברך שמיה קדישא, ויתחבר באלין חברים קדישין. ולא יפגום צלותיה בגין דימנע ברכאן מעלמא, ומתחבר בההוא חבר איש משחית דאיהו מנע ברכאן מעלמא, וגרים מותא לכלהו.

כתיב (דברים יח יא) **וחובר חבר**, מאי **וחובר חבר**? ההוא מאן דאזיל בתר סטרא אחרא, וחרש חרשין, איהו משיך עליה רוחא אחרא מסאבא, ואתחבר בההוא חברותא דההוא חבר רע, ושארי בחברותא בהדי ההוא חבר איש משחית. אמאי אקרי ״חבר״? בגין דבשעתא דאתייליד בר נש אתחבר עמיה, ותדיר קיימא בהדיה חבר, לבתר אתהפך ליה ״חבר איש משחית״.

והכי אית בסטרא דקדושה בסטרא דימינא, חבר טוב, דעביד טיבו עמיה דבר נש בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואלין חברים קיימי תדיר עליה דבר נש, בחברותא חדא, לשיזבא ליה, ולאגנא עליה, ולמהוי עמיה חברים, לקדשא שמא דמאריהון, ולזמרא ולשבחא קמיה, תדיר. מאלין נפקי

דף רנ עמוד ב

ארבע סמכין אחרנין, לאינון תריסר דקאמרן, הני חברים, ואלין אינון קיימי לגבי אינון דיעטין עיטא לאבאשא לצדיקייא, אף על גב דלא עבדי, וסלקי ואודעי מלה לעילא ובטלי להההוא עיטא, ואלין אקרון **אראלי״ם**. ואף על גב דכלהו אתמנון לדא, כל חד וחד אתמנא ואתפקד על מלין ידיעאן, ותחות אלין לית לון חושבנא.

אלין ארבע, קיימי לארבע סטרי עלמא, וכל חד קאים לאשגחא עלייהו דישראל, ואלין אקרון **חרכים**, כמה דאת אמר (שיר ב ט) **מציץ מן החרכים**. שמא דאלין ארבע דאקרון חרכים: **עיגא״ל, עירי״ה (נ״א עזרי״ה), עריא״ל, יהירא״ל. עיגא״ל** איהו קאים לסטר מזרח, ודא קיימא לאשגחא על כל אינון דעבדין עובדין טבין, ועל כל אינון דמחשבי מחשבה דמצוה, אף על גב דלא יכלי למעבד. **עירי״ה** קיימא לסטר דרום, ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דמנחמי למסכנא, או דצערי לבייהו עליה, אף על גב דלא יכלי למיהב ליה, ולאינון דאזלי לאורחא דמצוה, ולאינון דעבדי חסד עם מתים, ואיהו קיימא קיומא דאמת, והאי אתמנא לאדכרא ליה לעילא, ולאחקא דיוקניה לעילא, לאעלא ליה לעלמא דאתי. **עריא״ל** קיימא לסטר צפון, ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דחשיבו למעבד בישין, ולא עבדי, או בעאן למחטי ואתו למעבד, ואתקף ביצריה ולא עביד. **יהירא״ל** קיימא לסטר מערב, והאי קיימא לאשגחא לכל אינון דלעאן באורייתא, ועיילי בנייהו למלעי באורייתא לבי רב, ולכל אינון דמסתכלי על מרע כד איהו בבי מרעיה ואשגחו עליה, ואודעו ליה דיסתכל בחובוי ובעובדוי ויתוב מנייהו למאריה, בגין דכל מאן דישתדל בההוא מרע דיסתכל בעובדוי ויתוב בתיובתא קמי קודשא בריך הוא, איהו גרים ליה לאשתזבא, ולאתבא ליה רוחיה. ועל דא כתיב (תהלים מא א) **אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהו״ה**, מאי **ביום רעה**? ״ביום רע״ מבעי ליה? אלא **ביום רעה**, ביומא דשלטא ההיא רעה למיסב נשמתיה, **אשרי משכיל אל דל** - דא הוא מרע, כמה דאת אמר (ש״ב יג ד) **מדוע אתה ככה דל בן המלך**, ובגין כך, **ביום רעה ימלטהו יהו״ה**, ואלין אינון דמסתכלי בההוא מרע, לאתבא ליה מחובוי גבי קודשא בריך הוא, כמה דאוקימנא. בהיכלא דא קיימא עליה לאשגחא, וביומא דשריא דינא על עלמא ישתזיב מניה, כמה דאת אמר **ביום רעה ימלטהו יהו״ה** - יומא דאתמסר דינא להההיא רעה לשלטאה ביה (על עלמא), וכלהו אלין קיימי לאשגחא, ועל דא אקרון ״חרכים״.

ביומא דראש השנה, כד קודשא בריך הוא קאים בדינא על עלמא, וההוא סטרא בישא אתי לאסטאה, כדין מתכנפי כל הני, וקיימן קמי קודשא בריך הוא, וכדין מתעטרן כלהו, וקיימן קמי קודשא בריך הוא. בההוא זמנא מה כתיב, **משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים**, **מציץ**, כמאן דאשגח מאתר דקיק, דחמי ולא חמי כל מה דאצטריך, ולבתר **משגיח מן החלונות**, אתר אשגחותא יתיר, דפתח פתחין לרחמא על כלא, וכד קודשא בריך הוא אשגח על עלמא, אסתכל באלין חלונות, ובאלין חרכים, וחייס על כלא.

וכדין כד ישראל תקעין בההוא שופר, ואתער מתתא ההוא קול דנפיק משופר, כליל מאשא ומיא ורוחא, ואתעביד מכולא ההוא קול בגין לאתערא קול עילאה דנפקא מגו ההוא שופר, דאיהו כגוונא דא כליל באשא ובמיא ורוחא -- כדין כרוזא נפקא, ואכריז בכלהו רקיעין, ואמר **קול דודי הנה זה בא וגומר, משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים**. וכדין ידעי כלהו, דהא קודשא בריך הוא חייס עלייהו דישראל, ואמרי זכאין אינון ישראל, דאית לון עיטא בארעא, בגין לאתערא רחמי מלעילא. כדין כתיב (תהלים פט טז) **אשרי העם יודעי תרועה**, יודעי תרועה ודאי,

דף רנא עמוד א

יודעי תרועה, מתברי האי תרועה, דאיהו דינא קשייא, דכלא אתדנו ביה, זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי בגין דאינון ידעי ארחוי דקודשא בריך הוא, וידעי למהך בארחוי, וליחדא יחודא כדקא יאות.

אלין חלונות ואלין חרכים קיימי כלהו לאחדא כל צלותין דסלקין מתתא לעילא, ולאשגחא בהו, לאעלא לון קמי קודשא בריך הוא, ועל דא כל בית הכנסת דלאו ביה חלונות, לאו אתר לצלאה ביה כדקא יאות. דהא בית הכנסת לתתא, לקבל בית הכנסת דלעילא. בית הכנסת דלעילא אית ביה חלונות כמה דאמרן, הכי נמי לתתא. לעילא כנסת הגדולה, אית ביה תריסר חלונות עלאין, הכי נמי להאי בית הכנסת תתאה. וכלא קיימאן דא לקבל דא, בגין דעלמין קיימין אלין כגוונא דאלין, וקודשא בריך הוא סליק יקריה בכלא. ועל דא **ביום רעה ימלטהו יהו״ה**, כד שלטא ההיא סטרא בישא, **ימלטהו יהו״ה**. כגוונא דא, האי ממנא יהירא״ל, קיימא על כל אינון דחייסי על מסכני, כמה דאת אמר **אשרי משכיל אל דל**, ובגין דא כלא קיימא בהיכלא דא, והיכלא דא אתכליל בהיכלא אחרא רביעאה, דתמן הוא גזרין ודינין לכלא. זכאה חולקיה מאן דידע גנזי דמאריה, ליחדא ליה ולקדשא שמיה דמאריה תדירא, למזכי ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי:

היכל הזכות היכל הגבורה של ז״א דבריאה:

היכלא רביעאה, היכלא דא די קודשא בריך הוא אשתמודע שולטניה בארעא בגיניה, ודא איהו היכלא דקיימא למטר ארחוי דאורייתא, דא היכלא אקרי היכלא דזכות, דביה אתדנו כל דינין דעלמא, וכל זכיין וכל חובין וכל עונשין וכל אגר טב לאינון דנטרי פקודי אורייתא.

היכל דא דזכות, משנייא מכל שאר היכלין, והאי היכלא כלילן ביה ארבע היכלין, משניין דא מן דא, וכלהו חד היכלא. בהיכלא דא אית רוחא חדא דאקרי **זכותא״ל**, והיכלא דא אקרי על שמיה זכות, והאי איהו א״ל, והכא אתדנו כל דינין דעלמא, והאי איהו רזא דכתיב (תהלים ז יב) **ואל זועם בכל יום**.

ארבע היכלין אלין דאינון בהיכלא דא, דא לגו מן דא, כלהו כלילן דא בדא, וכלהו חד היכלא, ואקרי זכותא. ארבע היכלין אלין אית להו פתחין, חד ממנא עלאה דקיימא לבר לפתחא קדמאה דהיכלא דא, **סנסני״ה** שמיה, ועל שמא דא אית ממנא אחרא לסטרא אחרא דשמאלא, דנטיל דינין בההוא היכלא דיליה, לאתערא למעבד בעלמא, ובגין דנטיל מניה אקרי על שמיה **סנסני״ה**, ואיהו שליט על ההוא **אסכר״א** דרביי. והאי ממנא עלאה סנסני״ה, כד נטיל דינא, אכריז לאינון ממנן דקיימין על תריסר פתחין, ואינון כרוזין, דמכרזי כל אינון דינין דאתדנו מהיכלא דזכותא דא.

רוחא דא דנטיל כלא, דאקרי **זכותא״ל** דקאמרן -- כלא כליל ביה, מניה נפקו שבעין נהורין נציצין, וכלהו בעגולא קיימי, בגין לאחזאה דא בדא, דלא אתכסי דא מן דא. כל זכיין, וכל עונשין, וכל דינין, קמי כלהו נהורין אלין קיימין. מנייהו נפקי תרין נהורין, דקיימי קמייהו תדיר, ואלין שבעין נהורין, ותרין נהורין דקיימי קמייהו, אינון לגו באמצעיתא דהיכלא, ועל רזא דהיכלא דא כתיב (שיר ז ג) **שורך אגן הסהר אל יחסר המזג**.

לקבל אינון, נפקי שבעין ותרין נהורין אחרנין מסטרא דימינא, ושבעין ותרין נהורין אחרנין מסטרא דשמאלא, ואלין קדמאי אינון פנימאי לגו באמצעיתא דהיכלא, לקמי נהורין אלין עאלין כל זכוון וכל חובין לאתדכאה, כל עובדין דעלמא מאלין פנימאי נפקי.

אשתכחו כל נהורין דנפקי מרוחא דא עלאה, מאתן ושית סרי נהורין, וכלהו כלילן ברוחא דא. אינון תרין נהורין, דקיימי קמי אינון שבעין, אינון סהדי סהדותא תדיר, וכתבי פתקי דינא דזכו או דחובה. אלין שבעין אינון גזרי גזרין ודיינין דינין, וכל דינין דעלמא הן לטב הן לביש הכא איהו.

רוחא דא, דאיהו **זכותא״ל** כדקאמרן, ביה רשימין תלת אתוון, דמתדבקן ביה מלעילא, דאינון **יה״ו**, והא אוקימנא, דכד אלין אתוון מתדבקן בהאי אתר,

דף רנא עמוד ב

דאתדבקותא דדכורא בנוקבא, כדין אתרשימו בהאי רוחא אינון אתוון, והכא אמר דוד (תהלים צד כב) **ואלהי לצור מחסי**, רזא דרוחא דא דאקרי **א״ל**, ורזא דאינון אתוון דרשימין ביה, דאקרון **יה״ו**.

אלין תלת סטרין דנהורין דקאמרן, אינון תלת בתי דינין, דמתפלגי בדינין אחרנין במילי דעלמא -- בעותרא, במסכנו, במרעין, בשלימו. דאינון ארבע היכלין דאינון מתקנן לכל אינון אחרנין, תרין היכלין לאלין תרי סטרי נהורין אחרנין, וחד היכלא לכל אינון מארי דעיינין, דעבדי חושבנא מכל עובדין דעלמא, וחד היכלא לסופרין אחרנין, די תחות אלין קדמאי פנימאי. אלין ארבע היכלין כלילן בהיכלא דא דאקרי על שמא דהאי רוחא זכותא כדקאמרן. בכל פתחא ופתחא דאלין היכלין, אית ממנא חד:

בפתחא קדמאה אית ממנא חדא, דשמיה אקרי **גזריא״ל**, ההוא ממנא איהו לגלאה דינין דאתדנו ואתגזרו, לההוא ממנא קדמאה דשמיה **סנסני״ה**, דמניה נטיל האי ממנא אחרא, דקיימא על היכלא דסטרא אחרא, וקיימא על **אסכר״א** דרביי, כדקאמרן.

והאי ממנא **גזריא״ל**, נטיל מלה דבי דינא פנימאה, דכלא אתגזר תמן, וכדין אודיע מלה להאי ממנא דלבר, וכל אינון כרוזי מכרזי ואמרי בכל רקיעין, ״כך וכך אתגזר מבי מלכא״, עד דנטלי ההיא מלה בהיכלא דלתתא, ומתמן נפקי ומכרזי מלה, עד דאשתמע בכלהו רקיעין תתאין ונחתי ואודעי מלה לכלהו דלתתא. ונטלי מלה כלהו תתאין מדרגא לדרגא, ואפילו צפרי שמיא ועופי דארעא, כלהו נטלי מלה ואודעי לה בעלמא, עד דנטלי מלה כל אינון גרדיני נימוסין, ואחזיין בחלמא לבני נשא, ואתייא ההיא מלה לזמן קריב. ולזמנין דההיא מלה דאצטריכא למלכי ארעא דאינון ממנן לאתזנא, ולדברא עמא, דאודעין ההיא מלה עד רקיעא דשמשא דלתתא, וקיימא תמן עד דאינון ממנן שמשין דאתמנון על שמשא נטלי ההיא מלה, ואודעי לה לאינון ממנן עלאין די בסטרא אחרא, ואינון מודיעין ההיא מלה למלכי ארעא, דאינון בסטרא דלהון.

וכד הוו נביאים בהו בישראל, הוו נטלין נבואה דילהון, מתרין עמודין עלאין דאורייתא סמיך עלייהו. לבתר דאסתלקו נביאים מעלמא, ואתו מארי דמראה ומארי דחלמא, נטלי מלה מאתריה כדקאמרן. וכד מלכי הוו בינייהו דישראל, ונביאים אסתלקו, ומארי דחלמא ומראה לא אשתכחו, אודעין מלה לאינון מלכין מהאי פתחא כדקאמרן. ואי תימא היך נטיל מלה מהאי אתר? תא חזי, כל דרגא ודרגא, וכל פתחא ופתחא, כלהו אית לון לבר ממנן ידיען, דאתמנון (בסטרא דילהון) בכל אינון רקיעין, עד דנחתי לתתא ברקיעין תתאין, ואודעין מלה לאינון דאצטריך, בגין דהא מאלין היכלין דאינון סטרא דקדושה ורזא דמהימנותא, אתפרשו דרגין לתתא, כלהו ברזא דמהימנותא, ונחתו דרגין על דרגין, עד דפרחין בהאי עלמא, ואתמנון ביה. מנהון לנטרא בני נשא מסטרא אחרא ומנזיקי עלמא ובאינון ארחי דקא אזלי, ומנהון לסייעא לבני נשא כד אתאן לאתדכאה, ומנהון למעבד אתין ונסין בעלמא, ומנהון דקיימא לאשגחא בעובדין דבני נשא למסהד סהדותא. וכן (בגוונא דא) מתפרשין כמה דרגין לסטרייהו, וכלהו ברזא דמהימנותא עלאה בקדושה עלאה.

כגוונא דא בסטרא אחרא סטרא מסאבא, מתפרשין דרגין מאינון היכלין לתתא, כלהו דרגין לאבאשא ולאסטאה עלמא, מנהון קיימי לאסטאה בני נשא מארח טב לארח בישא, ומנהון קיימי לסאבא בני

דף רנב עמוד א

נשא לאינון דאתו לאסתאבא, כמה דתנינן אתא בר נש לאסתאבא, מסאבין ליה בהאי עלמא ומסאבין ליה בההוא עלמא, ואינון אקרו ״צואה רותחת״, כמה דאת אמר (ישעיה ל כב) **צא תאמר לו**, ואינון דרגין דקיימן לסאבא יתיר, ובגין כך, אלין תדיר לקבל אלין, וכלא איהו בדרגין ידיעאן כדקא חזי:

פתחא תניינא, בהאי פתחא אית ממנא **דהריא״ל** שמיה, ואיהו לסטר ימינא, והאי איהו ממנא לאעלא כל זכותין דזכו בהו בני נשא, בגין דיתדן בר נש לטב עלייהו. כד אתדן לטב ואינון זכיין קיימן סגיאן על חובי בני נשא, כדין האי ממנא פקיד על אגרא וחולקא דאינון זכיין ואגרן לטב. ואפיק ההוא דינא, ומני ליה להוא ממנא, דאקרי **פדיא״ל** די בהיכלא תליתאה, וכדין אמר ליה (איוב לג כד) **פדעהו מרדת שחת**. בגין דכד בר נש קאים בבי מרעיה, ואתפס בתפיסו דמלכא, כדין אתדן בר נש, וכל זכו וכל חובה דעבד בהאי עלמא, כלא עאל בהאי היכלא לאתדנא. וכד אתדן לטב -- בהאי פתחא נפק דיניה לטב, לימינא דהאי ממנא **דהריא״ל** דקיימא ביה, ואודעיה דיניה לטב, עד דאשתזיב, ונחתא ההוא דינא בכל אינון ממנן, דרגין דאשתמודעו לטב לתתא, כלהו דרגין על דרגין, וכלא בין לטב בין לביש, מבי מלכא אתדן ההוא בר נש:

פתחא תליתאה, בהאי פתחא אית ממנא חד **גדיא״ל** שמיה, ואיהו לסטר שמאלא, והאי איהו ממנא לאעלא (ס״א לאתקלא) כל חובין וכל בישין, דבר נש אסטי אבתרייהו בהאי עלמא, ונחת לון גו מתקלא לאתקלא, באינון זכיין דעאלו בידא דההוא ממנא דקאמרן. וההוא מתקלא קיימא גו פתחא רביעאה, ותמן אתקלו זכיין וחובין כחדא, מאן דנצח מנייהו הכי אית ליה ממנן בההוא סטרא. אי נצחן זכיין, כמה ממנן אית בסטרא דימינא ונטלי ההוא דינא, ומעבירין בישין ומרעין מההוא בר נש, עד דאשתזיב. אי נצחן חובין, כמה ממנן אית ליה בההוא סטרא דשמאלא, עד דנטלי מלה ההוא סטרא אחרא, וכל אינון גרדיני נימוסין, עד דאתרע מזליה, וכדין נחתא ההוא סטרא אחרא, ונטיל נשמתא. זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

פתחא רביעאה, בהאי פתחא קיימא חד ממנא **ואזני״ה (ס״א מאזני״ה)** שמיה, והאי איהו מתקלא, דנטלא (ס״א דתקיל) זכיין וחובין, וביה אתקלו כלהו כחדא, ודא אקרי **מאזני צדק**, כדכתיב (ויקרא יט לו) **מאזני צדק**. בהאי אתקלו כלהו לאתדנא. תחות האי ממנא אית תרין ממנן, חד לימינא וחד לשמאלא. חד לימינא **הריא״ל** שמיה, חד לשמאלא **גדודיא״ל** שמיה, וכד אתקלו זכיין וחובין -- דא אכרע לסטר ימינא, ודא אכרע לסטר שמאלא.

וכלהו אתכלילו בהאי רוחא דאקרי **זכותא״ל**. וכד אתכלילן כלהו ביה, אפיק חיותא קדישא, והאי חיוותא מלהטא, ואקרי שמיה **תומיא״ל**, האי חיוותא איהי חיוותא דקיימא לאשגחא בעלמא באינון **עיני יהו״ה** דאזלן ושטאן בעלמא, ואינון עיני יהו״ה כלהו נטלי אשגחותא, מאינון עובדין טבין דאתעבידו בטמירו, ולאשגחא באינון עובדין דאינון בשלימו דלבא, ואף על גב דלא אתעבידו כדקא יאות.

האי חיוותא איהי קיימא באשגחותא דצלותין, בגין דאינון שאלתין דשאלי בני נשא בצלותהון, כלהו קיימי בידא דהאי חיוותא, ואנח להו בהאי היכלא, וקיימין אינון שאלתין בהאי היכלא עד ארבעין יומין לאשגחא בהו. דהא (לסוף ארבעין יומין) בכל ארבעין וארבעין, נפק האי חיוותא, ונטיל לכל אינון שאלתין, ואנח לון קמייהו דאינון שבעין ותרין נהורין, ודיינין לון, וכדין האי רוחא דאקרי **זכותא״ל**,

דף רנב עמוד ב

מעיין בהו, אי זכי אי לא זכי. אי זכי -- נפקא האי צלותא ומתגלגלא האי שאלתא, ונפקאן עמה תריסר ממנן, וכל חד וחד תבעין מעם ההוא רוחא קיומא בהאי שאלתא, ואתקיימא בהו.

תחות האי חיוותא ארבעה שרפין מלהטאן, **שרפא״ל, ברקיא״ל, קרישיא״ל, קדומי״ה**. ואלין ארבעה תחות האי חיוותא קיימי לארבע סטרי עלמא. אלין ארבעה קיימי לארבע סטרי עלמא, ואינון ממנן לאשגחא בכל אינון דנטרי יומא דשבתא, ומענגי שבתא כדקא יאות. מאלין ארבע כד נטלי נפקי שביבין דאשא, ומאלין שביבין אתעבידו שבעין ותרין גלגלין מלהטן באשא, מהכא אתעביד נהר דינור, **אלף אלפין ישמשוניה** להההוא נהרא (דניאל ז י) .

כל אינון דמענגי שבתא, אלין ארבע ממנן משגחן בכל אינון דמענגי שבתא, והאי חיוותא קיימא עלייהו, ונטלי בגינה תחותה. בכל יומא ויומא נגיד ההוא נהר דינור, ואוקיד לכמה רוחין ולכמה שליטין, וכד עייל שבתא כרוזא נפקא, ושכיך ההוא נהר דינור, וזעפין וזיקין ושביבין אשתככו. והאי חיוותא אזלא וסלקא על ארבע אלין שרפים דקאמרן, ועאל גו אמצעיתא דהיכלא דא, בההוא אתר דאקרי **ענג**, בגין דבהאי אתר כד עייל שבתא, מתסדראן תמן כל פתורי דבני עלמא, דאקרון בני היכלא דמלכא, ואלף אלפין ורבוא רבוון ממנן קיימי על אינון פתורי, והאי חיוותא עילאה על אלין ארבע שרפים, ועאל בההוא אתר, וחמא כל אינון פתורי, (וכל אינון דקיימו עלייהו) ואשגח בכל פתורא ופתורא, והיך מענגי ליה לכל פתורא ופתורא, וקיימא ובריך ליה לההוא פתורא, וכל אינון אלף אלפין ורבוא רבבן, כלהו פתחי ואמרי אמן. ומה ברכה היא דבריך על האי פתורא דמתסדר ואתענגא כדקא יאות? (ישעיה נח יד) **אז תתענג על יהו״ה וגומר, כי פי יהו״ה דבר**, וכלהו אמרי (שם ט) **אז תקרא ויהו״ה יענה וגומר**.

רוחא עלאה דאקרי **זכותא״ל**, כד ההוא פתורא אתענג בכלהו סעודתי, בסעודתא בתראה תליתאה מסיים ואמר על כל אינון קדמאי, **אז יבקע כשחר אורך וגומר, כבוד יהו״ה יאספך**. כל אינון שבעין נהורין אחרנין בכל סטרין, פתחי ואמרי (תהלים קכח ד) **הנה כי כן יבורך גבר ירא יהו״ה**.

וכד פתורא דבר נש לא קיימא בההוא אתר בסדורא דענוגא כדקא יאות, כדין האי חיוותא ואינון ארבע דתחותה, וכל אינון אלף אלפין ורבוא רבבן, כלהו דחיין ליה לבר להההוא סטרא אחרא, וכמה גרדיני נימוסין, כלהו נטלי ליה ועיילי ליה להההוא אתר, דאיהו בהפוכא מן דא, ואקרי נגע, וכד עיילי לה תמן, פתחי ואמרי, (שם קט יז) ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, ינקש נושה לכל אשר לו וגומר, אל יהי לו מושך חסד וגומר, רחמנא לישזבן. בגין דענוגא דשבתא, ומהימנותא דקודשא בריך הוא האי איהו, אלין פתורי דענוגא דשבתא וזמנין וחגין, כלהו חדוותא דקודשא בריך הוא, ובגין דא כל אינון דמענגי ענוגא דשבתא וזמני ומועדי, אלין ארבע דקיימי תחות האי חיוותא, קיימאן לקבל ההוא נהר דינור, ולא שבקי לאתוקדא ביה לכל אינון דמתענגי ענוגייהו כדקא יאות. תחות אלין ארבע, אית ממנן אחרנין דקיימי לבר, דאשתמודעאן מסטרא דהיכלא דא, (וכל כרוזין לבר) ומכרזי לכלא אינון דינין, וכל אינון גזרין דאתגזרו בהאי היכלא. כלא אתדן הכא, בר תלת מלין דלא אתייהיב רשו הכא בהיכלא דא דאקרי זכותא, ואלין אינון, בני, חיי, ומזוני, דהא אלין תלתא, לא קיימי הכא, בגין דהא במזלא תליין, דהא בההוא נהר דנגיד ונפיק, תמן תליין חיין דלעילא, ותמן תליין מזוני, ותמן תליין בני, דהא אלין תלתא מתמן נפקי, ונגדי ואתמשכאן לתתא, ובגין כך, כלא קיימא בהיכלא דא, בר הני תלתא. בר נש כד איהו בבי מרעיה הכא אתדן, וכל שאר דינין דעלמא, ואי תימא בר נש בבי

דף רנג עמוד א

מרעיה, אי אתדן לחיים יהבין ליה, לאו דחיין תליין הכא, אלא כד אתדן הכא לחיים, כדין נגדין חיים מלעילא ויהבי ליה, (ואי לאו לא יהבין), זכאה חולקיהון דצדיקייא דידעי ארחוי דאורייתא, וזכאן בה לחיי עלמא, עלייהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ:

(היכל אהבה חסד)

היכלא חמישאה, היכלא דא קיימא לאנהרא לאלין תתאי, והאי איהו היכלא דקיימא לאנהרא ברזא דמהימנותא.

פתחא חדא קיימא בהאי היכלא, וחד ממנא עליה, וההוא ממנא אקרי **סניגורי״ה**, האי ממנא קיימא על פתחא דא, בגין למילף סניגורייא עלייהו דישראל, ובגין דא אקרי שמיה כך, דהא איהו ממנא על כל אינון טבין דישראל למיעל סניגורייא דילהון קמיה דמאריהון, ולא ישלוט עלייהו סטרא אחרא.

בהיכלא דא קיימא חד רוחא דכליל בארבע, דהא רוחא דא כליל בארבע גווני, חוור ואוכם ירוק וסומק, והאי איהו רוחא דקיימא כליל בכלא, ואקרי **סורי״ה**, רב על כל אינון חיילין תתאין. וכלהו קיימין תחותיה, וממנן תחות ידיה. האי רוחא דסגיר ופתח -- כל מפתחן עלאין כלהו אתמסרן בידיה,

(תלת זמנין ביומא). כל חיילין תתאין כלהו אתכלילן וקיימן תחותיה, ומניה אתזנו. והאי קיימא בכל רזין דמאריה, וכל גנזין עלאין כלהו אתמסרן בידיה.

האי רוחא אקרי אהבה, ובגין דא אקרי היכל דא היכל אהבה, בגין דהכא אתגניזו כל רזא דרזין, למאן דאצטריך לאתדבקא ביה, והכא הוא רזא דכתיב (שיר ז יג) שם אתן את דודי לך.

רוחא דא, איהו נטיר כל נטירו דלעילא, ודא אקרי שומר ישראל, שומר הברית, בגין דהכא איהו נטירו דכל גנזין עלאין, ועל דא גנזין דמאריה גניזין ביה. מהאי נפקי שבילין וארחין לאינון דלתתא, בגין לאתערא בהו רוחא דרחימותא.

אלין ארבע גוונין דביה אתכלילן דא בדא, וכד בעאן לאכללא - בטש דא בדא, ונפק מכלהו חד חיוותא קדישא דאקרי זהר, והאי חיוותא - על דא כתיב **היא החיה אשר ראיתי על נהר כבר** (יחזקאל א) .

מהיכלא דא נפקין כל רוחין קדישין דקיימין בקיומא דנשיקין (עלאין), דהא מאינון נשיקין נפקא אוירא דרוחא לקיומא דנפשא, לכל אינון נשמתין עלאין דאתייהיבו בבני נשא, וההוא רזא דכתיב **כי על כל מוצא פי יהו״ה יחיה האדם** (דברים ח ג) , בגין דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין, דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא. ועל דא היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק, ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקנייא.

ומיומא דאתחרב בי מקדשא - לא עאלו הכא נשמתין אחרנין. וכד יסתיימון אלין - היכלא קיימא בריקנייא, ויתפקד מלעילא, וכדין ייתי מלכא משיחא ואתער היכלא דא לעילא, ויתער היכלא לתתא. וברזא דהיכלא דא כתיב **שני שדיך כשני עפרים וגומר** (שיר ד ה) , בגין דבהיכלא דא ההוא רוחא דקאמרן.

וההוא חיוותא אפיק תרין נהורין כלילן דא בדא, מתקשרן דא בדא, ואקרון *א״ל שדי* - ***אלין אקרון שדי, ואל דלתתא - מתחברן דא בדא ואעיל דא בדא, ואקרי א״ל שד״י, בגין דנפק מכללא דאלין שדים. והאי*** *אל* ***דאיהו מסטרא דימינא, נטיל מאתר דא כל אינון רחמין, דקיימי לאתזנא ההוא היכלא דלתתא דאקרי זכותא, על שמא דהאי רוחא דביה דקאמרן. האי שד״י יניק לכל אינון תתאין ולכל אינון היכלין ולכל אינון דלבר דקיימי מסטרא דא דאקרון ״יתדות המשכן׳ כמה דאוקימנא. ועל דא אקרי*** *שדי׳* בגין דמספקא מזונא לכלהו תתאי, כמה דאיהו מקבלא מסטרא דימינא.

מהכא נפקי אינון נהורין דאקרון **להט החרב המתהפכת**, בגין דמתהפכא לכמה גוונין, והא אוקימנא דאלין מתערי דינא בשליחותא דלעילא, ואינון בעלמא

דף רנג עמוד ב

מסטר שמאלא. כד אתפרש (ס״א אתפשט) רוחא דא, ובטש לאפקא נהורין לכל סטרין, כאינון שדים דרמאן חלבא לכל סטר -- הכי נמי מהאי רוחא נפקי לכל סטר, ואפיקו חד חיוותא אחרא די ממנא על אלין דאקרו ׳להט החרב המתהפכת׳, ודא אקרי **שבע**, והאי איהו דממנא על עלמא בזמנא די ממנא כפנא על עלמא ואתדן ביה, כדין האי חיוותא אתפקדא על עלמא, ואפיק רוחא דמזונא לכל אינון בני מהימנותא, דלא ימותון בכפנא, וסעיד לבייהו.

בגין דהא מסטרא אחרא כד שלטא כפנא בעלמא, נפקי מהאי סטרא תרין רוחין מסאבין, ואקרון **שוד וכפן**, ודא איהו רזא (איוב ה כב) **לשוד ולכפן תשחק**, בגין דאלין קיימין בעלמא, ועבדין לון לבני נשא קטרוגא. חד ההוא דקא משדר להו כפנא ומייתי, וחד דקא אכלי בני נשא ולא שבעין, בגין דהא רוחא בישא שלטא בעלמא.

חיוותא דא אפיק חד ניצוצא, דקא נפיק מנציצו דתרין ניצוצין דאמרן, דאינון מתהפכן לכמה גוונין, והאי ניצוצא אקרי שרפים, והאי אחיד בהון ולהיט לון.

בהיכלא דא אית תרין ממנן נהורין, דקיימין על אלף ורבוא רבבן דאקרון גפנים, ואלף ורבוא רבבן דאקרון רמונים. וכלהו קיימין בחביבותא. ואלין אינון דאעלי רחימותא בין ישראל לתתא וקודשא בריך הוא לעילא. וכלהו מתערי רחימותא, וקיימן ברחימו. וכד אתער רחימו מתתא לעילא ומעילא לתתא -- כדין אתמלייא היכלא (אתרבא דא בדא) מכמה טבין, מכמה חסדין, מכמה רחמין. וכדין רחימו דלתתא גו רחימו עלאה, אתדבק דא בדא.

מהכא נפקי תרין ממנן ואקרון **אהבה** על שמא דהיכלא, ואלין קיימין לאשגחא על כל אינון דמיחדי יחודא דמאריהון ברחימו, ומסרי נפשייהו עליה ברחימו, וסלקי ואסהידו לעילא.

וכל אינון דעבדי חסד בעלמא, אינון חסדין סלקין ועאלין גו האי היכלא ומתעטרי תמן, וסלקי לאתעטרא גו אהבה עלאה. ועל דא כתיב **כי גדול מעל שמים חסדך** (תהלים קח ה) . בהיכלא דא כתיב **מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וגומר** (שה״ש ח ז) :

היכל רצון, תפארת:

היכלא שתיתאה, דא הוא היכלא דאקרי היכלא דרצון, דאיהו רעוא, דאקרי מוצא פי יהו״ה, חדוה דאתדבקותא דכלא. והכא איהו רעוא דרעוין, ברזא דכתיב **כחוט השני שפתותיך** (שיר ד ג) , רעוא דכל נשמתין, דנפקי מההוא מוצא פי יהו״ה.

האי היכלא היכלא דרעוא, דקיימן הכא כל שאלתין וכל בעותין דעלמא, בגין דרעוא דכל רעוין, כד נשיקין אשתכחו, ברזא דכתיב **וישק יעקב לרחל** (בראשית כט יא) , וכדין כד נשיק דא לדא, כדין אקרי ׳עת רצון׳, בגין דהא כדין שלימו אשתכח, וכל אנפין נהירין. וכד צלותין סלקין, כדין איהו עת רצון לאשתכחא. ועל דא כתיב **ואני תפלתי לך יהו״ה עת רצון** (תהלים סט יד) , דאיהו חבורא דא עם דא.

בהיכלא דא קיימן שית פתחין -- ארבע פתחין לארבע סטרין דעלמא, וחד לעילא וחד לתתא. באלין פתחין אתמנא חד רוחא, דאיהו רב על כלהו די ממנן בכל אלין פתחין, **ורזיא״ל** שמיה, והאי אתמנא ואתפקד בכל אינון רזין עלאין דפומא לפומא ממללן, דנשקין דא לדא ברחימו דרחימותא. רזין אלין לא קיימן לגלאה, אבל כד תרעין אתפתחו -- כדין ידעין כלהו היכלין וכל אינון רוחין וכל אינון משיריין, דהא תרעי דרצון אתפתחו, ולא עאלין באלין תרעין אלא רעוי דצלותין, רעוי דשבחא, רעוי דנשמתין קדישין עלאין.

האי איהו היכלא דמשה. בהאי היכלא אתכניש משה ברחימו ונשיק נשיקין. בהאי היכלא **משה ידבר והאלהים יעננו בקול** (שמות יט יט) , כד אתדבקו נשיקין בנשיקין,

דף רנד עמוד א

דא עם דא. ועל דא כתיב **ישקני מנשיקות פיהו וגומר** -- לית נשיקין דחדוה ורחימותא אלא כד מתדבקן דא בדא, פומא בפומא, רוחא ברוחא, דכדין רוואן דא עם דא, בתפנוקין דכלא ובחדוה, מנהירו עלאה.

תא חזי, **משה ידבר** -- דכתיב **הנך יפה רעיתי** (שיר ד א) , וכתיב **כחוט השני שפתותיך. והאלהים יעננו בקול** -- דכתיב (שם א טז) **הנך יפה דודי אף נעים**, וכתיב (שם ה יג) **שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר**.

האי רוחא, אתמסרו בידיה כל רזין דאינון נשמתין עילאין, דמתערי תיאובתא דרחימו דעילא ותתא כחדא. אינון נשמתין עלאין כגון רבי עקיבא וחבורוי, דאלין לא אתקריבו לאסתחאה בנהר דינור כמה דשאר נשמתין אסתחיין תמן ועברו ביה, והא אוקימנא.

(תא חזי), רוחא דא, אפיק תריסר נהורין, וכלהו קיימי ברזא דתחות האי רוחא. בארבע סטרין דעלמא קיימין ארבע נהורין עלאין, דשלטין לארבע סטרין. **בסטרא דדרום**, קיימא חד נהורא עלאה ימינא דכל עלמא, דהא מניה שראן ישראל לאתאחדא ברזא דמהימנותא, ואיהו **מיכאל** רב חילא דנהורא עלאה, דנחתא מסטרא דדרום דתמן נהורא קיימא בתוקפיה. האי מיכאל נהורא ימינא, אפטרופוסא רבא דישראל, בגין דכד סטרא אחרא קיימא לאסטאה עלייהו דישראל -- כדין מיכאל טען עמיה, ואתעביד סניגורייא עלייהו דישראל, ואשתזבן מההוא קטיגורייא דמארי בעלי דבבו דישראל. בר בזמנא דאיחרב ירושלם, דהא כדין אתגברו חובין, ומיכאל לא יכיל בהדיה דסטרא אחרא, דטענתיה דמיכאל תבירא עלייהו דישראל. וכדין **השיב אחור ימינו מפני אויב** (איכה ב ג) . **בסטרא דצפון** קיימא נהורא אחרא, דהא איהו קיימא לנטלא (ס״א, לבטלא) דינא מבי היכלא רביעאה, ויהב לממנא דפתחא, דבההוא פתחא קיימן ממנן אחרן דאינון דבסטר מסאבא, מחכאן להההוא ממנא ונטלי דינא, ולזמנין דהאי נהורא דבסטרא דצפון, איהו עביד דינא, ולא יתמסר בידא דסטרא אחרא, בגין דכל דינין דאתעבידו ביה אית לון אסוותא, וקודשא בריך הוא עביד חסד באינון אתרי. **גבריא״ל** איהו האי נהורא דבסטרא דצפון, ובכל אתר דאיהו מחי, שרי ביה חסד, בגין דגבריא״ל בתרין סטרין, כליל בתרווייהו. ועל דא מחייא ואסוותא ביה. בסטרא דא קיימא רזא דכתיב (דברים ח ה) **כי כאשר ייסר איש את בנו יהו״ה אלהיך מיסרך**, ואלין יסורין דרחימותא, דכלילן בסטרא דא ובסטרא דא. **בסטרא דמזרח** קיימא נהורא אחרא, דאיהו קיימא בכל מילי דאסוותא, למיעל קמיה מאריה כל אינון דאתנשיין בבי מרעייהו, ולקרבא זמנין וקצין לאינון מרעין דאשתלימו מהימנותייהו. ואסחר עלמא בכל יומא ויומא, בגין לאשלמא אסוותא בפקודא דמאריה. והאי נהורא - **רפא״ל** שמיה. ואף על גב דהא

אוקימנא ליה לסטרא אחרא. ודא אחיד לסטרא דא, ולסטרא דא; לסטרא דמיכא״ל, ולסטרא דגבריא״ל. והאי איהו ממנא בשעתא דאתדן בר נש בהיכלא רביעאה לחיים, כדין איהו אקדים באסוותא, והאי אסוותא מגו דחיקו נפקא, בגין דמתרין סטרין נפקא, והאי דחיקו אתייא מגו סטר שמאלא, ואסוותא מגו סטר ימינא. ועל דא ההוא מרע כד אתייא ליה אסוותא -- מגו דחיקו סגיא אתייא ליה. **והכי הוא מסטרא דמערב**, ואף על גב דאמרן דרפאל בסטר מזרח, ואוקמוה בסטר דא דמערב, אסוותא וחיין לאו איהו אלא מסטר מזרח, דהא מתמן אתמשכאן חיין לתתא. (ובהאי סטרא דמערב), נהורא חד **ונוריא״ל** שמיה, ואיהו **אוריא״ל**, ודא איהו כליל מכלהו, וקיימא שליחא בכלא, ואית ליה תלת סטרין, אבל תרין אינון, בגין דכל חד מאלין כליל בחבריה.

דף רנד עמוד ב

דאינון ארבע יסודין תתאין -- מאינון ארבע יסודי עלמא עלאין על כלא. ובגין דכלהו מתקשרן דא בדא, רמז קרא ואמר (שיר ו יא) **אל גנת אגוז ירדתי לראות**.

אינון תריסר נהורין קיימין בההוא רוחא דקאמרן, וההוא רוחא עלייהו בשלימו.

אלין ארבע נהורין עלאין, אית תחותייהו תמנייא אחרנין למהוי בשלימו, ובכלהו שלימו חד, (ס״א ירדתי לראות, אלין ארבע נהורין עלאין, אית תחותייהו תמנייא אחרנין, ואינון תריסר נהורין דקיימין תחות ההוא רוחא דקאמרן, וההוא רוחא עלייהו בשלימו, למהוי בכלהו שלימו חד). וכד מתפרשין כלהו, אינון תלת לכל סטר. אלין ארבע סמכין, קיימין לסלקא ולאתאחדא האי היכלא לעילא, באתר דאקרי שמים, לאתחברא נשיקין אלין באלין כחדא. תחות אלין כמה דרגין לדרגין -- כלהו נפקי מנייהו מאלין יסודין תתאין; מנייהו מסטרא דמיא, ומנייהו מסטרא דאשא, ומנייהו מסטרא דרוחא, ומנייהו מסטרא דעפרא.

כגוונא דא תנינן, **ארבעה נכנסו לפרדס**, וכלהו אתברירו לדוכתא דא לאלין ארבע יסודי. וכל חד וחד אתקשר בדוכתיה -- דא בסטרא דאשא, ודא בסטרא דמיא, ודא בסטרא דרוחא, ודא בסטרא דעפרא, וכלהו אטבעו ביסודא דיליה כמה דעאלו, בר ההוא שלימא חסידא דאתייא בסטרא דימינא, ואתדבק בימינא וסליק לעילא. וכד מטא להאי אתר דאקרי היכל אהבה -- אתדבק ביה ברעו דלבא, אמר ״האי היכלא צריכא איהו לדבקא ליה בהיכלא דלעילא באהבה רבה״ -- כדין אשתלים ברזא דמהימנותא, ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא כדקא חזי. ועל דא מית באהבה, ונפק נשמתיה בהאי קרא **ואהבת** - זכאה חולקיה.

כל אינון אחרנין -- נחתו לתתא כל חד וחד, ואתענשו בההוא יסודא דנחת לתתא. אלישע - נחת לתתא בסטר שמאלא דאיהו אשא, ונחית ביה ולא סליק, ואערע בההוא סטרא אחרא דאקרי ׳אל אחר׳, ואתמנע מניה תשובה, ואתתרך בגין דאתדבק ביה. ועל דא אקרי ׳אחר׳, ואוקימנא. בן עזאי - נחית ביסודא דעפרא, ועד לא מטא לאוקידו דעפרא, דמטי להההוא סטר אחרא, אטבע בההוא עפרא ומית, ועל דא כתיב (הכלים קיז טו) **יקר בעיני יהו״ה המותה לחסידיו**. בן זומא - נחית ביסודא דרוחא, ואערע ברוחא אחרא, דמטא לסטר מסאבא דאקרי פגע רע, ובגין כך פגע ביה, ולא אתיישב ביה.

וכלהו לא אשתזבן מעונשא. ועל דא אמר שלמה (קהלת ח יד) **יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים**, בגין דאלין נחתו בדרגין אלין, ואתענשו.

תא חזי, בגין דרבי עקיבא סליק לעילא כדקא יאות - עאל בשלם ונפק בשלם. דוד שאיל שאלתא ולא אתפרש, דכתיב **ממתים ידך יהו״ה ממתים מחלד חלקם בחיים** (תהלים יז יד) - תוהא על מה דא אלין דאתקטלו כקטולי עלמא, צדיקייא זכאין דלא חאבו חובה בגין דיתענשון.

תא חזי, **ממתים ידך יהו״ה, ממתים מחלד חלקם בחיים** -- הכא איהו תרי סטרי, **ידך יהו״ה וחלד. ידך יהו״ה** -- דא קודשא בריך הוא, דנשמתא אתכניש לגביה. **ממתים מחלד** -- דא סטרא אחרא, דגופא איהו שלטא עלוי, דכתיב (ישעיה לח יא) **לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל**.

תא חזי, נשמתא דאלין, לאשלמותא דרוחא קדישא, דלהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות, וגופא דילהון יתמסר למלכו חייבא, כל חד נטיל חולקיה, ברזא דקרבנין. ותא חזי, רישא שירותא דמהימנותא, גו מחשבה, בטש בוצינא דקרדינותא, וסליק גו מחשבה, ואפיק ניצוצין, נציצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר, ובריר פסולת מגו מחשבה, ואתבריר. אוף הכי, כגוונא דא סליק במחשבה, כמה דאתברר ביה פסולת (ס״א ואתבריר, אוף הכי אלין, בהו אשתלים מאן דאצטריך, ודאי כך סליק במחשבה, וכלא) ויתברר אלין, די בהו אשתלים מאן דאצטריך, ודאי כד סליק במחשבה סליק, וכלא

דף רנה עמוד א

כמה דאצטריך, חידו מסטרא דא, ועציבו מסטרא דא. כתיב (קהלת ח טו) ושבחתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש, ושבחתי אני את השמחה, וכי שלמה מלכא משבח דא. אלא ושבחתי אני את השמחה, דא חדוותא דמלכא קדישא בזמנא דאיהו שלטא, בשבתא וביומין טבין, דמכל עובדין טבין דבר נש עביד, אין טוב לאדם תחת השמש, כי אם לאכול ולשתות, ולאחזאה חדוותא בההוא סטרא, בגין דיהא ליה חולקא לעלמא דאתי. והוא ילונו בעמלו, מאן, דא קודשא בריך הוא, הוא ילונו, ויהך עמיה לאעלא ליה לעלמא דאתי. דבר אחר, והוא ילונו, מאן הוא, ההוא בר נש דאכיל ושתי וחדי, כל מאי דאפיק למיכל ולמשתי, הוא ילונו לקודשא בריך הוא בהלואה, ואיהו יהיב ליה כפלי כפלים, מכל מה דאפיק בהאי. בתרין אלין אוזיף בר נש לקודשא בריך הוא, כד חייס ליה למסכנא, וכד אפיק בשבתי וזמני, דהא כלא אוזיף לקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (משלי יט יז) מלוה יהו״ה חונן דל וגמולו ישלם לו. ובגין כך, דא שמחה, ודא עציבו, דא חיים, ודא מות, דא טוב, ודא רע, דא גן עדן, ודא גיהנם, וכלא דא בהפוכא דדא. ועל דא גופא דילהון הוה בעציבו, ונשמתא בחדוה, וכד הוו אלין עשרה דאקרון הרוגי מלכות, הרוגים הוו מסטרא אחרא, ואשלימו אתר אחרא דקדושה, ובגין כך, כלא גלי קמי קודשא בריך הוא, ואתעביד כדקא יאות. בהיכלא דא קיימין אינון תריסר, ארבע אלין לעילא, ותמניא עמהון, בגין דכל חד, נטיל עמיה תרין, כמה דאיהו סדורא (דתריסר דגלים, בד״א) דדגלים, וכן בסדורא דלתתא, עד סוף דכל דרגין. בהיכלא דא, עאלין כל אינון צלותין, וכל אינון רעוין דשבחין דאתעבידו ברחימו, וכד עאלין בהאי היכלא, כלהו מתדבקן ביה (בקודשא בריך הוא), ובכל יומא ובכל זמנא דנשיקין אתחברו, כדין איהו זמנא דקודשא בריך הוא אשתעשע בנשמתין דצדיקייא, ומהו השעשוע, דמתערין אינון נשיקין, ואינון אקדימו להההוא ענוגא, ועל דא כתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו״ה, ואוקימנא. היכלא דא, כללא דכל אינון היכלין תתאין, כלהו כלילן בהאי היכלא:

היכלא קדמאה, דתמן קיימא ההוא רוחא דקאמרן, וכל אינון חיוון דביה, אסתמיך בתרין סמכין לסטר מזרח, ובתרין סמכין לסטר דרום, ובתרין סמכין לסטר מערב, ובתרין סמכין לסטר צפון, ואינון תמניא, ואלין אקרון יתדות המשכן, וקיימי לבר. כד מלכא עלאה אתי, נטלי אינון יתדות, ואתעקרן מאתרייהו אינון מיתרים, דאינון תמנייא אחרנין, בר מאינון יתדות דקא אמרן, וההוא רוחא קדמאה די בגו היכלא דא, קדים ועאל ואתכליל בגו ההוא רוחא תניינא דביה. אינון תרין סמכין דלסטר מזרח, אינון קרעי״ל, דאתמנא לבר על תריסר אלפי ממנן, דכלהו אקרון יתדות המשכן, דא לימינא, לשמאלא שמעיא״ל, ואתמנא על תריסר אלפי ממנן אחרנין, וכלהו יתדות כדקאמרן. (אינון ממנן אחרנין) סמכין דאתמנון לסטר דרום, חד סעדיא״ל, וחד סטריא״ל (נ״א סעריהא״ל) כל חד וחד על תריסר אלפין ממנן אחרנין, אלין לא אתעדון משולטנהון לעלמין. אלין כלהו ממנן על קיומא דעלמא, אלין אינון דקיימן בקיומא דאינון דאתנסיבו, דשקלי במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא, (ס״א אלין אינון דתקלי במתקלא דכורין ונוקבין לאתנסבא דא עם דא), אלין אקרון מאזנים, על דא כתיב (תהלים סב י) במאזנים לעלות, ולא אינון דכתיב בהו (ויקרא יט לו) מאזני צדק, דקאמרן. כל אינון דשקילין דא עם דא, ולא שקיל דא יתיר מן דא, סלקין ואתחברן כחדא, ואינון חבורא

דף רנה עמוד ב

דדכר ונוקבא כחדא, ועל דא במאזנים לעלות, ואף על גב דלזמנין מסתייעא מלתא, ושקיל דא יתיר מן דא, סלקין ומתחברן כחדא, והא אוקימנא. אינון תרין סמכין דלסטר צפון, פתחיא״ל, עטריא״ל, וממנן כל חד וחד על תריסר אלפין ממנן אחרנין, ואינון יתדות המשכן, באלין אחרנין דקאמרן. אינון ממנן תרין סמכין אחרנין דלסטר מערב, אינון פדתיא״ל תומיהא״ל, ואתמנון כל חד על תריסר אלפי ממנן אחרנין, וכלהו יתדות המשכן כדקאמרן. אלין אינון אושדי דמעין, על כל אינון דמתרכי נשיהון קמייתא, בגין דאינון שבע ברכאן דאתמסרו לה, אתעדן, ולא אתקיימו, בגין דאתתרכא, ולא אתדבקו בעלה ואתתא כחדא, ועל דא כלהו אושדי דמעין, דאחזי תירוכין, דאינון שבע ברכאן, כמה דאתעדו מאתר אחרא, כדין בההיא שעתא קלא נפק ואמר (ישעיה נ א) אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה:

היכלא תניינא דקא אמרן, דכליל להיכלא קדמאה לאתייחדא ביה, וכל אינון חיוון, הכי נמי אית ליה תמנייא סמכין כקדמאי, וכולהו ממנן כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין כאלין קדמאי כדקאמרן, תרין סמכין אינון לסטר מזרח, תרין סמכין לסטר דרום, ותרין סמכין לסטר צפון, ותרין סמכין לסטר מערב. אלין תרין סמכין דלסטר מזרח, יהדניא״ל, גזורי״ה, תריסר אלפי ממנן לכל חד, וכלהו יתדות. אינון תרין סמכין דלסטר דרום, אהריא״ל, ברהיא״ל, כל חד וחד אינון על תריסר אלפין כדקמאי. אלין ממנן על משבר, ונטלי אינון קלי דנשין, ומנחן לון קמי ההוא היכלא, וכד ההוא סטרא אחרא אתי לקטרגא בהאי שעתא, דאיהו שעתא דסכנה, קיימי אלין ואעלין הני קלי לממנא דעל פתחא, ולא יכיל ההוא סטרא אחרא לקטרגא, ולזמנין

דקדים ההוא סטר אחרא ועאל וקטריג, ויכיל לנזקאה. אלין תרין סמכין דלסטר צפון, חלחליא״ל (ס״א סלסליא״ל), קרספיהא״ל, אינון ממנן כל חד על תריסר אלפין אחרנין. דלסטר מערב אינון, סוגדי״ה (ס״א סוגרי״א), גדרי״ה, ואלין על תריסר אלפי אחרנין. ואלין ממנן על ההוא דמא דברית, כד אתגזר ההוא ולדא לתמניא יומין, ואלין נטלי ההוא דמא ומנחן ליה קמי היכלא, וכד רוגזא אתער בעלמא, אשגח קודשא בריך הוא על ההוא דמא, ולא אתייהיב להוא סטרא אחרא רשו לאעלא תמן. תא חזי, בזמנא דאתגזר ההוא בר נש לתמניא יומין, ושראת עליה שבת מלכות קדישא, ההיא ערלה דגזרין ושדאן לה לבר, כדין קיימא ההוא סטרא אחרא, וחמא דהאי איהו חולקיה מקרבנא דא, כדין אתבר ולא יכיל לשלטאה ולקטרגא עלוי, וסליק ואתעבד סניגורייא על ישראל, קמי קודשא בריך הוא:

היכלא תליתאה, היכלא דא דקיימא לאכללא וליחדא ביה ההוא היכלא תניינא, וההוא רוחא וכל אינון חיוון דביה, כלהו כלילן ואתייחדן דא בדא, ואינון חד רוחא דכליל דא בדא, הכי נמי אית ליה תמניא סמכין לארבע סטרין דעלמא, וכלהו אקרון יתדות המשכן. תרין סמכין דלסטר דרום, אינון שכניא״ל, עזוזי״ה, תרין סמכין דלסטר מזרח, יהודי״ה עזריא״ל, ואלין קיימי כל חד וחד, על י״ב אלפי ממנן אחרנין, וכלהו אקרון יתדות המשכן. ואלין אתמנון על ההוא הבל דתנוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא, ואלין נטלו ההוא הבל וסלקי ליה לעילא, וכל הבל והבל דאינון תנוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא, אתעביד מניה רוחא חדא, וסלקא ההוא רוחא לעילא, ואתעטר בעטרא קדישא, ואתמנא נטורא דעלמא, וכן כלהו. תרין סמכין דאינון לסטר צפון, עזפיא״ל, קטטריהא״ל, ואינון ממנן

דף רנו עמוד א

על תריסר אלפי ממנן אחרנין, כל חד וחד כדקאמרן, תרין סמכין דלסטר מערב, אינון עספני״ה, אדיריריי״ה, ואלין ממנן על תריסר אלפין ממנן אחרנין, כל חד וחד כדקאמרן. אלין אתמנון לאכרזא בכל רקיעין, לכל אינון דמעברין בנייהו מאורייתא, וסלקין לון דלא ילעון בה, כדין נפקי כל הני ממנן ומכרזי ואמרי, ווי לפלניא דאעבר בריה מאורייתא, ווי ליה דקא אתאביד מעלמא דין ומעלמא דאתי:

היכלא רביעאה, היכלא דא היכלא דקיימא בנהירו יתיר, היכלא דא סחרין ליה תלתין ותרין יתדות עלאין, וחמש מאה אלף אחרנין דממנן תחות אלין, וארבע אחרנין עלאין על כלהו, וכלהו יתדות דהיכלא דא, אלין ארבע אינון, חסדיהא״ל, קסירי״ה (נ״א קסדי״ה), קדומי״ה, דהריא״ל, אלין ארבע ממנן על כלהו, וכלהו אחרנין, כלהו ממנן תחותייהו. ועל ידא דאלין אתיידע דינא למעבד בעלמא, ועל אלין כתיב (דניאל ד יד) ומאמר קדישין שאלתא, להני ארבע אתיין כל אינון חיילין די ממנן על דינא, לשאלא היך אתגזר דינא בעלמא, כל אינון דינין דלא אתייהיבו בפתקין, לקיומא דעלמא, ועל דא כלהו אתיין לשאלא, ובגין כך כלהו ממנן על דא. אינון תלתין ותרין אחרנין, אינון ממנן על כל אינון דלעאן באורייתא תדיר, ולא פסקי ביממא ובלילי, ואלין אחרנין כלהו דתחותייהו, אינון ממנן על כל אינון דקבעין זמנין ידיעאן לאורייתא, ועל דא אינון ממנן כלהו, ולאענשא כלהו לכל אינון דיכלי לאשתדלא באורייתא, ולא משתדלי:

היכלא חמישאה, היכלא דא, קיימין ביה תלת מאה ושתין וחמש ממנן, כחושבן ימי שתא, ועילא מנייהו ארבע סמכין עלאין על כלהו, ואלין אינון קרשיהא״ל, סרטיהא״ל, עסירי״ה, קדמיא״ל, ואלין אקרון יתדות דהיכלא דא. אלין אתמנון לבדחא עלמא, (אלין) כד נשמתא אתוספת מערב שבת לערב שבת, ואיהי נפקת, כד איהי נפקת, נפקין אלין עמה, ומעברי מישראל כל עציבו, וכל יגיעו, וכל מרירו דנפשא, וכל רוגזא דעלמא, ואלין אינון בדיחי עלמא. כל אינון דלתתא מאלין ארבעה, כלהו אתמנון לאעברא דינא מאינון מארי דדינא, ומאינון דטרדי לון בגיהנם, דיסלקון דינא מנייהו, ועל דא, כל אלין יתדות כלהו קיימי בחדוה ומחדוה נפקי, וכלהו היכלין קיימי לאתעטרא לעילא, כמה דאתמר:

היכלא שתיתאה, היכלא דא היכלא דקיימא על כל היכלין תתאין, בהאי מאה אחרנין דקיימאן לבר, דאקרון יתדות כאינון אחרנין, ואינון מאה לסטר ימינא, ומאה אחרנין לסטר שמאלא. תרין ממנן עלאין לסטר ימינא, ותרין ממנן אחרנין עלאין לסטר שמאלא, אלין דימינא אינון, מלכיא״ל, שמעיהא״ל, ואלין דשמאלא, אקרון מסרסני״ה צפצפי״ה, אלין אינון יתדות עלאין, מימינא ומשמאלא. ואלין אינון קיימי וזמינין בעלמא, בההוא זמנא דצדיקא מטא זמניה לאסתלקא מעלמא, ואתייהיב רשו לסטרא אחרא, אלין ארבע קיימי לאתעתדא תמן, בגין דתפוק נשמתיה בנשיקה, ולא תצטער בשולטנו דסטרא אחרא, זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דמאריהון אקדים עלייהו שולטניהון, למהוי נטירן בעלמא דין ובעלמא דאתי. מהיכלא דא, שראן כל רזין וכל דרגין עלאין ותתאין לאתחברא, בגין דישתכח כלא עילא ותתא בשלימו, למהוי כלא חד וחבורא חד, לאתייחדא שמא קדישא כדקא יאות, ולאשתלמא לאנהרא נגידו עלאה בתתאה, (נ״א לנגדא נהירו עלאה לתתא), ונהירו דבוצינין כחד, (ס״א ונהרי בוצינין כלהו כחדא) דלא תעדי דא מן דא, וכדין נגיד ואתמשך מאן דאתמשך, דלא אתיידע ולא אתגלייא, בגין דיתקרב (נ״א דיתקדש),

דף רנו עמוד ב

ויתייחד דא עם דא, למהוי כלא ביחודא שלים כדקא יאות. זכאה חולקיה, מאן דידע ברזין דמאריה, לאשתמודעא ליה כדקא יאות, דהא אינון אכלין חולקיהון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, על דא כתיב (ישעיה סה יג) הנה עבדי יאכלו. זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי באורייתא יממא ולילי, בגין דאינון ידעי אורחוי דקודשא בריך הוא, וידעי ליחדא יחודא קדישא כדקא יאות, דכל דידע ליחדא שמא קדישא בשלימו כדקא חזי, זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. קשורא דכל הני היכלין, הכא מתקשרן, (יעקב קשירו דכל מהימנותא), רוחא דקיימא לקבלא רוחא דאיהו לתתא, והאי רוחא דאיהו לעילא, קיימא לקבלא רוח עילאה דכל רוחין קיימין ביה, דא איהו יעקב דאיהו רוח אמצעיתא דכל רוחין, ואיהו נטיל האי היכלא שתיתאה באינון נשיקין, לאתדבקא רוחא ברוחא, כמה דאת אמר (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו, וכל נשיקה איהו (ס״א, הכא קשירו דכל מהימנותא, יעקב דאיהו רוח אמצעיתא דכל רוחין, איהו נטיל האי היכלא שתיתאה באינון נשיקין), לאתדבקא רוחא ברוחא, תתאה בעלאה, ובאלין נשיקין אסתלק רוחא דלתתא לאתדבקא ברוחא דלעילא, וכד מתדבקן רוחא ברוחא, כדין רוחא עלאה סתימאה שארי על האי רוחא דאמצעיתא, ועד לא אתער לאתדבקא רוחא ברוחא, רוחא עלאה לא שרייא על רוחא דאמצעיתא. ורזא דא, כד אתאחיד רוחא ברוחא, כדין שראן נשיקין לאתחברא, ומתערין שאר שייפין בתיאובתא, ורוחא דא מתדבקא בדא, וכדין שייפין כלהו מתערי אלין באלין, לאתקשרא שייפא בשייפיה. ואי תימא מאן אתער, שייפי תתאי או שייפי עלאי, שייפי תתאי מתערי תדיר לגבי עלאי, מאן דאיהו בחשוכא, תאיב תדיר למהוי בנהורא, שלהובא אוכמא דלתתא, אתער תדיר לגבי שלהובא חוורא דלעילא, בגין לאתדבקא ביה ולמשרי תחותיה, ורזא דא (תהלים פג ב) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. כד נטיל יעקב האי היכלא שתיתאה, כדין אקרי בשמא קדישא עלאה שלימא ויהו״ה, ואי תימא שלימא דכלא, לאו הכי, אלא כד אשתלימו כלהו היכלין אלין באלין, כדין אקרי כלא בשמא שלים, יהו״ה אלהים, ודא הוא שמא שלים מכלא, ועד לא אתחברו דא עם דא היכלין בהיכלין, לא אקרי בשמא שלימא דא, וכד מתחברן כחדא אלין באלין, כדין אשתלים כלא מעילא ותתא, ונהירו דעילא מלעילא נחתא ושרייא על כלא, ואתקשר כלא כחדא, (למהוי כלא כחדא) למהוי כלא חד. ורזא דמלה, יעקב נטיל ארבע נשין, וכליל לון בגויה, ואף על גב דאוקימנא להאי מלה ברזא אחרא, דאיהו קיימא בין תרין עלמין, ורזא דכלא, כד יעקב נטיל האי היכלא דאיהו שתיתאה, נטיל וכליל בגוויה כל אינון ארבע נשין, ארבע מלאכין, וכלהו דבקי בהיכלא דא, אלין אינון ארבע רישי נהרין, דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, אלין ארבע רישין, אינון ארבע נשין דנטיל לון יעקב, ונטיל היכלא דא, וכדין אקרי האי היכלא ויהו״ה, כד איהו לטב, כמה דאת אמר (שמות יג כא) ויהו״ה הולך לפניהם יומם, (בראשית יח יז) ויהו״ה אמר המכסה אני מאברהם. וכד אתחבר יצחק, בהיכלא דבי דינא דאקרי זכות״א, כדין אקרי כלא ויהו״ה, לאענשא לחייביא, כמה דאת אמר (שם יט כד) ויהו״ה המטיר על סדום וגומר, וכלא ברזא חדא כדקא יאות. וכד יעקב נטיל היכלא דא, כדין אקרי כלא רצון שלום, (וסימניך (אסתר ב טו) ובהגיע תור אסתר), ודא הוא עת רצון. ומכאן ולהלאה, שראן היכלין לאתחברא ולאתקשרא אלין באלין, ואף על גב דתנינן דרומית מזרחית, וכלא איהו כחדא, הכא איהו רוחא ברוחא, דבקותא חדא. מכאן שרי אברהם דאיהו ימינא דאקרי אהבה (רבה דקאמרן, ואיהו נטיל היכלא דאקרי אהבה), כדין (יחזקאל טז ז) שדים נכונו, ואתמליין מכל טוב, לספקא ולאתזנא כלא מהכא, וכד אלין שדים נכונו, ואתמליין מגו רחימו עלאה, כדין אקרי היכלא דא אל שד״י כדקאמרן, ובהאי אסתפק כל

דף רנז עמוד א

עלמא כד אתברי, דהא כד אתברי עלמא, לא יכיל למיקם בקיומא, ולא הוה קאים, עד דאתגלי היכלא דא דנטיל אברהם, וכד אתגלי אברהם בהאי היכלא, (נ״א, כדי לעלמא דיהא ספוקא וכו׳) כדין אמר לעלמא די, הא ספוקא לאתזנא מניה עלמא ולאתקיימא, ובגין כך א״ל שד״י אקרי, אל שדי לכלא ביה לאתזנא מיניה. תא חזי, היכלא דא זמין קודשא בריך הוא למליא ליה (ביה), ולאתקנא ליה לזמנא דאתי, דכתיב (ישעיה סו יא) למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה, למען תמוצו והתענגתם מזיז כבודה, שד תנחמיה וזיז כבודה, כלא איהו בהאי היכלא, וכדין בההוא זמנא כתיב (בראשית כא ז) מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה, דהא יניקא תליא ביה באברהם. יצחק דאיהו שמאלא דקודשא בריך הוא, אתר דמניה מתערין כל דינין דעלמא, ואיהו דרועא דשמאלא, שירותא דכל דינין, וכל דינין מתערי מתמן, האי איהו נטיל ואחיד ההוא היכלא דאקרי זכותא, לאתחברא דינא בדינא, ולמהוי כלא קשורא חדא, בגין דהאי איהו דינא דלעילא, ורשימין דדינין קיימין ביה. והכא אתרשים שמא קדישא, דאקרי אלהי״ם, בגין דאית אלהים חיים, דאיהו לעילא סתים מכלא, ואית אלהים דאיהו בי דינא דלעילא, ואלהים דאיהו בי דינא דלתתא, הדא הוא דכתיב (תהלים נח יב) אך יש אלהים שופטים בארץ, אלהים עלאה רזא דאלהים חיים כליל לאלין דלתתא, וכלא איהו חד. בהאי היכלא אתער יצחק, וכלהו שבעין ותרין נהורין דכלילן ביה, דמנייהו אתגזרו כל דינין דעלמא דלתתא, דכתיב (דניאל ד יד) בגזרת עירין פתגמא, ואמאי אקרון עירין, אלא בגין דכלהו קיימין בהאי עיר, (תהלים מח ט) עיר יהו״ה צבאות, עיר אלהינו. כל אינון היכלין דלעילא, כל חד וחד אקרי עיר, כמה דאת אמר (דניאל ד י) עיר וקדיש, ואלין אינון עירין, דקיימין

לגו בגו דהיכלא, דקיימן בעיר, בגין כך אקרון עירי״ן. האי היכלא אתכליל ביצחק, וכלא איהו בהיכלא דאברהם, בגין דימינא אכליל לשמאלא. ותא חזי, כל חד וחד כליל לחבריה, והא אוקימנא דבגין דא אברהם עקד ליצחק, בגין לאכללא ביה דינא, (נ״א בימינא), ולאשתכחא שמאלא כליל בימינא, (ולאשתכחא ימינא על שמאלא), ולאשלטא ימינא על שמאלא. ועל דא קודשא בריך הוא פקיד ליה לאברהם לקרבא בריה לדינא, ולאתקפא עלוי, ולא פקיד ליצחק אלא לאברהם, ועל דא אשתכח דא בדינא ודא בחסד, וכלא חד, ואתכליל דא בדא, והכי אתכלילו היכלין תתאין בעלאין. כד נטיל יצחק היכלא דא, כדין כלא איהו לטב, דינא בזכותא, ועל דא בעי בר נש דדאין דינא, למידן דינא בזכותא, בגין דאיהו רזא עלאה שלימו דדינא, בגין דלית שלימו דדינא אלא בזכותא, דא בלא דא לאו איהו שלימו, דינא בזכותא, דא איהו שלימו דמהימנותא, כגוונא דלעילא. ביומא דראש השנה, כד דינא אתער בעלמא, בעאן ישראל לתתא לאתערא רחמי מגו שופר, כגוונא דרזא עלאה, והא אוקימנא, ובעינא לחברא דינא לקבל זכותא, בגין דכד קיימא דינא בזכותא, כלא איהו בחבורא חדא, ועילא ותתא בשלימו, וכדין (איוב ה טז) ועולתה קפצה פיה, דלית לה רשו לאסטאה ולקטרגא בעלמא, וכדין כלא ביחודא חדא כדקא יאות, ודינא בלא זכו לאו איהו דינא. ודא איהו דישראל אית לון דינא בזכותא, אבל שאר עמין לא אית לון דינא בזכותא, ועל דא אסיר לן לסדרא דינין דילן בערכאי, דהא לית לון חולקא בסטר מהימנותא דילן, דכתיב (תהלים קמז כ) לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום. ומסטרא דישראל, כל מאן דדאין דינא, ולא אכליל ביה זכות, דא איהו חטי, דקא גרע רזא דמהימנותא, ואסטי גרמיה להההוא סטרא, דאית ביה דינא בלא זכות. ותא חזי, כד קיימי סנהדרין לתתא, למידן דיני נפשות, אצטריכו למפתח בזכותא, בגין לאכללא זכותא בדינא, ותו, דהא אקרון מבי זכותא, ועל דא אשתדלותא דילהון למפתח בזכותא. ושראן בזכותא מזעירא, ולבתר אשתלים דינא מעלאה, למהוי זכותא כליל בדינא, דא לעילא ודא לתתא, דינא בזכותא שלימו דדינא, דא בלא דא לאו איהו שלימו. ובגין כך יצחק

דף רנז עמוד ב

ורבקה כחדא אינון, דא דינא ודא זכותא, למהוי שלימו כחדא, זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריך הוא יהב לון אורייתא שלימתא, למיהך בארח קשוט, כגוונא דלעילא. תא חזי, דאינון לא דיינין דינא אלא בזכו, ולעיינא זכותא בקדמיתא, למהוי כליל דא בדא, וסנהדרין קא מהפכי בזכותא בדינא, לאכללא כלא כחדא, בגין דלא ישלוט סטרא אחרא, דהא כד זכותא לא אשתכח, סטרא אחרא אשתכח דאקרי חובה, ואתחברת בדינא ואתתקפת, ודא הוא דינא בחובה. ועל דא, ביומא דראש השנה, בעינא לחברא זכותא בדינא, ולא יתגבר חובה, ובגין כך בעינא זכותא ודינא למהוי כחדא, בגין דאיהו שלים, דכד סטרא אחרא שלטא לאו איהו שלים, אלא קטרוגא במה דאיהו קטרוגא, ואינון ארבע מיתות, וכד סטרא דאיהו זכות שלטא, כלא איהו שלים, שלום ואמת חסד ורחמים. וכד אתחברת סטרא אחרא בדינא, שלטא בקטרוגא, באינון ארבע מיתות בית דין, סקילה, שריפה, הרג, וחנק, כלהו שולטנותא דקטרוגא בישא. סקילה, בגין דאיהו אבן נגף. שריפה, בגין דאיהו צור מכשול, אשא תקיפא. הרג, דא חרב תאכל בשר, תאכל בשר ודאי, דשלטא בבשרא, ודא הוא (בראשית ו יג) קץ כל בשר. חנק, בגין דאיהו קללת אלהי״ם, ההוא דשלטא על חנק, על צליבו, ואוקימנא בגין דלא ישתאר אלא בשרא בלחודוי, וההוא קללת אלהים שלטא בבשרא, מרה חשוכא. ובגין כך, דא לטב ודא לביש. ואצטריכו ישראל דרזא דמהימנותא בהו, לאסתמרא, בגין דישלוט סטרא דמהימנותא, ולא יהבון דוכתא לסטרא אחרא לשלטאה, זכאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים וגומר. נביאין, דאינון סטרין עלאין, תרין ירכין דסמכין לאורייתא קדישא, אינון נטלין להיכלא דתרין רוחין ביה, דאינון נוגה וזוהר, ואינון תרין ירכין לתתא, לסמכא לאינון היכלין דלעילא, דאקרון תורה שבעל פה, כמה דאית סמכין לאורייתא דאיהי תורה שבכתב, כך אית סמכין קיימין לאורייתא דאיהי תורה שבעל פה, ואתכלילו דא בדא. כדין אלין תרין סמכין דלתתא, כד מתחברן באלין עלאין, אתרשים בהו סטרא דנבואה, ומאן איהו, מראה, דאיהו כגוונא דנבואה, וכל אינון מאריהון דמראה מהכא ינקין, לעילא נבואה הכא מראה. ועל דא איהו דא כגוונא דא, ודא כגוונא דא, וכד מתחברן דא בדא, כדין שליט על האי אתר ואתרשים שמא קדישא דאקרי צבאות, בגין דכל אינון חיילין קדישין, כלהו קיימי הכא, וכלהו אקרון מסטרא דנבואה, מראה וחלמא מסטרא דנבואה הוו. ואף על גב דקא אמרינן די בגו ההוא אות קיימא קדישא שריא שמא דא, בגין דכלהו חיילין נפקי מהאי אות, עם כל דא ירכין דאינון קיימין לבר, קרינן על שמא דא. ואלין אינון דאקרון ברייתי, דהא ברייתא לבר ממשנה, מתניתין קיימא לגו ברייתא, ואקרון ירכין בתי בראי, כגוונא די לעילא. מתניתין איהו רזא דקיימא לגו, דאולפי תמן עיקרא דכלא, ועל דא תנאי. ורזא דא (שיר ח ב) אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני, אל בית אמי, דא קדש הקדשים, תלמדני, דא הוא רזא דמתניתין, דכד עאל דא נהר דנגיד ונפיק בההוא בית קדש הקדשים, כתיב תלמדני, ודא הוא רזא, דאקרי משנה, כמה דאת אמר (דברים יז יח) את משנה התורה הזאת, כד אתמשכא לבר, אקרי ברייתא, תרין ירכין אינון ברייתי. רזא דרזין דלא אתייהיב לאתגלאה, בגין דלא אתמסר רזא בר לחכימי עליונין, ווי אי אתגלי, ווי אי לא אתגלי, בגין דאיהו רזא מרזין

עלאין, דקודשא בריך הוא אנהיג ביה עלמא. בית ראשון קיימא בימי שלמה, לקבל עלמא עלאה, ואיהו אקרי בית ראשון, ואשתמש כלא בבית קדשי הקדשים, אתר דאשתמש ביה שמשא

דף רנח עמוד א

בסיהרא, ורזין עלאין כלהו בשלימו, וקיימא עלמא באשלמותא. ולבתר גרמו חובין, ואתמשכו רזין ואתדחיין מבית קדש הקדשים לבר, כד אתדחו לירכין, כדין קיימו לבר דאקרון בתי בראי, ואצטריכו לברייתי. בית שני קיימו בבתי בראי בירכין, ומנייהו אהדרו ושארו בבית קדש הקדשים, ואיהו בית שני, ואינון אחרנין אשתארו בברייתא לבר, ביני (נ״א בבי) ירכין, והוו אולפין ממתניתין, ואתנהיגו מינה, והיינו רזא דכתיב (ישעיה ב ג) כי מציון תצא תורה. ולבתר כד גרמו חובין, אתעדי שולטנותא דהאי בית שני, (ואף על גב) דשולטנא דיליה לא הוה כבית ראשון, דהוה ביה שלמא תדיר, בגין דמלכא דשלמא דיליה תדיר הוה בגוויה, ועל דא הוה בשלם, בית שני לא הוה ביה שלם הכי, בגין דערלה קטרגא ביה תדיר, ועל דא הוו כהני זמינין בגוויה לקטרגא בהאי ערלה, ולהו אצטריך מלה לקטרגא בהדה, ולאגנא על בית שני, וכלא ברזא כדקא חזי. לבתר גרמו חובין, ושלטא ההיא ערלה, ואתדחיין מבית שני לבר, ונחתו מתמן לחמוקי ירכין, לתתא, (נ״א ולבתר נחתו מתמן ואתדחו מאינון חמוקין דלתתא), עד די שרון לתתא ברגלין. וכד יתבון ברגלין, כדין (זכריה יד ד) ועמדו רגליו ביום ההוא, ועלמא בכלא יתנהיג ברזא עלאה כדקא חזי, ואף על גב דאתדחו, לא אשתבקו מניה, ולעלמין אתאחידו ביה. ומאן דידע ומדיד בשיעורא דקו המדה, ארכא דמשיכו דירכין עד רגלין, יכיל למנדע משיכא דגלותא דאתמשך, ורזא איהו בין מחצדי חקלא, וכלא ברזא עלאה. ובגין דא, כלהו ברייתי, וכלהו תנאי וכלהו אמוראי, קיימי בדוכתייהו כדקא חזי, אלין לגו, ואלין לבר, באינון חמוקי ירכין (ואלין לבר) ולתתא מברכין, ובכלהו אקרי תורה שבעל פה, ובכלהו נחתי ישראל ואתגלו. וכדין כד יסתיים גלותא במשיכו דרגלין, כדין ועמדו רגליו ביום ההוא, ויתעבר ההוא רוחא מסאבא ערלה מן עלמא, ויתהדרון ישראל בלחודייהו לשלטאה כדקא יאות, בגין דההוא ערלה נחית לון לתתא עד השתא, ומכאן ולהלאה, דהאי ערלה אתקצץ ואתעבר מגו עלמא, כדין (דברים לג כד) וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב, בההוא עין יעקב, ולא ישתכח מקטרגא עלייהו, זכאה חולקיהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. יוסף הצדיק, עמודא דעלמא, איהו נטיל ברשותא היכלא טמיר וגניז, וברשותיה קיימא היכלא שביעאה, ואף על גב דקא אמרן דהיכלא דלבנת הספיר ברשותיה קיימא, הכי הוא דביה מתקן. אבל תא חזי, נביאים דקאמרן, כד מתחברי לתתא, תרין דרגין מתפרשין מינייהו, מראה וחלום, וקיימי בירכין, באינון חמוקין קיימי מראה, וההוא דאקרי נבואה קטנה, מחמוקי ירכין ולתתא קאים חלום, עד דמטו רגלין ברגלין, ותמן קאים היכלא תתאה ואקרי לבנת הספיר. כלא ירכין בירכין, לאשתלמא חד בחד, וכלהו דרגין דנבואה, דהא מתמן נפקי, ושראן ואתעבידו מנייהו מראה, ושראן על האי אתר, ואתעביד מנייהו חלום. יוסף הצדיק, איהו שלימא דכלא, איהו נטיל כלא, בגין דכלא אתתקן בגיניה, כלא תאיב בתיאובתא בגיניה. תא חזי, בשעתא דיוסף הצדיק קיימא לאתקנא כלא, כדין איהו נטיל כלא, וכד אתחבר בהיכליה, כדין מתערי כלהו לנטלא תיאובתא ורעותא, עלאי ותתאי, וכלא אינון ברעותא חדא ושלימו חד, למחדי (נ״א למהוי) עלאי ותתאי רעותא חדא כדקא יאות, וכלהו תתאי קיימי בקיומא בגיניה, ועל דא כתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, ועל האי יסודא קאים האי עלמא. האי לבנת הספיר, לא קאים בקיומיה, עד דהאי יוסף הצדיק אתתקן, וכד איהו אתתקן, כלא מתתקני, דא הוא יסודא דכלהו בניינא, ועל דא כתיב (בראשית ב כב) ויבן יהו״ה אלהים את הצלע, ולא כתיב וייצר, ולא כתיב ויברא, בגין דהאי קיימא על יסודא, ולבתר דיסודא אתקן, כלא אתבני

דף רנח עמוד ב

עליה, ובגין דא, כלהו קיימין בהאי, והא אוקימנא. תא חזי, כתיב ויבן יהו״ה אלהים את הצלע, דהוות מסטרא דאחורא, ואתקין לה לאהדרא אנפין באנפין, והכי אוקימנא. אבל ויבן, אסתכל לסלקא לה, בההיא דרגא דעלמא עלאה שרייא ביה, למהוי דא כגוונא דדא. תו ויבן, אסתכל בסטרוי, ואתקין וכוין כל רוחותיה, למזרע ולאשקאה ולאולדא, למעבד לה כל צרכוי כמה דאצטריך, ולבתר ויביאה. במה, בהאי צדיק, דכתיב (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך, דהאי אמשיך לכלא, לסלקא, לאתעטרא בשלימו. הכא מניעו דכל חובין, הכא מניעו דכל תיאובתין בישין, מה דלאו איהו בההוא היכלא שתיתאה בסטרא אחרא, דתמן כל ענוגין בישין, וכל סטרין דתיאובתין דענוגא דהאי עלמא, וכד האי עלמא אתנהיג בהו, בני נשא כשלי בהו (נ״א, ובגין דבני נשא טעיין בהו, כשלין בהו) להההוא עלמא, דחמאן כמה ענוגין ותיאובתין דגופא אתהני ואתענג מנייהו, וטעיין אבתרייהו, הדא הוא דכתיב (בראשית ג ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגומר, דהא כל תיאובתין וכל ענוגין דעלמא ביה תליין. ועל דא כגוונא דא, אית מלין דגופא אתהני בהו, ועיילי לגופא ולא לנשמתא, ואית מלין דנשמתא אתהני מנייהו ולא גופא, ועל דא דרגין פרישין דא מן דא, זכאין אינון צדיקייא דנטלי ארח מישר, ומנעי גרמייהו מההוא סטרא, ומתדבקן בסטרא דקדושה. בהיכלא דא כלילן כל שאר שמהן דכל אלין היכלין דלתתא, תרי שמהן אינון דכלילן

שאר שמהן אחרנין, חד, דכד אתחבר עילא בתתא, ויעקב נטיל היכליה באינון נשיקין ברזא עלאה, כדין כליל כל שאר שמהן ואקרי יהו״ה אלהי״ם, ודא אקרי שם מלא כמה דאוקימנא. וחד, כד יתחבר יסודא דעלמא בהיכליה, וכלהו מתערי בחביבותא ובתיאובתא לגביה, וכלהו כלילן ביה, כדין כליל כל שאר שמהן ואקרי יהו״ה צבאות, ודא אקרי שמא קדישא שלים, ולאו איהו שלים כהאי אחרא. מה בין האי להאי, דא שליט עלאה בתתאה גופא בגופא (ודא איהו שליט בכלא) כדקאמרן, ודא שליט מאתר דסיומא דגופא ולתתא, באינון היכלין ובכל מה דלתתא. ורזא דא בית ראשון ובית שני, ובגין דא היכלא דא כליל כל שאר שמהן דלתתא (וכלהו שמהן כלילן בהאי שמא, כלהו שמהן דלתתא) כמה דאוקימנא, ועל דא שמהן אלין דא סלקא ודא נחית, זכאין אינון צדיקייא דידעין ארחוי דאורייתא. יסודא דא אתתקן לתרין סטרין, חד לאתקנא כל שאר דלתתא, וחד לאתקנא היכלא שביעאה, ולאתקנא דא בדא, למהוי כלא רעו חדא כדקא יאות. עד הכא יחודא דתרין סטרין דלעילא ותתא, לאתייחדא כחדא בשלימו למיהך בארח מישר, זכאה חולקיה מאן דידע ליחדא יחודא, ולסדורי סדורא דמהימנותא למיהך בארח מישר, זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ועל דא כתיב (תהלים פה יא) חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו, וכדין אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, גם יהו״ה יתן הטוב וארצנו תתן יבולה:

(היכל ק״ק דזעיר דבריאה):

היכלא שביעאה, היכלא דא היכלא פנימאה מכל הני היכלין, האי היכלא איהו סתימו, דלאו ביה דיוקנא ממש, ולית גופא כלל, הכא סתימו דגו רזא דרזין. האי איהו רזא, דאיהו אתר לאעלא תמן, בגו אינון צנורין דלעילא, רוחא דכל רוחין, רעווא דכל רעווין, לאתחברא כלא כחדא, רוחא דחיי בהאי, למהוי כלא תקונא חדא. היכלא דא אקרי בית קדש הקדשים, אתר לקבלא האי נשמתא עלאה דאקרי הכי, לאתערא עלמא דאתי לגביה. האי עלמא עולם אקרי, עולם סליקא, דסליק עלמא תתאה לגבי עלמא עלאה, ואסתתר בגויה ואתעלם ביה, ואתגלייא בסתירה, עולם דסליק איהו בכל אינון

דף רנט עמוד א

דקרבין ביה, ואסתתרן גו סתירו עלאה. עולם עלאה סליק ואסתתר ברעותא עלאה גו טמירו דכל טמירין, דלא אתיידע כלל כלל, ולא אתגלי ולית מאן דידע ליה. פרוכתא דפרסא פריסא, חפיא גו טמירו סתים, כפורתא פריסא גו טמירין עלאין, לאסתמא סתימין, דהא טמירין וסתימין, (נ״א פרוכתא פריסא גו טמירין עלאין, לאסתמרא סתימו דהאי טמיר וסתים). לגו מן כפורתא, אית אתר סתים וטמיר וגניז, לאכנשא ליה בגויה משח רבות עלאה רוחא דחיי, על ידא דההוא נהר דנגיד ונפיק, וההוא נהר אקרי מבועא דבירא, דלא פסקין מימוי לעלמין. וכד האי עייל, ונגיד כל ההוא רבות קודשא מלעילא מאתר דקדש הקדשים, נהירו נחית ואתי גו אינון צנורין, האי אתמלייא מתמן כנוקבא דמתעברא ואתמלייא מן דכורא, אוף הכי נמי האי היכלא מתתקנא תדיר לקבלא, כנוקבא דמקבלא מן דכורא. קבילו דקביל, כל אינון רוחין ונשמתין קדישין, דנחתין לעלמא ואתעכבו תמן, כל ההוא זמנא דאצטריך, יתעכבון עד דייתי מלכא משיחא, ויסתפקון כל אינון נשמתין וייתון, ויחדי עלמא כמלקדמין, וכדין יחדי קודשא בריך הוא כמלקדמין, כמה דאת אמר (תהלים קד לא) ישמח יהו״ה במעשיו. בהאי היכלא קיימין ענוגין ותפנוקין דרוחי, ואשתעשעותא דאשתעשע קודשא בריך הוא בגנתא דעדן. הכא איהו תיאובתא דכלא וענוגא דכלא, לאתחברא כלא כחדא, ולמהוי כלא חד קשורא, דכלא ביחודא חדא הכא קיימא. דכד כלהו שייפי מתחבראן בשייפין עלאין כל חד וחד כדקא חזי ליה, לית לון תיאובתא ולית לון ענוגא, בר ביחודא דהאי היכלא, כלא הכא תלייא. כד אתחברותא דהכא אתייחד ביחודא חדא, כדין כל נהירו דשייפין, וכל נהירו דאנפין, וכל חדוון, כלהו נהירין וחדאן. זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורין, ולאתקנא תקוני אשתלמותא כדקא יאות, רחימו דקודשא בריך הוא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, וכדין כל דינין וכל גזרין בישין מתעברין ומתבטלין מעלמא. היכלא דא היכלא דתיאובתא, היכלא דענוגא, היכלא לאשתעשעא עילא ותתא כחדא, ומקבלא כלא נהירו דבוצינא עלאה דנהיר לכלא, ולאתייחדא כלא כדקא יאות ביחודא שלים. ועל דא היכלא דא קאים בטמירו דכלא גניז מכלא, ואף על גב דכלהו טמירין, דא טמיר וגניז יתיר, למהוי ברית קיימא כלא כחדא, דכר ונוקבא למהוי שלים. היכל דא אקרי ארון הברית, דאיהו אדון כל הארץ, בגין דהאי איהו אתר דנפקי מניה כל נשמתין דעלמא, ליחדא יחודא לתתא, ולאמשכא יחודא דקודשא בריך הוא מעילא לתתא, ליהבא לצדיק, בגין דנפקו מצדיק ועיילי בצדיק, ולבתר נפקי מצדיק ועיילי באתר דנפקי מתמן. האי ארון הברית נקיט כלא מצדיק, ולבתר נפקי מניה ועיילי בצדיק לתתא, לבתר נפקין מצדיק דלתתא, ועיילי בהאי ארון הברית, למהוי כל נשמתין כלילן מעילא ומתתא, למהוי שלים מכל סטרין, והאי ארון הברית, נקיט מצדיק אינון נשמתין מתרין סטרין. תא חזי, מבועא דבירא לא מתפרשא מבירא לעלמין, ועל דא האי אתר שכלולא דכלא, קיומא דכל גופא, למהוי שלים בכלא כדקא יאות. הכא הוא יחודא וקשורא כחדא, למהוי עילא ותתא חד בקשורא חדא, דלא מתפרשן כל שייפין דא מן דא, ולאשתכחא כלא אנפין באנפין. ועל דא תנינן, מאן דמשמש ערסיה מאחורא, אכחיש תקונא דאסתכלותא אנפין באנפין, לאנהרא כלא כחדא, ולאשתכחא כלא אנפין באנפין בדבקותא כדקא יאות, כמה דאת אמר (בראשית ב כד) ודבק

באשתו, באשתו דייקא, ולא אחורי אשתו. תרין אינון, יעקב איהו לעילא, יוסף לתתא, תרין תיאובתין אינון, חד היכלא שתיתאה, וחד האי היכלא שביעאה, תיאובתא לעילא באינון נשיקין דנטיל יעקב, תיאובתא לתתא בהאי שמושא דנטיל יוסף. מתרין סטרין אלין נטיל

דף רנט עמוד ב

ארון הברית רוחא דחיי, מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי דלעילא, דאתדבק ביה באינון נשיקין, ואעיל באינון נשיקין, (נ״א ועייל) רוחא דחיי דלעילא ביה, לאתזנא מניה, מסטרא דיוסף דאיהו לתתא בסיומא דגופא, בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתין לארקא לתתא להאי עלמא. אלין תרין סטרין, מתפרשן לתרין סטרין, סטרא דיעקב אתפשט ויהיב תוקפא לנבעא באינון שדים, דאתמליין מההוא רוחא דחיי, ויניק בהו לאינון מלאכין קדישין, דאינון חיין וקיימין לעלמין, וקיימין בקיומא ביה. סטרא דיוסף עייל בתיאובתא ויהב תוקפא לגו, ועביד נשמתין ורוחין לנחתא לתתא, ולאתזנא בהו בני עלמא. ועל דא קיימין תרין סטרין אלין, דא לעילא ודא לתתא, דא לאתזנא לעילא, ודא למיזן לתתא, כל חד וחד כדקא חזי ליה, (ועל דא) וכלא איהו חד, וחד רזא איהו. ועם כל דא, יוסף זן לכל גופא, ואשקי ליה, ומהאי רוחא דחיי דאתדבקותא דיעקב, נחית לתתא, וביה אתדבק האי ארון הברית ברעותא לעילא, ונחית ההוא רוחא דחיי לתתא, בההוא אתדבקותא דיוסף, וכד אתחבר כלא כחדא, אתמליין אינון שדים לינקא לכלא, ובגין כך כלא איהו חד. זכאה חולקיה מאן דידע לקשרא קשרין, וליחדא יחודא בצלותיה ברעותא דלבא כדקא יאות, בגין לדבקא שייפא בשייפא, רוחא ברוחא, כלא בכללא חדא, למהוי כלא חד כדקא חזי. תא חזי, האי היכלא כד אלין רוחין קדישין וכל אינון היכלין ורתיכין, כלהו מתייחדי כחדא, ואשתכחו בקשורא חדא, כדין האי רוחא עלאה דכלהו, דאיהו נקודה חדא, אסתים בהו ולא אתגלייא, ואתעביד רוחא סתים כגוונא עלאה, וסימניך אגוזא. יחודא בקשורא דכלא כדקאמרן, לאתקשרא דא בדא, למהוי כלא שלים בשלימו (דכר ונוקבא) כחדא, והא אוקימנא. כגוונא דא קרבנא, סלקא ליחדא קרבנא, וליחדא (ד״א ולאסתפקא) כל חד וחד כדקא חזי ליה, מההוא תננא דסליק, דכהנא דאיהו ימינא, בקשורא דיחודא ברעותא, וליואי בשירתא, כליל דא בדא, היכלא בהיכלא רוחא ברוחא, עד דמתחברן באתרייהו שייפא בשייפא, למהוי כלא כליל כחדא כדקא יאות. והא אוקימנא, דכד אשתלים כלא כחדא שייפין עלאין בתתאין, כדין נשמתא עלאה דכלא אתערת, ועאלת בכלהו ונהיר לכלא, וכלהו מתברכן עלאין ותתאין. וההוא דלא אתיידע, ולא עאל בחושבנא, רעותא דלא אתפס לעלמין, כדין כלא סליק עד אין סוף, ואתקשר כלא בקשורא חדא. ובסים ההוא רעותא, לגו בגו בסתימו, נהירו דנשמתא עלאה סלקא לגו בגו, ונהיר לכלא, בגו דהאי נהירו, אעיל בסתימו דמחשבה דאיהו כליל כלא, ובגו לגו בההוא רעו דמחשבה, אנהיר ואתבסם, ותפיס ולא תפיס, וסלקא מגו רעו דמחשבה לתפסא ביה, וכד האי סליק, נהירו דלתתא תפיס ביה, וכן כלא לאתקשרא ולאתמלייא ולאתברכא כלא כחדא כדקא יאות. וכדין אתקשר דא בדא כדקא אמרן, היכלין בהיכלין, תתאין בעלאין, רזא דכר ונוקבא כחדא, נהירו עלאה בנהירו דסתים וגניז יתיר ביה, וההוא דגניז, כליל במה דגניז יתיר, עד דאשתכח כלא כדקא יאות ביחודא חדא. ועל דא משה הוה ידע לסדרא סדורא דמאריה מכל בני עלמא, כד אצטריך לארכא אריך, לקצרא קצר, כמה דאוקימנא (במדבר יב יג) אל נא רפא נא לה. תנינן מאן דאריך בצלותיה ואסתכל ביה, לסוף אתא לידי כאב לב, ותנינן מאן דאוריך בצלותיה יורכון יומוי, ורזא דמלה, מאן דאריך באתר דבעי לקצרא, אתי לידי כאב לב, מאן לב, דא הוא דכתיב (משלי טו טו) וטוב לב משתה תמיד, בגין דאיהו אתר דבעי לקצרא ולא לארכא ביה, דהא כלא קאים לעילא, ובעי דלא לאמשכא ליה, אלא לקשרא ליה בקשורא דלעילא בלא אריכו, למהוי כלא

דף רס עמוד א

חד ביחודא חד, וכיון דאתקשר כחדא, כדין לא בעי לארכא באריכו ולאתחננא בתחנוני. וכד אריך באריכו באתר דאצטריך, קודשא בריך הוא קביל צלותיה, ודא הוא יקרא דקודשא בריך הוא, בגין דיחודא דצלותא קא מקשר קשרין, ואסגי ברכאן לעילא ותתא. גו היכלא דא קיימא נקודה חדא טמירתא, והאי נקודה איהי רוחא לקבלא רוחא אחרא עלאה, וכד שרייא רוחא ברוחא, כדין עאל דא בדא, ואיהו חד ודבקותא חדא, ואתרכיב דא בדא למהוי חד, כהאי אילנא דארכיב דא בדא ואיהו חד, זינא בזיניה. ווי מאן דארכיב זינא בלא זיניה, כאינון בני אהרן דבעו לארכבא אילנא באחרא דלאו איהו זיניה. ומאן דארכיב זינא בזיניה, וידע לקשרא קשרא בקשריה, היכלא בהיכליה, דרגא בדרגיה, דא אית ליה חולקא בעלמא דאתי כמה דאוקימנא. ועל דא האי איהו שלימו דכלא, וכד אשתלים דא בדא ואיהו כלא חד, עובדא דנפיק מהאי שלימו, ההוא אקרי מעשה מרכבה. ורזא דא (בראשית ב ז) וייצר יהו״ה אלהים את האדם, שם מלא, ואדם איהו עובדא דהאי מרכבה דארכיב דא בדא, עובדא דשלימו דכלא, וכד אשתלים דא בדא, כדין יהו״ה אלהים, שם מלא, זכאה איהו מאן דידע לקשרא קשרי מהימנותא, וליחדא יחודא כדקא חזי. תא חזי, כמה דאיתנהו שמהן קדישין עלאין מתחברין אלין באלין, הכי איהו שמא קדישא, אתפרש לעילא, ואתפרש לתתא, שמא דא איהו לעילא, שמא דא איהו באמצעיתא, שמא דא איהו לתתא, יהו״ה דאיהו

רזא דשמא קדישא איהו חד. רזא דכלא, עלמא עלאה בסתימו דסתימותא דעליה, דאשתתף בהדיה ואיהו חד, עלמא תתאה בסתימו דאמצעיתא, רזא דרתיכא קדישא עלאה דעליה, ואוקימנא. (ס״א, תא חזי, רזא דשמא קדישא דא יהו״ה אלהים, שמא דא איהו לעילא, שמא דא איהו באמצעיתא, שמא דא איהו לתתא, לעילא, רזא דעלמא דאתי בסתימו דסתימותא דעליה, ואיהו חד, לתתא, רזא דעלמא תתאה, ועלמא עלאה דעליה אשתתף בהדיה ואיהו חד, באמצעיתא, ברזא דרתיכא קדישא עלאה, ואוקימנא). מהאי גיסא ארבע רתיכין נפקין, ומהאי גיסא ארבע רתיכין נפקין, בגין דכל חד וחד מתפרש לארבע, כל רתיכא ארבע אינון, כד מסתכלין דרגין. וכן כלהו ארבע בארבע, ברזא דשמא קדישא דאיהו אדנ״י, באינון רתיכין דקיימי ונטלי בשמא דא, ואינון אקרון הרי נחשת. בגין דאית הרים ואית הרים, אית הרים עלאין והרים תתאין, ואינון בתלת סטרין קיימי, ונפקי מגו זהב וכסף ונחשת. נחשת לתתא, בגין דאינון רתיכין דנפקי מגו אל״ף דל״ת נו״ן יו״ד די בגו היכלא קדמאה, דאינון ארבע רתיכין דנפקין מגו אינון תרין רוחין ימינא ושמאלא, מגו לבנת הספיר כדקאמרן, אלין תרין רוחין דקאמרינן התם, אינון אקרון תרי טורים, ואינון הרי נחשת. מאינון תרי רוחין דאקרון הרי נחשת, נפקי אינון ארבע רתיכין דמשתמשי בההוא שמא דאל״ף דל״ת, דאשתקע בסנדלפו״ן מאריה דאפייא, וכלהו שליחן אלין על אלין בעלמא, ברזא דסוסוון ורתיכין, בגין דאית רתיכא על סוסוון דנטלי לה. ודא שמא קדישא אתכליל ביו״ד ה״א, כמה דאוקימנא דאתכליל אל״ף דל״ת ביו״ד ה״א, ואיהו יאהדונה״י, והא אתמר אלהים לא אתכליל בשמא אחרא, בגין דאית אלהים חיים, ומהאי אתפשט לכמה סטרין, ולא אתכניש, אלא אתפשט. שמא דכליל כל שמהן, יו״ד ה״א וא״ו ה״א, ברזא דאתוון צרופא דשמא קדישא, דביה הוה ידע כהנא לצרפא בכל סטרוי, עד דסלקי שמהן בכמה סטרין, בארבעין ותרין גוונין, באשתטחו דבוצינא דקרדינותא, דהאי איהו כליל כל שמהן. ושמא דא כליל כל שמהן אאלדהניי״ם סימן, באלין אתוון כלילן אחרנין מתחברן, ונפקי אלין ועיילי אלין. לבתר כד אתנטי ואתפשט בוצינא דקרדינותא, מצטרפי אתוון בגווה, ואעלי אתוון ונפקי אתוון, ברזא דאלין תשע אתוון, ואלין אתמסרו לקדישי עליונין,

דף רס עמוד ב

למיהך בארחא דרזא דאתוון, לצרפא יחודא דשמהן דאתוון, כמה דהוה ידע כהנא לצרפא שמהן באתוון רשימן. וידי אדם מתחת כנפיהם (יחזקאל א ח) כלהו ידי אדם, הא אוקימנא דאינון שרפים וחיות (נ״א רוחין וחיוון) ואופנים, (כרובים וחיות ואופנים) כלהו בגדפין, וידין תחות גדפייהו, לקבלא צלותין, ולקבלא מארי דתיובתא. ידי אדם, אתרין ודוכתין לקבלא בני נשא בצלותהון ובעותהון, ולאפתחא פתחין לקבלא לון, ליחדא ולקשרא קשרין, ולמעבד רעותיהון. ואלין אתרין ודוכתין דאקרון ידי אדם, דקיימי לבני נשא, אלין אינון שמהן קדישין דשליטין בכל דרגא ודרגא, (בגין) דבהון עאלין בני נשא בצלותהון ובעותהון, בכל תרעין עלאין, ובדא שלטין תתאין לעילא, ורזא דא (תהלים קיט עג) ידיך עשוני ויכוננוני, ואלין שמהן קדישין. ויאמר יהו״ה אל משה נטה את ידך על השמים (שמות ט כב) וכי היך יכיל לארמא ידיה על שמייא, אלא נטה, ארכין, כמה דאת אמר (תהלים יח י) ויט שמים וירד, משיכו מלעילא לתתא, ידך, אתרך, אתרא דדרגא דילך דאת שארי בגויה, ודא ברזא דשמא קדישא, וכלא עלאי ותתאי ברזא דשמהן נטלי וקיימי, ובהו עאלין בני נשא להיכלין עלאין, ולית מאן דימחי בידייהו, זכאין אינון דידעין לסדרא יחודא דמאריהון כדקא יאות, ולמיהך בארח קשוט, בגין דלא יטעון ברזא דמהימנותא. תא חזי, בהיכלין אלין אית רזא עלאה גו מהימנותא, וכלהו חיוון רתיכין, כלהו משניין דא מן דא, לאתכללא אלין באלין לטב לאתקנא, וסימניך (אסתר ב ט) וישנה ואת נערותיה לטוב, בשבעה היכלין אלין שלימו דעילא, כד אשתלים דא בדא, ועאלו צלותין ובעותין דמאן דידע לסדרא לון לאתקנא לון לעילא, כמה דאת אמר (שם) ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך:

היכלא קדמאה, יוצא אור ובורא חשך, נהירו דאבן טבא, ספירו דאבן טבא, נציץ לתרין סטרין כמה דאוקימנא, לימינא ולשמאלא, אור וחשך. מה רבו מעשיך יהו״ה כלם בחכמה עשית (תהלים קד כד), כלהו אופנים וגלגלים, מלאה הארץ קניניך וגומר. המלך המרומם לבדו מאז, שמא קדישא יאהדונ״הי, כללא דשמא קדישא שלים בתרי שמהן, ודא הוא סליק באוירא, ומתנשא מימות עולם. היכלא תניינא, אל ברוך גדול דעה, אורפני״אל, רזא דכליל אתוון זעירין דאלפא ביתא, הכא אינון דקאמרי קדוש וברוך, והכא איהי קדושה, וברוך כבוד יהו״ה. היכלא תליתאה, לאל ברוך נעימות יתנו. היכלא רביעאה, המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, בגין דהכא מתגלגלין נהורין ודינין דעלמא, מאן דאיהו לחיים, מתחדש כמלקדמין לאתקיימא בעלמא, בנהורא דימינא, דאקרי אל כדקאמרן. היכלא חמישאה, היכלא דא אקרי אהבת עולם, ודא איהו משיכו דרחימותא דהיכלא דאקרי אהבה, ודא הוא אהבת עולם אהבתנו יהו״ה אלהינו, ברוך אתה יהו״ה הבוחר בעמו ישראל באהבה, ברזא דא״ל שד״י. היכלא שתיתאה, אמת ויציב ונכון וקיים, ובעינן דלא לאפסקא בין היכלין אלין (לאלין), דהא במשיכו דצלותא ורעותא, מתחבראן כחדא, ואתקשראן אלין באלין, ברזא דשמהן קדישין דשלטין בכל חד וחד. היכלא שביעאה, אדני שפתי תפתח, רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע קלא, הכא איהו רעותא דלבא לאתכוונא, ולסלקא

רעותא מתתא לעילא עד אין סוף, ולקשרא שביעאה בשביעאה (וכלא חד בחד) דא בדא מתתא לעילא, ולבתר מעילא לתתא, לאמשכא ברכאן בכלהו עלמין ממקורא דחיי, דאיהו שביעאה, לעילאה (ודא שכינתא), ברעותא דלבא, ובסתימו דעיינין, ברזא דאתוון דשבע שמהן עלאין קדישין:

דף רסא עמוד א

היכלא שביעאה עילאה דא, דאיהו מקורא דחיי, דא איהו ברכתא קמייתא, ודא איהו היכלא קדמאה, שירותא דכלא מעילא לתתא, ולנטלא שביעאה מתתא, לאתחברא דא בדא שביעאה בשביעאה, דהא מהאי דלתתא עייל מאן דעייל להיכלא עלאה. ודא הוא רזא ברוך, רבוייא דכלהו תתאי, כלילא בחיוון ושרפים ואופנים, וכלהו היכלין, רבוייא דרזא דקדש הקדשים, דשרייא בגויה בגניזו, וכדין אקרי ברוך בכל אלין רבויין, וברכאן, ורזין דאשתלימו בה. את״ה, עטורא דסתימו דאתוון, כללא דכלהו כ״ב אתוון, ודא הוא א״ת ה׳, דכליל לון מעילא בהאי ה׳, וכניש לון בגויה, ודא איהו א״ת ה׳. וכד איהו בשלימו בההוא נהר דאחיד בה, סלקא לאתעטרא לעילא, ודא איהו רזא דכתיב (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך, וכדין (שם) את כל אשר תאמר ינתן לה, ודא איהו רזא ברוך אתה, ובעי לאתכוונא בהאי רזא, ולקשרא רעותא בהאי רזא. יהו״ה אלהינו, דא איהו קשורא ויחודא דמלכא עלאה לעילא, בהאי, כד הנערה באה אל המלך את כל אשר תאמר ינתן לה. ואלהי אבותינו, דא רזא דאבהן לברכה לה, ודא איהו רזא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, כמה דהאי נערה לא אשתבקת מתתאי, הכי נמי לא אשתבקת מאבהן לעלמין, איהי אחידת בהון לנטרא לון ולעטרא לון. ובגין דיתברכון כל חד מנהון, בעי לאדכרא לה על כל חד וחד, ולבתר יתכנשון כלהו בחבורא חדא (ס״א לגו מעוי דאימא), ומתעטרי בהדה. האל הגדול הגבור והנורא, הא כלהו כחדא לסלקא לעילא, לאכללא לון בהדה, דכיון דאמר האל הגדול הגבור והנורא, כלהו כלילן בה, וכדין א״ל עליון גומל חסדים טובים קונה הכל, דא כללא דכלא. וזוכר חסדי אבות, דאשתהו בהדה (נ״א דאשתכחו כחדא), ועאלו במעאה, ואתברכון תמן, ולבתר שארי לון ואפיק לון כד אינון אתברכאן מגווה, ובההיא השתחואה דאמר ברוך אתה יהו״ה מגן אברהם הכא נפקי כלהו בכללא, דהא בימינא כלהו מתברכאן כדקא חזי. תא חזי היכלא שביעאה דא, רזא דמלכא עלאה אתעטר ביה, ומתעטרן ביה אבהון כדקאמרן, ואתכלילו ביה, ועד השתא אתכלילו, ובעי לאפקא לון איהו היכלא דא, וכד אפיק לון מברכאן, בגין האי נערה, כדין איהי אחידת בהו בכל אינון ברכאן, ואף על גב דהא אתכלילו היכלין בהיכלין, השתא אתאחידו באינון ברכאן כחדא, וכד אמר מלך עוזר ומושיע ומגן, כדין אפיק לון מברכאן. והאי איהו חד היכלא שביעאה, ברזא דשמא קדישא עלאה בוכ״ו, ב׳רכה ו׳חסד כ׳ח ו׳משפט כללא דכלא, ורזא דא הוא רזא דאהי״ה כללא דכלא, בגין דאלין אתוון כללא דכלא, בגין דאלין אתוון אפיקו אלין (נ״א לון) דנפקו מנייהו כללא דאבהן, ודא איהו דמתחברא בהדייהו דאקרי ברכה. כיון דאמר ברוך אתה יהו״ה מגן אברהם, הא אחידת ברכאן מנייהו ברזא דהיכלא חמישאה אהבה, דאיהו ימינא, ואיהו חמישאה לאתקשרא ברחימו דברכאן דימינא. והכי אצטריך מעילא לתתא לאתברכא, בקדמיתא אתכלילו היכלא בהיכלא כדקאמרן, והשתא נטלי ברכאן, לאשתכחא אלין מקדמת אלין, ואף על גב דאית דנטיל (ס״א, דאתנטיל) בקדמיתא, כיון דאשתכחו מסטרא דימינא ברכאן, בהיכלא חמישאה שארי לאחדא. ולבתר בסטר שמאלא, ברזא דא אתה גבור, והאי איהו חבורא אתה וגבור, תרין דינין, וכיון דאתמשכאן ברכאן אתכליל ברחמי, ואשתכח בההוא סטרא כלא כחדא, ודא הוא מחיה מתים סומך נופלים ורופא חולים וכולי, ודא איהו ברזא דשמא קדישא דאקרי אכדט״ם, רזא איהו באתוון דשמא דאקרי אלהי״ם, בגין דאלין אתוון סלקין לאתעטרא לעילא, (ואפיקו להו אלין לאתקרי בהון, וסלקין לאתעטרא לעילא) אלהים חיים. וגרע באתוון לאחדא בגריעו, ומהכא

דף רסא עמוד ב

אתפשט לתתא, לנטלא מגו אלין אתוון אחרנין, ולסלקא מאלין אתוון לשמא דאלהים. כיון דאתמשכאן אתוון בחמישאה ורביעאה מעילא כדקאמרן, שארי ואחיד ברכאן מאמצעיתא דכולא, מהיכלא שתיתאה, ואחיד ברכאן בהאי ובהאי, ובגין כך אתה קדוש, אתכליל אתה בקדוש. ושמך קדוש, כיון דאמר אתה קדוש, אמאי ושמך קדוש, היינו שם היינו אתה, אלא הא תנינן, בכל אתר דאשתכח יחודא וקשורא, בעינן קדושה ותוספת קדושה, וההוא תוספת עיקרא הוא יתיר מכלא, ובגין כך בכלהו כתיב אתה ולא יתיר, והכא בהאי אתר אמר קדושה ותוספת קדושה, אתה קדוש קדושה, ושמך קדוש תוספת קדושה. וקדושים בכל יום, אלו שאר קדושים עלאין די בכל היכלא והיכלא, דמתקדשי מהאי תוספת, בגין דקדושה קמייתא איהי לה, ותוספת קדושה לאתקדשא כל אינון שאר דקאמרן. ולבתר אתקדשא כלא מעילא, ומכלהו אבהן, אתקשר בקשורא חדא, והיינו ברוך אתה יהו״ה האל הקדוש, הכא כלא קישורא חדא, בגין דאמר ברוך אתה יהו״ה האל הקדוש, ועל דא אקרי צרורא וקשורא דכלא ביחודא חד. זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא שבחי דמאריה באתר דאצטריך, עד הכא דבקותא וברכאן וקדושה כחדא באבהן. מכאן ולהלאה קיימין שאלתין ובעותין, שירותא דבעי בר נש למשאל, למנדע במלין דמאריה, בגין למחזי תיאובתיה לגביה, ולא יתפרש מניה, בגין דבעי בר נש לאשתתפא בקדושה דשמא קדישא עלאה, לאתעטרא ביה,

ואיהו שמא דברכאן וקדושין, כוז״ו, רזא דשמא קדישא יהו״ה, דאיהו קדוש בקדושה, ואלין אתוון (אחרנין) אפיקו מניה הני אתוון אחרנין, חבורא דהני כחבורא דדכר בנוקבא, והני קדישין עלאין רזא דקדושה. אלין אתוון אחרנין אקרון ט״ל, טל השמים, רזא דחושבנא דאתוון דיליה, בגין דהכא לתתא קיימן כל מלין בחושבנא, ולאו חושבנא אלא לסיהרא. ובגין כך בעי לאתקשרא בקדושה דמאריה, ולא יתפרש בר נש מניה, וכד שאיל, שירותא דשאלתין למנדע למאריה, לאחזאה דתיאובתיה לגביה, מכאן ולהלאה יתפרש זעיר זעיר, וישאל שאלתוי מה דאצטריך לשאלא. וכל שאלתוי יהון לבתר דיסדר סדורא דא דקאמרן, כגוונא דא כל שאלתוי יהון בתחנונים ובעותין לקמי מאריה, ולא יצדיק (ס״א ירחיק) גרמיה מניה, זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורא דא, למיהך בארח מישר כדקא חזי. כגוונא דאתאחדא אשא במיא ומיא באשא, דרום בצפון וצפון בדרום, מזרח במערב ומערב במזרח, הכי נמי מתקשר כלא כחדא, ויחודא אשתלים דא בדא. וכל אינון דידעין לסדרא צלותהון כדקא יאות, לאתכללא הני היכלין אלין באלין, ולאתקשרא דא בדא, האי בר נש אתקשר בהו, וקריב ליה לאתכללא בהו, שאלתא שאיל ויהיב ליה, זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. בתר דסיים שאלתין, וגופא שלים בכל סטרין בחדוה דלבא, ואיהו שאיל וסיים שאלתין, יהדר לאמשכא ברכאן וחדוואן לתתא, ברזא דהיכלא תליתאה לאמשכא לתתא, ודא הוא רצה יהו״ה אלהינו בעמך ישראל, האי איהו (נ״א בגין) דמעמדות, אינון סמכין דגופא. שירותא לתתא מן גופא, תרין ירכין, עד דמטי לברכין, ואלין אינון רזא דמעמדות דקיימי על קרבנא, והכא איהו רזא שירותא דתרין ירכין מלעילא עד ברכין, חבורא דנביאים ומראות, ברזא דאתוון דשמא קדישא דאקרי השתפ״א, דאיהו רזא דשמא דאקרי צבאות, דא סליק ודא נחית, דא נביאים ודא מראות. והכא איהו רזא עלאה דברייתי דקאמרן, וכד מטי איניש לברכין, יכרע, ברוך אתה יהו״ה המחזיר שכינתו לציון, והא הכא אהדרו ברייתי למתניתין, ואתברכאן כחדא. היכלא

דף רסב עמוד א

תניינא לתתא, דאתפקדו ביה נשמתין, לסלקא לאתחזאה בחיזו דחלמא, מודים, לאכנעא ברכין, לאודאה על נשמתין, כדקאמרן על נשמותינו הפקודות, (כיון דאשתאיל ממאריה), (ס״א, היכלא תניינא, לאמשכא ברכאן לתתא, מודים אנחנו לך, והאי היכלא איהו דאתפקדו ביה נשמתין, לסלקא לאתחזאה בחיזו דחלמא, הכא בעי בר נש לאכרעא ברכין, לאודאה על נשמתין, ודא הוא על נשמותינו הפקודות), עד דמטי להטוב שמך ולך נאה להודות. ודא הוא גו רזא דשמא קדישא דאקרי ב״ם במוכ״ן, דא אקרי אל אלהים, דאיהו ברזא עלאה, (יהושע כך כב) אל אלהי״ם יהו״ה הוא יודע, כללא דאלין אתוון אחרנין דנפקי מנייהו. (ד״א, והכא איהו רזא חדא דכלהו ירכין, מברכין) ולתתא רזא דחלמא, רזא להההוא אתר לאעלא בהו נשמתין, ובעינן לאמשכא בהני ברכאן, בגין לאשכחא נייחא בהאי עלמא ובעלמא דאתי. היכלא תתאה לתתא, שים שלום טובה וברכה, הכא איהו כללא דשלום, שלום לעילא, שלום לתתא, שלום לכל סטרין, שלום בפמלייא דלעילא, שלום בפמלייא דלתתא. דא איהו פמלייא דלתתא, (דאיהו היכלא דלתתא, ודא) בחבורא חדא בפמלייא (נ״א בהיכלא) דלעילא, ומהכא נגיד לכל אינון תתאי דלבר. והכא אתכליל ואשתלים כלא כחדא, עילא ותתא בנהירו חדא, לאשתלמא שם מלא יהו״ה אלהים, שם דא דאיהו שלם בכל אינון היכלין, בכל אינון נהורין עלאין, למהוי כלהו חד, (שים שלום טובה וברכה). האי בר נש כד אשתאיל מהיכלא דא לנפקא לבר, ישוי גרמיה כמאן דנפיק מחברותא דמלכא, ומגו היכליה, וימאיך גרמיה קמיה, אבל יחדי גרמיה, דהא קדמאה איהו לנטלא עטרא דמשיכו דברכאן, דנגדין מיחודא דמאריה, דא איהו בר דאיהו מהיכלא דמלכא. דהא בהאי שעתא דקא נפיק מקמי מלכא, וכלא קשיר בכל הני סטרין, בקשורא דיחודא וברכאן וקדושה ותוספת קדושה, קודשא בריך הוא קרי לפמלייא דלעילא, ואמר לון, כתובו להאי בר נש פלנייא, מאינון דאקרון חושבי שמו. מאן חושבי שמו, אינון דמחשבי ומכוונין ברזא דשמיה, ליחדא היכלין בהיכלין, לקשרא קשרין וליחדא כלהו ביחודא חדא, ואלין אינון חושבי שמו, כמה דאת אמר (מלאכי ג טז) ולחושבי שמו, כדין אכתיבו ליה ואתרשים ואשתמודע לעילא, (ואתרשים) ואשתלים איהו לעילא ותתא. ומאן דקריב קמי מאריה וצלי צלותיה, ולא אשלים יחודא, ולא חייש על יקרא דמאריה, לקשרא קשרין כדקאמרן, טב ליה דלא אברי, וקודשא בריך הוא אמר (ירמיה כב ל) כתבו את האיש הזה ערירי, גבר לא יצלח בימיו, ודא איהו (משלי כח כג) גוזל אביו ואמו, הכא אשתלים כלא לעילא ותתא. רזא דשמא קדישא שליטא לעילא, מצפ״ץ מצפ״ץ (שמות לד ו) יהו״ה יהו״ה אל רחום וחנון, הכא איהו רזא דשמא קדישא דא, לאתקדשא באתווי בבי עשרה, ואתוון אחרנין בקדושה דיחידאי בצלותא. בתר דסיים, קאים על רגלוי לאודאה על חובוי, בגין דלא יהא פטרא דפומא לסטרא אחרא לאסטאה ליה, ואתכפייא קמיה, ויקום בקיומיה לאתברכא מבי מלכא. וזכאה חולקיה מאן דאתקדש בהאי גוונא בצלותא כדקאמרן, וקשר קשרין וייחד יחודין, ויתכוון בכלא כדקא יאות, ולא יסטי לימינא ולשמאלא, צלותיה לא אהדר בריקנייא, קודשא בריך הוא גזיר, ואיהו מבטל, על דא כתיב (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך, אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי. (בערב היא באה (אסתר ב יד), היינו ד) כתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, מההוא רבוייא דברכאן וקדושה ותוספת קדושה דקא נטלא, כמה דאת אמר (בראשית מט כז) ולערב יחלק שלל, דפליגת חולקא לכלא, ואפילו לסטרא אחרא חולקא בלחודהא. ורזא דא רזא לבני מהימנותא, חולקא דסטרא

אחרא מסאבא, כל אינון חובין, וכל אינון חטאין דההוא בר נש, דקשר קשרין דיחודא דאתוודה עלייהו, כלהו שריין עליה דסטרא אחרא, ואינון חולקא ואחסנתא דסטרא אחרא מסאבא.

דף רסב עמוד ב

ואי לא אודי עליה, אשתכח מקטרגא ויכיל ליה, ואי אודי על כל חובוי, בההיא צלותא דקשיר קשרין דיחודא, ואתברכאן עלאי ותתאי, ומההוא חולקא דסטרא אחרא, כל אינון חובין וחטאין דאודי עלייהו, נטלא לון לחולקיה. ורזא דא שעיר, דכתיב (ויקרא טז כא) והתודה עליו את כל עונות וגומר, וכתיב ונשא השעיר וגומר, דא הוא חולקיה ועדביה ואחסנתיה. ואי ההוא בר נש תב לסרחני דחובוי, ווי ליה, דכלהו נטיל לון מההוא סטרא, בעל כרחיה דההוא סטרא, ומגו דנטיל לון מהאי סטרא בעל כרחיה דההוא סטרא, כדין אבאיש ליה ואתהפך עליה מקטרגא, וקטריג ליה, וכד אודי עלייהו, נטיל לון ההוא סטרא אחרא, ואיהו עדביה וחולקיה. ורזא דא הכי נמי קרבנא, דבעי לאודאה על ההוא קרבנא כל חובוי וחטאוי, למיהב חולקא למאן דאצטריך, קרבנא כלא לסטרא דא חולקא דקודשא, ורעותא דקודשא, ולסטרא דא ההוא חולקא דאינון חובין וחטאין, דאתייהיבו בהודאה על ההוא בשרא דקרבנא, כמה דכתיב (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם וגומר, כי גחלים אתה חותה וגומר, וסימניך (אסתר ה ח) יבא המלך והמן אל המשתה, זכאה איהו מאן דידע ארחיה למיהך בארח קשוט. וכל מאן דלא ידע לסדרא שבחא דמאריה, טב ליה דלא אברי, בגין דאצטריך צלותא דאיהו שלמא לעילא, (בגין דאצטריך צלותא) מגו מחשבה, ורעותא דלבא, וקלא, ומלה דשפוון, למעבד שלימו וקשורא ויחודא לעילא. כגוונא דאיהו לעילא, כגוונא דנפקא שלימו מעילא לתתא, הכי אצטריך מתתא לעילא, לקשרא קשרא כדקא יאות. רזא לחברייא דיהכון בארח מישר, מחשבה, ורעותא, וקלא, ומלה, אלין ארבע מקשרין קשרין, לבתר דקשירו קשרין כלהו כחדא, אתעבידו כלהו רתיכא חדא, לאשראה עלייהו שכינתא, ואתעבידו כלהו ארבעה סמכין לאתעטרא בהו, ושכינתא אסתמיך עלייהו, בכל אינון קשרין עלאין. מחשבה אפיק רעותא, (רעותא אפיק קלא), רעותא דנפיק מגו מחשבה, אפיק קלא דאשתמע, וההוא קלא דאשתמע, סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא, היכלין תתאין בעלאין. קלא דאיהו קשיר קשרין, ומשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו, סמיך אלין ארבעה סמכין, מחשבה, ורעותא, קלא, ומלה, סמיכו בסיומא דקשורא, אתר דכלא אתקשר ביה כחדא, ואתעבידו כלהו חד. זכאה איהו בר נש דקשר קשרין דמאריה, וסמיך סמיכין כדקא יאות, ואתכוון בכל הני מילין דקאמרן, זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עד הכא אשתכללו היכלין בסטרא דקדושה:

רבי שמעון פתח ואמר, (הושע ו ז) והמה כאדם עברו ברית שם בגדו בי, מאן יגלה עפר מעיניך אדם קדמאה, דקודשא בריך הוא פקיד לך פקודא חדא, ולא יכילת לקיימא בה, בגין דאתפתית על מלין בישין דאסטי לך ההוא חויא בישא, דכתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום, ובגין כך אתפתית אבתריה, וגרמת מיתה לגרמך, ולכל אינון תולדין דנפקו מינך. תא חזי, דכל מאן דאתפתא אבתריה ונחית לגביה, ברגעא חדא יתאביד לגביה. תא חזי, דוד הוה קיומא נעיץ במקורא דמיין נבעין, וכד אתדחיא לארעא אחרא וצערין ליה, ולפום צעריה אתדחיא מארעא קדישא, אף על גב דנחית מדרגוי לדרגא תתאה, קם בקיומיה, ולא עאל לסטרא אחרא, ואסתמר מניה, מה כתיב (ש״א כ ג) ואולם חי יהו״ה וחי נפשך, כי כפשע ביני ובין המות, דהא נחית בדרגוי עד דהוה ביה האי שעורא, וזכאה חולקיה מאן דאסתמר מההוא סטרא בישא, ומכל דרגין דההוא סטרא דמשתכחי בעלמא. דכמה סטרין ודרגין אית ליצר הרע, נחש עקלתון, שטן, מלאך

דף רסג עמוד א

המות, יצר הרע, והא אוקמוה, דאף על גב דבשמהן אלין אקרי, שבע שמהן אינון ליה, שטן, טמא, שונא, אבן מכשול, ערל, רע, צפוני. אלין אינון שבע שמהן לקבל שבע דרגין דהיכלין דיליה, דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן, לקבל אלין שבעה שמהן, אינון דאקרי בהו גיהנם, אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא, ואלין אינון, בור, שחת, דומה, טיט היון, שאול, צלמות, ארץ תחתית, כל אלין שבע מדורין דגיהנם, לקבל אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע. והא אוקימנא, דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר קדושה, הכי נמי לסטר מסאבא, וכלהו משתכחי ושלטי בעלמא בסטר (ס״א שמאלא) מסאבא, שבעה היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו גיהנם (ס״א יצר הרע) וכלהו קיימי (לאסטאה בישא) לדיינא ולסאבא לאינון חייבי עלמא דדבקי בהו, ולא אסתמרן ארחייהו מניה, כד אינון בהאי עלמא. דהא מאן דאתי לאתדכאה בהאי עלמא בסטרא דדכייא מדכאין ליה, בההוא אתר דאקרי רזא דמהימנותא, דכמה דרגין אינון, וכמה ממנן, דכלהו קיימן לקרבא לבני נשא לפלחניה דקודשא בריך הוא, ולדכאה ליה, ומאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה בהאי סטרא אחרא דאיהו מסאבא, דהא כמה דרגין וכמה ממנן, כלהו קיימי לסאבא לון לבני נשא, מאן דיקרב בהו ואתי לאתמשכא בתר ההוא סטרא בישא. עליה כתיב (תהלים פט מט) מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו וגו׳, מאן איהו בר נש דאתברי בעלמא דלא יחמי מותא, ההוא

דכל עלמא אתמשכאן אבתריה, דהא בההוא זמנא דאתי בר נש למיהב חושבנא קמי מאריה, עד לא יפוק מהאי עלמא, חמי ליה, והא אוקימנא. ואלין שבעה היכלין, דאינון שבעה מדורין לגיהנם, תריסר ירחין אקרון, בגין דהא כמה דאית לסטר מהימנותא תריסר ירחין דרגין קדישין, הכי נמי אית לסטרא אחרא דא תריסר ירחין, דחייביא אתדנו בהו, ונשמתא דלהון אתדנת בהו, זכאה חולקהון דצדיקיא דאתמנען רגלייהו מנייהו בהאי עלמא, ולא מתקרבי לתרעייהו, בגין לאשתזבא מנייהו בההוא עלמא:

היכלא קדמאה, שירותא דסטרא דיצר הרע, האי היכלא קדמאה אקרי בור, ריקא מכלא, מאן דאתי לאעלא ביה, לית מאן דאחיד ביה, כולהו דחיין ליה למנפל דלא יקום, לית ביה סמך לטב. בהאי היכלא קיימא חד ממנא ודומה שמיה, והאי איהו קיימא לעילא ותתא, דא איהו אחיד בנשמתא כד אתדחיא מהיכלא קדישא על ידא דההוא ממנא טהריא״ל, והאי איהו קאים לגבי ההוא תרעא דההוא סטרא קדישא, ובגין כך קיימא האי דומה לאחדא לה לנשמתא, וכמה גרדיני נימוסין בהדיה. ותחות האי ממנא קיימא חד ממנא אחרא, די אלף ורבבן תחותיה, והאי ממנא אקרי פתו״ת, דא הוא דאיהו קיימא לפתאה בני נשא, והאי איהו דשרי לגביה, ואסטי ליה לאסתכלא ולעיינא במה דלא אצטריך, בכמה זנונין ובכמה נאופין, וכל אינון דעמיה, כלהו קיימין לגביה, ואזלין קמיה ואכריחן ליה לאסטאה עינוי לאסתכלא במה דלא אצטריך. והאי איהו (סרסריס דאיהו) סרסורא בישא לכל אינון בישין, האי קאים על קברא בזמנא דאתדן ההוא גופא, ותבר ליה עינוי, בגין דאיהו רווח לון כד איהו בהאי עלמא, ודיליה אינון. ובהאי אתר אתדנת נשמתא, עד דאעלת להאי אתר דאקרי בור, וכמה נחשים ועקרבים אית ביה, דכלהו עקצי לה להאי

דף רסג עמוד ב

נשמתא, ואחדי בה, ודיינין לה. לגו מן דא אית חד רוחא אחרא מסאבא, דאיהו עלאה על כלא, ודא קיימא על כל היכלא דא, וכלהו נטלי בגיניה, והאי אקרי גמגימ״א, האי הוא סומקא כוורדא, איהו קאים לאבאשא תדיר. דהא כד צלותא דבר נש אתדחיא, ולא זכי בה ההוא בר נש, האי רוחא קיימא, וסלקא ואשתתף ברוחא מסאבא עלאה על כלא, ואסטי לעילא, ואדכיר חובוי דבר נש קמי קודשא בריך הוא, וסימניך (איוב א י) ויבא ג״ם השט״ן בתוכם, ולא כתיב ויבא השטן, אלא גם. ומהאי רוחא בישא תליין כמה גרדינין אחרנין, דאינון ממנן לאחדא מלה בישא או מלה טנופא דאפיק בר נש מפומיה, ולבתר אפיק מלין קדישין, ווי לון ווי לחייהון, אלין אינון בני נשא דגרמי לאלין גרדינין אחרנין לשלטאה, למפגם אתר קדישא, ווי לון בהאי עלמא, ווי לון לעלמא דאתי. בגין דאלין רוחין מסאבין, נטלין האי מלה מסאבא, וכד אפיק בר נש לבתר מלה קדישא, אקדימו אלין רוחי מסאבי, ונטלי ההוא מלה מסאבא, ומסאבי להההיא מלה קדישא, ולא זכי ביה בר נש, וכביכול תשש חילא קדישא. ועילא מאלין אית חד ממנא ספסיריט״א שמיה, וכמה גרדיני נימוסין והאי ממנא דעלייהו נטלי אינון מילין בישין, והכי נמי נטלי כל אלין מלין דזריק בר נש בידוי כד רוגזא שריא עלוי, דהא כדין האי ממנא ספסיריט״א נקיט האי מלה דזריק בר נש ברוגזיה, וסליק ואמר, דא הוא קרבנא דפלניא, דקריב לסטרא דילן. בגין דכל סטרא דנייחא איהו מסטרא דימינא, ומסטרא דמהימנותא, וכל סטרא דרוגזא איהו מסטרא אחרא בישא סטרא מסאבא, ועל דא, מאן דאשדי מן ידוי מידי ברוגזא, כל אלין נטלין לה להאי מלה דאזדריק, וסלקי לה לעילא, ואתקריב להההוא סטרא, ואמרי דא (ס״א פולחנא דקרבנא) קרבנא דפלניא. וכרוזא קארי בכל אינון רקיעין, ואמר ווי לפלניא דאסטי בתר אל זר, ופלח לאל אחר. וכרוזא קארי זמנא תניינא, ואמר (הושע ז יג) אוי להם כי נדדו ממני וגו׳. זכאה איהו בר נש דאסתמר מארחוי, ולא יסטי לימינא ולשמאלא, ולא ינפול בגו בירא עמיקא דלא יכיל לסלקא מניה:

היכלא תניינא, היכלא דא איהו חשוך יתיר על היכלא קדמאה, האי אקרי שחת, לקבל שמא דאקרי טמא, בגין דהיכלא קדמאה אקרי בור, לקבל שמא דאקרי שטן, והאי אקרי שחת, לקבל שמא דאקרי טמא, בהיכלא דא קיימין תלת פתחין לתלת סטרין:

פתחא קדמאה, ביה קיימא חד ממנא עסטי״ריא שמיה, וכמה אלף ורבבן ממנן תחותיה, והאי איהו קיימא על כל אינון דמחבלי ארחייהו לאושדא זרעא על ארעא, או דמפקי זרעא דלא כארחא, או לכל אינון דמזנו בידייהו. אלין אינון דלא חמאן אנפי שכינתא כלל, אלא האי ממנא דבסטר מסאבא דקאמרן, נפיק בההוא זמנא, וכמה אינון אלף ורבבן, כלהו מתכנפי על ההוא בר נש, ומסאבי ליה בהאי עלמא, ולבתר כד נפק נשמתיה מניה מהאי עלמא, האי ממנא וכל אינון דעמיה מסאבין ליה לנשמתיה, ואחדין בה (ואסתאבת בהו) ואעילו לה לאתדנא בהו. ואלין אקרון שכבת זרע רותחת, דכלהו רוגזין מסאבין כלהו קיימין על דא, בגין דכלהו קיימין ושראן עליה דבר נש בההוא זמנא דארתח גרמיה וחמים ליה לתיאובתא דא, וכדין נטלין להההוא תיאובתא, וההוא זרעא דאתושד בארעא, ואתתקפו ביה, ונטלי ליה, וסלקי ליה לעילא, וגרמו דברית דא ישתעבד בסטר מסאבא:

דף רסד עמוד א

פתחא תניינא, ביה קיימא ממנא אחרא טסקיפ״ה שמיה, והאי איהו ממנא על כל אינון דמחבלי ארחייהו, דלא אושדי זרעא על ארעא, אלא דאושדי זרעא בבעירי, או באיסורין חמורין דאורייתא באינון עריות, האי ממנא וכמה אלף ורבבן דעמיה, כלהו קיימי עליה (ס״א לסאבא ליה, ולמידן ליה) לאתדנא ליה כמה דאתמר באינון אחרנין. תא חזי, האי ממנא בידיה כסא חדא, ואקרי (ישעיה נא יז) כוס התרעלה כוס חמתו, וכל אינון קטולי בית דין דאתקטלו, או אתענשו על חובין אלין, כלהו אתעקרו מאלין סטרין מסאבין, ולא אית לון חולקא בהון, ובהאי כסא דאקרי כוס התרעלה, בגין כסא אחרא דשתו בקדמיתא. וכל אינון דלא שתו ההוא כסא דבית דין לאתעקרא מהאי כוס התרעלה, לבתר כד נפיק נשמתיה מהאי עלמא, האי ממנא וכל אינון דעמיה אחידן ביה, ודא הוא (עמוס ח י) יום המר, ורוי לה להאי נשמתא מכמה דינין משניין אלין מאלין. בהיכלא דא קיימא חד רוחא, דאלין ממנן תחותיה, ודא הוא ניאצירי״ל, מהאי רוחא תקיפא נפקי תלת טפין מרירן, דנפלי בהאי כוס התרעלה, חד אקרי חצ״ץ, וחד אקרי מר המות, וחד אקרי קובע״ת, (ד״א, וכלהו מתכנשי להאי כוס לבתר) ואלין תלת טפין נפלו לבתר מהאי כוס, בההיא חרבא דקטלא בני נשא כמה דאוקמוה:

פתחא תליתאה, ביה קיימא ממנא חד סנגדיא״ל שמיה, והאי איהו ממנא על כל אינון דעיילי האי ברית קדישא באינתו אחרא, דאיהו מההוא סטרא דאל נכר, וכל אינון דמחבלי ארחייהו בדא, ומשקרי באת קיימא קדישא, האי ממנא וכל אינון ממנן דעמיה, כלהו מציירי בגווייהו ציורין דאינון נשין מסאבין, דאסתאב בהו ההוא קיימא קדישא, וכלהו אתרשימו קמיה כד נפיק בר נש מהאי עלמא, ומסאבי ליה לבתר להההוא רוחא. ובהיכלא דא תליין כל רזי דחרשין, לקטלא בני נשא עד לא ימטי זמנייהו, וכלהו חרשין דאצטריכו בני נשא, אינון דחרשי חרשייהו לאסתאבא בהו, כגון דהוה בלעם חרש בחרשוי, ואסתאב בקדמיתא במסאבו דזרעא רותחת דאשדי בבעירי, ובגין דא ביה אתדן בההוא שכבת זרע רותחת כדקאמרן, ועל דא האי היכלא אקרי שחת טמא. ובהאי היכלא אית רוחא אחרא, די ממנא תחות ההוא רוחא דלעילא, והאי אקרי סרטי״א, וכמה אלף ורבבן תחותיה, וכלהו קיימי על ההיא מלה, דנפיק בהדי רוחא דבר נש בחלמא מגו סטרא קדישא, האי רוחא מסאבא וכל אינון גרדינין דעמיה, כלהו נפקי ומתחבראן בההיא מלה, ונחתי בה ומתערבי בהדה, בגין לאכחשא לה מניה, ואודעין ליה לבר נש מלין אחרנין, מלין כדיבין במלה דקשוט. דכך ארחוי דכדיבא, דאלמלא לא נטיל מלה דקשוט, לא יכיל לתקנא כדיבוי, אוף הכא אלין כיון דמתערבי במלי דקשוט ומכחישי לון מניה, מודעי ליה מלה דקשוט, בגין לקיימא כדיבוי. לבתר מתפשטי כל אינון (ס״א ומתפשט ההיא מלה, באינון) תתאי לתתא, דלית לון קיומא ולא מתקיימי, ואודעי מלין בעלמא לכמה סטרין, (ד״א, וכל הני אינון לתתא בדרגין, דמתפרשן לבר לכמה סטרין) לכמה זינין. מהיכלא דא נפקין תרין רוחין, דמתהפכאן לזמנין גוברין לזמנין נשין, ואלין אזלין ושטאן בעלמא באוירא, וחייכאן בבני נשא בגו חלמא, ואתחזון לון לגוברין כנשין שפירן בחזו דחלמא, ונטלי תיאובתא דבר נש. אוף הכי לנשין אתחזון כגוברין, ואלין אקרון רעה ונגע, כמה דאת אמר (תהלים צא י) לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך. ואלין אקרון רוחי תתאי לתתא, דנפקי מגו שלהובא דאשא, דכד נטלין אלין רוחין דלעילא די בגו היכלא דא, נפקו תרי שלהובי דאשא, ואלין טסאן בעלמא, ואתעבידו אלין תרין רוחין כדקא אמרן, וכלא בסטרא דא מסאבא, זכאין אינון צדיקיא דאתמנען מסטרין אלין, ואסתמרו מנייהו, ועל

דף רסד עמוד ב

דא כתיב (משלי ז ה) לשמרך מאשה זרה וגו׳:

היכלא תליתאה, היכלא דא איהו היכלא דאפיל וחשיך, ולית ביה נהורא כלל, ואיהו אפיל יתיר מן קדמאי, והאי איהו דאקרי דומ״ה, לקבל שמא דאקרי שונ״א, בהיכלא דא קיימי ארבע פתחין, חד קיימא לסטרא דא, וחד לסטרא דא, וכן לארבע סטרין. חד ממנא קיימא על האי פתחא קדמאה, והאי ממנא קיימא בההוא תקיפו דרוגזא דעלמא, כד דינא שריא בעלמא האי ממנא דשרי בהאי פתחא, נטיל זיינין ואנח לון לאינון תרעין דבי כנישתא, (נ״א דבני נשא) והאי אקרי סקפורטי״א, ודא הוא כשלונא דעלמא, ועל דא כתיב (שם ד יט) דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו. (האי ממנא קיימא על פרשת ארחין למחמי), בההוא זמנא דאיהו שליט, ושריא דינא בעלמא, איהו קיימא למחמי במאן דאזיל יחידאי בשוקא, ואי הוא אערע בהדיה, יכיל לנזקא ליה ולאתרע מזליה:

פתחא תניינא, ביה קיימא חד ממנא אחרינא, ודא איהו קיימא לנטלא פתקין דדינא, ודא איהו סנגדיא״ל, ותחות ידיה כמה גרדיני נימוסין דשלטאן, דקיימין לקבלא אינון פתקין דדינא, והאי קיימא על פתחא דא, וכד נטיל פתקא דדינא, האי קיימא על פתחא דא, ונחית לתתא לאינון פתחין חשוכאן דלתתא, חד לההוא דאקרי שחת, וחד לההוא דאקרי בור, דאינון לתתא, ותמן כמה אלף וכמה רבבן ממנן דשלטי בעלמא למעבד דינא, ואשתלים דינא בההוא פתקא:

פתחא תליתאה, בהאי פתחא אית ממנא אחרא אנגריו״ן שמיה, ודא איהו קיימא על כל אינון מרעין ומכאובין וחלחולין ואשא דגרמי, דהא מניה נפקי כמה וכמה אלף ורבבן דממנן עמיה על כל אינון מרעין ומכאובין כמה דאתמר:

פתחא רביעאה, הכא איהו חד רוחא דאתברי בפגימו דסיהרא, ואקרי אסכר״א, והאי קיימא על קטולי דרביי, ודא אתחזי לון וחייך בהון עד דקטיל לון, ואדמי לון כאתתא אמיה דרביא, ומניקא לון וחייכא בהו, ואחידת לון וקטלת לון. באמצעיתא דהאי היכלא קיימא חד רוחא דאקרי אגיריסו״ן, האי אתמנא על כל אינון דמתין מבר תליסר שנין עד עשרין שנין, האי איהו קטולא דלהון כמה דאוקימנא, ודא איהו בחברותא (ד״א, בחכמתא) דההוא נחש כדקאמרן, וקיימא בהדיה ואזיל אבתריה, ועל דא אקרי מלאך המות טוב מאד, דכתיב (בראשית א לא) והנה טוב מאד, ואוקימנא. מהכא מתפשטין ונפקין תרין רוחין א״ף וחמ״ה, ואלין אתמנון על כל אינון דשמעי נזיפא ממאן דלעי באורייתא, ואתרחצן ביה ולא חיישי עליה, וכן על כל אינון דחייכאן ממלי דאורייתא או ממלי דרבנן. מאף וחמה אלין נפקין כמה אלף וכמה רבבן, וכלהו נפקי ושארן עלייהו דבני נשא אינון דמשתדלין באורייתא או דמשתדלי במלי דמצוה ואזלי בארחא דמצוה, בגין דיתעצבון ולא יחדון בה, ומתרין אלין דחיל משה כד חאבו ישראל ונחית מן טורא, דכתיב (דברים ט יט) כי יגרתי מפני האף והחמה. תחות אלין אית רוחא חדא דקיימא על כל אינון מארי דלישנא בישא, דכד מתערי בני נשא בלישנא בישא, או ההוא בר נש דאתער בלישנא בישא, כדין אתער האי רוחא בישא מסאבא דלעילא דאקרי סכסיכ״א, ואיהו שארי על ההוא אתערותא דלישנא בישא דשארו ביה בני נשא, ואיהו עאל לעילא, וגרים בההוא אתערו דלישנא בישא מותא וחרבא וקטולא בעלמא,

דף רסה עמוד א

ווי לאינון דמתערי להאי סטרא בישא ולא נטרי פומייהו ולישנהון, ולא חששי על דא, ולא ידעי דהא באתערו דלתתא תליא אתערו דלעילא בין לטב בין לביש. תא חזי, כד האי אתערו דלישנא בישא אתער לתתא, כדין האי נחש עקלתון סליק קשקשוי, ואוקים לון בסליקו, ואתער מרישא ועד רגלוי, וכד קשקשוי סליקו ומתערי, כדין כל גופא אתער, קשקשוי אלין אינון כל גרדיני נימוסין דלבר, וכלהו מתערי ואחדין בההוא מלה בישא, ומתערי לגבי ההוא (ישעיה כז א) נחש בריח, כדין כל גופא בישא אתער מרישיה ועד רגלוי, בכל הני היכלין דקאמרן, וכל אינון קשקשין בההוא גלדא, נחתין לתתא, וההוא גלדא אתפשט מניה ונחית לתתא, וגופא סליק ואתער למהוי דלטורא לעילא. תא חזי, אף על גב דזמנא קביעא איהו לכל חויין דעלמא לאתפשטא משכא דלהון, לא מתפשטי אלא בזמנא דמתערי בלישנא בישא לתתא, וכדין אתער ההוא רוחא (נ״א חויא) בישא לעילא, ופשט משכיה וקשקשוי מניה, דא סליק ודא נחית, וקשיא עליה ההוא אתפשטותא דקשקשוי במשכיה מכלא, מאי טעמא, בגין דאתפרש מזווגיה, דאלמלי הוה כלא בחבורא חדא, לא יכלין עלמא למסבל לון, וכלא בגין אתערותא דלישנא בישא דלתתא. וכד חויין דלתתא מתפשטי מההוא משכא, כדין כל חד וחד יהיב קלא, ואתער לכמה חויין דקיימי בההוא אתר דאקרי בור, דתמן כמה נחשין קיימין, וכלהו דלטורין לאתערא להאי חויא רבא, למהוי דלטורא על עלמא, וכלא בגין האי אתערו דלישנא בישא, כד קיימא אתערותא דיליה לתתא. כגוונא דא מאן דלעי באורייתא, כמה אינון דאקרון לשון הקדש, דמתחברן ומתערי אתערותא להההוא אתר דאקרי לשון הקדש, לשון מההוא קדש דלעילא, וכמה קדושות וקדישין מתערין מכל סטרין, זכאה חולקיהון דצדיקיא, אינון דגרמי לאתערא קדושין לעילא ולתתא, קדושה דלעילא וקדושה דלתתא. ועל דא כתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים, והתקדשתם אלו מים ראשונים, ואינון אתקרון מיין עלאין, והייתם קדושים אלין מיין תתאין, ואקרון מים אחרונים, ומזון באמצע בין מים ראשונים למים אחרונים, ועל דא מזון לאו איהו במים אחרונים, אלא במים ראשונים, מים ראשונים מעילא דמזונא תליא ביה, ולא במים אחרונים, ורזא לקדישי עליונין אתיהיב, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

היכלא רביעאה, היכלא דא איהו דאקרי חובה, ודא איהו (תהלים מ ג) טיט היון, לקבל שמא אחרא דאקרי אבן מכשול, וכלא חד איהו, חובה בגין דתמן קיימי כל חובי דעלמא, אכרעותא דחובין. בגין דכד חבאן בני נשא, כל אינון גרדיני נימוסין נטלין אינון חובין, ומנחי לון בהאי היכלא דאקרי חובה, וכל זכיין דעלמא, כלהו מלאכין קדישין דממנן על זכוון דעלמא, כלהו נטלי לאינון זכוון, ואוקמי לון בהיכלא רביעאה דאקרי זכות, ותמן קיימי זכוון דבני נשא, וחובין קיימי בהיכלא אחרא דאקרי חובה, ואתקלו כחדא ביומא דראש השנה, כי (קהלת ז יד) גם את זה לעמת זה עשה האלהי״ם, ולבתר דאכרעו זכיין או חובין לסטרא דא או לסטרא דא, הכי נצח. ועל דא ביומא דראש השנה, כד מתערין אלין תרין סטרין זכות וחובה, ובהו תליין חיים ומות, אי זכיין אכרעו לסטרא דא דאקרי זכות, אכתוב בר נש בההוא סטרא דאקרי חיים.

דף רסה עמוד ב

בגין דהני תרין סטרין קיימי בההוא יומא, דא בסטרא דא ודא בסטרא דא, אי זכי ההוא בר נש ונצחין אינון זכיין, הא אכתוב ההוא בר נש לחיים, בגין דאחיד ביה האי סטרא קדישא דאקרי זכות, וחיים אחיד ביה ואמר דא דילי הוא, ודידי הוה, וכדין אכתוב ההוא בר נש לחיים, (ס״א ואכתוב דאיהו דיליה). ואי נצחן חובין, האי סטרא אחרא מסאבא דאקרי חובה ומות, אחיד ביה, אמר האי דידי הוא ודידי הוי, וכדין אכתוב דאיהו דיליה. ודא הוא דתנינן, דהא ביומא דא דראש השנה, אכתוב בר נש או לחיים או למיתה, אי אכתוב בסטרא דקדושה אכתוב לחיים, ואתקיים תמן ואתדבק ביה, ואי אכתוב בסטרא אחרא, אתקיים בסטרא דמסאבותא ודביק ביה, ודא הוא הן לחיים הן למות, ואתמשך בהאי סטרא או בהאי סטרא. כל זמנא דאיהו קיימא בסטרא דא דקדושה, כל קדושין וכל דכיין מתדבקין ביה, יקרא וקודשא בריך הוא יתיב וישמע ליה, עליה כתיב (תהלים צא טו) יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו, אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי. וכל זמנא דאיהו קיימא בסטרא אחרא דמסאבא, כל מסאבו וכל חובה וכל בישין מתדבקן ביה, יקרא ולית מאן דישמע ליה, מרחקא איהו מקודשא בריך הוא, עליה כתיב (שם קיט קנה) רחוק מרשעים ישועה, וכתיב (ישעיה א טו) גם כי תרבו תפלה אינני שומע. היכלא דא איהו אתר דכל אינון דאקרון אלהים אחרים, בגין דאתגליין הכא. וכל אינון דמפתו להו לבני נשא בענוגין דהאי עלמא לאזנאה, לאתענגא בענוגי נאופין דעלמא, ומשכי להו בתר ענוגין ונאופין דהאי עלמא כדקאמרן. בהאי היכלא אתחזי חד רוחא שליט תקיפא, דאיהו על כלהו, ודא אקרי אוף הכי אל, כגוונא דאחרא דבסטר קדושה, האי איהו (דברים לב יב) אל נכר, ודא איהו דמפתי לבר נש דלעי באורייתא, או דקאים בבי מדרשא, האי רוחא תקיפא מפתי ליה, וחשיב כמה הרהורין, ואמר מה את קאים הכא, טב לך למהך בחבורת אינון דגאו על בני נשא, ואינון דאזלין בתר נשין שפיראן, ומתענגי בענוגי עלמא. כיון דבר נש אתפתי אבתריה, כדין כלהו שטיין ואזלי ואתמשכאן אבתריה, וכמה אינון אחרנין דקיימין תחותיה, וכלהו מסאבי ליה בהאי עלמא, ומסאבי ליה בההוא עלמא, ואינון אקרון צואה רותחת, דכתיב (ישעיה ל כב) צא תאמר לו, אינון דרגין דקיימין לסאבא תדיר, והא אתמר. באמצעיתא דהאי היכלא אית רוחא אחרא דאקרי נגע, ומהאי נפקא רוחא אחרא דאקרי נגע צרעת, ואיהו קיימא תדיר לסאבא לכל אינון מאריהון דלישנא בישא, יתיר על כל מה דמסאבין ליה. והאי נגע עלאה איהו ממנא על כל אינון פתורי דשבתא, דכד עייל שבתא ולא אתסדרו בענוגא דשבתא כדקא יאות, ואינון קא מבזי ענוגא דשבתא, האי נגע נטיל לאינון פתורי דלאו אינון בענוגי דשבתא כדקאמרן, וכד האי נטיל לאינון פתורי, כל אינון גרדיני נימוסין דקיימי ביה, כלהו פתחי ואמרי (תהלים קט יז) ויאהב קללה ותבואהו, ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, וילבש קללה כמדו וגו׳, ינקש נושה לכל אשר לו וגו׳, אל יהי לו מושך חסד וגו׳. והא אוקימנא, בההוא ליליא דשבתא כד פתורי אתייהיבו להההוא סטרא בישא, כדין אתתקף ההוא סטרא בישא מסאבא, וההוא בר נש אתמסר להההוא סטרא, ווי ליה דאתגרע מההוא סטרא קדישא סטרא דמהימנותא, ואתפקד בסטרא אחרא מסאבא, כגוונא דא בכל אינון סעודתי דיומין טבין. הכא בהאי היכלא

דף רסו עמוד א

בני חיי ומזוני, בהפוכא איהו, ובההוא היכלא אחרא קדישא לא קיימי תלת אלין, ותליין לעילא, והכא קיימין לביש, דכד (ס״א מטו בנוי דבר נש) מטי בר נש להאי היכלא, הא תמן קיימין חיוון לשיצאה לון, והא תמן בנין כד אינון זעירין, מהכא נפקא בגין לאתמנאה קטיגורא עלייהו, והא תמן קיימין מזוני לאעברא לון מניה, וכלא תלייא בחובה, ועל דא אקרי האי היכלא חובה, כמה דאתמר. ומהכא נפקא חד רוחא מסאבא דאקרי אירי״א, וכמה אלף ורבבן עמיה, וכלהו אקרון אוררי יום, כמה דאת אמר (איוב ג ח) יקבוהו אוררי יום, והאי רוחא וכל אינון דעמיה, כלהו קיימי לנטלא ההיא מלה דלייט בר נש גרמיה ברוגזיה, ואלין מתערי להאי חויא דאקרי (ישעיה ב ז) לויתן נחש עקלתון, בגין לאייתאה ולאתערא לווטין על עלמא, הדא הוא דכתיב יקבוהו אוררי יום וגו׳. ואלין אוררי יום שלטין על רגעי ושעתי דיומא, ונטלי אינון מלין דלייט בר נש גרמיה, בין ברוגזא בין באומאה, ובההוא מלה מתערי להאי נחש עקלתון דאקרי לויתן, בגין לקיימא ליה לחבלא לעלמא, ועל דא לייט איוב יומיה בצעריה, ולא גופיה, דכתיב (איוב ג א) ויקלל את יומו בתחלה, ולבתר יקבוהו אוררי יום, רחמנא לישזבן מסטרא בישא ומתוקפוי, ומכל מילי בישא:

היכלא חמישאה, היכלא דא איהו היכלא דאקרי שאו״ל, לקבל ההוא שמא דאקרי ערל, והא אוקימנא דדא איהו רזא דערלה. בהאי היכלא אית חד פתחא, וחד ממנא עליה, ודא איהו ממנא לאתערא תדיר קטרוגא על עלמא, והאי רוחא אקרי איבה, בגין דשמא דהאי פתחא איבה שמיה, וסימניך (בראשית ג טו) ואיבה אשית בינך ובין האשה וגו׳. בהאי היכלא קיימא חד רוחא דשליט על כלא והאי אקרי שוד״ד, ואיהו (ישעיה נט ז) שוד ושבר, ודא הוא שודד בטורי רמאי גו טנרין וטורין, מהיכלא דא ינקי כל אינון משדדי ומשצי בחרבנין, ומהכא נפקין כל אינון דקטלי בסייפין ורומחין, ואזלין בתר להט החרב המתהפכת לשיצאה כלא. מהאי נפיק רוחא אחרא ואקרי שוד, וכד שליט כפנא על עלמא, האי רוחא דאקרי שו״ד איהו אשתכח, ורוחא

אחרא אשתתף עמיה דאקרי כפ״ן, ואלין אזלי בעלמא, ומשתכחי לקבל בני נשא, והיינו דכתיב (איוב ה כב) לשד ולכפן תשחק, ואלין עבדין קטרוגא לבני נשא, ומשדדי לכלא. חד דאקרי שוד, בתר דאזיל בגו טורין רמאין ושדיד וחריב ושצי כלא, כדין תב ושדד לבני נשא, ומתין בחולשא דיליה, וכד אכלי בני נשא לא שבעין, בגין דאיהו שלטא בעלמא. ובההוא זמנא, מאן דעביד חסד עם בני נשא, ויהיב לון למיכל ולמשתי, כדאי איהו לדחייא לון לאלין תרין רוחין לבר, דלא שלטי בעלמא. וכד ישראל לא עבדי חסד עם בני נשא, ושאר עמין עבדי חסד בעלמא, כדין אלין תרין רוחין מתבסמין (ס״א לשאר עמין ומתתקפי וכו׳) מלייהו, ומתתקפי עלייהו דישראל, בגין דהא כדין אתקף ההוא סטרא אחרא וישראל אתכפיין, וכד ישראל עבדי חסד, אתכפייא ההוא סטרא אחרא ואתחלש, וסטרא דקדושה אתקף. וכד ישראל לא מתערי בחסד, אינון תרין רוחין (ד״א, מתבסמי, חד אתבסם להו לשאר עמין), ומתהפכי לאכפייא לון לישראל, וכדין אינון ברכאן דנחתי מלעילא מסטר ימינא, ינקי לון שאר עמין (ד״א, וקיימא להההוא סטרא), והדא הוא דכתיב (שיר א ו) שמוני נוטרה את הכרמים, אלין שאר עמין, כרמי שלי לא נטרתי, אלין ישראל, בגין דשאר עמין משכי ליה בגווייהו, באינון חסדים דעבדין עם בני נשא, וישראל מרחקן ליה מגווייהו, בגין דלא משתדלי באינון חסדים כשאר עמין. ותחות אלין רוחין קיימין כל אינון דאקרי ערלה, זמורי

דף רסו עמוד ב

ערלה, ענפי ערלה, ועילא מנהון חד ממנא דאקרי גז״ר דיני״א, והאי איהו קיימא על כל אינון דלא נטרי שני ערלה דאילנא, ועל כל אינון דמעכבי את קיימא לברייהו, ועל דא בעא חויא לקטלא לבריה דמשה, עד דגזרת ליה צפורה, דכתיב (שמות ד כה) ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה וגו׳. והאי רוחא ממנא על בני נשא דמחבלי ארחייהו, ולא חיישי ליקרא דמאריהון למיטר את קיימא קדישא, והאי אעיל לון לגיהנם להההוא אתר דאקרי שאול ואבדון, ואתדן תמן כמה דאוקימנא הכא. בהאי היכלא לגו באמצעיתא, קיימא חד רוחא דאיהו קיימא וכמין על ארחין ושבילין, למחמי לכל אינון דעברין על פתגמי אורייתא, כדי למיעל דבבו בין תתא לעילא, בגין דכל האי היכלא איבה איהו. האי וכל אינון אחרנין, כלהו קיימין לאחזאה אנפין נהירין לבני נשא, ולמפתי להו בגין דיסטון מארח קשוט, ולאמשכא לון אבתרייהו, ולבתר אינון קטלי לון, וימותון בתרי עלמין, דכתיב (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות. האי רוחא איהו אקרי אפריר״א, אפרא דקיטמא דלא עביד תולדין ואיבין לעלמין, בגין דהאי איהו עפרא דקיטמא, ואף על גב דאקרי עפר, לאו איהו עפרא קדישא דעביד איבין, ואקרי (איוב כח ז) עפרות זהב, אלא כמה דאת אמר (במדבר יט יז) מעפר שרפת החטאת, ודא הוא עפר שרפת החטאת, וסימנא דא אתיא בתרין סטרין, חד בגין דאיהו כליל בהאי חטאת, רזא דההוא חויא תקיפא, וחד דכד בר נש עביד חטאת, איהו אתקיף להאי עפר לשלטא בעלמא. והאי איהו כליל במי המרים המאררים, ועל דא אצטריך לאנתו דאסטיאת תחות בעלה ועבדת עובדא דאשת זנונים, לאשקאה לה מיא כלילן בעפרא, דאיהו מקרקע המשכן, והאי עפר איהו מההוא אתר דאקרי קרקע, וההוא אקרי קרקע דההוא משכן, והאי עפר מההוא קרקע איהו, ובגין כך אצטריך כהנא לאשקאה להאי אתתא כגוונא דא, וכלא איהו ברמיזא עלאה. זכאה חולקהון דישראל, דקודשא בריך הוא מדכי לון במיין דכיין עלאין, דכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, מים טהורים, הא אמרן בין מים ראשונים למים אחרונים, ואף על גב דהא אוקימנא מצוה, מים ראשונים מצוה, הכי אתקרון, מים אחרונים חובה, הכי נמי אתקרון, והא אוקימנא על תרין סטרין אלין, דא סטרא דקדושה אתקרי מצוה, ודא סטרא אחרא אתקרי חובה, ובגין כך חולקיה נטל בההוא מיא, ועל דא כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם:

היכלא שתיתאה, היכלא דא קיימא עלאה על כל אינון שאר היכלין תתאין, ארבע פתחין אית להיכלא דא, חד אקרי מות, וחד אקרי רע, וחד אקרי צלמו״ת, וחד אקרי אפ״ל, אלין ארבע פתחין קיימין תדיר לאבאשא, אלין אינון כללא דכלא. כמה דאית בסטרא דקדושה ברזא דמהימנותא ארבע פתחין לארבע סטרין, דמתקשראן דא בדא, וכלהו קדישין, הכי נמי לתתא הכא, וכד אלין מתקשרן ומתחברן דא עם דא כחדא בהיכלא דא, כדין אקרי בית חבר, כמה דאת אמר (משלי כא ט) מאשת מדנים ובית חבר, והאי היכלא קיימא לאבאשא תדיר. על האי היכלא כתיב (שם כז ו) ונעתרות נשיקות שונא, בגין דהכא קיימן כל אינון נשיקין בישין ותיאובתין בישין, וכל עדונין דגופא דהאי עלמא, די באינון עדונין אתתרך בר נש מהאי עלמא ומעלמא דאתי, ועל האי היכלא כתיב (שם ה ג) כי נפת

דף רסז עמוד א

תטפנה שפתי זרה וגו׳. בהאי היכלא קיימא חד רוחא, דאיהו ממנא על כל אלין דלתתא, ואיהו כללא על כל שאר רוחין, האי היכלא מתקשטא בקשוטוי דשפירו על כל אינון היכלין, בהיכלא דא מתלכדי רגלייהו דטפשאי, על האי היכלא כתיב (משלי ו כה) אל תחמוד יפיה בלבבך, ואל תקחך בעפעפיה. בהאי היכלא תליין כל תיאובתין דעלמא, וכל אינון ענוגין דטפשאי חסרי לבא חסרי דעתא, כמה דאת אמר (שם ז ז) וארא בפתאים אבינה בבנים נער

חסר לב, (שם ז ח) עובר בשוק אצל פנה וגו׳, (שם ט) בנשף בערב יום וגו׳, וכדין אתקריבו רגלוי להאי היכלא, דאיהו כללא דכלהו תתאין, כדין (שם י) והנה אשה לקראתו, שית זונה ונצורת לב, שית, דא איהו האי היכלא דאיהו שתיתאי לכל שאר היכלין, והכא קיימא זונה לאפתאה לטפשאין. בהאי היכלא קיימא ולא קיימא, נחתא ומפתי, סלקא ואסטיאת, כמה דאת אמר (שם יא) בביתה לא ישכנו רגליה, פעם בחוץ פעם ברחובות, כד סלקא לעילא, (שם יב) ואצל כל פנה תארוב, כד נטיל נשמתא. מה כתיב (שם יג) והחזיקה בו ונשקה לו, אלין אינון נשיקין לסאבא, ולאטעאה בני נשא אבתרה, בגין דהכא איהו אתר דכל אינון נשיקין בישין, ומכל זנונים נוכראין דאינון מתיקין לפום שעתא, ווי לסופייהו, כמה דכתיב (שם ה ג) וחלק משמן חכה, וכתיב (שם ד) ואחריתה מרה כלענה, מאי מרה כלענה, אלא כד בר נש אתפתא אבתרה בהאי עלמא, ומטא זמניה לאסתלקא מהאי עלמא, איהי קיימא עליה דבר נש, ואתגלימת קמיה בגלימו דגופא דאשא, וחרבא שיננא בידה, ותלת טיפין בה ואוקמוה. ובה טפה חדא מאינון טיפין דאיהי מרירא, ובשעתא דאטיל לה לפומיה דבר נש, עאל במעוי, וכדין נשמתא אתבלבלא, וההיא טפה שטיא ואזלת בגו גופא, ואעקרת לה לנשמתא מאתרה, ולא שביק לה לנשמתא אתר למיתב, ואיהי מרה כלענה, ואטעים לה בר נש במרירו, חלף ההוא מתיקא דטעמו בה בהאי עלמא, כד אתמשכו בתרה, לבתר אשדי טפה אחרא, ונשמתא נפקאת ומית בר נש, ולבתר אשדי טיפה אחרא, וירוקין אנפוי ואבאיש. בגין דנשמתא היא קדישא, וכד שלטא עלה דא סטרא אחרא מסאבא, ערקת מקמיה, ולא אתישבא כחדא. בגין כך כמה דאתדבק באינון נשיקין בישין בהאי עלמא, אוף הכי נמי בהאי שעתא, דאי בר נש אתמשך אבתרה בהאי עלמא, ושבק סטרא קדישא, כדין נשמתא לא אהדרת להההוא אתר קדישא, וכמה דאתמשך אבתרה בהאי עלמא, הכי נמי שלטא על נשמתיה, וכדין נשמתיה נפקית בפטורי ואוקמוה. וכל דא, בגין אינון נשיקין דנשקא ליה בהאי עלמא דאינון מתיקין, ולבתר מרירן ליה בהאי שעתא, ועל דא והחזיקה בו ונשקה לו, בהאי עלמא כמה דאוקימנא. העזה פניה ותאמר לו (שם ז יג), בגין דבהאי היכלא קיימא כל קטיגורין, וכל שליחאן בישין דמשתכחי לגבי דבר נש, ועבדי ליה דיתקן בתקונוי, ויסלסל בשעריה, ויתסחי, ויתתקן, בגין דיסתכלון ביה, הכא קיימא רוחא חדא דאקרי סקטופ״ה, ודא היא ממנא על כל תקונא וסלסולא דבני נשא. לגו דהאי היכלא קיימא חד ממנא אחרא, דהאי ממנא אחרא איהו אתער ליה לבר נש לבתר לאתערא לון, דהאי דאיהו מתקן גרמיה ומסלסל בשעריה, דיטול בידיה חד מראה לאסתכלא ביה, ושוי ליה בידיה ואסתכל ביה, וחמי דיוקניה בההוא חיזו, ובהאי אתער להההוא רוחא חילא אחרא דאקרי עסירט״א. ומהכא נפקי כל אינון דאחזין כדיבין לבני נשא בחלמייהו, וכל אינון דאחזין מלין ולא מתקיימי בהו, אלא לערבבא לון.

דף רסז עמוד ב

ולבתר כד אינון בני נשא אתמשכאן בההוא חיזו דאקרי מראה, כדין כלהו בגסותא דרוחא דלהון, והאי רוחא דאקרי עסירט״א, איהו אתער לחד רוחא ממנא דאיהו תחות ידיה, ועאל בנוקבא דלתתא דכל נוקבין, וסליק מתמן חד רוחא אחרא דאיהו ממנא עם ההוא רוחא דאקרי אסכר״א כדקאמרן, ודא איהו לילי״ת אימא דשדין, וכד ההוא בר נש אתער להאי רוחא אחרא דאקרי עסירט״א, כדין (נ״א אנח עמיה) אתחבר עמיה דההוא בר נש, ואתקשר עמיה תדיר, וכדין בכל ריש ירחא וירחא, אתער ההוא רוחא דחיזו בישא בהדה דלילי״ת, ולזמנין דאתזק מנייהו ההוא בר נש, ויפול לארעא ולא יכיל למיקם, או ימות, וכל דא גרים ההוא חיזו דמראה דאיהו מסתכל ביה, דהא כמה דאחזי גסותא דרוחא בלביה, הכי נמי אסגי רוחא בישא לגביה, ועל דא כלא קיימא בההוא אתערו דלתתא. זבחי שלמים עלי (משל ז יד), תא חזי שלמים לא אתיין על חובה ולא על חטאת, אלא על שלום, מאי שלמים, אלא שלמים מתרין סטרין, דלא אשתכח מקטרגא עליה לא לעילא ולא לתתא, מאן איהו מקטרגא, אלא ההוא סטרא דשמאלא דיצר הרע, דישתכח בשלמא דימינא, ועל דא זבחי שלמים עלי, (דבר אחר, עלי דייקא, ההוא זבחי שלמים עלי איהו, בגין דלא ישתכח מקטרגא על עלמא). דבר אחר, זבחי שלמים עלי, הא אנא בשלוה לגבך, לאחזאה לך שלם, ובגין כך היום שלמתי נדרי, לאפתאה בני עלמא תדיר, על כן יצאתי לקראתך וגו׳, דידענא דאנת חסר לבא חסר טובה, לשחר פניך, לאתחברא בהדך בכל בישין דעלמא, ויאות לך לאהנאה ולמטעי בתר תיאובתין דהאי עלמא, ודחי ליה ממלה למלה ומביש לביש. אהדרנא באינון טפשאין, ושחירנא פניך ואמצאך, כבר אשכחנא לך לאתדבקא בך, לכה נרוה דודים עד הבקר, הדא הוא דכתיב (איוב כד טו) ועין נואף שמרה נשף, דהא כדין איהו זמנא לשלטאה. לכה נרוה דודים, נהך כחדא, הא אנא עמך, דהא עד כען את רביא אנת בחילך, אי השתא לא תתענג גרמך, אימתי, כד תהא סיב, השתא הוא זמנא, מאי טעמא, כי אין האיש בביתו, דא יצר טוב, דלא שריא הכא בגווך, ולאו איהו זמנא, הלך בדרך מרחוק, דלא שריא בבר נש אלא בדרך מרחוק, כד איהו מתליסר שנין ולהלאה, ולאו בכל בר נש, ואנא קאים עמך מיומא דאתילידת, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ, והשתא דאנת רווק, השתא זמנא לך לאתענגא גרמך. צרור הכסף לקח בידו (משלי ז כ), לסלקא לעילא, ולאתעכבא תמן, ולאתענגא, ליום הכסא יבוא ביתו, אימת יבא לקבליה, ליום הכסא דאיהו יומא דדינא, לאשגחא בדינא, דכתיב (תהלים פא ג) בכסה ליום חגנו, בזמנא דאצטריך בר נש לאתענגא בעלמא ולאתהני ביה, אתרחקא מניה, ובזמנא דשריא דינא בעלמא, כדין אתי לגביה למעבד עמיה דינא. ועל דא

הטתו ברב לקחה וגו׳, עד יפלח חץ כבדו, זכאין אינון צדיקייא דידעין ארחין קדישין למהך בהו, ולא יסטון לימינא ולשמאלא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

היכלא שביעאה, הדא היא היכלא דשמרי דחמרא לאתרוואה ביה, כמה דאת אמר (בראשית ט כא) וישת מן היין וישכר ויתגל, סחיטה דכל אינון ענבין, כלהו ענבין בישין הכא איהו סחיטה דלהון, ודא איהו (תהלים עה ט) יין חמר, שמרים דחמר, דלית מאן דשתי מניה דלא גרים מותא לגרמיה, מיינא דא אטעימת חוה לבעלה, ואעלת ליה בהיכלא דא, דתנינן, סחטה ענבין ויהיבת ליה, וגרימת מותא ליה ולכל עלמא אבתריה. בהיכלא דא קיימין כל אינון נשמתין מסאבין, דנחתי לכל אינון די בסטרא דא מתדבקי, וההוא רוחא דנחתא לכל אינון די מסטרהא, מהכא נפקי, כגוונא דאינון סטו ארחייהו בהאי עלמא, ואשתדלו בזנותא באתר דלא אצטריך, לאתרחקא מארח קשוט, כדין כמה דאיהו אתדבק

דף רסח עמוד א

בההוא סטרא דיצר הרע בזנותא, הכי נמי נפיק מהיכלא דא רוחא מסאבא לסאבא ליה, ולברא דנפיק מתמן, וההוא ברא אקרי ממזר, דאתי מסטרא דאל זר, כמה דאיהו אשתכח בההוא תיאובתא ובההוא זנותא בההוא סטרא דיצר הרע, הכי נמי משיך לגביה דההוא ברא רוחא אחרא מסאבא דסאיב, וכלא סהדין עליה דאיהו ממזר, והכי כל עובדוי וסטרוי בההוא גוונא ממש. מהיכלא דא נפיק חד רוחא די ממנא על אינון רוחין דאקרי צפוני, וסימניך (משלי כז טז) צפניה צפן רוח, והאי איהו ממנא על דא, והאי היכלא שביעאה לקבל ההוא שמא דאקרי (יחזקאל לא יד) ארץ תחתית, ועל דא כתיב (יואל ב כ) ואת הצפוני ארחיק מעליכם. הכא איהו נקודה חדא דקיימא לגו בגו, ומהכא נפקו כל אינון רוחין אחרנין דשטאן בעלמא, ושלטין בהאי עלמא בכל אינון מלין ועובדין דאתמסרו בסטרא דשמאלא, ומהכא נפקי כל אינון זיקין נציצין דמתדעכי לאלתר, להטי ומתדעכי. ומאלין נפקין רוחין אחרנין דשטיין בעלמא, ומשתתפי לאינון דנפקי מגו תהומא רבא, ואיהו האי היכלא, כמה דאת אמר (תהלים לו ז) משפטיך תהום רבה, ואינון רוחין דלא אתמסרו למגלם בעלמין, ואתחזון ולא אתחזון, כמה דאתמר. ולבתר אינון רוחין דשטיין בעלמא, ואלין קיימי למרחש נסין לבני נשא, בגין דאלין לא קיימין בטנופא דמסאבא כל כך כאחרנין, וחד רוחא ממנא עלייהו ואקרי נסיר״א, דאיהו אתנסר מאינון סטרין דמסאבו יתיר, ואלין פרחי באוירא ואבאישו לסטרא דלהון, בגין למעבד נסין לאינון די בסטרא דקדושה. ומרוחא דא דאתנסר דאקרי נסיר״א, מניה נפקי כמה סטרין אחרנין מתפרשן לזנייהו, וכלהו קיימאן שליחאן בעלמא, כל חד כדקא חזי ליה, עד דאתמנון לתתא מלכין וסרכין, ולית לון קיומא תדיר כאינון אחרנין דלעילא. בהיכלא דא אתדבקותא דסטר מסאבא, וכל תיאובתין מסאבין ומסאבי לעלמא, האי איהו זמין לאפקא בכל רגעא ושעתא אשא, ולית מאן דקאים קמיה. מהכא נפיק אשא דרוחא תקיפא לתתא, לאתדנא ביה חייבי עלמא, ומהכא נפקא רוחא מלהטא דאיהו אשא, ותלגא דאקרי צלמון, כמה דאת אמר (תהלים סח טו) תשלג בצלמון. בהיכלא דא קיימאן ארבעה פתחין דמתפרשן לארבע סטרין לבר, ואלין אחדין ולא אחדין בסטרא דקדושה, לא אתייחד אלא דאתחזי באינון פתחין נהורא דנהיר. ואיהו אתר דמתתקן בכל פתחא ופתחא, לאינון חסידי דשאר עמין, אינון דלא אבאישו לון לישראל, ואשתדלו עמהון בקשוט, אלין קיימי באלין פתחין, ונייחי תמן, (נ״א מהאי סטרא, ונייחי מהאי סטרא). בפתחא דהאי היכלא באמצעיתא לבר, שית פתחין דמתאחדי בהאי היכלא, וכלהו אחדין ביה, הכא אית כוין פתיחן לסטרא דנהורא קדישא, ואינון דוכתין מתתקני למלכי שאר עמין, אינון דלא עאקו לון לישראל, ואגינו עלייהו תדיר, אלין אית לון יקר בגיניהון דישראל, ואתהנו בההוא אפילה דאינון יתבין, מגו נהורא דנהיר מסטרא דקדושה, כמה דאת אמר (ישעיה יד יח) כל מלכי גוים כלם שכבו בכבוד. ואי עבדו עאקו לישראל או דחיקו לון, כמה אינון דאחדין בהו ודיינין להו לתתא תלת זמנין ביומא, בכמה דינין משניין אלין מאלין, כאינון מלכין דאעקו להו, דאתדנו בההוא עלמא בכמה דינין, ובכל יומא ויומא סהדין סהדותא עלייהו דישראל, ועל מהימנותא דילהון, ונחתי לתתא ואתדנו תמן, זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. עד הכא שבע היכלין מדורי דסטרא מסאבא מסטרא דנחש, זכאה חולקיה מאן דאשתזיב מניה ומלחישותיה, דלא יתנשיך מניה, ולא יטיל ביה ארסא דימות ביה.

דף רסח עמוד ב

מכל סטרין אית לאסתמרא מניה מעילא ומתתא, מאן דישתזיב מרישא, לא ישתזיב מזנבא, כד אקיף רישא, זקיף זנבא מחי וקטיל. ועם כל דא (קהלת י יא) אם ישוך הנחש בלא לחש, כמה דתנינן, נטיל רשו ואפיק נשמתא, בגין כך אצטריך ליה לבר נש לאסתמרא, דלא יחוב קמי קודשא בריך הוא, בגין דלא ילחישו ליה להוא חויא דינשוך ויקטל, (ס״א זכאין אינון צדיקייא דידעין ארחין קדישין למיהך בהו, דלא למיהך בתר ההוא חויא בישא סטרא אחרא מסאבא, ומתפרשי מניה, ולא אתפתו אבתריה, זכאין אינון בעלמא דין, זכאין אינון בעלמא דאתי). (ע״כ) וייצר יהו״ה אלהי״ם את האדם עפר מן האדמה (בראשית ב ז), עפר איהו ולא חומר, עפר איהו ויתוב לעפרא, כמה דאת אמר (שם ג יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, לבתר דחטא (נ״א

אתעביד מזונא לנחש), ובגין כך כתיב ביה בנחש, ועפר תאכל כל ימי חייך, עפר דא הוא אדם, דכתיב כי עפר אתה וגו׳. ובגין כך כתיב עפר, ולא כתיב אדמה, ולא חומר, וכתיב (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו, עד דיתער קודשא בריך הוא, ויבער להההוא רוחא מסאבא מעלמא, דכתיב (שם כו יט) הקיצו ורננו שוכני עפר וגו׳. כתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום, והא אוקימנא, אבל סטרא דרכיב עליה יהיב ליה חילא לשלטאה ולמפתי ולאסטאה, ודא הוא רזא דדכורא, דהא דכורא שליט על נוקבא ויהיב בה חילא. שמשא וסיהרא משמשין כחדא ולא מתפרשין לעלמין, (חשך ואפילה משמשין כחדא), איהו חשך ואיהי אפילה, כמה דאת אמר (שמות י כב) ויהי חשך אפילה, חשך וערפל, בגין דאית חשך ואית חשך. תנן, מאן דחמא גמל בחלמיה, מיתה אתגזרת עליה ואשתזיב מינה, בגין דאיהו סטרא מסאבא, והאי איהו (בראשית ו יג) קץ כל בשר. יומא חד הוה יתיב רבי אלעזר קמיה דרבי שמעון, אמר רבי אלעזר, האי קץ כל בשר אתהני מאינון קרבנין דהוו ישראל מקרבין על גבי מדבחא, או לא, אמר ליה, כלא הוו מסתפקי כחדא לעילא ולתתא. ותא חזי כהני וליואי וישראל, אינון אקרון אדם, בחבורא דאינון רעותין קדישין דסלקא מגווייהו, וההוא אמרא או כבשא או ההוא בהמה האי דקרבין, אצטריך עד לא אתקריב על מדבחא, לפרשא עלה כל חטאין וכל חובין וכל הרהורין בישין דעבד, וכדין ההיא אתקרי בהמה בכלא, בגו אינון חטאין ובישין והרהורין, כגוונא דקרבנא דעזאזל, דכתיב (ויקרא טז כא) והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגו׳, הכי נמי הכא. וכד סלקא על גבי מדבחא מטו לה על חד תרין, ובגין כך, דא סלקא לאתריה ודא סלקא לאתריה, דא ברזא דאדם, ודא ברזא דבהמה, כמה דאת אמר (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו״ה. חביתין וכל שאר מנחות, לאתערא רוחא דקודשא, ברעותא דכהנא ושירתא דליואי וצלותא דישראל, ובההוא תננא ושמנא וקמחא דסליק, מתרוון ומסתפקי כל שאר מארי דדינין, דלא יכלי לשלטאה בההוא דינא דאתמסר לון, וכלא בזמנא חדא. תא חזי, כלא אתעביד ברזא דמהימנותא, לאסתפקא דא בדא, ולאסתלקא לעילא מאן דאצטריך עד אין סוף. אמר רבי שמעון, ארימת ידי בצלותין לעילא, דכד רעותא עלאה לעילא לעילא קיימא על ההוא רעותא, דלא אתידיע ולא אתפס לעלמין, רישא דסתים יתיר לעילא, וההוא רישא אפיק מה דאפיק ולא ידיע, ונהיר מה דנהיר, כלא בסתימו. רעו דמחשבה עלאה, למרדף אבתריה ולאתנהרא מניה, חד פריסו אתפרס, ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה, מטי ולא מטי עד ההיא פריסא, נהיר מה דנהיר, וכדין ההוא מחשבה עלאה נהיר בנהירו, סתים דלא ידיע, והאי מחשבה לא ידע. כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתידע, בנהירו (נ״א דפרסא) דפרישא דקיימא, דנהיר ממה

דף רסט עמוד א

דלא ידיע ולא אתידע ולא אתגליא, וכדין (נ״א האי) דא נהירו דמחשבה דלא אתידע, בטש בנהירו דפריסא, ונהרין כחדא. ואתעבידו תשעה היכלין, והיכלין לאו אינון נהורין, ולאו אינון רוחין, ולאו אינון נשמתין, ולא אית מאן דקיימא בהו. רעותא דכל תשע נהורין קיימי כלהו במחשבה, דאיהו חד מנייהו בחושבנא, כלהו למרדף אבתרייהו, בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתיידיעו. ואלין לא קיימי לאו ברעותא ולאו במחשבה עלאה, תפסין בה ולא תפסין, באלין קיימין כל רזין דמהימנותא. וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה ולתתא, כלהו אקרון אין סוף, עד הכא מטון נהורין, ולא מטון, ולא אתידיעו, לאו הכא רעותא ולא מחשבה. כד נהיר מחשבה ולא אתיידע ממאן דנהיר, כדין אתלבש ואסתים גו בינה, ונהיר מאן דנהיר, ואעיל דא בדא, עד דאתכלילו כלהו כחדא. וברזא דקרבנא, כד סליק כלא, אתקשר דא בדא, ונהיר דא בדא, כדין קיימי כלהו בסליקו, ומחשבה אתעטר באין סוף, ההוא נהירו דנהיר מניה מחשבה עלאה, דלא ידע איהי בה כלל, אקרי אין סוף דמניה (נ״א ומניה) אשתכח, וקיימא ונהיר למאן דנהיר, ועל דא כלא קאים, זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. תא חזי, האי סטרא אחרא דאקרי קץ כל בשר, כמה דקשורא אשתכח לעילא בחידו, אוף הכי נמי לתתא בחדוותא ורעותא, לאסתפקא כלא לעילא ותתא, ואימא קיימא עלייהו דישראל כדקא יאות. תא חזי, בכל ריש ירחא וירחא, כד סיהרא אתחדשא, יהבין ליה להאי קץ כל בשר, חולקא חדא יתיר על קרבנין לאתעסקא ביה, ואשתמש בחולקיה, ויהא סטרא לישראל בלחודייהו, בגין דיתאחדון במלכיהון, ודא איהו שעיר, בגין דאיהו חולקא דעשו, דכתיב ביה שעיר, הן עשו אחי איש שעיר, ועל דא איהו אשתמש בחולקיה, וישראל אינון משתמשין בחולקיהון, בגין כך כתיב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו. ותא חזי, האי קץ כל בשר, כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר, ובגין כך תקונא דבשרא תדיר לגביה, ועל דא אקרי קץ כל בשר, וכד איהו שליט, שליט על גופא, ולאו על נשמתא, נשמתא סלקא לאתרה, ובשרא אתייהיב לאתר דא. כגוונא דקרבנא, דרעותא סלקא לאתר חד, ובשרא לאתר חד, ובר נש דאיהו זכאה איהו קרבנא ממש לכפרא, ואחרא דלאו איהו זכאה, לא, בגין דביה מומא, דכתיב כי לא לרצון יהיה לכם, ועל דא צדיקא כפרה איהו בעלמא, וקרבנא ממש, זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

ויכס הענן את אהל מועד, דהא כד חפא עננא ית משכנא, שראת שכינתא בארעא, ואתעבר רוח מסאבא דאיהו קץ כל בשר מעלמא, ואסתלק, ועאל בנוקבא דתהומא רבא, ורוחא קדישא שרא על עלמא, דכתיב ויכס הענן את אהל מועד, וכתיב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן,

בגין דרוחא קדישא שרא על עלמא, ורוחא מסאבא אסתלק, בר דאמשיכו ליה אינון חייביא כמלקדמין על עלמא, דאי אינון לא אמשיכו ליה על עלמא, לא אשתכח. ולזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא, דכתיב בלע המות לנצח, ומחה יהו״ה אלהי״ם דמעה מעל כל פנים, וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ, כי יהו״ה דבר, וכתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ׃

ברוך יהו״ה לעולם אמן ואמן. ימלוך יהו״ה לעולם אמן ואמן. תם ונשלם תהלה לאל בורא עולם׃